

SEBESTYÉN ZSOLT

BEREG MEGYE HELYSÉGNÉVEINEK
ETIMOLÓGIAI SZÓTÁRA

SEBESTYÉN ZSOLT

**BEREG MEGYE HELYSÉGNEVEINEK
ETIMOLÓGIAI SZÓTÁRA**

Bessenyei Könyvkiadó • Nyíregyháza, 2010

© **SEBESTYÉN ZSOLT, 2010**

A KÖTET MEGJELENÉSÉT A NYÍREGYHÁZI FŐISKOLA
BÖLCSESZETTUDOMÁNYI ÉS MŰVÉSZETI KARÁNAK TUDOMÁNYOS ÉS
MŰVÉSZETI TANÁCSA TÁMOGATTA

LEKTORÁLTA:

MIZSER LAJOS

A borítón
Sándor János erdélyi fafaragó mester Bereg megye címerét ábrázoló
alkotása látható

ISBN:

Bessenyei Könyvkiadó
Nyíregyháza, Sóstói út 31/B
Kiadóvezető: Száraz Zoltán
Nyomdai kivitelezés:

BEVEZETÉS

A történelmi Bereg megye Magyarország egyik északkeleti megyéje volt. Az anyaországtól való elcsatolásakor területe 3783 km², aminek jelentős része (az ún. Csonka-Bereg kivételével) ma Kárpátaljához tartozik. Bereg határát északról az ezeréves államhatár és Galícia, északnyugatról Ung megye, délnyugatról Szabolcs, délről Szatmár, délkeletről Ugocsa, keletről pedig Máramaros megye jelentette.

Bereg a magyar vármegyék közül viszonylag későn jött létre, a tatárjárás után az elpusztult Borsova megye területén szerveződött meg. Hosszú időn keresztül királyi vadászóterület volt, köszönhetően hatalmas erdőségeinek, melyekről a vidék a nevét is kapta. Az erdőispánság vezetőjeként ispánt 1214-ben említenek először, 1232-ben pedig a beregi királyi erdőuradalom gondnokáról írnak. 1263-ban már *comitatus*, azaz megye, amit *comes* irányít.

A megye településhálózatának létrejötte több, egymástól jól elkülöníthető szakaszban zajlott. Betelepítésének kezdete szintén a 13. századra tehető. A tatárjárás idején elpusztult falvak helyett a síkvidéki részen új helységek jönnek létre magyar lakossággal, s pusztá személynévi eredetű nevekkkel (*Bégány, Déda, Hetjen* stb.). A legkorábbi víz- és helynevek azonban arról vallanak, hogy a magyarság jelentős szláv lakosságot találhatott itt, ennek a szláv lakosságnak a pontosabb azonosítása azonban a mai napig nem sikerült. A helynevek tanúsága alapján valószínűleg délszlávok, fehér horvátok lehettek, míg az ukrán nyelvészek és történészek keleti szlávokként azonosítják őket, s elképzelésük szerint ez a vidék a 9–12. században a Kijevi Rusz része volt. A késői magyar telepítés azonban nem azt jelenti, hogy ez a terület ne lett volna magyar fennhatóság alatt, inkább azzal magyarázható, hogy Bereg, a többi határvármegyéhez hasonlóan, a gyeplőhöz tartozott, így az ország belső területének természetes védvonala volt, amihez a természeti adottságai is különösen megfeleltek. A megye ugyanis két élesen elkülönülő részre osztható: egy erdős, folyóvölgyekkel szabdalts heggyvidékre, és egy lapályos, megtelepedésre inkább alkalmas síkvidéki részre. Utóbbi benépesedése már a 13–14. században megtörtént, míg a heggyvidék a következő évszázadokban vált lakottá. Már az Árpád-korban fontos szerepe volt a Beregen keresztül futó kereskedelmi és hadi útnak, ami a Latorca folyó völgyében vezetett a Vereckei-hágón keresztül. Ebben a völgyben jöttek létre a megye legfontosabb települései (*Munkács, Szentmiklós, Szolyva, Verecke*). Ruszin lakosság beköltözésére az Árpád-korból még nincs adatunk, később azonban, több hullámban ruszin és román lakosság népesítette be a megye magyarok által szabadon hagyott részét.

Bereg megye területének lassú, fokozatos birtokbavétele során a 14. században a telepítés a heggyvidéki részekre tevődött át. A korábbi, spontán letelepedést felváltja a tudatos telepítő politika: ekkor kezdődnek az első falutelepítések, melyeknek célja a teljesen lakatlan, vagy csak a vándorló, állattenyésztő életmódot folytató román és ruszin pásztorok által ritkán benépesített területek megszállása. Ez a feladat a kenézekre hárult, akik

tevékenységüket megbízás alapján végezték, cserébe az általuk telepített falvak örökös bírói tisztségének viselői lettek. A telepeseket egy bizonyos ideig tartó adó- és szolgálatmentességgel csábították az újonnan alapított falvakba. A telepítő mozgalom célja az elpusztult vagy megfogyatkozott helységek újratelepítése volt, s csak másodlagos célként merült fel új települések létrehozása. A kenézek azonban ritkán tartották be az újratelepítés követelményét, sokkal inkább a saját maguk által kiválasztott területen hoztak létre új falut, amit rendszerint magukról neveztek el. A kenézség intézménye Bereg megyében a 13–14. századtól kezdve a Mária Terézia-féle úrbérrendezésig élt. A 18. század közepén a kiváltságaikat és előjogaikat eltörölték.

A legkorábbi kenézi falvakkal a 14. század második felében találkozunk, tevékenységük nyomán terjednek el Bereg megyében a személynév + *-falva*, *-háza* típusú helységnevek (*Bárdháza*, *Dragabártfalva*, *Kenderesfalva*, *Sztánfalva*, *Pisztraháza* stb.). Megjelenésük a megye keleti részén fekvő Hát hegység területén figyelhető meg, a Máramarossal szomszédos vidéken, így nem meglepő, hogy a névadó kenézek szinte kivétel nélkül románok voltak (*Dragobrat*, *Massor*, *Sztan*, *Zavid*, *Lal* stb). A megtelepedő lakosság nemzetiségi összetételéről nincs adatunk, de zömmel szintén románok vagy ruszinok lehettek. Ezt követően további szórványos telepítések történnek a 15. században.

A második jelentősebb telepítési hullám a 16. században kezdődött, s ugyancsak a hegyvidéken zajlott. A megye keleti részéről e tevékenység áttevődött a középső, Munkácsról észak-északnyugatra fekvő előhegyekre, melyek átmenetet képeznek a megye sík- és hegyvidéki része között. Pontos kezdetéről nincs adatunk, de az 1570-es conscriptiones portarumban még alig találkozunk új kenézi falvakkal, a század utolsó évtizedében és a századfordulón azonban hirtelen megszorodik a számuk. A ruszin lakosság nagyobb arányú beáramlása ekkor kezdődik, elsősorban Galíciából, de érkeznek ruszinok Bukovinából és Moldvából is. A helységnevekből eltűnek a román személynévek, s a szláv nevek mellett megjelennek a magyar kereszts- és családnevek (*Balázs*, *Fedeles*, *Füzér*, *Gergely*, *Kelemen*, *Lázár*, *Mátyás*, *Medve*, *Pál*, *György*, *Péter*, *Szerencse* stb.), ami azt bizonyítja, hogy a telepítésekben magyarok is részt vettek.

Az új falvak jelentős részével azonban későbbi okiratokban, összeírásokban nem találkozunk, ami a telepítés sikertelenségét mutatja. LEHOCZKY megyemonográfiájának elpusztult falvakat bemutató részében több helyen említi, hogy a falut csak a kenézcsalád lakta, mert nem sikerült jobbágyokat odacsábítaniuk, ezért több helység idővel elenyészett, vagy területén – más néven – új helység keletkezett.

A 17. században a munkácsi uradalomnak a Rákóczi család birtokába kerülésével folytatódik a telepítés. Ezt követően azonban változás következik a településnév-adásban, s bár a kenézi mozgalom a század végéig aktívnak tekinthető, a személynév + *-falva* helységnévtípus hirtelen elveszíti addigi uralkodó szerepét. Az 1600-as évek közepétől már egyetlen ilyen nevet sem tudunk adatolni. Ennek oka valószínűleg abban keresendő, hogy a telepítés a megye északi részére, a Kárpátok vonulatai között fekvő folyóvölgyekre

helyeződik át, ahová a magyar lakosság már nem költözik. Így nem meglepő, hogy a hegyvidéken szinte kizárólag ruszin helységnevekkel találkozunk (*Rosztoka, Uklina, Bisztra, Hrabonica, Drahusóc, Bilaszovica, Miskarovica, Paulova* stb.), amelyek között a személynévi és a víznévi eredetű nevek vannak túlsúlyban. Új falvak a Lengyelországból zajló migráció következtében jönnek létre, de a már „őshonos” lakosság is széttelepül, a nagyobb falvak közelében a falualapításra alkalmas helyeken kisebb helységek jönnek létre. A megye lakossága a 17–18. század fordulóján a háborús események hatására megfogyatkozik, de ezt a csökkenést további telepítések ellensúlyozzák. A ruszinok egyre délebbre húzódnak, s már ekkor kialakul a mintegy két évszázadig stabilnak tekinthető ruszin–magyar nyelvhatár, ami a 20. század elején többé-kevésbé megegyezik a hegyvidék és síkság határvonalával.

A Rákóczi-szabadságharc után a család birtokait az osztrák Schönbornok kapják, akik a 19. század első felében a Munkácsról északra fekvő bánya- és iparvidékre a Felvidékről költöztettek munkásokat, s részükre több új falut is alapítottak. A század végére a megye településrendszere állandósul, a 19–20. században a helységek számát a községegyesítések csökkentették. A századfordulón, illetve a 20. század első felében külterületi lakott helyekből jönnek még létre kisebb helységek.

Bereget közigazgatási egységként hivatalosan 1920-ban szüntették meg. Trianon után, elsősorban a magyarlakta alföldi részen, nagyarányú ruszin betelepítés kezdődik, az újonnan létrehozott falvak nevével azonban szótáramban nem foglalkozom.

A SZÓTÁR FELÉPÍTÉSE

KISS LAJOS nagyszerű munkája, a *Földrajzi nevek etimológiai szótára* a történelmi Magyarország területéről, köztük Bereg megyéből is nagyszámú etimológiát tartalmaz. Munkám során azonban azt kellett tapasztalnom, hogy Beregből, különösen a megye nemzetiségi vidékéről nagyon kevés helységnevet magyarázata található meg a FNESz.-ben. KISS LAJOS mellett MIZSER LAJOS is több tanulmányt szentelt a megye helységneveinek, megfejtve jónéhány településnév etimológiáját. Az ő munkájuk alapján határoztam el a megyei helységnevet-etimológiai szótár elkészítését. Az eddigi gyakorlattól eltekintve azonban egy olyan szótár létrehozását terveztem, ami nemcsak a ma létező helységek nevét magyarázza, hanem foglalkozik az elpusztult településekkel is. Ezt az elvet korábban MEZŐ ANDRÁS és NÉMETH PÉTER már alkalmazta a Szabolcs–Szatmár megye helységneveit bemutató kötetében (MEZŐ–NÉMETH 1972). Az etimológiai szótár szerkezeti felépítésében részben a debreceni Magyar Névarchívum Kiadványai című sorozatban megjelent ómagyar kori megyei szótárak elrendezési elveit követtem, de az adatközlés és feldolgozás során saját elveket is kidolgoztam.

A szótárban a történelmi Bereg megye területéről adatolható, általam fellelt minden egyes település nevének eredetét igyekszem megmagyarázni. A helységnevek felkutatásában GYÖRFFY GYÖRGY, CSÁNKI DEZSŐ, LEHOCZKY TIVADAR forrásmunkáit, illetve egyéb összeírásokat használtam. Bár igyekeztem

teljességre törekedni, ez nem zárja ki, hogy valamely összeírásban egy-egy alkalommal szereplő településnév nem maradt-e ki munkámból. A rövid életű kenézi falvak gyakori létrejötte, ideiglenes megtelepítése ugyanis lehetőséget ad a mulasztásra, akárcsak egy-egy okleveles adat olvashatatlansága. A szótár csak azoknak a településeknek a nevét tartalmazza, amelyek 1920-ban, a trianoni békeszerződés idején már léteztek (beleértve a külterületi lakott helyeket is), a később létrehozott, csehek és ukránok által alapított falvak nevét nem vizsgálom. Minden helységnevet külön szócikkben tárgyalok, az azonos nevű, azonos névelemet tartalmazó településnevek közül rendszerint az ábécében előrébb található névben közlöm az etimológiát, a többi szócikkben utalok arra, hol olvasható a névmagyarázat.

A szótárban címszóként a település történelmi hivatalos neve áll a mai írásmódnak megfelelően. Történelmi hivatalos névnek azt a névalakot tekintem, amely az írásos forrásokban általában a legkorábbi időktől szerepel, s mind a hivatalos, mind a népi névhasználatban évszázadokon keresztül elterjedt volt. Ez nem mindig az elsődleges név, de a helységnevek magyarázatánál minden esetben a legelső névalakból indulok ki. A megye nemzetiségi viszonyainak köszönhetően a települések nagy részének van párhuzamos magyar~ruszin neve. Ezek közül azt a nevet tartom elsődlegesnek, amelyik a forrásokban korábban vagy gyakrabban szerepel. Az elpusztult falvak esetében, ha nem egyértelmű a név, akkor a kikövetkeztethető névformát tekintem hivatalos névnek.

A címszót a település pontosabb lokalizálását segítő információ követi. Ennek érdekében a településhez legközelebb lévő nagyobb település, város nevét közlöm, ami alapján könnyebb a térképen való azonosítása. A történelmi Bereg megye területén a szovjetek 5 járást (*Beregszászi, Ilosvai, Munkácsi, Szolyvai, Volóci*) hoztak létre, ez a közigazgatási beosztás napjainkban is él. A lokalizálásnál említett, viszonyítási pontként szereplő helység a járási központ, így egyben a járáshoz való tartozásra is utal az információ. Ugyancsak itt jelzem azt, ha egy település időközben elpusztult vagy egyesült más helységgel.

A szócikkek első részét a település nevének történelmi adatai alkotják. Adatgyűjtésem során jórészt a GEORG HELLER által készített *Comitatus Bereghiensis* című kötetre támaszkodtam. Mivel az említett kötet adatai és hivatkozásai gyakran tévesek, ezért önálló levéltári kutatómunkával egészítettem ki minden település anyagát. Különösen a helységnevek első előfordulása, illetve változása tekintetében sikerült új adatokat találnom más források és kiadványok (MEZŐ 1999, DEZSŐ, KÁZMÉR 1970, FÉNYES stb.) alapján. A FNESz. szócikkeitől eltérően igyekszem minél több történelmi adatot közölni. Ezzel két célt követek: egyrészt a nevek természetes változását mutatom be, másrészt pedig a 19–20. századi magyar, csehszlovák, szovjet és ukrán nevekkal a hivatalos helységnévadó tevékenység hatását és eredményeit is illusztrálni akarom.

A helységnév történelmi adatait a név eredetére vonatkozó magyarázat követi. Azoknak a településneveknek az esetében, amelyek szerepelnek a FNESz.-ben, a név etimológiájának alapját a szótár magyarázata alkotja, amit szükség esetén további információkkal egészíték ki. KISS LAJOS egyes etimológiáiról időközben kiderült, hogy módosításra szorulnak, ezért a FNESz.

magyarázata mellett az új, helyesebbnek vélt etimológiát is közreadom. A megye településneveinek zöméről eddig nem született névtani szakirodalom, így sok esetben a név magyarázata ebben a kötetben szerepel első alkalommal. Igyekszem bemutatni az ukrán szakirodalomban megjelent etimológiákat, még abban az esetben is, amikor népetimológiáról van szó, vagy teljesen nyilvánvaló a szerző tévedése.

A bizonytalan etimológiájú helységneveknél a lehetséges magyarázato(ka)t közlöm. A hivatkozásokat a szócikkekben adom közre a könnyebb azonosíthatóság, visszakereshetőség céljából. A névtani, névtörténeti adatokat, információkat – ha rendelkezésre áll ilyen – a településre vonatkozó településtörténeti, művelődéstörténeti adalékokkal egészítem ki.

A szótár befejező részében az országos helységnévrendezés során megváltoztatott nevek jegyzéke és magyar–ukrán helységnév-azonosító, valamint térképmelléklet található.

Végezetül köszönetet mondok a kötetet lektoráló Mizser Lajosnak, aki hasznos tanácsaival, javaslataival, szakmai megjegyzéseivel hozzájárult a szótár létrehozásához és megjelenéséhez.

A szótárban használt jelek és rövidítések jegyzéke

<i>al. nom.</i>	alio nomine (más néven)	<i>rusz.</i>	ruszin
<i>aqua</i>	aqua (víz, folyó)	<i>szb.-hv.</i>	szerbhorvát
<i>bolg.</i>	bolgár	<i>szl.</i>	szláv
<i>castr.</i>	castrum (vár)	<i>szlk.</i>	szlovák
<i>cs.</i>	cseh	<i>t.</i>	terra (föld)
<i>csn.</i>	családnév	<i>tkp.</i>	tulajdonképpen
<i>D</i>	dél	<i>tör.</i>	török
<i>É</i>	észak	<i>t. sz.</i>	többes szám
<i>fl.</i>	fluvius (folyó, patak)	<i>ukr.</i>	ukrán
<i>fn.</i>	főnév	<i>v.</i>	villa (falu)
<i>gör.</i>	görög	<i>vm.</i>	vármegye
<i>hn.</i>	helynév	<i>vö.</i>	vesd össze
<i>K</i>	kelet	~	megfeleltetés, alakváltozat
<i>kn.</i>	keresztnév		
<i>lat.</i>	latin	+	évszám előtt hamis oklevelet jelöl
<i>ld.</i>	lásd		
<i>lengy.</i>	lengyel	?	bizonytalan adat, olvasat
<i>loc.</i>	locus (hely)		
<i>m.</i>	magyar		
<i>mn.</i>	melléknév	*	visszakövetkeztetett adat
<i>mold.</i>	moldáv		
<i>ném.</i>	német		
<i>N.</i>	népi		
<i>nyj.-i</i>	nyelvjárási		
<i>Ny</i>	nyugat	>	fejlődési irány
<i>óor.</i>	óorosz		
<i>or.</i>	orosz	/	évszámok között az oklevélmásolatok elkülönítése
<i>óukr.</i>	óukrán		
<i>pl.</i>	például		
<i>pr.</i>	praedium (birtok)		
<i>R.</i>	régi		
<i>riv.</i>	rivulus (patakocska)		
<i>rom.</i>	román		

Szótár

Ábránka ld. Kisábránka
Ábránka ld. Nagyábránka
Adony ld. Tiszaadony
Aklos ld. Uklina

Almamező 'egyesült Volóccal' 1570: *nova pagus Almamező* (Conscr. Port.), 1773: *Alma Mező, Jablonon* (LexLoc. 54), 1808: *Almamező, Jablonowá* (LIPSZKY: Rep. 6), 1851: *Almamező, Jablonov* (FÉNYES 1: 20), 1877: *Almamező, Jablunyiv* (Hnt.), 1902: *Almamazó* (!) (Hnt.), 1913: *Almamező* (Hnt.), 1925: *Jablonovo*, 1930: *Jablonov* (ComBer. 10), 1944: *Almamező, Яблонка* (Hnt.). Az *Almamező* helységnév magyar dülönévi eredetű, a m. *alma* 'almafa' és *mező* főnévnek az összetételével keletkezett, vadalmafákkal benőtt helyet jelent (MIZSER 2007b: 103). A települést 1570-ben alapították, telepítő kenéze *Almamezősi Kozma*. Mivel a kenéz családneve másodlagos a településnévhez képest, valószínűnek látszik, hogy a kenézlevelet adományozó birtokos hozta létre mind a helység-, mind a vezetéknévét. LEHOCZKY a falu első említését az 1649-es összeírásból ismeri, s szerinte a helységnév a *Jablonov patak*-tól ered (LEHOCZKY 1: 312), vö. *Яблунівчик помик* (SHU. 632). A telepítés körülményeinek ismeretében azonban a magyar névalakot tekinthetjük korábbinak, míg a ruszin változat a magyar alapján jött létre: *Jablonovo* tkp. 'Almás, Almásfalu', vö. rusz. *яблоня* 'almafa' (ЧОПЕЙ 438) ~ ukr. *яблуня* 'ua.' (CYM. 11: 619, HRINČENKO 4: 534). A falut 1889-ben Volóchoz csatolták (MEZŐ 1999: 418), a neve azonban még az 1944-es helységnévtárban is szerepel külterületi lakott helyként.

Almás ld. Kisalmás
Almás ld. Nagymás
Alsógereben ld. Alsóhrabonica
Alsóhatárszeg ld. Nagyrosztoka

Alsóhrabonica 'egyesült Szentmiklóssal' 1600: *Rabonica, Kis Rabonica* (DEZSŐ 253), 1630: *Rabonica* (Conscr. Port.), 1645: *Also Rabonicza* (МАККАЙ 371), 1773: *Also Hrabonicza, Nissna Hrabonicza* (LexLoc. 53), 1808: *Hrabonicza (Alsó-), Nižnj-Hrabortnica* (LIPSZKY: Rep. 252), 1851: *Hrabonicza (Alsó)* (FÉNYES 2: 122), 1902: *Alsóhrabonica* (Hnt.), 1913: *Alsógereben* (Hnt.), 1925: *Hrabonica Nižná, Hrabonice Nižní*, 1930: *Hrabortnice Nižní* (ComBer. 120), 1944: *Alsóhrabonica, Нижня Грабовниця* (Hnt.), 1946: *Нижня Грабівниця* (ZO). A *Hrabonica* helységnév ruszin víznévi eredetű, a falu a 16–17. század fordulóján a *Hrabonica patak* mellett települt, s róla kapta a nevét, vö. *Грабівниця помик* (SHU. 152). A víznévben a szl. **grab(r)*ъ 'gyertyánfa' (ŠMILAUER 71, TRUBAČEV 7: 99-100) ~ rusz.-ukr. *граб* 'ua.' (CYM. 2: 150, HRINČENKO 1: 320) fanév rejlik, amihez a víznevek képzésében gyakori *-ica* képző kapcsolódik, tkp. jelentése: 'Gyertyános (patak)'. A szó eleji *g > h* hangváltozás ruszin névadókra utal, míg a korai írásos formák *r* kezdőhangja és -betűje magyar kiejtési és helyesírási sajátosság. A megkülönböztető szerepű *Alsó-* előtag az északabbra fekvő *Felsőhrabonica* nevének jelzői tagjával állt

korrelációban. A magyar *Alsógereben* 1903-ban, az országos helységnévrendezés során keletkezett (MEZŐ 1999: 22), a történelmi névvel nincs kapcsolatban. Alsóhrabonica 1959-ben egyesült Szentmiklóssal.

Alsókerepec, Нижній Коронець 'település Munkácsról D-re' 1282: *Kerepech* (ZichyOkm. 1: 50), 1365: *Kerepech* (uo. 3: 181), 1530: *Kiripetz* (Conscr. Port.), 1543: *Kerepetz* (uo.), 1550: *Kerepetz* (uo.), 1808: *Kerepecz* (Alsó-), *Koropec* (LIPSZKY: Rep. 300), 1851: *Pusztá-Kerepecz* (FÉNYES 2: 203), 1877: *Kerepec* (Hnt.), 1881: *Pusztá-Kerepecz, Magyar-Kerepecz* (LEHOCZKY 3: 666), 1898: *Kerepecz* (Hnt.), 1907: *Kerepecz* (Hnt.), 1913: *Kerepecz* (Hnt.), 1925: *Nižni Koropec, Pusta Kerepec, Alsókerepec, Pusztakerepecz* (ComBer. 118), 1944: *Alsókerepec* (Hnt.), 1983: *Нижній Коронець* (ZO). A *Kerepec* helységnév szláv víznévi eredetű, a falu a *Szernye folyó*-ba jobb felől ömlő *Kerepec patak* mellett települt, s a patakról kapta a nevét, vö. *Kóponeць номік* (SHU. 272-3). A *Kerepec* víznévben a rusz.-ukr. *kópon* 'ponty' (СУМ. 4: 298, HRINČENKO 2: 287) halmnév szerepel, vö. szl. *корпъ 'ua.' (TRUBAČEV 11: 90-1) (FNESz., *Felsőkerepec*). A magyarban a szl. *Koropec víznévnek hangrendi kiegyenlítődéssel magas hangrendű alakja jött létre. Az *Alsó*- előtag a néhány kilométerrel északabbra fekvő *Felsőkerepec* nevének előtagjával van korrelációban, a helység déli fekvésére utal. A település a középkorban elpusztult, hosszú időn keresztül pusztá volt Dercen határában. Ezt bizonyítja a 19–20. század fordulóján használt *Pusztakerepec* elnevezés. 1913-ban már népes helység, az 1920-as években a cseh hatóságok a magyarok mellé ruszin lakosokat telepítettek a faluba. A hivatalos ukrán *Нижній Коронець* párhuzamos névadással keletkezett.

Alsóremete, Нижні Ремети 'település Beregszásztól ÉK-re' 1610: *Remethe* (ComBer. 116), 1630: *Remete* (Conscr. Port.), 1645: *Remete* (MAKKAI 359), 1773: *Remethe, Remethy* (LexLoc. 56), 1808: *Remete, Remety* (LIPSZKY: Rep. 556), 1851: *Remete* (FÉNYES 3: 286-7), 1877: *Remete* (Alsó-), *Remeta* (Hnt.), 1913: *Alsó-Remete* (Hnt.), 1925: *Remeta Nižni*, 1930: *Remety Nižni* (ComBer. 116), 1944: *Alsóremete, Нижні Ремети* (Hnt.), 1983: *Нижні Ремети, Нижніе Ремети* (ZO). A *Remete* helységnév magyar eredetű, a m. *remete* 'a világtól elvonulva, régente rendszerint erdő mélyén, pusztában, hegyi barlangban magányosan élő, szemlélődésbe merült személy, szerzetes' (ÉrtSz. 5: 974) főnévből származik, s az egyetlen magyar szerzetesrendnek, az 1250 körül alapított, Remete Szent Pálról elnevezett pálosoknak a kolostorára utal, ami Remete környékén, Nagyberegtől délre állt. A kolostor a középkorban elpusztult, közelében azonban a 16. század végén falu települt. A 19. század második felétől használt *Alsó*- előtag a szomszédos, későbbi alapítású *Felsőremete* nevének előtagjával van korrelációban, s a helység déli fekvésére utal. A hivatalos ukrán *Нижні Ремети* (t. sz.) a csehszlovák korszakban használt névalak átvétele, ami tükörfordítás a magyarból.

Alsóschönborn, Шенборн 'település Munkácsról D-re' 1484: *Kisfalu* (LEHOCZKY 3: 688), 1495: *Kisujfalu* (uo.), 1533: *Woyfaluw* (Conscr. Port.),

1543: *Kys wjfal* (uo.), 1550: *Wyffalw* (uo.), 1610: *Munkachwjfal* (ComBer. 117), 1730: *Munkács-Ujfal*, *Alsó-Schönborn* (uo.), 1773: *Alsó-Schönborn, Ujfal*, *Unter Schönborn*, *Nowojeselo* (LexLoc. 52), 1851: *Schönborn (Alsó)*, *Novoje Szelo* (FÉNYES 4: 18), 1877: *Schönborn (Alsó-)* (Hnt.), 1907: *Alsóschönborn* (Hnt.), 1983: *Нове Село, Новое Село* (ZO), 1995: *Шенборн*. A település 15. században használt elsődleges *Kisfal*, majd *Kisújfalu* neve a méretre, illetve a helység korára utalt. A 16. században a *Kis-* jelző eltűnt a névből, a később felvett *Munkács-* előtag a szomszédos város nevéből származott. *Munkácsújfalu* a 18. század elejére a Munkács környéki harcok nyomán elnéptelenedett. 1728-ban, miután a beregi Rákóczi-vagyon, s vele a pusztaság is a Schönborn grófi család tulajdonába került, német lakossággal telepítették újra. Az új helység a tulajdonos családról az *Alsóschönborn* nevet kapta. Az *Alsó-* előtag az egykori *Felsőschönborn* (ma *Felsőkerepec*) nevének előtagjával áll korrelációban, s a helység déli fekvésére utal. 1946-ban a falu hivatalos neve a párhuzamosan használt ruszin *Нове Село 'Újfal'* lett, 1995-ben azonban visszakapta jelző nélküli, másodlagos történelmi nevét (*Шенборн*).

Alsóverceke, Нижні Ворота 'település Volóctól ÉNy-ra' 1263: *Werezka* (GYÖRFFY 1: 550), 1454: *Vereczke* (CSÁNKI 1: 420), 1465: *Nagwerechke* (uo.), 1541: *Also Werezke* (Conscr. Port.), 1554: *Alfo Werez* (uo.), 1564: *Alfo Werezke* (uo.), 1570: *Alfo Vereczke* (uo.), 1610: *Alsó Werezke* (ComBer. 116), 1773: *Alsó Vereczke, Nissny Werezky* (LexLoc. 55), 1808: *Vereczke (Alsó-)*, *Dolni-Werecky* (LIPSZKY: Rep. 731), 1851: *Vereczke (Alsó-)* (FÉNYES 4: 292), 1877: *Verecke (Alsó-)*, *Nyizsnyi-Verecki* (Hnt.), 1913: *Alsóverceke* (Hnt.), 1925: *Nižny Verečky, Nižnie Verecki*, 1930: *Verecky Nižni* (ComBer. 116-7), 1944: *Alsóverceke, Нижні Верецьки* (Hnt.), 1983: *Нижні Ворота, Нижние Ворота* (ZO). A *Verecke* helységnév magyar eredetű, a m. nyj.-i *verécke* 'kis udvar, kertajtó' (TESz. 3: 1121, *verőce*) szóból származik. Eredetileg határvédő helyre, gyepekkel borított, vonatkozhatott, ugyanis a helység közelében van a történelmi magyar államhatár (FNESz., *Vereckei-hágó*). A név *Alsó-* előtagja a közeli *Felsőverceke* nevének előtagjával áll korrelációban. A megkülönböztető jelzők nem a hagyományos észak-déli fekvést jelölik, mivel a két falu kelet-nyugati irányban helyezkedik el egymás szomszédságában, hanem valószínűleg a hágótól való távolságra utalnak. Az *Alsó- ~ Felső-* előtagok a 15. században használt, méretet vagy a keletkezés idejét jelölő *Nagy- ~ Kis-* jelzőket váltották fel. 1946-ban a helység hivatalos neve *Нижні Ворота* lett, ennek jelentése 'Alsó kapuk'. Ez a magyar név értelmi megfelelője, vö. ukrán *нижній* 'alsó' (CYM. 5: 409), *ворота* 'kapu' (uo. 1: 741). A településről kapta a nevét a *Vereckei-hágó*. Az ukrán névtani szakirodalomban a *Verecke* helységnevet szláv személynévi eredetűnek tekintik az alapjául szolgáló személynév pontos azonosítása nélkül (vö. КРУГЛЯК 90).

Alsóviznice 'együtt Frigyesfalvával' 1484: *Wyznycze* (CSÁNKI 1: 420), 1530: *Alfo wznjiza* (Conscr. Port.), 1533: *Alfo Wjznitze* (uo.), 1542: *Alfo wznjytze* (uo.), 1543: *Alfo wiznicze* (uo.), 1550: *Alfo Wjfnjcz* (uo.), 1570: *Also Viznicze* (uo.), 1645: *Also Visnicze* (MAKKAI 369), 1808: *Viznicze (Alsó-)*, *Dolnj-Wyznica*

(LIPSZKY: Rep. 741), 1851: *Viznicze (Alsó)* (FÉNYES 4: 310), 1864/65: *Alsó Vizsnitza* (PESTY 433), 1913: *Alsóviznice* (Hnt.), 1925: *Vižnice Nižní*, 1930: *Viznice Nižni* (ComBer. 121), 1944: *Alsóviznice, Нижня Вызниця* (Hnt.), 1946: *Нижня Вызниця* (ZO). A *Viznice* helységnév szláv víznévi eredetű, a település közelében található *Viznice folyó* nevéből keletkezett névátvitellel, vö. *Візниця пика* (SHU. 101). A víznevet MIZSER LAJOS a ruszin *вязь* 'kocsonyás szil' fanévből (ЧОПЕЙ 49) származtatja, amiből a jellegzetes szláv *-ice* képzővel jött létre a folyó neve (MIZSER 1996: 323, 2000: 347). A ruszinban a *виз* szóval 'viza (hal)' (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 1: 74) jelentésben is találkozunk, ezért elképzelhető, hogy a halnévből ered a folyó neve. Arra azonban nincs bizonyítékunk, hogy ez a vándorló hal a Tisza mellékfolyóin ilyen messze feljutott volna. A helységnév *Alsó-* előtagja a szomszédos *Felső- és Középsőviznice* falvak nevének előtagjával állt korrelációban, s a település déli fekvésére utalt.

Árdánháza, Арданово 'település Ilosvától Ny-ra' 1378: *Arданhaza* (DocVal. 276), 1463: *Arданfalva* (МИХАЛЫ 457), 1530: *Arданhaza* (Conscr. Port.), 1533: *Arдан hazza* (uo.), 1550: *Arданhaza* (uo.), 1808: *Árdánháza, Árdánová* (LIPSZKY: Rep. 20), 1851: *Árdányháza (Arданово)* (FÉNYES 1: 51), 1877: *Árdánháza, Arданова* (Hnt.), 1913: *Árdánháza* (Hnt.), 1925: *Arданов, Árdánháza* (ComBer. 10-1), 1944: *Árdánháza, Арданово* (Hnt.), 1983: *Ардановое, Арданово* (ZO). Az *Árdánháza* helységnév magyar eredetű, a m. *Árdán* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *ház* 'lakóhely, otthon' főnévnek az összetételével keletkezett. Az *Árdán* a R. *Jordán* [1202+3/1500k. *Iordan* szn., 1138/1329: *Iardan* szn. (ÁrpSzt. 424)] kereszt-, illetve családnévnek [1394: *Iacobo Jordan* (ZsigmOkl. 1: 376, KÁZMÉR 1993: 521)] a magyarosodott változata (FNESz., *Árdánháza*). A mai Kárpátalja területén románok és ruszinok is viselhették ezt a keresztnevet, vö. rom. *Iordan* szn. (JORDAN 1983: 259), ukr. *Ардан~Ардановичь* szn. (CCYM. 1: 79), ezért a névadó nemzetisége bizonytalan. Mivel a falu a Hát hegység kenézi falvai közé tartozik, alapító kenéze valószínűleg román vagy ruszin lehetett. A hivatalos ukrán *Арданово* a magyarral párhuzamos névadás eredménye.

Arданова ld. Árdánháza

Árdó 'egyesült Beregszászsal' 1332/35: *Ordow* (GYÖRFFY 1: 528), 1347: *Ordo* (ZichyOkm. 2: 252), 1480: *Zaazardo* (uo. 11: 276), 1530: *Ardo* (Conscr. Port.), 1542: *Ardo* (uo.), 1550: *Ardo* (uo.), 1553: *Bereghzaz-Ardo* (N. KISS. 155), 1570: *Ardo* (Conscr. Port.), 1773: *Ardo* (LexLoc. 49), 1808: *Árdó (Beregszászvég-), Ardow, Ardü* (LIPSZKY: Rep. 20), 1851: *Árdó (Bereghszász-Vég)* (FÉNYES 1: 51), 1877: *Végardó (Beregszász-)* (Hnt.), 1913: *Beregárdó* (Hnt.), 1925: *Ordov*, 1930: *Ardov* (ComBer. 35), 1944: *Beregárdó* (Hnt.), 1946: *Ченівка* (ZO). Az *Árdó* helységnév magyar foglalkozásnévi eredetű, királyi szolgálatban lévő erdőővők települését jelöli. A falu lakóinak a feladata lehetett a királyi vadászóterületül szolgáló beregi erdők védelme és felügyelete. A régi *Szász-, Beregszász-, Beregszászvég-* előtagok arra utaltak, hogy a falu Beregszász északi

végénél települt (FNESz., *Beregardó*). Az újabb, megyei hovatartozást jelölő *Bereg-* jelző 1903-tól vált használatossá a hosszabb *Beregszászvég-* előtag helyett (MEZŐ 1999: 49). A korábbi, párhuzamos ruszin *Ardov* a magyarból származott. A település nevét 1946-ban *Čeniekra*-ra változtatták. Ardót 1968-ban Beregszászhoz csatolták.

Asszonytelke 'ismeretlen fekvésű helység' 1338: *Asszonytelke* (CSÁNKI 1: 413, DEZSŐ 245). Az *Asszonytelke* helységnév magyar eredetű, a m. *asszony* 'királyné, úrnő' (ÉrtSz. 1: 282) és a birtokos személyjellel ellátott *telek* 'házhely' (uo. 6: 577) főnév összetételével keletkezett. Valószínűleg királyi, királynéi vagy főúri birtok volt. Ezt erősíti, hogy a 13–14. században a megye jelentős része a királyi család kezén volt, 1270–90 között pedig Erzsébet anyakirályné élvezte a beregi uradalom jövedelmét (GYÖRFFY 1: 524). Az *Asszonytelke* helységnevet CSÁNKI DEZSŐ említi, de pontos helyét nem jelöli meg a megye területén.

Asztély, Астреї 'település Beregszásztól D-re' 1359: *Aztei* (Kállay Lt. 2: 1343), 1489: *Azthe* (ZichyOkm. 11: 504), 1542: *Azthe* (Conscr. Port.), 1544: *Azte* (uo.), 1550: *Azthe* (uo.), 1552: *Azte* (uo.), 1566: *Azte* (Csáky 1/2: 585), 1570: *Afzte* (Conscr. Port.), 1773: *Asztej* (LexLoc. 47), 1808: *Asztěj* (LIPSZKY: Rep. 23), 1851: *Asztély* (FÉNYES 1: 56), 1864/65: *Asztély* (PESTY 441), 1877: *Asztély* (Hnt.), 1913: *Asztély* (Hnt.), 1925: *Astely*, 1930: *Astel'* (ComBer. 101-2), 1944: *Asztély* (Hnt.), 1983: *Лужанка* (ZO), 1991: *Астеї*. Az *Asztély* helységnév magyar eredetű, pusztai személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév KISS LAJOS szerint valószínűleg szláv, ld. szb.-hv.: *Osztoj* szn. (HASz. 9:275), *Ostoja* szn. (uo.), cs. *Ostoj* szn. (SVOBODA 194) (FNESz., *Asztély*). A történelmi adatok egy elsődleges *Aszté* településnevet igazolnak, a *j-ly* tehát nem szerves része a névnek (MIZSER 2007a: 78). 1946-ban a falu nevét *Лужанка*-ra változtatták, ennek jelentése 'kis rét, rétecske'. 1991-ben a beregi helységek közül elsőként kapta vissza történelmi magyar nevét.

Atya ld. Vámosatya

Bábafalva, Бабичі 'település Munkácsról K-re'. 1478: *Bábafalva* (CSÁNKI 1: 413), 1599: *Babosfalva* (LEHOCZKY 3: 38), 1630: *Babafalua* (Conscr. Port.), 1645: *Baba Falwa* (MAKKAI 353), 1773: *Babafalva*, *Bábafalva*, *Babitsch*, *Babics* (LexLoc. 50), 1851: *Bábafalu*, *Bibici* (FÉNYES 1: 60), 1877: *Bábafalva*, *Babicsi* (Hnt.), 1913: *Bábakút* (Hnt.), 1925: *Babič*, 1930: *Babiče* (ComBer. 11), 1944: *Bábakút*, *Бабичи* (Hnt.), 1983: *Бабичи*, *Бабичу* (ZO). A *Bábafalva* helységnév magyar eredetű, a magyarban [1424: *Baba* (György) (KÁZMÉR 1993: 55)], románban [*Baba* (JORDAN 1983: 42)] és ruszinban [*Баба* (ЧУЧКА 40)] egyaránt előforduló *Bába* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév elterjedtsége miatt nem lehet egyértelműen állást foglalni a névadó nemzetiségét illetően, a Hát hegységi falvak kenézeihez hasonlóan ez a kenéz is ruszin vagy román lehetett. Az újabb

Bábakút név 1889-ben jött létre *Bábafalva* és *Kutkafalva* egyesülésekor, a két településnév előtagjának összevonásával (MEZŐ 1999: 32). A helységnév utótagja, a m. *kút* 'víznyerő hely' főnév a *Kutka*- tag félreértelmezése miatt került a névbe, ld. *Kutkafalva*. A ruszinban használt, 1946-tól hivatalos *Бабуки* 'Bábák' párhuzamos névadással keletkezett.

Bábakút ld. Bábafalva

Babicsi ld. Bábafalva

Bablyuk 'egyesült Újrosztokával' 1645: *Bablyuka* (MAKKAI 345), 1773: *Bablyuk*, *Babluk* (LexLoc. 54), 1808: *Bablyuk*, *Babluk* (LIPSZKY: Rep. 25), 1851: *Bablyuk* (FÉNYES 1: 61), 1877: *Báblyuk* (Hnt.), 1888: *Bablyuk* (Hnt.). A *Bablyuk* helységnév ruszin víznévi eredetű. LEHOCZKY azt írja, hogy a falu a *Bablyuk* nevű pataknál települt 1645-ben, telepítője egy Csingely Román nevű paraszt. A kenéz leszármazottai később felvették a Bablyuk családnévet (LEHOCZKY 3: 38). A víznév talán az ukrán *баб'юк* 'bábéc, békahal, ördögahal' (HRINČENKO 1: 15) hálnévből származik, ez a hal a Tisza vízgyűjtő területén különösen elterjedt volt. Elképzelhető személynévi eredetű is, vö. rusz.-ukr. *Баблюк* csn. (ЧУЧКА 41). Ez vagy a *баба* 'vénasszony, anyóka, szülésznő' (ЧОПЕЙ 6, HRINČENKO 1: 12-3) főnév *-юк* képzős alakja, vagy a hálnév származéka. A családnév a románban is előfordul, vö. *Babiuc* csn. (JORDAN 1983: 42), ott ukrán átvétel, a névadó azonban lehetett román. Bablyuk közigazgatásilag többször egyesült a szomszédos Újrosztokával, az 1800-as évek végén egybeépült a két falu.

Badaló, Бадалово 'település Beregszásztól DK-re' 1226: *Bodolou* (GYÖRFFY 1: 528), 1280: *Budulou* (uo.), 1325: *Bodolow* (uo.), 1426: *Bodolo* (ZichyOkm. 8: 283), 1530: *Badalo* (Conscr. Port.), 1541: *Bodolo* (uo.), 1543: *Badalo* (uo.), 1550: *Bodolo* (uo.), 1773: *Badalló*, *Bodolu* (LexLoc. 48), 1808: *Badaló*, *Bodoló*, *Bodolow*, *Bodolüv* (LIPSZKY: Rep. 26), 1851: *Bodoló* (FÉNYES 1: 141), 1864/65: *Badaló* (PESTY 443), 1877: *Badaló* (Hnt.), 1913: *Badaló* (Hnt.), 1930: *Bodolov* (ComBer. 26-27), 1944: *Badaló* (Hnt.), 1983: *Бодолів*, *Бодолов* (ZO). A *Badaló* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1216: *Budulo* szn. (BánffyOkl. 1: 2), 1272: *Bodolo* szn. (ÁÚO. 8: 146, ÁrpSzt. 130)]. Az alapjául szolgáló személynév szláv, vö. szb.-hv. *Budilo* szn. (HASZ. 1: 709) (FNESz., *Badaló*, *Bodoló*). A hivatalos ukrán *Бадалово* a magyar név szlávósított alakja, a csehszlovák időszakban használt *Bodolov* átvétele.

Bag 'pusztaszáz Tiszaszalka határában' 1278: *Bog* (GYÖRFFY 1: 529), 1297: *Rogh* (uo.), 1343: *Bogh* (KárolyiOkl. 1: 152), 1467: *Bagh*, *Bogd* (CSÁNKI 1: 413), 1530: *Bag* (Conscr. Port.), 1541: *Bagh* (uo.), 1544: *Bag* (uo.), 1550: *Bagh* (uo.), 1808: *Bág* (LIPSZKY: Rep. 26), 1913: *Bag* (Hnt.), 1944: *Bag* (Hnt.). A *Bag* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1138/1329: *Bogu* szn. (SZABÓ D. 204, ÁrpSzt. 85)]. Az alapjául szolgáló személynév talán szláv, a szl. **bogъ* 'isten' (ŠMILAUER 40, TRUBAČEV

2: 161-3) származéka lehet (FNESz., *Bag*). Más vélemény szerint magyar (vö. m. *bak~bag* főnév), esetleg török eredete is elképzelhető (ld. tör. *Bog~Bag* szn.) (MEZŐ–NÉMETH 126). A falu a középkorban elpusztult, nevét puszta őrzi Tiszaszalka közelében.

Bagolyháza ld. Bilaszovica

Bakos ld. Kisbakos

Bakos ld. Nagybakos

Bakta, Велика Бакта 'település Beregszásztól DK-re' 1232: *Bagotha* (GYÖRFFY 1: 529), 1327: *Baccha* (uo.), 1363: *Bakta* (uo.), 1808: *Bakta* (LIPSZKY: Rep. 29), 1851: *Baktaerdő* (FÉNYES 1: 76), 1877: *Bakta* (Hnt.), 1898: *Nagy-Bakta* (Hnt.), 1913: *Nagybakta* (Hnt.), 1930: *Bakta Veliká* (ComBer. 161), 1944: *Nagybakta* (Hnt.), 1983: *Велика Бакта, Великая Бакта* (ZO). A *Bakta* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1086: *Boguta*, 1131 k.: *Boguta* szn. (PRT. 8: 272, ÁrpSzt. 136)] (FNESz., *Baktalórántháza*). Az alapjául szolgáló személynévhez ld. *Bag* szócikkét. *Nagybakta* a középkorban elpusztásodott, csak a 19–20. században telepítették újra. A 19. század második felétől használt *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisbakta* nevének előtagjával állt korrelációban. A hivatalos ukrán *Велика Бакта* a magyar név részfordításával jött létre.

Baktaerdő ld. Bakta

Balazsér, Балажер 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1323: *Balasey* (GYÖRFFY 1: 529), 1349: *Balase* (ZichyOkm. 2: 357), 1461: *Balasce* (uo. 10: 179), 1542: *Balafe* (Conscr. Port.), 1550: *Balafer* (uo.), 1552: *Balafe* (uo.), 1564: *Balaffe* (uo.), 1570: *Balafe* (uo.), 1773: *Balasér* (LexLoc. 49), 1808: *Balazsér, Balážiowa, Balazsiova* (LIPSZKY: Rep. 30), 1851: *Balazsér, Balasijovo* (FÉNYES 1: 78), 1864/65: *Balazsér* (PESTY 398), 1877: *Balazsér* (Hnt.), 1913: *Balazsér* (Hnt.), 1925: *Balažer*, 1930: *Blažejovo* (ComBer. 25), 1944: *Balazsér* (Hnt.), 1983: *Кузьмине, Кузьмино* (ZO), 1995: *Балажер*. A *Balazsér* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Elsődleges formája egy **Balazsej* névalak volt [vö. 1211: *Bolosoy* szn. (PRT. 10: 513), 1237: *Balasey* (ÁÚO. 11: 300, ÁrpSzt. 84)], ami minden bizonnyal szláv, vö. cs. *Blažej* szn. (PROFOUS 1: 86). Az újabb *Balazsér* névváltozat második tagját a m. *ér* 'vízfolyam' főnév befolyásolhatta (FNESz., *Balazsér*), létrejöttében valószínűleg a falun keresztül folyó *Vérke* neve játszott szerepet. A korábbi, párhuzamos ruszin *Balazsijovo* a magyar név szlávósított alakja volt, a 18. században ugyanis a településre ruszinokat telepítettek. A falu hivatalos nevét 1946-ban *Кузьмине*-re változtatták, ennek jelentése tkp. 'Kozmáé'. 1995-ben visszakapta történelmi magyar *Balazsér* nevét.

Balázsfalva ld. Ballósfalva

Balazsijovo ld. Balazsér

Balazsovice ld. Ballósfalva

Balázsvágása 'elpusztult falu Benedike közelében' 1481: *Balawagasa* (CSÁNKI 1: 413), 1530: *Balafwagaffa* (Conscr. Port.), 1542: *Balafuaghafsa* (uo.), 1546: *Balafvaga* (uo.), 1552: *Balafwaga* (uo.), 1557: *Balawagasa* (KárolyiOkl. 3: 303), 1647: *Balázsvágás* (LEHOCZKY 3: 811). A *Balázsvágása* helységnév magyar eredetű, a *Balázs* szn.-nek [1234/1392: *Balasy* (GYÖRFFY 2: 578, ÁrpSzt. 84)] és a birtokos személyjellel ellátott *vágás* 'erdőirtás' (ÉrtSz. 7: 155) főnévnek az összetételével keletkezett, *Balázs* nevű ember által létrehozott irtásfalut jelölt. A *-vágás(a)* utótagú helységnevek a középkorban Sáros (CSÁNKI 1: 288-316) és Zemplén (uo. 340-67) megyére voltak jellemzőek, kelet-délkelet felé haladva azonban ritkult a számuk: a szomszédos Ungban három, Bereg megyében azonban már csak ebben az egy helységnévben fordul elő.

Ballósfalva 'egyesült Nagymogyoróssal' 1570: *Baloffalua*, *Balafocz* (Conscr. Port.), 1600: *Ballosfalva* (DEZSŐ 245), 1630: *Ballos* (Conscr. Port.), 1645: *Ballos Falva* (MAKKAI 366), 1773: *Balásfalva*, *Balassowis* (LexLoc. 50), 1808: *Balásfalva*, *Blasendorf*, *Balássowce*, *Balažovce*, *Balásüci* (LIPSZKY: Rep. 29), 1851: *Balásfalva* (FÉNYES 1: 77), 1864/65: *Balázsfalva*, *Balazsaviczi* (PESTY 399), 1877: *Balázsfalva* (Hnt.), 1913: *Ballósfalva* (Hnt.), 1925: *Balašovce*, 1930: *Balažovce* (ComBer. 13), 1944: *Ballósfalva*, *Балажовцы* (Hnt.), 1960: *Балауиш* (ZO). A *Ballósfalva* helységnév magyar eredetű, a *Ballos* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Bal(l)os* családnevet [1632: *Georgius Ballos* (KÁZMÉR 1993: 80)] KÁZMÉR MIKLÓS a *balos~ballos* 'balkezes, süket, ügyetlen, félszeg' melléknévből származtatja (KÁZMÉR uo.), de az is elképzelhető, hogy a *Balázs* kn. alakváltozata (MIZSER 2007b: 103-4). 1562-ben Szapolyai János Balogh Demeter mogyorósi lakosnak adott kiváltságot arra, hogy Bubuliska és a Balogrév nevű patak között falut telepítsen (LEHOCZKY 3: 41). A falu az egyik betelepülő családról kapta a nevét, az 1649-es összeírásban ugyanis *Ballós* családot is emlitenek. A ruszin *Balazsovce* névalak párhuzamos névadás eredménye. A 18. században *Ballos~Balázs* változás történt a helységnévben, valószínűleg a *Balázs* név hatására. 1904-ben, az országos helységnévrendezés során a történelmi *Ballósfalva* nevet állították vissza (MEZŐ 1999: 38). A települést 1960-ban Nagymogyoróshoz csatolták.

Balmusfalva 'elpusztult falu Dubina és Alsóhrabonica között' 1600: *Balmusfalva* (DEZSŐ 246). A *Balmusfalva* helységnév magyar eredetű, a *Balmus* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. Kenézi alapítású falu volt a 16–17. században, a települést a Balmus család alapította, s ők viselték a kenézséget is (LEHOCZKY 3: 811). A családnév talán a m. *bálmós* 'édes túróból és kukoricalisztból készített étel' (CzF. 1: 399, ÚMTSz. 1: 327) főnév származéka. Az ételnév ebben a formában használatos a székelyek mellett a románok körében is, de vö. még ukr. *бáлмыс* 'finom zsiradék' (HRINČENKO 1: 25). A családnév azonban csak a románból adatolható, ld. *Balmoș* csn. (CONSTANTINESCU 189), ezért a névadó család román nemzetiségű lehetett. A falu a 17. század végén pusztulóban volt, a Rákóczi-szabadságharc idején már lakatlan.

Barabás 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re' 1323: *Barlabas* (GYÖRFFY 1: 529), 1327: *Barlabaas* (uo.), 1530: *Barabassý* (Conscr. Port.), 1541: *Barrabas* (uo.), 1543: *Barrobafý* (uo.), 1550: *Barrabaffý* (uo.), 1553: *Borrobassy* (N. KISS 157), 1570: *Barlobas* (Conscr. Port.), 1577: *Borlobas* (uo. 362), 1773: *Barabás* (LexLoc. 47), 1808: *Barabás* (LIPSZKY: Rep. 35), 1851: *Barabás* (FÉNYES 1: 87), 1864/65: *Barabás* (PESTY 446), 1877: *Barabás* (Hnt.), 1913: *Barabás* (Hnt.), 1973: *Barabás* (Hnt.). A *Barabás* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Alapjául a bibliai *Barabás* [1215/1550: *Barabas* (VárReg. 293, ÁrpSzt. 92)] szn. szolgált (FNESz., *Barabás*). A 16. századból adatolt *Barabási* névváltozat az *-i* helynévképző ideiglenes megjelenését mutatja, a század végére azonban eltűnik a névből. Az elsődleges *Barlabás* helységnévben *rl* > *rr* hasonulás ment végbe, majd a hosszú *r* megrövidült.

Barbova ld. Bárdháza

Bárdháza, Бардѡво 'település Munkácsról D-re' 1474: *Bardhaza* (CSÁNKI 1: 413), 1530: *Barthhaza* (Conscr. Port.), 1533: *Barth hazza* (uo.), 1542: *Barthhaza* (uo.), 1570: *Barthaza* (uo.), 1773: *Bárdháza, Barbova* (LexLoc. 55), 1808: *Bartháza, Barthausen, Barbowá, Barbisty* (LIPSZKY: Rep. 38), 1851: *Bárdháza, Barbowo* (FÉNYES 1: 98), 1877: *Bartháza, Bárbova* (Hnt.), 1913: *Bárdháza* (Hnt.), 1944: *Bárdháza, Бардѡво* (Hnt.), 1983: *Бордодовка* (ZO), 1995: *Бардѡво*. A *Bárdháza* helységnév magyar eredetű, előtagja a latin *Bartholomeus* 'Bertalan' [1193: *Bartholomei* (ÁrpSzt. 93)] szn.-ból rövidült *Bart* szn. (EtSz. 1: 302), amihez a birtokos személyjellel ellátott *ház* főnév kapcsolódik. A személynévre a magyaron kívül a románból is ismerünk adatokat, vö. *Bart* szn. (CONSTANTINESCU 21). KISS LAJOS szerint nem zárhatjuk ki teljesen a ném. *Bart(h)* 'szakáll' személynévet sem, aminek latin értelmi megfelelője, a *barba* belejátszhatott a párhuzamos ukrán *Бардѡво* kialakulásába (KISS 1992: 272). A személynév idővel elhomályosult, népetimológiával a m. *bárd* 'rövid nyelvű, széles és egyenes pengéjű faragó vagy vágó szerszám' (ÉKsz. 1: 92) köznevet értették bele. A 19. század második felében a település két részét *Német-* és *Orosz-Bárdháza*-nak nevezték (MEZŐ 1999: 41), a 18. századtól a csökkenő lakosság pótlására ugyanis Németországból, Csehországból és Ausztriából németek telepítettek a faluba. 1946-ban a település nevét *Бордодовка*-ra változtatták a név német népetimológiás magyarázata alapján, vö. ukr. *бородá* 'szakáll' (HRINČENKO 1: 87). A párhuzamosan használt, 1995-től hivatalos ruszin *Бардѡво* egy korábbi **Бармово* alakból keletkezett, melyben *b:t* < *b:b* hasonulás történt.

Barkaszó, Баркасово 'település Munkácsról DNy-ra' 1312: *Burkuzlou* (ZichyOkm. 1: 136), *Barkazow* (GYÖRFFY 1: 530), 1314: *Borkuzlou* (uo.), 1336: *Borkoslou* (Kállay Lt. 1: 499), 1397: *Barkazow, Berkazow* (ZsigmOk. 1: 5017), 1530: *Barkazo* (Conscr. Port.), 1541: *Barkafo* (uo.), 1542: *Barkazzo* (uo.), 1550: *Barkazo* (uo.), 1570: *Barkafo* (uo.), 1773: *Barkaszó* (LexLoc. 47), 1808: *Barkaszó, Barkasowá* (LIPSZKY: Rep. 37), 1851: *Barkaszó* (FÉNYES 1: 92),

1864/65: *Barkaszó* (PESTY 400), 1877: *Barkaszó* (Hnt.), 1913: *Barkaszó* (Hnt.), 1925: *Barkasovo*, *Barkaszó* (ComBer. 14-15), 1983: *Баркасове*, *Баркасово* (ZO). A *Barkaszó* helységnév valószínűleg magyar eredetű, talán víznévből keletkezett névátvitellel. PAIS DEZSŐ az *aszó* elhomályosult összetételének tartja, szerinte a m. *berek* 'liget' és *aszó* 'időszakos vízfolyás' főnévnek a kapcsolatából keletkezett, erdőben folyó, időnként kiszáradó patakra vonatkozhatott (PAIS 1912: 394, FNESz., *Barkaszó*). Az elsődleges *Berekaszó*~*Berkaszó* alakból az előtag magánhangzójának illeszkedésével jött létre a *Barkaszó* név. A korai forrásokban szereplő *Burkuszló*~*Borkoszló* névváltozatok, amennyiben nem rontott alakok, kétséget ébreszthetnek a magyar származtatással szemben, s felvethetik esetleges szláv eredeztetését, hasonló szláv nevet azonban nem tudunk kimutatni. A hivatalos ukrán *Баркасово* a magyar név szlávósított formája.

Bárháza Id. Bárdháza

Bátor 'elpusztult falu Beregszász területén' 1232/360: *Batur* (GYÖRFFY 1: 530). A *Bátor* helységnév magyar eredetű, pusztai személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1132/KrónKomp.: *Batur* szn. (SRH. 1: 452, ÁrpSzt. 97)]. Az alapjául szolgáló személynév etimológiailag azonos a m. *bátor* melléknévvel (FNESz., *Bátor*). A helység Beregszász mai területén feküdt, egyik előtelepülésének tekinthető. GYÖRFFY a következőket írja róla: „A beregi szász telep mellett egy Bátor nevű magyar falu is állott, melyet királyi népek laktak... A város valószínűleg két magból, egy magyar és egy szász telepből jött létre, amelyek a *Vérke* két partján fekhettek” (GYÖRFFY 1: 532, 533).

Bátyú, Батюво 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1270: *Bacy*, *Baty* (GYÖRFFY 1: 530), 1285: *Batew* (uo.), 1327: *Bateu* (uo.), 1530: *Batthyw* (Conscr. Port.), 1541: *Bothjo* (uo.), 1550: *Batjo* (uo.), 1570: *Batthiu* (uo.), 1773: *Bátyu* (LexLoc. 47), 1808: *Bátyu* (LIPSZKY: Rep. 74), 1851: *Bátyú* (FÉNYES 1: 102-3), 1864/65: *Bátyu* (PESTY 447), 1877: *Bátyu* (Hnt.), 1913: *Bátyú* (Hnt.), 1925: *Batievo*, *Bat'u*, 1930: *Bat'evo* (ComBer. 159), 1944: *Bátyú* (Hnt.), 1983: *Бузлове*, *Узловое* (ZO), 1995: *Батюво*. A *Bátyú* helységnév magyar eredetű, pusztai személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1274: *Bateu* szn. (ÁÚO. 9: 100, ÁrpSzt. 96)] (FNESz., *Bátyú*). 1946-ban a falu nevét *Бузлове*-ra változtatták, amiben az ukr. *вузол* 'csomó' (HRINČENKO 1: 259) fn. szerepelt. Ez azzal volt kapcsolatos, hogy *Bátyú* vasúti csomópont (КРУГЛЯК 33, ZO), de tévesen a csomóra köthető *batyu* főnévből is magyarázták a nevet. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét, mely *Батюво* alakban vált hivatalossá.

Bégány Id. Kisbégány

Bégány Id. Nagybégány

Belebele 'egyesült Klocskófalvával' 1608: *Kis Belebele*, *Nagy Belebele* (DEZSŐ 246), 1610: *Kys Belibelj*, *Nagj Belibelj* (ComBer. 16), 1645: *Kis Blebal* (MAKKAI 370), 1773: *Kis Belebele*, *Belebowo* (LexLoc. 52), 1808: *Belebele*

(Kis-), *Belebowó* (LIPSZKY: Rep. 45), 1851: *Nagy-Belebele* (*Belebovo*) (FÉNYES 1: 111), 1877: *Belebele* (*Nagy-*), *Belebovo* (Hnt.), 1882: *Belebele* (*Nagy-*), *Belebovo* (Hnt.), 1888: *Belebele* (Hnt.), 1898: *Belebele* (Hnt.), 1913: *Kiscserjés* (Hnt.), 1925: *Belebovo* (ComBer. 16), 1944: *Belebova*, *Белебово* (Hnt.). A *Belebele* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg az ukr. nyj.-i *бэлебенъ* '1. magaslát, domb, 2. kiemelkedés, kiugrás, magas, nyílt tér, hegy' (HRINČENKO 1: 49, СУМ. 1: 155) főnévből származik. Nem zárható ki személynévi származtatása sem, vö. ukr. *Белеба* szn. (ЧУЧКА 55). A 17. században két település is viselte ezt a nevet, a két falut *Kis-* és *Nagy-* jelzővel különböztették meg egymástól. Mágócsi Ferenc 1608. február 14-én Kenéz Mihálynak és Ivánnak, kisbelebelei jobbágyoknak adott kenézséget e helység megtelepítésére (LEHOCZKY 3: 58), eszerint Kisbelebele volt a korábbi alapítású. Később a két falu egyesült, az 1888-as helységnévtárban már csak a jelző nélküli *Belebele* alakkal találkozunk. 1903-ban, az országos helységnévrendezés során a falu nevét *Kiscserjés*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 46). *Belebele* 1967-ben egyesült Klocskófalvával.

Belebova ld. Belebele

Bence 'elpusztult falu Csaroda és Fejércse között' 1446: *Benche* (CSÁNKI 1: 413), 1449: *Bencze predium* (uo.). A *Bence* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1211: *Benche* (PRT. 10: 506, ÁrpSzt. 110), 1217: *Bencze* (VárReg. 34, ÁrpSzt. 109)]. Az alapjául szolgáló személynév a *Benedek* kn. kicsinyítő-becéző alakja. A helység a 15. század közepe táján pusztulhatott el.

Bene, Бене 'település Beregszásztól DK-re' 1337: *Bene* (AnjouOkm. 7: 602), 1408: *Puzthabene* (ZsigmOkl. 2/2: 6366), 1530: *Benesh* (Conscr. Port.), 1550: *Bene* (uo.), 1570: *Bene* (uo.), 1773: *Bene, Beny* (LexLoc. 48), 1851: *Bene* (FÉNYES 1: 114), 1808: *Bene, Beña, Benya* (LIPSZKY: Rep. 48), 1877: *Bene* (Hnt.), 1913: *Bene* (Hnt.), 1925: *Bene* [*nad Boršavou*], 1930: *Beña* (ComBer. 48), 1944: *Bene* (Hnt.), 1983: *Добросілля, Доброселье* (ZO), 1995: *Бене*. A *Bene* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [+1135: *Bene, Beneduc*, 1138/1329: *Bene* (SZABÓ D. 134, ÁrpSzt. 111-2)] szn. Az alapjául szolgáló személynév a *Benedek* kn.-nek lehet rövidült, becézett alakja (FNESz., *Bene*). 1946-ban a község nevét *Добросілля*-ra változtatták, aminek jelentése 'Jó falu'. Ez téves etimológián alapult, vö. latin *bene* 'jó' mn. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Benedeki, Бенедиківці 'település Munkácsról Ny-ra' 1478: *Benedeky* (CSÁNKI 1: 413), 1542: *Benediký* (Conscr. Port.), 1543: *Benedeký* (uo.), 1550: *Benedeký* (uo.), 1552: *Benedýkj* (uo.), 1564: *Benedeký* (uo.), 1570: *Benedekj* (uo.), 1773: *Benedike, Benedikocz* (LexLoc. 49), 1808: *Benedike, Benedikocz, Benedykowce, Benedikücz* (LIPSZKY: Rep. 48), 1851: *Benedika, Benedikuwcz* (FÉNYES 1: 115), 1864/65: *Benedike* (PESTY 400), 1877: *Benedik, Benedikuvci* (Hnt.), 1913: *Benedeki* (Hnt.), 1925: *Benedikovce* (ComBer. 18), 1944: *Benedeki*,

Бенедиковцы (Hnt.), 1968: *Бенедиківці* (ZO). A *Benedeki* helységnév magyar eredetű, a m. *Benedek* [vö. 1086: *Benedic* (DHA 1: 254, ÁrpSzt. 112)] szn.-nek a birtoklást kifejező *-i* helynévképzős származékából keletkezett (FNESz., *Benedeki*). Téves LEHOCZKY-nak az az etimológiája, amiben egy *Benede rika* nevű patak nevéből eredezteti *Benedeki* nevét (LEHOCZKY 3: 72). A 18. századtól a *Benedike* alak vált használatossá, a történelmi nevet 1903-ban, az országos helységnévrendezés során állították vissza (MEZŐ 1999: 47). A ruszin *Benedikóc~Benedikuvci* 'Benedek emberei' párhuzamos névadás eredménye, a hivatalos ukrán *Бенедиківці* (t. sz.) a ruszin név ukránosított változata.

Benedike ld. Benedeki

Benedikóc ld. Benedeki

Bereg, Великі Береги 'település Beregszásztól ÉK-re' 1214: *Beregu* (GYÖRFFY 1: 530), 1232: *Beregh* (uo.), 1332/5: *Bereg* (uo.), 1530: *Bereg* (Conscr. Port.), 1533: *Berek* (uo.), 1541: *Beregh* (uo.), 1550: *Bereg* (uo.), 1570: *Beregh* (uo.), 1773: *Beregh, Bereghü* (LexLoc. 55), 1808: *Beregh, Berehy, Berehi* (LIPSZKY: Rep. 60), 1851: *Beregh* (FÉNYES 1: 118), 1877: *Bereg (Nagy-)* (Hnt.), 1913: *Nagybereg* (Hnt.), 1925: *Berehy, Vel'ke Bereg* (ComBer. 19-20), 1944: *Nagybereg* (Hnt.), 1983: *Беґезу* (ZO), 1993: *Белуки Беґезу*. A *Bereg* helységnév magyar eredetű, a m. *berek* ~ nyj.-i *bereg* 'liget' (UMTSz. 1: 444) főnévből keletkezhetett (FNESz., *Bereg vármegye*). Nem zárható ki szláv eredeztetése sem, vö. szl. **brěgъ~bergъ* 'part' (MOÓR 15, ŠMILAUER 38), a falu ugyanis a *Szernye-mocsár* szélén jött létre. A *Nagy-* előtag a 19. század második felétől használatos, a helység méretére utal. A hivatalos ukrán *Великі Беґезу* (t. sz.) részfordítás a magyarból.

Beregardó ld. Ardó

Beregbárdos ld. Bukóc

Beregbükkös ld. Bukovinka

Beregdaróc ld. Daróc

Beregdeda ld. Déda

Beregdubróka ld. Dubróka

Beregfogaras ld. Fogaras

Beregforrás ld. Izvor

Bereghalmos ld. Skuratóc

Beregkisalmás ld. Kisalmás

Beregkisfalud ld. Kisfalud

Beregkövesd ld. Kövesd

Beregleányfalva ld. Lányfalva

Beregnagyalmás ld. Nagyalmás

Beregóc 'egyesült Felsővercekével' 1600: *Beregóc* (DEZSŐ 246), 1610: *Beregocz* (ComBer. 23), 1630: *Beregocz* (Conscr. Port.), 1645: *Beregocz* (MAKKAI 344), 1773: *Beregocz* (LexLoc. 54), 1808: *Beregócz, Berchowce, Beregücsi* (LIPSZKY: Rep. 50), 1851: *Beregócz* (FÉNYES 1: 118), 1877: *Beregóc*

(Hnt.), 1913: *Beregóc* (Hnt.), 1930: *Berehove* (ComBer. 23). A *Beregóc* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg a *Bereg* szn. -овъci képzős származéka, jelentése 'Bereg emberei, házanépe'. A *Bereg* szn. a magyarban [1437: *Albertus Beregh* (KÁZMÉR 1993: 127)] és a ruszinban [1567: *Hricz Beregh*, *Beregh Jaczko* (ЧУЧКА 58)] is előfordul, de a névadó valószínűleg ruszin volt. A személynév a m. *Beregi* csn.-ból származik az -i képző lekopásával, esetleg pusztai településnév válhatott személynévvé. A rusz.-ukr. *беpeзь* 'part' (ЧОПЕЙ 11, CYM. 1: 158) szóból való származtatása nem valószínű. Beregócot az 1930-as években Felsőverecskéhez csatolták.

Beregpálfalva Id. Pálfalva

Beregpapfalva Id. Papfalva

Beregrákos Id. Rákos

Beregrosztoka Id. Nagyrosztoka

Beregsárrét Id. Kálnik

Beregsom Id. Som

Beregsurány Id. Surány

Beregszász, Беperовo 'járási központ' 1247: *Luprechzaza* (GYÖRFFY 1: 532), 1284: *Beregzaza*, *Luprethzaza* (uo.), 1299: *Lupret zaza* (uo.), 1308: *Luprechzaza* (uo.), 1327: *Luprehtzaza* (uo.), 1337: *Beregzaza* (AnjouOkm. 3: 222), 1533: *Berek Sas* (Conscr. Port.), 1541: *Berekzaf* (uo.), 1543: *Beregzaz* (uo.), 1550: *Beregzaz* (uo.), 1570: *Berekzfaz* (uo.), 1773: *Bereghszász* (LexLoc. 55), 1808: *Szász (Beregh-)* (LIPSZKY: Rep. 624), 1851: *Beregszász* (FÉNYES 1: 118), 1877: *Beregszász* (Hnt.), 1913: *Beregszász* (Hnt.), 1925: *Berehovo*, *Beregsás* (ComBer. 20-22), 1944: *Beregszász* (Hnt.), 1983: *Беpeзове*, *Беpeзово* (ZO). A település elsődleges *Lampertszásza* neve magyar eredetű. Egyfelől a helység szász telepeseire, másfelől pedig feltehető alapítójára, Lampert hercegre utalt, aki I. László (1077–1095) idejében a vidék ura volt. A történelmi névalakokban szereplő *Lupret* személynév [1288: *Lupreth* (ÁÚO. 9: 468, ÁrpSzt. 497)] később a beregi erdőispánságnak, illetőleg Bereg vármegyének a nevével cserélődött fel, mert az Árpád-kor végén itt volt a beregi ispán székhelye (FNESz., *Beregszász*). A hivatalos ukrán *Беpeзово* névalak az 1920-as években alkotott cseh *Berehovo* átvételével keletkezett, a magyar név előtagjának szlávosításával. Az ukrán névtani szakirodalomban számos tévedés övezi a város történetét és a helységnév eredetét, ami tudatos vagy akaratlan ferdtéssel, tájékozatlansággal magyarázható. KRUHLJAK például a települést római kori határvárosnak tekinti és *Peserginum* néven azonosítja, s úgy véli, a város elsődleges szláv neve *Bereg* volt (КРУГЛЯК 11-12). JANKO szerint *Beregszász* a 11. században jött létre a Kijevi Rusz részeként, de a század végétől már Magyarországhoz tartozott (ЯНКО 38). Abban mindkét szerző etimológiája megegyezik, hogy a helységnevet szláv eredetűnek tartják, a név magyarázata során azonban egyikük sem veszi figyelembe a történelmi adatokat és névalakokat. A cs. *Berehovo* ~ ukr. *Беpeзове* nevekből indulnak ki, a város nevének hivatalos ukrán alakját magyarázzák, ami szerintük a *беpeзь* 'part, hegy' (ЧОПЕЙ 11, CYM. 1: 158) főnév -ове képzős változata, s ezt vetítik vissza a város keletkezésének idejére.

Beregszászardó Id. Ardó
Beregszászvégardó Id. Ardó
Beregszentmiklós Id. Szentmiklós
Beregsziklás Id. Serbóc
Beregszilvás Id. Kuzmina
Beregszőlős Id. Kisloho
Beregszőlős Id. Nagyloho

Beregújfalú, Берегуйфалу 'település Beregszásztól ÉK-re' 1398: *Wyfalu* (ZsigmOkl. 1: 5191), 1401: *Bereg Wyfalu* (Csáky 1/1: 209), 1463: *Wyfalu* (CSÁNKI 1: 420), 1530: *Wyfalw* (Conscr. Port.), 1542: *Bereghwyfalw* (uo.), 1550: *Beregwýffalw* (uo.), 1570: *Beregh Vyfalw* (uo.), 1773: *Bereg Uj Falu*, *Noviszelló* (LexLoc. 56), 1808: *Újfalú (Beregh-)*, *Nowosello* (LIPSZKY: Rep. 702), 1851: *Ujfalú (Bereg)* (FÉNYES 4: 233), 1877: *Ujfalú (Bereg-)* (Hnt.), 1913: *Beregújfalú* (Hnt.), 1925: *Nové Selo* 1930: *Selo Nové* (ComBer. 119), 1944: *Beregújfalú* (Hnt.), 1983: *Нове Село, Новое Село* (ZO), 1995: *Берегуйфалу*. A *Beregújfalú* helységnév magyar eredetű, az *Újfalú* név újabb telepítésű falura utal. A jelzői szerepű *Bereg-* előtag a szomszédos *Bereg* község nevéből származik, valószínűleg e falu lakosai alapították *Beregújfalú*-t. A csehszlovák korszakban a korábban párhuzamosan használt ruszin *Novoszelo* cseh *Nové Selo* változata vált hivatalossá, amit 1946-ban *Нове Село* alakban a szovjetek is átvettek. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Beregvár, Карпати 'szanatórium és kisközség Munkácsról ÉK-re' 1905: *Beregvár* (kastély) (SEBESTYÉN 2008: 40), 1913: *Beregvár* (Hnt.), 1944: *Beregvár, Бе́регварь* (Hnt.), 1983: *Карпати, Карпаты* (ZO). A *Beregvár* helységnév magyar eredetű, előtagja a megyei hovatartozásra utaló *Bereg-*, utótagja pedig a m. *vár* 'megerősített falakkal, bástyákkal, árkokkal körülvett, katonai védekezésre alkalmas település' (ÉrtSz. 7: 329) főnév. A helységnek azonban nincs köze várhoz, eredetileg egy kastély volt, amit a Shönbornok építtettek 1890–1895 között neoreneszánsz stílusban. A kastélynak 12 bejárata, 52 terme és 365 ablaka van az év hónapjainak, heteinek és napjainak megfelelően. Ma tudószanatórium működik benne. Közelében kis falu jött létre, ami névátvitellel a kastély nevét kapta. A hivatalos ukrán *Карпати* 'Kárpátok' helységnév a kastélyban létrehozott szanatórium nevéből származik.

Berezinka, Березинка 'település Munkácsról DK-re' 1804: *Berezinka* (ComBer. 24), 1808: *Berezinka, Brezynka* (LIPSZKY: Rep. 52), 1851: *Berezinka (Kis-Leányfalva)* (FÉNYES 1: 123), 1877: *Berezinka* (Hnt.), 1913: *Nyírhalm* (Hnt.), 1925: *Berezinka* (ComBer. 24), 1944: *Berezinka, Березинка* (Hnt.), 1983: *Березинка* (ZO). A *Berezinka* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *березина* 'nyírfá, nyírfaerdő' (СУМ. 1: 160, HRINČENKO 1: 51) *-ka* helynévképzős alakjából keletkezett, vö. szl. **berzina* 'nyírfaerdő' (TRUBAČEV 204-5). Bár adatokkal nem igazolható, de nem zárhatjuk ki víznévi eredetét sem, ugyanis a nyírfá gyakran szerepel pataknevekben Kárpátalján. A falu nevét 1904-ben *Nyírhalm*-ra magyarosították a szláv név részfordításával (MEZŐ

1999: 50). A hivatalos ukrán *Березинка* a ruszin név átvétele. A települést LEHOCZKY (3: 154) és FÉNYES (1: 123) is *Kisleányfalva*-val azonosítja, a falu ugyanis a Leányfalva melletti dombon fekszik, *Kisleányfalva* azonban a 17. század elején elpusztult.

Bilaszovica, Біласовиця 'település Volóctól ÉNy-ra' 1689: *Bileczovech* (ComBer. 16), 1727: *Bilatovicze* (uo.), *Bilahzovicza* (uo. 122), 1773: *Bilas(z)owicza* (LexLoc. 54), 1808: *Bilászowicza, Bilásowicá* (LIPSZKY: Rep. 59), 1851: *Bilazovicza* (FÉNYES 1: 133), 1877: *Bilasovica* (Hnt.), 1913: *Bagolyháza* (Hnt.), 1925: *Bilasovice*, 1930: *Bělasovice* (ComBer. 16), 1944: *Bilasovica, Бьласовица* (Hnt.), 1983: *Біласовиця, Беласовица* (ZO). A *Bilasovica* helységnév ruszin eredetű, a kenézi jogokat gyakorló *Bilas* család nevéből jött létre *-ica* helynévképző segítségével. A *Bilas*z [vö. 1699: *Vasili Bilasz* (BÉLAY 129)] csn. egy régi szl. *бѣласъ személynévből származik, aminek az alapjául a **běľъ(jь)* 'fehér' (TRUBAČEV 2: 79, ŠMILAUER 38) melléknév szolgált. A családnév etimológiájánál figyelembe vehető még az ukr. *білас* 'szőke' tájszó is (ЧУЧКА 65). LEHOCZKY azt írja, hogy 1754-ben a *Schönborn* család tisztjei a soltészságot a *Popovics* családtól elvették és *Bilas*z örököseire ruházták (LEHOCZKY 3: 65). Ez valószínűleg a kenézi jog visszaadását jelentette, mert a *Bilasovica* névalak már korábban adatolható. A magyar *Bagolyháza* az országos névrendezés során, 1903-ban jött létre és népetimológián alapszik: a helységnévben tévesen a *біла сова* „fehér bagoly” szókapcsolatot vélték felfedezni (MEZŐ 1999: 53). A hivatalos ukrán *Біласовиця* a ruszin név átvétele.

Bilke, Білки 'település Ilosvától K-re' 1338: *Bylke* (GYÖRFFY 1: 533), 1339: *Bylke* (DocVal. 81), 1343: *Bylke* (MIHÁLYI 17), 1463: *Bijlke* (uo. 452), 1541: *Býlk* (Conscr. Port.), 1542: *Bylke* (uo.), 1550: *Býlke* (uo.), 1570: *Býlke* (uo.), 1773: *Bilke, Bilak* (LexLoc. 48), 1808: *Bilke, Bilek, Bilok* (LIPSZKY: Rep. 59), 1851: *Bilke* (FÉNYES 1: 134), 1877: *Bilke, Bilok* (Hnt.), 1913: *Bilke* (Hnt.), 1925: *Bilky, Bělki, Bilki*, 1930: *Bilky* (ComBer. 17), 1944: *Bilke, Білки* (Hnt.), 1983: *Білки, Белки* (ZO). A *Bilke* helységnév szláv víznévi eredetű, a falu a Borzsába torkolló *Bilke patak* mellett települt, s a patakról kapta a nevét, vö. *Білка* (SHU. 55). A pataknév tövében a szl. **běľъ(jь)* 'fehér' (TRUBAČEV 2: 79, ŠMILAUER 38) melléknév található (FNESz., *Bilke*), amihez a *-ke* képző kapcsolódik. A hivatalos ukrán *Білки* (t. sz.) a csehszlovák korszakban használt *Bilki* név átvétele.

Bisztra 'elpusztult falu a megye nyugati részén' 1455: *Bisztra* (CSÁNKI 1: 414, DEZSŐ 246), 1546: *Byztra* (Conscr. Port.), 1550: *Býztra* (uo.), 1564: *Býztra* (uo.). A *Bisztra* helységnév szláv víznévi eredetű. A folyónév a szl. *bystrъ. 'gyors, sebes' (ŠMILAUER 45, TRUBAČEV 3: 153-4) ~ rusz.-ukr. a *быстрый* 'ua.' (ЧОПЕЇ 22, HRINČENKO 1: 57) melléknévből keletkezett. A helység egykori fekvésének helye bizonytalan, valószínűleg a megye nyugati részén, a Bisztra folyó mellett települhetett (LEHOCZKY 3: 812), s a folyóról kapta a nevét,

Borszucsina

---

vö. *Бѣсѣпа номок* (SHU. 48). Az 1567-es összeírásban már elpusztult településként említik.

Bisztra ld. Felsőkisbisztra

Bisztra ld. Kisbisztra

Bisztra ld. Nagybisztra

Boboviscse ld. Bubuliska

Bogarevica ld. Falucska

Borhalom ld. Bubuliska

Boród ld. Brod

Borszucsina 'egyesült Bilaszovicával' 1648: *Borszuchina, Borszuczina* (DEZSŐ 247), 1773: *Borszucsina* (LexLoc. 54), 1808: *Borszucsina, Borsučina* (LIPSZKY: Rep. 72), 1851: *Borcsucsina* (FÉNYES 1: 153), 1877: *Borszucsina* (Hnt.), 1913: *Borzfalva* (Hnt.), 1925: *Borsučina* (ComBer. 28), 1944: *Borszucsina, Борсучино* (Hnt.). A *Borszucsina* helységnév ruszin eredetű. A helységnévben a rusz.-ukr. *борсукъ~борсук* 'borz' (ЧОПЕЇ 17, СУМ. 1: 221, HRINČENKO 1: 89) állatnév található, amihez a birtoklást, illetve valamivel való ellátottságot jelentő *-inъ* képző kapcsolódik. A falu a környező erdők jellegzetes állatáról kapta a nevét a 17. század első felében (LEHOCZKY 3: 164-5). Talán nem alaptalan víznévi eredetét feltételeznünk, a kárpátaljai pataknevekben ugyanis gyakran szerepel a *borz* állatnév (vö. SHU. 66). Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben a *Borszucsina* nevet *Borzfalvá*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 60). A falut 1960-ban Bilaszovicához csatolták.

Borzfalva ld. Borszucsina

Borzsova, Боржава 'település Beregszásztól DK-re' 1150 k./13-14. sz.: *Borsoa* (An. 14), 1213: *Borsoha* (GYÖRFFY 1: 534), 1274: *Bwrsua* (uo.), 1321: *Borsua* (ZichyOkm. 1: 197), 1530: *Borfowa* (Conscr. Port.), 1550: *Borfowa* (uo.), 1773: *Borsova, Beressawa* (LexLoc. 48), 1808: *Borsova, Borssava* (LIPSZKY: Rep. 72), 1851: *Borsova* (FÉNYES 1: 158), 1864/65: *Borzsova* (PESTY 448), 1877: *Borzsova* (Hnt.), 1913: *Nagyborzsova* (Hnt.), 1925: *Velka Boržova, Velka Boržava*, 1930: *Boržava* (ComBer. 29), 1944: *Nagyborzsova* (Hnt.), 1983: *Боржава* (ZO). A *Borzsova* helységnév valószínűleg szláv eredetű víznévből keletkezett névátvitellel. Nevét a *Borzsova* folyóról kapta, amely mellett létrejött [vö. 1338/39: *Borsua* (GYÖRFFY 1: 533)]. A magyar névtani szakirodalomban korábban többen (KISS LAJOS, BENKŐ LORÁND stb.) a település, illetve a borsovai vár nevét tartották elsődlegesnek, amit személynévi előzményre vezettek vissza (FNESz., *Borsova*). Újabban azonban már BENKŐ LORÁND (BENKŐ 2003) is a víznevet tartja korábbinak. A folyónév bizonytalan etimológiájú, talán növény- vagy ásványnév, esetleg térszinformanév szerepel benne (KOCÁN 110). A megkülönböztető szerepű *Nagy-* előtag 1904-ben, az országos helységnévrendezés során került a névbe (MEZŐ 1999: 61). A hivatalos *Боржава* a folyó ukrán névalakjából származik, vö. *Боржава пика* (SHU. 64). JANKO szerint a folyó neve egy szl. **борза вода* 'sebes, gyors folyású víz'

jelentésű szókapcsolatból keletkezett (ЯНКО 55), ez azonban hangtanilag nem igazolható.

Bótrágy, Батрадь 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1270: *Bolterag* (ÁÚO. 8: 260), *Boltragh* (GYÖRFFY 1: 535), 1381: *Voltrah* (DocVal. 291), 1400: *Bolthrag* (ZsigmOkl. 2/1: 788), 1520: *Boltragh* (Csáky 1/2: 545), 1530: *Boltragh* (Conscr. Port.), 1541: *Boltragh* (uo.), 1543: *Boltragy* (uo.), 1550: *Boltrad* (uo.), 1570: *Boltrag* (uo.), 1678: *Boltragy* (Úriszék 973), 1773: *Bótrágy* (LexLoc. 48), 1808: *Bótrágy* (LIPSZKY: Rep. 73), 1851: *Botrágy* (FÉNYES 1: 160), 1864/65: *Bótrágy* (PESTY 448), 1877: *Botrágy* (Hnt.), 1913: *Bótrágy* (Hnt.), 1925: *Botrad*', *Podhradi*, *Bótrágy*, 1930: *Boutrad*' (ComBer. 15), 1944: *Bótrágy* (Hnt.), 1983: *Bampadъ* (ZO). A *Bótrágy* helységnév KISS LAJOS szerint szláv eredetű személynévből keletkezett magyar névadással, vö. *Boljedrag* szn. (FNESz., *Bótrágy*). GYÖRFFY GYÖRGY azonban már a 13. századtól adatol egy *Boltrágy* nevű patakot [1270/272/580: *aquam Boltrag* (GYÖRFFY 1: 544)], így valószínűbb a településnév víznévi eredete. Ezt LEHOCZKY is alátámasztja: „Nevét kétségtelenül a határában folyó hasonló nevű pataktól vette” (LEHOCZKY 3: 171). A pataknév etimológiája bizonytalan. A helység környékén több víznév is szláv eredetű, ami szláv őslakosságra utal. Az elsődleges *Boltrágy* névben *-ol > -ó* hangváltozás ment végbe az *l* nyújtó hatásának eredményeként. A hivatalos ukrán *Bampadъ* a magyar névből származik.

Boród ld. Brod

Bresztó ld. Kisbresztó

Bresztó ld. Nagybresztó

Brod¹ 'elpusztult település Iványitól É-ra' 1264/270: *Borod* (HazaiOkm. 8: 98, GYÖRFFY 1: 535-6), 1357: *Brod* (GYÖRFFY 1: 536). A *Brod* helységnév szláv eredetű, magyarázatához ld. *Brod²* szócikkét. A falu Iványi közelében feküdt, Munkácsról északnyugatra (LEHOCZKY 3: 324). A 14. században elpusztulhatott, mert később már nem találjuk nyomát, az 1364-ből adatolt azonos nevű *Brod* a ma Ilosvától északra fekvő másik falut jelöli.

Brod², Брід 'település Ilosvától É-ra' 1364: *Broud* (Kállay Lt. 2: 1523), 1401: *Brood* (MIHÁLYI 122), 1421: *Brudh* (ZichyOkm. 8: 14), 1530: *Brood* (Conscr. Port.), 1550: *Brod* (uo.), 1570: *Brod* (uo.), 1773: *Bród*, *Brud* (LexLoc. 48), 1808: *Brod*, *Brüd* (LIPSZKY: Rep. 80), 1851: *Bród* (FÉNYES 1: 168), 1877: *Bród* (Hnt.), 1913: *Boród* (Hnt.), 1925: *Brod* (*Berežsky*) (ComBer. 31), 1944: *Bród*, *Бродъ* (Hnt.), 1983: *Брид*, *Брод* (ZO). A *Brod* helységnév szláv eredetű, alapjául a szl. *brodъ 'gázló, part, rév' (ŠMILAUER 43, TRUBAČEV 3: 36-7) főnév szolgált, vö. még rusz. *бродъ* 'gázló, átgázolható hely' (ЧОПЕИ 19) ~ ukr. *брід* 'ua.' (CYM. 1: 237, HRINČENKO 1: 100)]. A falu az *Ilosva folyó* mentén egy gázlőhelynél jött létre. A település nevét 1909-ben, az országos helységnévrendezés során *Boród*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 67). A hivatalos ukrán *Брид* a szláv név irodalmi ukránhoz igazított formája.

Brusztópatak, Лопушанка 'település Szolyvától DK-re' 1646: *Brosztro Pataka* (MAKKAI 348), 1773: *Brusto, Brusto Patak* (LexLoc. 52), 1808: *Brusztopataka, Brustowá* (LIPSZKY: Rep. 81), 1851: *Patak (Brusztó)* (FÉNYES 3: 203), 1877: *Brusztópatak* (Hnt.), 1913: *Lombos* (Hnt.), 1925: *Brusturová*, 1930: *Brustov* (ComBer. 100), 1944: *Brusztópatak, Брустовнотокъ* (Hnt.), 1983: *Лопушанка* (ZO). A *Brusztópatak* helységnév víznévből jött létre névátvitellel. Rákóczi György 1645. április 6-án adott kenézséget Füzér Demeternek és utódainak, hogy a Brusztó-patak mentében falut alapítsanak (LEHOCZKY 3: 180). A pataknév alapjául a rom. *brusture, brustur* 'nagy bojtortján, keserű lapu, páfrány' (DRM. 1: 146) növénynév szolgált, a nevet a közelben található növényzet motiválta. A településnevet 1904-ben *Lombos*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 68). 1946-ban hivatalos nevét *Лопушанка*-ra változtatták, ami az ukr. *лопух* 'lapu, bojtortján' (СУМ. 4: 547, HRINČENKO 2: 377) főnévből származik, s a román név értelmi megfelelője.

Bubuliska, Бобовище 'település Munkácsról É-ra' 1360: *Bobovische, Bobovysche* (MIHÁLYI 601), 1458: *Bubowisthye, Bobowisthye* (ComBer. 25), 1530: *Babolystfa* (Conscr. Port.), 1533: *Bwbonyfthya* (uo.), 1543: *Bobowjsthe* (uo.), 1549: *Bwbwlyftha* (uo.), 1550: *Baboljsthyä* (uo.), 1552: *Bobowifsthye* (uo.), 1570: *Bobolistia* (uo.), 1630: *Bobolistia* (uo.), 1645: *Nagy Bobolistya, Kis Bobolistya* (MAKKAI 364), 1773: *Bubuliska, Bobowics* (LexLoc. 50), 1808: *Bubuliska, Bobowistse, Boboviscse* (LIPSZKY: Rep. 82), 1851: *Bubuliska (Bobovisti)* (FÉNYES 1: 170), 1864/65: *Bubuliska, Bobovistse* (PESTY 401), 1877: *Bubuliska, Bobovicsi* (Hnt.), 1913: *Borhalom* (Hnt.), 1925: *Bobovišče*, 1930: *Bobovišt'e* (ComBer. 25-26), 1944: *Bubuliska, Бобовище* (Hnt.), 1983: *Бобовище, Бобовище* (ZO). Az elsődleges *Boboviscse* helységnév szláv eredetű, a szl. *bobovišče 'babot termő hely' (TRUBAČEV 2: 144) főnévből származik, vö. még rusz. *бобовище* 'ua.' (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 1: 35). A településnév korai adataiban *Boboviscse~Bobovistye* alakokkal találkozunk, sőt, a 15. századtól a *Bobovistye* a gyakoribb, ami ruszin~román vegyes lakosságra utal. A *Boboviscse* név a 16. századtól a magyar nyelvhasználatban *Bubuliská*-ra változott egy *Buboviscse>Bubuliscse>Bubuliska* fejlődési sort követve. A 17. században két ilyen nevű település létezett, amelyeket *Kis-* és *Nagy-* előtaggal különböztettek meg egymástól (ld. *Kisbubuliska*). A magyarosított *Borhalom* név 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett, az eredeti névvel nincs kapcsolatban (MEZŐ 1999: 68).

Búcsú Id. Bulcsú

Bukóc, Буковець 'település Volóctól ÉNy-ra' 1571: *Bukóc* (DEZSŐ 247), 1630: *Bukocz* (Conscr. Port.), 1645: *Bukocz* (MAKKAI 344), 1773: *Bukocz* (LexLoc. 54), 1808: *Bukócz, Bukowec, Bukowá* (LIPSZKY: Rep. 84), 1851: *Bukócz* (FÉNYES 1: 185), 1877: *Bukóc, Bukovec* (Hnt.), 1913: *Beregbárdos* (Hnt.), 1925: *Bukovec* (ComBer. 32-3), 1944: *Oroszbukóc, Буковець* (Hnt.), 1983: *Буковець, Буковец* (ZO). A *Bukóc* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *бук~букъ* 'ua.' (СУМ. 1: 251, ЧОПЕЙ 20, HRINČENKO 1: 108) fanév szolgált,

jelentése 'bükkös, bükkerdőben létrejött település' (FNESz., *Bukovec, Idabukóc*), vö. szl. *bukovъ 'bükk' < *bukъ 'bükk, bükkfa' (ŠMILAUER 44, TRUBAČEV 3: 89-90). Elképzelhető víznévi eredete is, a település közelében folyó *Bukovinka* nevű patakon ugyanis már a 17. században vízimalom működött (ЛЕНОЧКЫ 3: 180-1). A víznév (*Bukovinka*) és a településnév (*Bukóc*) közötti különbség azonban – az azonos motiváció ellenére – kétséggé teszi a helységnév víznévi származtatását. A magyar *Beregbárdos* névalak az országos helységnévrendezés során keletkezett, az eredeti névvel nincs kapcsolatban (Névvált. 55). 1939-ben visszakapta történelmi szláv nevét, a *Bukóc* helységnevektől való megkülönböztetés céljából azonban az *Orosz-*előtagot kapcsolták hozzá (Hnt. 1944). A hivatalos ukrán *Буковець* a ruszin név átvétele.

Bukovec ld. Bukóc

Bukovinka, Буковинка 'település Munkácsról K-re' 1610: *Bukovinka* (ComBer. 33), 1630: *Bukovinka* (Conscr. Port.), 1645: *Bukowinka* (МАККАИ 351), 1773: *Bukowinka* (LexLoc. 52), 1808: *Bukovinka* (LIPSZKY: Rep. 86), 1851: *Bukovinka* (FÉNYES 1: 186), 1877: *Bukovinka* (Hnt.), 1913: *Beregbükkös* (Hnt.), 1944: *Bukovinka, Буковинка* (Hnt.), 1983: *Буковинка* (ZO). A *Bukovinka* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *буковина~буковинка* 'bükkfa, bükkerdő' (ОНИШКЕВИЧ 1: 75, HRINČENKO 1: 109) főnév szolgált, vö. szl. *bukovina 'ua.' (TRUBAČEV 3: 89). Mivel a köznév gyakran fordul elő víznevekben, nem zárható ki, hogy a helységnév víznévből keletkezett. A magyar *Beregbükkös* névváltozat 1904-ben, az országos helységnévrendezés során jött létre. Az előtag a megyei hovatartozásra utal, míg az utótag a szláv név tükörfordítása (MEZŐ 1999: 71).

Bulcsú 'egyesült Beregszásszal' 1320: *Bolchouu* (GYÖRFFY 1: 536), 1327: *Nogbolchu* (AnjouOkm. 2: 303), 1408: *Bulchow* (ZsigmOkl. 1: 333), 1530: *Bolcfu* (Conscr. Port.), 1541: *Butfu* (uo.), 1542: *Bolczw* (uo.), 1550: *Bulfu* (uo.), 1570: *Bolcziu* (uo.), 1773: *Bucsu* (LexLoc. 47), 1808: *Búcsú* (LIPSZKY: Rep. 82), 1851: *Bucsu* (FÉNYES 1: 170), 1864/65: *Bucsu* (PESTY 450), 1877: *Búcsu* (Hnt.), 1913: *Bulcsú* (Hnt.), 1925: *Bulču*, 1930: *Buču* (ComBer. 32), 1944: *Bulcsú* (Hnt.), 1946: *Быча* (ZO.). A *Bulcsú* helységnév magyar eredetű, pusztai személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 955/KrónKomp.: *Bulchu* (SRH. 1: 308), 1138/1329: *Bulfu* (SZABÓ D. 133, ÁrpSzt. 161)]. Az alapjául szolgáló szn. etimológiája vitatott (FNESz., *Bucsu*). *Bulcsú* neve a 17–18. századtól a személynévi eredet elhomályosulása miatt és a *búcsú* főnév hatására *Búcsú*-ra változott. Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban a történelmi *Bulcsu* névalakot elevenítették föl (MEZŐ 1999: 69). A régi ukrán *Быча* a magyar név alapján keletkezett. 1957-ben a falut Beregszászhoz csatolták.

Cibik 'elpusztult falu Gecsétől D-re' 1299: *Cybek, Cybik, Ciby* (GYÖRFFY 1: 536), 1366: *Cibikföle* (ComBer. 39), 1427: *pr. Chybik* (ÉRSZEGI 102). A *Cibik*

helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Az Árpádkori személynévtár a név egyetlen adatát ebből a településnévből hozza (ld. ÁrpSzt. 210). A személynév eredete bizonytalan, a magyaron kívül a lengyelben és a ruszinban is előfordul, vö. lengy. *Cybik*, *Czybyk* csn. (RYMUT 1: 103), rusz. *Цибук* csn. (ЧУЧКА 592). CSUCSKA a *Ciba* személynév *-ik* képzős változatából, vagy az ukr. nyj.-i *цибук* 'fokhagymagerezd' főnévből származtatja (ЧУЧКА uo.). A *Cibik* személynév talán kapcsolatba hozható a R. m. *cibikel* 'sántikálva, bicegve jár' ige főnévi származékával (CzF. 1: 1124). A falut egy 1299-es okiratban *terra castrensi*um-ként említik, ezért elképzelhető, hogy a helység neve magyarul *Cibikfölde* volt, amit egy 1366-os okirat is megerősít. Az elpusztult falu neve a 19. század végén Csoma határában dülönévként fordult elő (LEHOCZKY 3: 198).

Cibikfölde ld. Cibik

Colánfalva 'egyesült Holubinával' 1645: *Czolan Falwa* (MAKKAI 350), 1773: *Czalanfalva*, *Czolonovicza* (LexLoc. 52), 1808: *Czolánfalva*, *Csolánfalva*, *Csalánfalva*, *Colanowica* (LIPSZKY: Rep. 124), 1851: *Czalánfalva* (FÉNYES 1: 231), 1882: *Colánfalva*, *Coclánvica*, *Calánfalva*, *Caló* (Hnt.). A *Colánfalva* helységnév magyar eredetű. A falu kenézi alapítású, nevét alapító kenézeiről, a *Colán* családról kapta. A *Colán* szn. a *Cola* név *-an* képzős alakja. A név délszláv, vö. bolg. *Цола~Цоло* szn. (ILČEV 530, ЧУЧКА 595-6), de a románban is előfordul, ld. *Țola* (JORDAN 1983: 471), ezért a telepítő kenéz román és ruszin is lehetett. A családnévhez a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnév kapcsolódik. LEHOCZKY a névről a következőket írja: „Nevét vette a Colán családtól, mely a 17. században már mint kenézséget viselő elterjedt, különben a patak, melynek partján a falu fekszik, szintén Colán nevet visel” (LEHOCZKY 3: 206). A ruszin *Colanovica* párhuzamos névadással keletkezett. A falu az 1800-as évek végén egyesült Holubinával.

Colanovica ld. Colánfalva

Csabina, **Чабин** 'település Munkácsról ÉK-re' 1600: *Csebynje* (DEZSŐ 248), 1610: *Chibiniefalva* (ComBer. 35), 1630: *Csabina* (Conscr. Port.), 1645: *Czabina Falva* (MAKKAI 371), 1773: *Čabina* (LexLoc. 52), 1808: *Csabina*, *Czabjn* (LIPSZKY: Rep. 101), 1851: *Csabina* (FÉNYES 1: 194), 1877: *Csabina* (Hnt.), 1907: *Csabina* (Hnt.), 1913: *Csabina* (Hnt.), 1925: *Čabina*, 1930: *Čabin* (ComBer. 35), 1944: *Csabina*, *Чабина* (Hnt.), 1983: *Чабин* (ZO). A település elsődleges *Csebinye~Csibinyefalva* neve magyar eredetű, előtagja a R. *Cseb* [vö. 1211: *Cheb* (PRT. 10: 503, ÁrpSzt. 180, FNESz., *Alsócsébény*)] szn. birtoklást kifejező szláv *-inъ* képzős formája, amihez a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnév kapcsolódik. A későbbi *Csabinafalva* alakban a személynév a *-falva* hatására vegyes hangrendűvé vált, vö. rusz. *Чабина* csn. [1618: *Harasz Csebine* (ЧУЧКА 598-9)]. A névből a *-falva* utótag a 17. század második felében, kophatott le, ami a lakosság elszlávosodásával magyarázható. A hivatalos ukrán *Чабин* a másodlagos magyar név alapján jött létre.

Csabinafalva ld. Csabina

Csapócka, Чонівці 'település Munkácsról ÉNy-ra' 1530: *Tsapoltzka* (Conscr. Port.), 1542: *Chapotzka* (uo.), 1543: *Chapoltz* (uo.), 1550: *Cſapotzka* (uo.), 1564: *Chapoz* (uo.), 1570: *Cziapoczka* (uo.), 1693: *Czopowtse* (HODINKA 371), 1773: *Csapóczka, Czapowecz* (LexLoc. 49), 1808: *Csapóczka, Czapowec, Czopowec, Csopiiczi* (LIPSZKY: Rep. 103), 1851: *Csapoczka* (FÉNYES 1: 199), 1877: *Csapocka, Csápüci, Csopuvci* (Hnt.), 1913: *Csapolc* (Hnt.), 1925: *Čapovci, Čapovce* (ComBer. 41-2), 1944: *Csapolc, Чановцы* (Hnt.), 1983: *Чонівці, Чоновцы* (ZO). A *Csapócka* helységnév ruszin eredetű, alapjául valószínűleg a m. *Csap* [1270: *Chop* szn. (HazaiOkl. 1: 45, ÁrpSzt. 203)] szn., esetleg a *Csapó* csn. [1331: *Andreas Capo* (AnjouOkl. 2: 569, KÁZMÉR 1993: 218-9)] szolgált, amihez a birtoklásra utaló *-ovbci* képző kapcsolódik. A helységnév jelentése tkp. 'Csap~Csapó faluja, emberei'. A magyar névhasználatban a szláv névhez még egy *-ka* kicsinyítő képző járult. A település nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Csapolc*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 77). A hivatalos ukrán *Чонівці* a történelmi ruszin név alapján keletkezett.

Csapolc ld. Csapócka**Csapüvci ld. Csapócka**

Csaroda 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–ÉK-re' 1299: *Charnawoda* (GYÖRFFY 1: 536), 1312: *Churnauada* (ZichyOkl. 1: 137), 1398: *Chernawoyda* (ZsigmOkl. 1: 5176), 1530: *Csarnoda* (Conscr. Port.), 1541: *Csaronda* (uo.), 1542: *Charnoda* (uo.), 1543: *Charnawoda* (uo.), 1544: *Cſarnauoda* (uo.), 1550: *Charnauoda* (uo.), 1552: *Charnauoda* (uo.), 1570: *Cziarnawoda* (uo.), 1577: *Chyarnoda* (N. KISS 367), 1773: *Csarada* (LexLoc. 47), 1808: *Csaroda, Czaroda* (LIPSZKY: Rep. 103), 1851: *Csaroda* (FÉNYES 1: 200), 1864/65: *Csaroda* (PESTY 450), 1913: *Csaroda* (Hnt.), 1973: *Csaroda* (Hnt.). A *Csaroda* helységnév víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a nevét a *Csaronda* folyóról kapta, amely mellett létrejött [1270/1272/1476: *Churnauoda* (GYÖRFFY 1: 520)]. A víznév szláv eredetű, egy szl. *Čьrna voda 'Fekete víz' névből alakult (FNESz., *Csaronda*). Az ómagyar kori *Csarnavoda* névalak a 16. századra *Csarondá*-ra, majd a nazális kiesésével a 18. században *Csarodá*-ra változott.

Csendes ld. Tisova

Csépanfölde 'elpusztult falu Kisdobrony környékén' 1248/393: *Chepanfelde* (GYÖRFFY 1: 537), 1248/402: *Chepanfulde* (uo.), 1282/379: *Chepanfelde* (uo.), 1319: *Chepanfelde* (uo.), 1321/402: *Chepanfuld* (uo.), 1384: *Kysdobron al. nom. Chepanfelde* (uo.). A *Csépanfölde* helységnév magyar eredetű, a m. *Csépan* [vö. 1217/1550: *Chepan* szn. (VárReg. 32, ÁrpSzt. 190)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *föld* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév etimológiailag azonos az *István* kn.-vel, közvetlen előzményéhez ld. lengy.

Szczepan 'István' (SÍSNÓ. 5: 284) (FNESz., *Hodoscsépány*). *Csépánföldre* a 14. században elpusztult, újratelepítése után a szomszédos *Nagydobrony* nevének hatására a század végétől már *Kisdobrony* néven említik (ld. ott) (LEHOCZKY 3: 230).

Cserejóc, Черейци 'település Munkácsról É-ra' 1610: *Chure falwa* (ComBer. 36), 1645: *Czürefalva* (MAKKAI 373), 1648: *Csürfalva* (DEZSŐ 248), 1773: *Cserejocz, Cserejovecz* (LexLoc. 49), 1808: *Cserejocz, Čžerejovec, Cserejücz* (LIPSZKY: Rep. 103), 1851: *Cserejocz* (FÉNYES 1: 212), 1864/65: *Cserejocz* (PESTY 402), 1877: *Cserejóc* (Hnt.), 1913: *Cserház* (Hnt.), 1925: *Čžerejovce* (ComBer. 36), 1944: *Cserejóc, Черейовцы* (Hnt.), 1983: *Черейци, Череевцы* (ZO). A falu elsődleges *Csürefalva*~*Csürfalva* neve magyar eredetű. Előtagja a *Csüre* csn. [vö. 1474: *Stephanus Chwre* (KÁZMÉR 1993: 264)], amihez a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnév kapcsolódik. A 18. századtól párhuzamosan használt ruszin *Cserejóc* a magyar név alapján keletkezett birtoklást kifejező *-овци* képzővel, jelentése 'Csür~Cser emberei, házanépe'. A lakosság elruszinosodásával kiszorította a magyar változatot. A település nevét 1904-ben *Cserház*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 80, MIZSER 2007b: 104). A hivatalos ukrán *Черейци* a másodlagos ruszin névből származik.

Cserhalom ld. Dubróka

Cserház ld. Cserejóc

Cserlenő, Червенево 'település Munkácsról Ny-ra' 1533: *Chernelew* (Conscr. Port.), 1542: *Cherneleo* (uo.), 1546: *Chernelew* (uo.), 1550: *Cžernileo* (uo.), 1564: *Cherwenew* (uo.), 1570: *Cziernelö* (uo.), 1577: *Cherneleo* (N. KISS 389), 1645: *Cserneloe* (MAKKAI 363), 1693: *Czerleniow* (HODINKA 371), 1773: *Cserleno, Cserlenow* (LexLoc. 50), 1808: *Cserlenő, Cžerlenowá* (LIPSZKY: Rep. 108), 1851: *Cserleno* (FÉNYES 1: 214), 1864/65: *Cserlenő* (PESTY 402), 1877: *Cserlenő, Csellenyievo* (Hnt.), 1913: *Cserlenő* (Hnt.), 1925: *Čžerleňovo*, 1930: *Čžerveňovo* (ComBer. 36), 1944: *Cserlenő, Черленьово* (Hnt.), 1983: *Червенево, Червенево* (ZO), 1995: *Червенево*. Az elsődleges *Csernelő* településnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn. a szláv *Csernel* [vö. 1245/1257/1262: *Chernel* szn. (ÁÚO. 7: 202, ÁrpSzt. 194)], amihez az *-ő* kicsinyítő-becéző képző kapcsolódik. A 17. század végéről adatolható *Cserlenov* már szlávósodott formát mutat, ld. ukr. *черлений* 'piros, vörös' (HRINČENKO 4: 458). A falu nevét az országos helységnévredezés során *Cserlenő*-re változtatták (Névvált. 57). Az ukrán *Червенево* a történelmi név szlávósított, cseh időben használt alakjából származik (MIZSER 2007b: 104).

Cserlenő ld. Cserlenő

Csernik, Черник 'település Szolyvától D-re' 1645: *Cžernik pataka* (MAKKAI 348), 1645: *Csernik* (DEZSŐ 248), 1773: *Csernik, Czernik* (LexLoc. 52), 1808: *Csernik, Czernik* (LIPSZKY: Rep. 120), 1851: *Csernik* (FÉNYES 1: 216), 1877:

Csernik (Hnt.), 1913: *Csernik* (Hnt.), 1925: *Černik* (ComBer. 36), 1944: *Csernik*, *Черникъ* (Hnt.), 1983: *Черник* (ZO). A *Csernik* helységnév szláv víznévi eredetű, nevét arról a patakról kapta, ami mellett a 17. században létrejött (LEHOCZKY 3: 193-4). A pataknev személynévből keletkezett, benne egy szl. *Černik [1244: *Chernek*, *Cernek* szn. (CDES. 2: 107, ÁrpSzt. 172-3)] személynév található, vö. rusz. *Черник* csn. (ЧУЧКА 603). Ennek etimológiájához ld. szl. *čьрънь 'fekete' (TRUBAČEV 4: 155-7, ŠMILAUER 51) melléknév. A köznévi utótag a 18. századra lekopott.

Csernipotok ld. Feketepatak

Csertész, Підгірне 'település Ilosvától É-ra' 1588: *Csertészfalva* (DEZSŐ 248), 1645: *Czertes Ffalva* (MAKKAI 357), 1773: *Csertész, Volosska* (LexLoc. 48), 1808: *Csertész, Wolowská, Woloské, Csertaz* (LIPSZKY: Rep. 110), 1851: *Csertész (Woloskuge)* (FÉNYES 1: 216), 1877: *Csertész, Volovszke* (Hnt.), 1913: *Oláhcsertész* (Hnt.), 1925: *Voloskoje*, 1930: *Voloské* (ComBer. 131), 1944: *Oláhcsertész, Волоское* (Hnt.), 1983: *Підгірне, Подгорное* (ZO). Az elsődleges *Csertészfalva* helységnév magyar eredetű, a név előtagjának etimológiájáról azonban megoszlanak a vélemények. Elképzelhető, hogy a rusz. *чепмєж* 'irtványföld' (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 2: 1068) főnévből származik. A *csertész* földrajzi köznévként különösen gyakori a hegyvidéki ruszin falvak helynévanyagában, s több kárpátaljai településnévben is találkozunk vele (*Csertizs, Ungcsertész*). A magyarban *cs:zs > cs:sz* elhasonulás ment végbe (FNESz., *Nagycsertész*). KISS LAJOS szerint a korai *Csertészfalva* névalak birtokos jelzős szerkezeti felépítése inkább személynévi előtagot feltételez a köznévi tag helyett. Eszerint a helységnévben talán a személynévként is alkalmazott rom. *certa* 'veszekszik, összevész' ~ *certaș* 'izgága, kötekedő, házsártos ember' (DRM. 1: 203) rejlik (KISS 1992: 272). A birtokos jelzős *-falva* alapján azonban analógiás utótagfelvételre is gondolhatunk a hasonló típusú helységnevek hatására. Az utótag a 18. századra lekopott. A helységnévrendezés során kapott *Oláh-* előtag a falu egykori román lakóira vagy alapítóira utal (Névvált. 57). A korábbi, párhuzamos ruszin *Voloszka~Voloszke* név ruszin eredetű, vö. rusz. *волоський* 'oláh, román' (ЧОПЕЙ 36), s szintén a román lakókra vagy betelepülőkre vonatkozott. A község hivatalos nevét 1946-ban *Підгірне*-re változtatták, ennek jelentése 'hegyaljai, hegy alatt fekvő (falu)'.

Csertészfalva ld. Csertész

Csetfalva, Четфалва 'település Beregszásztól DK-re' 1341: *Chet* (DocVal. 86), 1446: *Chedfalwa* (CSÁNKI 1: 414), 1455: *Chethfalva* (ZichyOkm. 9: 498), 1530: *Chethfalwa* (Conscr. Port.), 1550: *Csethffalwa* (uo.), 1570: *Cetfalua* (uo.), 1773: *Csetfalva, Czetfalva* (LexLoc. 48), 1808: *Csetfalva* (Lipszky: Rep. 110), 1851: *Csetfalva* (FÉNYES 1: 218), 1864/65: *Csethfalva* (PESTY 452), 1877: *Csetfalva* (Hnt.), 1913: *Csetfalva* (Hnt.), 1925: *Četfalva*, 1930: *Četovo* (ComBer. 37), 1944: *Csetfalva* (Hnt.), 1983: *Четове, Четово* (ZO), 1992: *Четфалва*. A *Csetfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Cset* [vö. 1211: *Chet* (PRT. 10: 506,

ÁrpSzt. 194)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett (FNESz., *Csetfalva*). Az 1341-es *villa Chet* névalak talán még pusztá személynéves településnevet jelöl, s a *-falva* utótag csak a 15. században kerülhetett a névbe a szomszédos Ugocsa megyei helységnevek (*Farkasfalva*, *Karácshfalva*, *Mátyfalva* stb.) analógiájára. Ezt alátámaszthatja az a tény, hogy a síkvidéki magyar falvak közül csak Csetfalva neve tartozik a személynév + *-falva* típusú nevek közé, ez a névtípus ugyanis Ugocsában és a hegyvidéki beregi falvak körében elterjedt. 1946-ban a falu hivatalos nevét *Чемове*-re változtatták, ez a csehszlovák korszakban szlávósított *Četovo* átvétele. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Csikósgorond, Чиком Горонда 'település Beregszásztól É-ra' 1898: *Csikósgorond* (Hnt.), 1902: *Csikós tanya* (Hnt.), 1907: *Csikósgorond* (Hnt.), 1913: *Csikósgorond* (Hnt.), 1944: *Csikósgorond* (Hnt.), 1983: *Чиком Горонда* (ZO). A *Csikósgorond* helységnév magyar eredetű, alapja a m. nyj.-i *gorond* 'mélyen fekvő területből, mocsárból, árvízből kiemelkedő dombos hely, földhát, halom, domb, kissé kiemelkedő, gerinc formájú földcsík' (ÚMTSz. 2: 668) főnév, ami a beregi, Szernye-mocsár környéki falvakban elterjedt földrajzi köznév. A megkülönböztető szerepű *Csikós-* előtag valószínűleg arra utal, hogy korábban lovakat tenyésztettek az itt álló tanyán. A helység Gát külterületi lakott helyéből jött létre.

Csikóstanya ld. Csikósgorond **Csinagyova ld. Szentmiklós**

Csoma, Чома 'település Beregszásztól D-re' 1327: *Chama* (GYÖRFFY 1: 538), 1410: *Puzthachama* (ZsigmOkl. 2/2: 8101), 1480: *Chama* (ZichyOkm. 11: 273), 1533: *Choma* (Conscr. Port.), 1773: *Csoma*, *Czoma* (LexLoc. 48), 1808: *Csoma*, *Csuma*, *Czuma* (LIPSZKY: Rep. 113), 1851: *Csoma* (FÉNYES 1: 224), 1864/65: *Csoma* (PESTY 453), 1877: *Csoma* (Hnt.), 1913: *Tiszacsoma* (Hnt.), 1925: *Tisačoma*, 1930: *Čoma* (ComBer. 41), 1944: *Tiszacsoma* (Hnt.), 1983: *Чома* (ZO). A *Csoma* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1211: *Choma* szn. (PRT. 10: 511), 1235/1550: *Chama* szn. (VárReg. 140, ÁrpSzt. 201)]. Az alapjául szolgáló személynév bizonytalan etimológiájú. A megkülönböztető szerepű *Tisza-* előtag a Tiszaháti járással kapcsolatos, s 1904-ben, az országos helységnévrendezés során került a névbe (FNESz., *Tiszacsoma*). LEHOCZKY a település nevét víznévből magyarázza, ugyanis *Csoma* nevű vizet már egy 1272-es oklevélben is említene (LEHOCZKY 3: 198). Valószínűleg a patak neve is személynévi származik. A hivatalos ukrán *Чома* a magyar név átvétele.

Csombortelke 'elpusztult falu Búcsú és Csoma között' 1327: *Chomborteluke* (GYÖRFFY 1: 538), *Chombortheluke* (uo.). A *Csombortelke* helységnév a m. *Csombor* [vö. 1214/1334: *Chumpur* (ÁrpSzt. 208)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *telek* főnévnek az összetételével keletkezett. A települést csak egy 14. századi adománylevélben említik, további sorsa ismeretlen. A

helységnév alapjául szolgáló személynév a m. R. *csombor~csomboly* 'összetekert, csomóba göngyölített valami' (CzF. 1: 1040) származéka lehet.

Csomonya, Чомонин 'település Munkácsról DNy-ra' 1387: *Chomonía* (ZsigmOkl. 1: 333), 1440: *Chamonya* (uo. 8: 2), 1530: *Csomonÿa* (Conscr. Port.), 1541: *Chomonía, Chomonÿa* (uo.), 1543: *Chomonÿa* (uo.), 1550: *Cfomonÿa* (uo.), 1554: *Czÿamotoÿa* (uo.), 1570: *Cziomonía* (uo.), 1773: *Csomonya* (LexLoc. 48), 1808: *Csomonya* (LIPSZKY: Rep. 113), 1851: *Csomonya* (FÉNYES 1: 224), 1864/65: *Csomonya* (PESTY 403), 1877: *Csomonya* (Hnt.), 1913: *Csongor* (Hnt.), 1930: *Čomonin* (ComBer. 41), 1944: *Csongor* (Hnt.), 1983: *Чомонин* (ZO). A *Csomonya* helységnév talán magyar eredetű, s a m. *Csoma* szn. [vö. 1211: *Choma* szn. (PRT. 10: 511), 1235/1550: *Chama* szn. (VárReg. 140, ÁrpSzt. 201)] -nya képzőbokros származékából alakult, vagy pedig egy szl. *Čomina (tkp. 'Csoma földje, falva') helynév átvétele lehet (FNESz., *Csongor*, STANISLAV 2: 132). A személynév magyarázatához ld. *Csoma* szócikkét. Az országos helységnév-rendezés során, 1904-ben a *Csongor* nevet kapta, mivel a régi helységnév egybecsengett a m. nyj.-i *mony* 'tojás, férfi nemi szerv' szóval (MEZŐ 1999: 84). A hivatalos *Чомонин* név a történelmi magyar név ukránosított átvétele.

Csongor ld. Csomonya

Csonkapapi, Попово 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1319: *Keralpopa* (GYÖRFFY 1: 546), 1404: *Papy* (ZsigmOkl. 2/1: 3489), 1453: *Papyfalw* (ZichyOkm. 9: 393), 1530: *Papifalw* (Conscr. Port.), 1541: *Papÿ* (uo.), 1543: *Conka papÿ* (uo.), 1544: *Chonka-papÿ* (uo.), 1550: *Cfonkapapÿ* (uo.), 1773: *Cs. Papi* (LexLoc. 48), 1808: *Papi* (*Csonka-*) (LIPSZKY: Rep. 495), 1851: *Papi* (*Csonka*) (FÉNYES 3: 194), 1864/65: *Csonkapapi* (PESTY 453), 1877: *Papi* (*Csonka-*) (Hnt.), 1913: *Csonkapapi* (Hnt.), 1925: *Papievo, Čonkapapi*, 1930: *Popovo* (ComBer. 133), 1944: *Csonkapapi* (Hnt.), 1983: *Понове, Попово* (ZO), 1995: *Поново*. A *Papi* helységnév magyar eredetű, a m. *pap* főnév birtoklást kifejező -i helynévképzős származéka. Az első írásos említésben szereplő *Királypapja* névalak tanúsága alapján arra következtethetünk, hogy eredetileg királyi birtok volt. A *Csonka-* előtag LEHOCZKY szerint a 17. században elpusztult szomszédos *Csonkás* falu nevéből származik (LEHOCZKY 3: 205). A falu határában ma is van egy *Csonkás* nevű dűlő, ahol egykori településre utaló nyomok találhatók. A település neve azonban már az 1543-as conscriptiones portarumban ilyen formában fordul elő. KISS LAJOS a *Csonka-* előtagban személynévet vél felfedezni, ami a falu birtokosát jelölheti [vö. 1208/1359: *Chon[ka]* szn. (UrbBurg. 1: 53, ÁrpSzt. 202)], bár történelmi adatokkal ez nem igazolható (KISS 1991: 124). A hivatalos ukrán *Поново* a 30-as évektől használatos cseh *Popovo* átvétele, ami a magyar név szlávositásával keletkezett.

Csuncsfalva 'elpusztult falu Iványi és Rákos között' 1600: *Csuncsfalva* (DEZSŐ 249). A *Csuncsfalva* helységnév magyar eredetű, a *Csuncs* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu alapító

kenézéről kapta a nevét. A *Csuncs* személynévet valószínűleg román személy viselhette, ugyanis a családnév délszláv, vö. bolg. Чунче, Чунчо szn. (ZAIMOV 246), így a románba is átkerülhetett. A falu csak egy összeírásban szerepel, korán elnéptelenedett.

Csürefalva ld. Cserejóc

Daróc ’település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–ÉK-re’ 1284: *Drauch* (GYÖRFFY 1: 538), 1307: *Dorouch* (ZichyOkm. 1: 115), 1343: *Darolch* (uo. 2: 86), 1530: *Darolcz* (Conscr. Port.), 1542: *Darocz* (uo.), 1543: *Darotz* (uo.), 1550: *Nagydrotz* (uo.), 1553: *Darocz* (N. KISS 153), 1570: *Darocz* (Conscr. Port.), 1773: *Darócz* (LexLoc. 47), 1808: *Darócz* (LIPSZKY: Rep. 127), 1851: *Darócz* (FÉNYES 1: 240), 1864/65: *Nagy Darócz* (PESTY 471), 1877: *Darócz* (Hnt.), 1913: *Beregdaróc* (Hnt.), 1973: *Beregdaróc* (Hnt.). A *Daróc* helységnév magyar eredetű, a m. R. *daróc* foglalkozásnévből keletkezett. Ez szláv átvétel, jelentése azonban bizonytalan (TESz. 1: 596). Azokat a vadászokat hívhatták így, akiknek vadbőrnyúzás, szíjhasítás és szarvlevétel volt a feladatuk (FNESz., *Beregdaróc*, KNEZSA 1955: 623). A 16. századtól használt *Nagy-* előtag az elpusztult, későbbi alapítású *Kisdaróc* nevének előtagjával állt korrelációban. A *Bereg-* jelző 1904-től használatos (MEZŐ 1999: 86), s az egykori megyei hovatartozásra utal.

Dávidfalva ld. Závidfalva

Dávidháza ld. Ódávidháza

Dávidháza ld. Újdávidháza

Déda, Дуїда ’település Beregszásztól Ny-ra’ 1353: *Deda* (AnjouOkm. 6: 82), 1418: *Deda* (ZichyOkm. 6: 488-89), 1530: *Deda* (Conscr. Port.), 1541: *Deda* (uo.), 1550: *Deda* (uo.), 1570: *Deda* (uo.), 1773: *Déda* (LexLoc. 48), 1808: *Déda* (LIPSZKY: Rep. 128), 1851: *Déda* (FÉNYES 1: 248), 1864/65: *Deda* (PESTY 454), 1877: *Déda* (Hnt.), 1913: *Beregdéda* (Hnt.), 1925: *Beregdéda*, 1930: *Dědovo* (ComBer. 45-46), 1944: *Beregdéda* (Hnt.), 1983: *Дідове, Дедово* (ZO), 1995: *Дуїда*. A *Déda* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1111: *Deda* szn. (CDES. 1: 63, ÁrpSzt. 238)] (FNESz., *Beregdéda*). Az alapjául szolgáló személynév szláv lehet, de kialakulhatott a magyarban is az egyébként szláv *déd* főnévből. Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban a *Déda* helységnévhez a megkülönböztető szerepű, megyei hovatartozásra utaló *Bereg-* előtagot kapcsolták (MEZŐ 1999: 87). A csehszlovák időszakban a nevet szlávósították, az ekkor keletkezett *Dedovo* alakot 1946-ban a szovjetek is átvették. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Dedek ’elpusztult falu Nelipina és Pudpolóc között’ 1465: *Dedek* (CSÁNKI 1: 414, DEZSŐ 249). A *Dedek* helységnév valószínűleg pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással, vö. szl. *Dedek* csn., ami a *děd* ’nagyapa’ kicsinyítő képzős alakja (KNEZSA 2003: 295), ld. még bolg. *Дѣдек* csn.

(ZAIMOV 81). A név késői adatolása és egyszeri előfordulása némileg kétséggé teszi pusztá személynévi eredetét.

Delegánfalva 'egyesült Kutkafalvával' 1600: *Delegánfalva* (DEZSŐ 249), 1645: *Delegan Falwa* (MAKKAI 353), 1682: *Delegánfalva* (LEHOCZKY 3: 816), 1808: *Deleganovicza* (LEHOCZKY 3: 816). A *Delegánfalva* helységnév magyar eredetű, a *Delegán* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. *Delegánfalva* kenézi alapítású falu volt a beregi Hát hegység vidékén, nevét telepítő kenézéről kapta. A ruszinok körében gyakori *Делеган* csn. [vö. 1570: *Delehan, Delegan* (ЧУЧКА 189)] etimológiája vitatott. CSOPEJ ruszin-magyar szótárában a *дылиган* szónak 'régii negyed-krajcáros pénzérme' jelentését adja (ЧОПЕЙ 84). KISS LAJOS szerint a *Delegán* családnevet román kenéz viselhette, a név pedig bolgár, s a török eredetű *deli* szó képzett alakja, vö. bolg. *Делиганов* csn. (ILČEV 159) (KISS 1992: 273). A ruszin *Deleganovica* párhuzamos névadással keletkezett. A falu a 19. században egybeépült Kutkafalvával.

Deleganovica ld. Delegánfalva

Dercen, Дерцен 'település Munkácsról D-re' 1321: *Derzen* (ZichyOkm. 1: 197), 1332/35: *Dersen* (Vat. 1/1: 259), *Derzen* (uo. 350), 1480: *Derczen* (ZichyOkm. 11: 276), 1530: *Dertze* (Conscr. Port.), 1533: *Drezen* (uo.), 1542: *Derczen* (uo.), 1550: *Dertzen* (uo.), 1570: *Derczen* (uo.), 1773: *Derczen, Dresena* (LexLoc. 49), 1808: *Derczen, Dresena, Drisyna* (LIPSZKY: Rep. 130), 1851: *Derczény* (FÉNYES 1: 252), 1877: *Dercen, Driszino* (Hnt.), 1913: *Dercen* (Hnt.), 1930: *Drysina* (ComBer. 50), 1944: *Dercen* (Hnt.), 1983: *Друсина, Друсина* (ZO), 1995: *Дерцен*. A *Dercen* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1067/1267: *Dersynum* (ÁÚO. 1: 24), 1284/1300/1379: *Derzen* szn. (Szt. KritJz. 2/4: 251, ÁrpSzt. 244)] (FNESz., *Dercen*). A ruszinban párhuzamosan használt, szlávósított *Dreszeno~Driszino* alakra a 18. századtól vannak adataink, a falunak korábban azonban nem volt szláv lakossága. Előbb a cseh hatóságok, majd 1946-ban a szovjetek is ezt a ruszin nevet tették hivatalossá. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Deskófalva, Дешковиця 'település Ilosvától É-ra' 1600: *Deskófalva* (DEZSŐ 249), 1645: *Desko falva* (MAKKAI 356), 1693: *Deskowitsa* (HODINKA 373), 1773: *Deskofalva, Decskofalva, Desskocz* (LexLoc. 50), 1808: *Deskófalva, Deszkófalva, Deskowec, Deskowicza* (LIPSZKY: Rep. 131), 1851: *Deskófalva* (FÉNYES 1: 256), 1877: *Deskófalva, Deskovica* (Hnt.), 1913: *Deskófalva* (Hnt.), 1925: *Deškovice* (ComBer. 46-77), 1944: *Deskófalva, Дешковиця* (Hnt.), 1983: *Дешковиця, Дешковиця* (ZO). A *Deskófalva* helységnév magyar eredetű, a *Deskó* [+1086: *Deschu* (GYÖRFFY 2: 604, DHA 1: 253, ÁrpSzt. 245), 1177/1405: *Desku* (GYÖRFFY 1: 174, ÁrpSzt. 246)] csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett, nevét telepítő kenézéről kapta. Mágócsi Gáspár 1581-ben Deskó Andrásnak adott kenézséget a

falú megalapítására (LEHOCZKY 3: 228). A palatális magánhangzójú tövekhez járuló *-ko~-kó* képzős becéző neveknel HAJDÚ MIHÁLY nem zárja ki teljesen a magyarból való származás lehetőségét, vö. *Dezskó* < *Dezső* (HAJDÚ 1974: 105), valószínűbb azonban, hogy a névadó ruszin, román, esetleg szlovák volt. A családnév ugyanis a *Dežider* 'Dezső' *-ko* vagy a *Demeter* *-ško* képzős alakja lehet (MIZSER 2004: 213, KISS 1992: 273). A hivatalos ukrán *Дешиковиця* a magyarral párhuzamos névadás eredménye.

Deskovica ld. Deskófalva

Dienestelek 'elpusztult falu Bilke határában' 1522: *Dienestelek* (LEHOCZKY 3: 816). A *Dienestelek* helységnév magyar eredetű, a *Dienes~Dénes* [1138/1329: *Dienis* (SZABÓ D. 130, ÁrpSzt. 250)] kn.-nek, vagy az ebből keletkezett csn.-nek [1467: *Nicolaus Dyenes* (KÁZMÉR 1993: 292)] és a *telek* főnévnek az összetételével keletkezett. LEHOCZKY szerint a falu mindössze egy összeírásban szerepel, 1522-ben már praediumként, azaz pusztaként említik (LEHOCZKY uo.).

Diszkovica 'egyesült Polenával' 1549: *Byftra (nova)* (Conscr. Port.), 1611: *Bisztra* (LEHOCZKY 3: 229), 1611: *Diskovica* (DEZSŐ 249), 1645: *Uy Bisztra* (MAKKAI 342), 1682: *Zsitkovica* (LEHOCZKY 3: 229), 1693: *Diskowitsa* (HODINKA 373), 1773: *Diskovicza, Diszkovicza* (LexLoc. 52), 1808: *Diskovicza, Disskowica* (LIPSZKY: Rep. 134), 1851: *Diczkowicza* (FÉNYES 1: 260), 1877: *Dickovica* (Hnt.), 1913: *Kisvadas* (Hnt.), 1925: *Diškovice*, 1930: *Dečkovice* (ComBer. 53), 1944: *Diszkovica, Душковиця* (Hnt.). A település elsődleges *Bisztra*, illetve *Újbisztra* neve víznévi eredetű. LEHOCZKY szerint „azért, mert ily nevű pataknál feküdt. 1611. június 8-án Mágócsi Ferenc kenézlevelet adott Lizanec Mihálynak, hogy e helyen Bisztra nevű helységet alakítson” (LEHOCZKY 3: 229). A víznév magyarázatához ld. *Bisztra* szócikkét. A helységnév a 17. század második felében szláv névadással *Zsitkovicá*-ra változott, mégpedig az új kenézcsohad, a *Zicsko* család neve alapján, vö. rusz. *Жимко, Жучко* csn. (ЧУЧКА 225, 226). Az 1600-as évek végétől használatos *Diszkovica~Dickovica* név szintén személynévi eredetű, ld. ukr. *Душко~Душко* csn. (ЧУЧКА 198). Ez a *Димитрій* 'Demeter' kn. *-ско~-цко* kicsinyítő képzős alakja. Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban a *Dickovica* nevet *Kisvadas*-ra magyarosították téves etimológia alapján (MEZŐ 1999: 90). A falut 1967-ben Polenához csatolták.

Dobrony ld. Kisdobrony

Dobrony ld. Nagydobrony

Dombokpuszta, Домбоки 'település Munkácstól Ny-ra' 1881: *Dombok major* (LEHOCZKY 3: 330), 1888: *Dombok* (Hnt.), 1898: *Dombok* (Hnt.), 1902: *Dombok tanya* (Hnt.), 1913: *Dombokpuszta* (Hnt.), 1944: *Dombokpuszta, Домбокъ* (Hnt.), 1983: *Домбоки* (ZO). A *Dombokpuszta* helységnév magyar eredetű, a m. *domb* 'alacsonyabb, lankás lejtőjű, gömbölyded kiemelkedés a föld felszínén, nagyobb halom' (ÉrtSz. 1: 1049) térszinformanév *-k* többesjellel

ellátott alakjának és a *puszta* főnévnek az összetételével keletkezett. Nevét azokról a kisebb halmokról kapta, amik mellett 1832-ben Schönborn uradalmi majort hoztak létre *Kajdanó* határában (LEHOCZKY 3: 330). Az 1865-ös kataszteri térkép még gazdasági épületként jelöli [vö. 1865: *Dombok* (SEBESTYÉN 2008: 69)]. A helységnév különböző földrajzi köznévi utótagokkal (*tanya*, *major*, *puszta*) szerepel a helységnévtárakban, a 20. század elején azonban a *puszta* válik használatossá. A hivatalos ukrán *Домбоку* (t. sz.) a magyar név átvétele.

Dombostelek ld. Ploszkó

Dorobratova ld. Dragabártfalva

Dorosó 'egyesült Huklivával' 1864: *Dorosó puszta* (SEBESTYÉN 2008: 126), 1873: *Dorosó* (Hnt.), 1877: *Dorosó* (Hnt.), 1882: *Dorosó* (Hnt.), 1888: *Dorosó* (Hnt.), 1902: *Dorosó* (Hnt.), 1903: *Dorosó*, *Dorosó puszta* (SEBESTYÉN uo.), 1913: *Dorosó* (Hnt.). A *Dorosó* helységnév ruszin személynévi eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *Дороу* kn. (HRINČENKO 4: 551) szolgált, amihez a birtoklásra utaló *-ov(o)* képző kapcsolódik. A személynév a *Дорофеу* név becézett alakja, s a magyarban [1277: *Dorosew* (GYÖRFFY 4: 484, ÁrpSzt. 257)] és a románban is előfordul [*Doroș* csn. (IORDAN 1983: 179)]. A helységnév késői keletkezése miatt azonban mind magyar, mind román eredetét kizárhatjuk. A falu Hukliva külterületi lakott helye volt, a 20. század során egyesültek.

Dracsina ld. Tövisfalva

Dragabártfalva, **Доробратово** 'település Ilosvától ÉNy-ra' 1378: *Dragabratfalva* (DocVal. 276), 1466: *Dragabrathfalwa* (TELEKI 11: 181), 1530: *Dragabaldfalwa* (Conscr. Port.), 1533: *Dragha Barat falwa* (uo.), 1543: *Draghabaratfalwa* (uo.), 1550: *Dragabradffalwa* (uo.), 1570: *Dragabartfalua* (uo.), 1773: *Dragobartfalva*, *Dorobratova* (LexLoc. 50), 1808: *Dragobertfalva*, *Dorobratowá* (LIPSZKY: Rep. 152), 1851: *Bártfalva (Draga)*, *Dorobratovo* (FÉNYES 1: 98), 1877: *Drágabártfalva*, *Dorobratova* (Hnt.), 1913: *Dragabártfalva* (Hnt.), 1925: *Dorobratovo*, 1930: *Drahobratovo* (ComBer. 49), 1944: *Drágabártfalva*, *Доробратово* (Hnt.), 1983: *Доробратове*, *Доробратово* (ZO), 1995: *Доробратово*. A *Dragabártfalva* helységnév magyar eredetű, a *Dragabrát* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A helységnév személynévi előtagjához ld. bolg. *Драгобрат* szn. (ZAIMOV 95, KISS 1992: 273-4), illetve rom. *Dragobrat* csn. (CONSTANTINESCU 266). A falu a románok által betelepített Hát hegységben jött létre, névadója valószínűleg román kenéz volt (LEHOCZKY 3: 241). A hivatalos ukrán *Доробратово* párhuzamos névadással alakult (FNESz., *Drágabártfalva*).

Drahinya, **Драгиня** 'település Munkácsról Ny-ra' 1855: *Drahinya* (SEBESTYÉN 2008: 65), 1865: *Drahinya* (uo.), 1909: *Drahinya* (uo.), 1944: *Drahinya*, *Драгиня* (Hnt.), 1983: *Драгиня* (ZO). A *Drahinya* helységnév ruszin eredetű,

talán személynévből jött létre, vö. bolg. *Драгина* csn. (ZAIMOV 94). PÓCZOS RITA víznévből magyarázza az ukrán *Drahina* nevet, ami szerinte a szl. *dreg- 'mocsár' tő származéka lehet, de nem zárja ki a szl. *dorga > *draga* 'hegyszoros, lejtő' földrajzi köznevet sem (PÓCZOS 2004: 115). A falu Ignéc külterületi lakott helyéből vált önállóvá.

Drahusóc 'egyesült Huklivával' 1645: *Drahusowecz* (MAKKAI 373), 1648: *Drahusóc* (DEZSŐ 250), 1773: *Drahusocz* (LexLoc. 54), 1808: *Drahusócz*, *Drahussowce*, *Drahussücz*i (LIPSKY: Rep. 152), 1851: *Drahusócz* (FÉNYES 1: 282), 1877: *Drahusóc* (Hnt.), 1888: *Drahusócz* (Hnt.), 1910: *Drahusóc* (ComBer. 50), 1930: *Drahušovce* (uo.). A *Drahusóc* helységnév ruszin eredetű, a rusz. *Drahus* csn. (ЧУЧКА 208) birtoklást kifejező *-ovъci* képzős alakja, jelentése 'Drahus emberei, házanépe'. A családnév a ruszinba román közvetítéssel került át, vö. *Drăguș* csn. (ILČEV 182, IORDAN 1983: 181), végső forrása azonban valószínűleg délszláv, valamely *Drag*- kezdetű személynévből vonták el. A *g>h* hangváltozás ruszin névviselőre utal. Kenézi alapítású település volt, nevét első kenézéről kapta. Drahusóc a 20. század során egybeépült Huklivával.

Driszina ld. Dercen

Dubi, Дуби 'település Ilosvától É-ra' 1865: *Dubi* (SEBESTYÉN 2008: 62), 1881: *Dubi* (ЛЕНОЦЗKY 3: 243), 1888: *Dubi* (Hnt.), 1892: *Dubi*, *Duby* (Hnt.), 1913: *Dubi* (Hnt.), 1925: *Dubi*, *Duby*, 1930: *Dubov* (ComBer. 51), 1944: *Dubi*, *Дубы* (Hnt.), 1983: *Дуби*, *Дубы* (ZO). A *Dubi* helységnév ruszin dülönévi eredetű, a rusz. *дубъ* 'tölgy, tölgyfa' (ЧОПЕЙ 82) főnév többes számú alakjából keletkezett. A falu a hátmegi uradalmi erdő *Dubi* nevű területén jött létre 1861-ben (ЛЕНОЦЗKY 3: 243).

Dubina, Дубино 'település Munkácsról ÉK-re' 1630: *Dubina* (Conscr. Port.), 1645: *Dubina Falva* (MAKKAI 371), 1649: *Dubina* (DEZSŐ 250), 1773: *Dubina* (LexLoc. 52), 1808: *Dubina* (LIPSKY: Rep. 156), 1851: *Dubina* (FÉNYES 1: 284), 1877: *Dubina* (Hnt.), 1898: *Dubina* (Hnt.), 1913: *Dubina* (Hnt.), 1944: *Dubina*, *Дубина* (Hnt.), 1983: *Дубине*, *Дубино* (ZO), 1995: *Дубино*. A *Dubina* helységnév ruszin~ukrán eredetű, az ukr. *дубина* 'tölgyfa, tölgyerdő' (HRINČENKO 1: 451), főnévből származik, s tölgyfaerdőben létrejött települést jelent, vö. még szl. *dubina 'tölgyerdő' (TRUBAČEV 5: 91-2). Személynévi eredetét sem zárhatjuk ki, a *Дуб* csn. [1715: *Dub Ivan* (BÉLAY 155, ЧУЧКА 212)] ugyanis gyakori a ruszinok körében. A személynévhez a birtoklást kifejező *-inъ* képző járulhat. Személynévi származtatását támaszthatná alá az 1645-ből adatolt birtokos jelzős szerkezetű *Dubinafalva* alak, az egyszeri előfordulásból azonban inkább csak analógiás utótagfelvételre gondolhatunk a szomszédos, kenézi alapítású falvak nevének a mintájára (*Dunkófalva*, *Csabinafalva* stb.). A hivatalos ukrán *Дубино* a ruszin név átvétele.

Dubinafalva ld. Dubina

Dubóc 'elpusztult falu Csabina és Dubina között' 1600: *Dubóc* (DEZSŐ 250). A *Dubóc* helységnév ruszin eredetű, a rusz. *дубъ* 'tölgy, tölgyfa' (ЧОПЕЙ 82) főnév *-ovec* képzős származékából keletkezett, jelentése 'Tölgyes hely'. A helység neve csak egy 1600-as összeírásban szerepel, valószínűleg a sikertelen telepítés miatt hamar elnéptelenedett.

Dubrówka, Дубрівка 'település Ilosvától DK-re' 1447: *Dobróka* (CSÁNKI 1: 415), 1530: *Dobroka* (Conscr. Port.), 1541: *Dobrvka* (uo.), 1542: *Dobroka* (uo.), 1550: *Dobroka* (uo.), 1570: *Dobroka* (uo.), 1773: *Dobroka, Dobrűka* (LexLoc. 48), 1808: *Dobróka, Dobrouka, Dubroka* (LIPSZKY: Rep. 138), 1851: *Dobróka* (FÉNYES 1: 271), 1877: *Dubrówka, Dubrauka* (Hnt.), 1913: *Cserhalom* (Hnt.), 1925: *Dubrovka*, 1930: *Doubravka nad Boržavou* (ComBer. 47), 1944: *Beregdubrówka, Дубровка* (Hnt.), 1983: *Дубрівка, Дубровка* (ZO). A *Dubrówka* helységnév ruszin eredetű, alapjául a *дубрава* 'sűrű tölgyerdő' fn. (ЧОПЕЙ 82, HRINČENKO 1: 386) szolgált, amihez egy szláv *-ka* helynévképző kapcsolódik; vö. még szl. **dobrova* '(tölgy)erdő' (ŠMILAUER 56-7, TRUBAČEV 93-4). Ezt a magyarázatot LEHOCZKY is megerősíti: „Kétségtelen, hogy nevét a tölgyfákkal borított egykori rengeteg erdőtől vette” (LEHOCZKY 3: 239). 1889-ben a település nevét *Cserhalom*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 80). Az 1939-es visszacsatolás után helyreállították történelmi *Dubrówka* nevét, amit a megyei hovatartozásra utaló *Bereg*- előtaggal egészítettek ki (Hnt. 1944). A hivatalos ukrán *Дубрівка* a történelmi név ukránosított változata.

Dubrovica 'egyesült Repedével' 1549: *Dobrovycha* (Conscr. Port.), 1550: *Dobravytza* (uo.), 1570: *Dubrouicza nova pagus* (uo.), 1630: *Dobrowicza* (Conscr. Port.), 1645: *Nagy Dobrowicza* (MAKKAI 350), 1773: *Dubrowicza* (LexLoc. 52), 1808: *Dubravicza, Dubrovicza* (LIPSZKY: Rep. 157), 1851: *Dubravicza* (FÉNYES 1: 285), 1877: *Dubróvica* (Hnt.), 1882: *Dubrovica* (Hnt.), 1930: *Dubravice* (ComBer. 51), 1944: *Dubrovica, Дубровица* (Hnt.). A *Dubrovica* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz. *дубрава* 'sűrű tölgyerdő' (ЧОПЕЙ 82, HRINČENKO 1: 386) főnév szolgált, amihez a település- és víznevekben gyakori *-ica* képző kapcsolódik. LEHOCZKY szerint a falu nevét a *Nagydubrovica* patakról kapta (LEHOCZKY 3: 245), a név tehát valószínűleg víznévből keletkezett névátvitellel, a pataknév 'tölgyerdőben eredő, folyó patak'-ot jelent. Az 1549-es conscriptiones portarum említi először a település nevét, 1570-ben azonban „nova pagus”-ként szerepel, ami többszöri telepítést feltételez. A 17. században egy ideig *Nagydubrovica*-nak nevezték, a *Nagy*-előtag a szomszédos *Kisdubrovica* nevének előtagjával állt korrelációban. *Kisdubrovica* később a *Léc* kenézcsaládról a *Lécfalva* nevet kapta (ld. ott). *Dubrovica* 1890-ben egyesült Egreskével és Repedével, a közös falu *Repede* nevét vette fel (MEZŐ 1999: 321).

Dunkófalva, Обава 'település Munkáctól ÉK-re' 1570: *Dunkofalva* (Conscr. Port.), 1577: *Donkofalwa* (N. KISS 390), 1600: *Dunkófalva* (DEZSŐ 250), 1645: *Dumko Falva* (MAKKAI 369), 1773: *Dunkofalva, Obawa* (LexLoc. 52), 1808: *Dunkófalva, Obawa* (LIPSZKY: Rep. 159), 1851: *Dunkófalva (Obáva)* (FÉNYES

1: 287), 1877: *Dunkófalva, Obáva* (Hnt.), 1913: *Dunkófalva* (Hnt.), 1930: *Obava* (ComBer. 121), 1944: *Dunkófalva, Обава* (Hnt.), 1983: *Обава* (ZO). A *Dunkófalva* helységnév magyar eredetű, a *Dunkó* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Donkó* szn. délszláv, vö. bolg. *Думко* szn., illetve *Дунко* szn. (ZAIMOV 99-100). A családnévet Bereg megyében románok terjeszthették el. Szentjánosi Lajos beregi főispán, a munkácsi uradalom igazgatója 1568. február 4-én adott kenézi meghatalmazást Koczán Dankónak, hogy az *Obava* nevű patak mentén a kijelölt erdőirtáson falut alapítson (LEHOCZKY 3: 245). A párhuzamosan használt, hivatalos rusz.-ukr. *Обáva* név víznévből jött létre névátvitellel [1270: *riv. Olbua* (GYÖRFFY 1: 519), *Обáva* (SHU. 392)]. MIZSER LAJOS szerint a víznév jelentése 'kétágú patak' (MIZSER 1996: 323), vö. szl. *oba dьva 'kettő, mindkettő' (TRUBAČEV 26: 88), KISS LAJOS azonban egy szl. *Olьba névből magyarázza, amiben talán egy óor. *olь 'sörféle szeszes ital' található (KISS 1992: 274).

Dunkovica ld. Nyíresfalva

Duszina, Дусино 'település Szolyvától DK-re' 1444: *Dwzyna* (CSÁNKI 1: 415), 1543: *Dwŷyna* (Conscr. Port.), 1548: *Duzina* (uo.), 1550: *Dwŷyna* (uo.), 1554: *Dufcina* (uo.), 1564: *Dwŷczina* (uo.), 1570: *Duzina* (uo.), 1630: *Dusina* (uo.), 1773: *Dusina, Duszina* (LexLoc. 52), 1808: *Duszina, Dusyna* (LIPSZKY: Rep. 160), 1851: *Duzsina* (FÉNYES 1: 288), 1877: *Duszina* (Hnt.), 1913: *Zajgó* (Hnt.), 1925: *Dusino, Dusina* (ComBer. 52), 1944: *Duszina, Дусина* (Hnt.), 1983: *Дусина* (ZO), 1995: *Дусино*. A *Duszina* helységnév szláv víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Duszina patak* mellett települt, s róla kapta a nevét, vö. *Дусинка* (SHU. 189). MIZSER LAJOS szerint a pataknév a rusz. *дусину* 'fojtani, fojtogatni' (ЧОПЕЙ 83) származéka (MIZSER 2007d: 79). Kevésbé valószínű, hogy pataknévben a rusz. *Duszín~Дусин* szn. szerepelne [1773: *Duszín* csn. (SZABÓ 307)], ami a *Дуся* női név származéka (ЧУЧКА 218). A magyar *Zajgó* név 1903-ban, az országos helységnévrendezés során keletkezett (MEZŐ 1999: 101). A korábbi, nőnemű *Duszina* helyett a falu nevét 1995-ben a semleges nemű *Дусино*-ra változtatták.

Egeresfalva ld. Egreske

Egreske, Вільховиця 'település Munkáctól ÉK-re' 1610: *Wznik* (ComBer. 122), 1613: *Egreske* (DEZSŐ 250), 1645: *Wusnik alias Egeresffalva* (МАККАЙ 351), 1773: *Egreske, Wulchowicza* (LexLoc. 52), 1808: *Egreske, Egereske, Wolhowica, Wülhovicza* (LIPSZKY: Rep. 163), 1851: *Egrecke (Vulychovicza)* (FÉNYES 1: 299), 1877: *Egreske, Vilhovizza, Vulychovica* (Hnt.), 1913: *Egreske* (Hnt.), 1925: *Vilchovica* (ComBer. 122), 1944: *Vulhovica, Вульховиця* (Hnt.), 1983: *Вільховиця, Ольховиця* (ZO). A település elsődleges *Vusnik* neve rusz.-ukr. eredetű, az ukr. *вільха, вільшина* 'égerfa, égerfaliget' (HRINČENKO 1: 238, СУМ. 1: 675-6) ~ rusz. *ольха* 'égerfa' (ЧОПЕЙ 233) főnév származéka. A magyar *Egeresfalva* név korai párhuzamos névadás eredménye. A 18. században

a *-falva* utótag lekopott, helyét a kicsinyítő funkciójú *-ke* képző vette át. A ruszin névben képzőcsere történt, a növénynévi alaptaghoz a víznevekben gyakori *-ica* képző kapcsolódott. Mint a növénynévi eredetű településneveknél általában, itt sem zárható ki, hogy a helységnév víznévből keletkezett, LEHOCZKY szerint ugyanis az azonos nevű, névadó *Vusnik patak* 1649-ben tilalmasban tartatott (LEHOCZKY 3: 246-7). A hivatalos ukrán *Вільховиця* a ruszin név alapján jött létre.

Erdőd 'elpusztult falu a Hát hegy környékén' 1475: *Erdőd* (CSÁNKI 1: 415, DEZSŐ 250). Az *Erdőd* helységnév magyar eredetű, a személynévként is alkalmazott *erdő* főnév *-d* helynévképzős alakjából keletkezett magyar névadással (FNESz., *Erdőd*). Személynévi származtatását valószínűleg kizárhatjuk.

Erdőpatak ld. Liszárnya **Ervinfalva ld. Ervinfalva**

Ervinfalva 'egyesült Szuszkóval' 1856: *Ervinfalva* (ComBer. 152), 1882: *Ervinfalva*, *Szuszkó újfalva* (Hnt.), 1895: *Szuszkó-Ujfalva* (Hnt.), 1910: *Szuszkóújfalva*, *Erwindsdorf* (ComBer. 152), 1913: *Szuszkóújfalva* (Hnt.), 1925: *Susko Nové Selo*, *Novo Selo*, 1930: *Selo Nové* (ComBer. 152), 1944: *Szuszkóújfalva*, *Сусково Новое Село* (Hnt.). Az *Ervinfalva* helységnév tudatos magyar névadással keletkezett a 19. század első felében. Schönborn Ervin 12 cseh családot telepített a faluba 1856-ban (LEHOCZKY 3: 748), a helységet az ő tiszteletére nevezték el. Az alapító keresztnévéhez a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnév kapcsolódik. A német *Erwindsdorf* 'Ervinfalva' párhuzamos névadással született. A másodlagos *Szuszkóújfalva* a szomszédos *Szuszkó* nevéből keletkezett (magyarázatához ld. *Szuszkó* szócikkét), s rövidesen kiszorította az *Ervinfalva* nevet. Szuszkó és Szuszkóújfalva 1945 után egyesült.

Erwindsdorf ld. Ervinfalva

Eszterjén 'elpusztult falu Tiszakerecseny határában' 1344: *Izteryen* (ZichyOkm. 2: 97), 1403: *Ezteryen* (uo. 3/1: 2848), 1450: *Esteryen* (uo. 9: 262), 1515: *Ezteryen* (ComBer. 67), 1543: *Isthÿen* (Conscr. Port.). Az *Eszterjén* helységnév szláv eredetű. MOÓR ELEMÉR szerint a szl. **strĕla* 'nyíl' származéka (MOÓR 108), a *strĕla* a helynévadásban azonban 'folyóág' jelentésű is lehet (ŠMILAUER 171). Mivel a falu az egykori *Csaronda folyó* mellett feküdt, ami a Tisza egyik mellékága, ez a víz motiválhatta a nevét. A lakosság szláv lehetett, mert az elnevezés a lakókat jellemző **strĕljaninъ* 'az, aki a folyóágnál lakik', többes számban **strĕljane~*strĕljany* (MEZŐ–NÉMETH 123) szóból alakult. A név eleji mássalhangzó-torlódást a magyarban feloldották.

Fagyalos ld. Medvegyóc

Falucska, Богаревиця 'település Ilosvától DNy-ra' 1693: *Bogorowitsa* (HODINKA 374), 1773: *Falutska, Bogorowicza* (LexLoc. 49), 1808: *Falucska, Bogorowica, Bogarowicza* (LIPSZKY: Rep. 170), 1851: *Falucska* (FÉNYES 2: 5), 1877: *Falucska, Bogároovica* (Hnt.), 1913: *Falucska* (Hnt.), 1925: *Bogarevice* (ComBer. 27), 1944: *Falucska, Бозаревица* (Hnt.), 1983: *Бозаревиця, Бозаревица* (ZO). A *Falucska* helységnév magyar eredetű, a *falu* főnév *-cska* kicsinyítő képzős alakja, s a falu kis méretére utal (FNESz., *Ájfalucska*). A párhuzamosan használt, hivatalos ruszin *Бозаревиця* név személynévből keletkezett, alapjául a rusz. *Бозар* csn. (ЧУЧКА 75) szolgált, amihez az *-ica* helységnévképző kapcsolódik, vö. még m. *Bogár* csn. (KÁZMÉR 1993: 152). Későbbi lakó vagy kenéz nevéből származhat.

Fedelesfalva, Крите 'település Munkáctól É-ra' 1581: *Fedeles* (LEHOCZKY 3: 247), 1600: *Fedelesfalva* (DEZSŐ 246), 1630: *Fedeles* (Conscr. Port.), 1645: *Fedeles Falva* (МАККАИ 367), 1773: *Fedelesfalva* (LexLoc. 50), 1808: *Fedelesfalva, Fedelesowce, Fedelessüci* (LIPSZKY: Rep. 172), 1851: *Fedelesfalva, Fedelesuwci* (FÉNYES 2: 8), 1877: *Fedelesfalva, Földesfalva* (Hnt.), 1913: *Fedelesfalva* (Hnt.), 1925: *Fedelesovce, Fedelesna* (ComBer. 90-1), 1944: *Fedelesfalva, Феделешовцы* (Hnt.), 1983: *Kpume, Kpumoe* (ZO). A *Fedelesfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Fedeles* csn.-nek [vö. 1576: *Joh(annes) Fedeles* (KÁZMÉR 1993: 350)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett (FNESz., *Fedelesfalva*). 1581. augusztus 29-én Mágócsi Gáspár a *Fedeles* nevű családnak adott kenézséget, hogy az időközben elpusztult *Olenyova* falut benépesítsék. A kenézek azonban új falut alapítottak (LEHOCZKY 3: 247). A személynév a *fedeles* 'tetőkészítő ács' foglalkozásnévből (KÁZMÉR uo.) származik. A korábbi ruszin *Fedelesovci* párhuzamos névadás eredménye. 1946-ban a népetimológiás ukrán *Kpume* vált hivatalossá, ehhez ld. rusz. *кпуми* 'fedni, behúzni' (ЧОПЕЙ 163).

Fedelesovce ld. Fedelesfalva

Fejérágostonfalva 'elpusztult falu Bubuliska környékén' 1600: *Fejérágostonfalva* (DEZSŐ 250). A *Fejérágostonfalva* helységnév magyar eredetű. Kenézi alapítású falu, a név a kenéz teljes nevének, és az ehhez kapcsolódó, birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynévhez ld. m. *Fejér* csn. [vö. 1366: *Feyriuanfalua*, 1381: *Petri Ffeyer* (KÁZMÉR 1993: 350)] és *Ágoston* kn. [vö. 1247/1342: *Agustun* (HazaiOkl. 5: 21, ÁrpSzt. 78)].

Fejércse 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K-re' 1299: *Feyrche* (ZichyOkm. 1: 91), 1323: *Feyerche* (uo. 248), 1530: *Fejertse* (Conscr. Port.), 1541: *Fejrtze* (uo.), 1542: *Feyrche* (uo.), 1550: *Fejrcse* (uo.), 1570: *Feiercze* (uo.), 1577: *Feyerchye* (N. KISS 367), 1773: *Fejercse* (LexLoc. 47), 1808: *Fejércse* (LIPSZKY: Rep. 172), 1851: *Fejércse* (FÉNYES 2: 10), 1864/65: *Fejércse* (PESTY 455), 1877: *Fejércse* (Hnt.), 1913: *Fejércse* (Hnt.), 1973: *Fejércse* (Hnt.). A *Fejércse* helységnév magyar eredetű, pusztá

személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1299: *Feyrche* szn. (ZichyOkm. 1: 91, ÁrpSzt. 303)]. Az alapjául szolgáló személynév a R. m. nyj.-i *fejér* 'fehér' melléknévnek a *-cse* kicsinyítő-becéző képzős származéka, viselőjének jellegzetes haj- vagy bőrszínével lehet kapcsolatban (FNESz., *Fejércse*). Nem valószínű LEHOCZKY magyarázata, ami szerint „a helység nevét különben a határában volt Fehér tótól vette, mely egy 1353. határjárási okmányban Fejércse faluval együtt említetik” (LEHOCZKY 3: 249). A falu 1977-ben egyesült a szomszédos Hete településsel *Hetefejércse* néven.

Fejérfalva 'elpusztult falu Füzérfalva és Fehérágostonfalva között' 1599: *Fejérfalva* (DEZSŐ 250). A *Fejérfalva* helységnév a m. *Fejér* [vö. 1366: *Feyriuanfalua*, 1381: *Petri Ffeyer* (KÁZMÉR 1993: 350)] csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével jött létre. A helység alapítója talán kapcsolatba hozható a szomszédos *Fejérágostonfalva* névadójával, előfordulhat, hogy mindkét falut ugyanannak a családnak a tagjai alapították.

Feketepatak, Чорний Потік 'település Ilosvától É-ra' 1570: *Fekethe patak* (Conscr. Port.), 1600: *Feketepatak* (DEZSŐ 250), 1630: *Feketepatak* (Conscr. Port.), 1645: *Feketepatak* (MAKKAI 357), 1773: *Fekete Patak, Cserni Potok* (LexLoc. 51), 1808: *Feketepatak, Černýpotok, Csernejpotük* (LIPSZKY: Rep. 174), 1851: *Feketepatak* (FÉNYES 2: 12), 1877: *Feketepatak, Csornipotük* (Hnt.), 1913: *Kenézpatak* (Hnt.), 1925: *Černý Potok, Kanižpotok*, 1930: *Potok Černý* (ComBer. 42), 1944: *Kenézpatak, Чорный Потокъ* (Hnt.), 1983: *Чорний Потік, Чёрный Поток* (ZO). A *Feketepatak* helységnév magyar eredetű, pataknévből keletkezett névátvitellel. A víznév a *fekete* melléknévből és a *patak* földrajzi köznévből jött létre, s a vízfolyás sötét színére vonatkozik. A falu nevét 1903-ban, az országos helységnévrendezés során *Kenézpatak*-ra változtatták, hogy megkülönböztessék az ugoc sai Feketepataktól (MEZŐ 1999: 107). A hivatalos ukrán *Чорний Потік* másodlagos, a magyar név tükörfordítása, vö. *Чорний Потік* (SHU. 612).

Felsőbisztra Id. Felsőkisbisztra Felsőgereben Id. Felsőhrabonica

Felsőhrabonica, Верхня Грабівниця 'település Volóctól Ny-ra' 1543: *Rabonitza* (Conscr. Port.), 1544: *Rabonicza* (uo.), 1546: *Rabonitza* (uo.), 1600: *Rabonica, Kis Rabonica* (DEZSŐ 253), 1645: *Felső-Rabonicza* (MAKKAI 371), 1773: [*Felső*] *Hrabonicza* (LexLoc. 54), 1808: *Hrabonicza (Felső-), Wyssnj Grabovnica* (LIPSZKY: Rep. 232), 1851: *Hrabonicza (Felső)* (FÉNYES 2: 122), 1877: *Hrabonica (Felső-), Kis-Hrabonica* (Hnt.), 1913: *Felsőgereben* (Hnt.), 1925: *Hrabonice Vyšná, Vyžní Hrabonice*, 1930: *Hrabovnice Vyšní* (ComBer. 165-6), 1944: *Felsőhrabonica, Вышня Грабовниця* (Hnt.), 1983: *Верхня Грабівниця, Верхня Грабовниця* (ZO). A *Hrabonica* helységnév ruszin víznévi eredetű, a falu a 17. század elején a „*Rabonica patak* mellett jött létre” (LEHOCZKY 3: 299-300), s a patakról kapta a nevét. A víznév magyarázatához

Id. *Alsóhrabonica* szócikkét. A helységnév *Felső-* előtagja a délebbre fekvő, Szentmiklóshoz csatolt *Alsóhrabonica* nevének előtagjával állt korrelációban. A *Felsőgereben* nevet 1904-ben, az országos helységnévrendezés során hozták létre (MEZŐ 1999: 109), a történelmi névvel nincs kapcsolatban. Tudálékos etimologizálás alapján keletkezett, vö. rusz. *зребень* 'fésű, gereben' (ЧОПЕЙ 60). A hivatalos ukrán *Верхня Грабівниця* a történelmi név ukránosított változata.

Felsőkerepec, Верхній Коронець 'település Munkácsról K-re' 1372: *Kerepech* (SztárayOkl. 1: 394), 1378: *Kerepecz* (DocVal. 276), 1484: *Kyskerepec* (CSÁNKI 1: 416), 1530: *Kerepetz* (Conscr. Port.), 1542: *Kerepezke* (uo.), 1566: *Krajna kerepetzke* (uo.), 1570: *Kerepecz* (uo.), 1630: *Kerepeczke* (uo.), 1645: *Kerepetczke* (MAKKAI 353), 1746: *Superior Schönborn* (ComBer. 165), 1773: *Felső Schönborn, Felső Kerepecz, Ober-Schönborn, Kerepecza* (LexLoc. 52), 1808: *Kerepecz (Felső-), Ober-Schönborn, Koropec* (LIPSZKY: Rep. 300), 1851: *Schönborn (Felső), Koropec* (FÉNYES 4: 18), 1877: *Schönborn (Felső-), Kerpec* (Hnt.), 1913: *Felsőkerepec* (Hnt.), 1925: *Koropec*, 1930: *Koropec Vyšni* (ComBer. 165), 1944: *Felsőkerepec, Вышній Коронець* (Hnt.), 1983: *Верхній Коронець, Верхний Коронец* (ZO). A *Kerepec* helységnév víznévi eredetű, a falu a Szernyébe jobb felől ömlő *Kerepec patak* [vö. 1248k./393: ad flumen *Kerepech* (GYÖRFFY 1: 537)] mellett jött létre, s a patakról kapta a nevét. A *Kerepec* víznév szláv, magyarázatához ld. *Alsókerepec* szócikkét. *Kerepec* a középkorban elpusztult, 1728-ban a Schönborn család telepítette újra, a család tiszteletére ezért *Felsőschönborn*-nak nevezték el (ld. *Alsóschönborn*). A történelmi nevet 1904-ben, a helységnévrendezés során állították vissza (MEZŐ 1999: 112). A *Felső-* előtag a néhány kilométerrel délebbre fekvő *Alsókerepec* nevének előtagjával van korrelációban. A 16. században használt *Krajna-* jelző arra utalt, hogy a falu a krajnai kiváltságos települések közé tartozott. Első lakói románok voltak, ezért a 19. században *Oláhkerepec*-nek is nevezték (LEHOCZKY 3: 690-1). A hivatalos ukrán *Верхній Коронець* a magyar név részfordítása.

Felsőkisbisztra 'egyesült Tisovával' 1691: *Nagybisztra, Kisbisztra* (LEHOCZKY 3: 163-4), 1693: *Kisbistra* (HODINKA 374), 1808: *Bisztra (Felső-Kis-), Bystrík* (LIPSZKY: Rep. 61), 1851: *Bisztra (Felső-Kis)* (FÉNYES 1: 136), 1877: *Bisztra (Felső v. Kis-)* (Hnt.), 1913: *Sebesfalva* (Hnt.), 1925: *Bystra* (ComBer. 169), 1944: *Felsőbisztra, Вышня Быстра* (Hnt.), 1946: *Вишній Бистрий* (ZO). A *Bisztra* helységnév szláv víznévi eredetű, magyarázatához ld. *Bisztra* szócikkét. LEHOCZKY szerint a megkülönböztető szerepű *Felsőkis-* előtag 1691-ben került a névbe, amikor „e helység a Nagy- és Kisbisztra nevű falukból alakított eggyé, felvévén akkor jelenlegi nevét” (LEHOCZKY 3: 164). A helységnévrendezés során, 1904-ben hivatalos nevét *Sebesfalvá*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 109-110). 1960-ban egyesült Tisovával.

Felsőremete, Верхні Ремети 'település Beregszásztól ÉK-re' 1877: *Remete (Felső-)* (Hnt.), 1882: *Remete (Felső-)* (Hnt.), 1913: *Felsőremete* (Hnt.), 1925: *Remete Vyžny*, 1930: *Remety Vyšni* (ComBer. 164), 1944: *Felsőremete, Вышні*

Реметы (Hnt.), 1983: *Верхні Ремети, Верхние Реметы* (ZO). A *Remete* helységnév magyar eredetű, a korábbi alapítású, szomszédos *Alsóremete* nevéből keletkezett. Magyarázatához ld. *Alsóremete* szócikkét. A megkülönböztető szerepű *Felső-* előtag *Alsóremete* nevének előtagjával van korrelációban, s a falu északi fekvésére utal. Az ukrán *Верхні Ремети* (t. sz.) a magyar név tükörfordítása.

Felsőschönborn Id. Felsőkerepec

Felsőverecke, Верхні Ворота 'település Volóctól ÉNy-ra' 1387: *Werechke* (ZsigmOkl. 1: 75), 1454: *Vereczke utraque* (CSÁNKI 1: 420), 1465: *Kyswerechke* (uo.), 1544: *Felseo Werezcke* (Conscr. Port.), 1564: *Felfew Werezcke* (uo.), 1773: *Felső Vereczke, Wissny Werezcky* (LexLoc. 55), 1808: *Verecke (Felső-), Hornj-Werecky* (LIPSZKY: Rep. 731), 1851: *Vereczke (Felső)* (FÉNYES 4: 292), 1877: *Verecke (Felső-), Visnyi-Verecki* (Hnt.), 1913: *Felsőverecke* (Hnt.), 1925: *Vyžni Verečky, Vižnije Verecki*, 1930: *Verecky Vyšni* (ComBer. 164), 1944: *Felsőverecke, Бышні (!) Берецьки* (Hnt.), 1983: *Верхні Ворота, Верхние Ворота* (ZO). A *Verecke* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Alsóverecke* szócikkét. A név *Felső-* előtagja *Alsóverecke* nevének előtagjával van korrelációban (FNESz., *Vereckei-hágó*). Az 1946-tól használatos ukrán *Верхні Ворота* (tkp. 'Felső kapuk') a magyar név tükörfordítása.

Felsőviznice, Верхня Визниця 'település Munkáctól É-ra' 1512: *Felső Viznice* (LEHOCZKY 3: 795-6), 1530: *Wiznytza* (Conscr. Port.), 1533: *Felsew Wyznitze* (uo.), 1542: *Felfo Wyznytze* (uo.), 1550: *Felfeo Wyjńycza* (uo.), 1570: *Felső Viznicze* (uo.), 1773: *Felső Viznicze, Wissna Wiznicza* (LexLoc. 54), 1808: *Viznicze (Felső-), Wyznica (Hornj-)* (LIPSZKY: Rep. 741), 1851: *Viznicze (Felső)* (FÉNYES 4: 311), 1864/65: *Felső-Viznicze* (PESTY 434), 1877: *Viznice (Felső-), Visnya-Viznica* (Hnt.), 1913: *Felsőviznice* (Hnt.), 1925: *Vižnice Vyžni*, 1930: *Vyznice Vyšni* (ComBer. 166), 1944: *Felsőviznice, Вышня Визниця* (Hnt.), 1983: *Верхня Визниця, Верхняя Визниця* (ZO). A *Viznice* helységnév ruszin víznévi eredetű, a település melletti *Viznice folyó* nevéből keletkezett névátvitellel. A víznév magyarázatához ld. *Alsóviznice* szócikkét. A név *Felső-* előtagja a Frigyesfalvával egyesült *Alsó- és Középsőviznice* nevének előtagjával állt korrelációban. Az ukrán *Верхня Визниця* a ruszin név átvétele.

Flóriaháza 'eltűnt település Komlós környékén' 1341: *Floriahaza* (GYÖRFFY 1: 539). A *Flóriaháza* helységnév magyar eredetű, a rom. *Flora, Florea, Florie* (CONSTANTINESCU 58) ~ *Floria* (IORDAN 1983: 203) szn.-nek és a birtokos jelzős *ház* főnévnek az összetételével keletkezett (KISS 1992: 275). Kenézi házra, udvarházra utal. Későbbi források (CSÁNKI, LEHOCZKY stb.) a helység nevét *Flóriánháza* alakban említik, pedig alapítója valószínűleg román kenéz volt, s így annak neve nem származhat a m. *Flórián* [vö. 1236/1258: *Floryan* (ÁÚO. 7: 19, ÁrpSzt. 312)] kn.-ból. A kenézi alapítású falvak körébe tartozik, az első nagyobb telepítési hullám idején keletkezett a Hát hegység vidékén.

Fogaras, Зубівка 'település Munkácsról DK-re' 1530: *Fogoras* (Conscr. Port.), 1533: *Fogarus* (uo.), 1542: *Fogharas* (uo.), 1550: *Fogaras* (DEZSŐ 251), 1570: *Fogaras* (Conscr. Port.), 1645: *Fogaras* (MAKKAI 354), 1773: *Fogaras* (LexLoc. 50), 1808: *Fogaras* (LIPSZKY: Rep. 185), 1851: *Fogaras* (FÉNYES 2: 18), 1877: *Fogaras* (Hnt.), 1913: *Beregfogaras* (Hnt.), 1925: *Fogaraš* (ComBer. 177), 1944: *Beregfogaras, Фогарауш* (Hnt.), 1983: *Зубівка, Зубовка* (ZO). A *Fogaras* helységnév magyar eredetű, valószínűleg a m. *fogoly* madárnév *fogor* (TESz. 1: 939) változatából származik, annak -s képzős alakja (FNESz., *Fogaras*). A megyei hovatartozásra utaló, megkülönböztető szerepű *Bereg-*előtag 1903-ban, az országos helységnévrendezés során került a névbe (MEZŐ 1999: 116). A korábbi, párhuzamos ruszin *Фогарауш* helyett 1946-ban az ukrán *Зубівка* vált hivatalossá. Ez téves etimológia alapján jött létre, vö. ukr. *зуб* 'fog' (CYM. 3: 724-5, HRINČENKO 2: 187).

Fornos, Форнош 'település Munkácsról D-re' 1335/7: *Fornos* (GYÖRFFY 1: 539), 1380: *Fornas* (SztárayOkl. 1: 452), 1530: *Farnos* (Conscr. Port.), 1533: *Fornof* (uo.), 1542: *Farnař* (uo.), 1550: *Fornos* (uo.), 1570: *Farnos* (uo.), 1773: *Fornos* (LexLoc. 49), 1808: *Fornos* (LIPSZKY: Rep. 186), 1851: *Fornos* (FÉNYES 2: 20), 1877: *Fornos* (Hnt.), 1913: *Fornos* (Hnt.), 1925: *Fornoš* (ComBer. 97-8), 1944: *Fornos* (Hnt.), 1983: *Лискове, Лескове* (ZO), 1995: *Форнош*. A *Fornos* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1138/1329: *Furnos* (SZABÓ D. 134), 1201: *Fornos* (HazaiOkl. 5: 4, GYÖRFFY 2: 403, ÁrpSzt. 319)]. Ennek töve tisztázatlan etimológiájú (FNESz., *Fornos*). A falu hivatalos nevét 1946-ban *Лискове*-re változtatták, ennek jelentése 'Mogyorós', ld. ukr. *ли́ска* 'mogyoró' (CYM. 4: 523). 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Forráshuta ld. Izvorhuta

Friedrichsdorf ld. Frigyesfalva

Frigyesfalva, Кленовець 'település Munkácsról ÉK-re' 1851: *Friedrichsdorf* (FÉNYES 2: 25), 1863: *Frigyesfalva* (KÁZMÉR 1970: 165), 1873: *Frigyesfalva, Friedrichsdorf, Klenufci* (Hnt.), 1877: *Frigyesfalva, Friedrichsdorf, Klenuvci* (Hnt.), 1882: *Frigyesfalva, Friedrichsdorf, Klenuvci* (Hnt.), 1913: *Frigyesfalva* (Hnt.), 1925: *Fridešovo*, 1930: *Friděšovo* (ComBer. 83), 1944: *Frigyesfalva, Кленовцы* (Hnt.), 1983: *Кленовець, Кленовец* (ZO). A *Frigyesfalva* helységnév tudatos magyar névadással keletkezett, alapjául a német-magyar eredetű *Frigyes* kn. szolgált, amihez a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnév kapcsolódik. A település névadója Schönborn Frigyes gróf, aki 1807-ben telepített szepességi munkásokat a számukra alapított faluba (LEHOCZKY 3: 255). A német *Friedrichsdorf* párhuzamos névadással jött létre. A hivatalos ukrán *Кленовець* jelentése tkp. 'juharos, iharos', s a Frigyesfalvával egyesült Újklenóc nevéből származik (ld. *Újklenóc*).

Füzérfalva 'elpusztult falu Rosztoka környékén' 1600: *Füzérfalva* (DEZSŐ 251). A *Füzérfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Füzér* csn.-nek [vö. 1448:

Matheus Fyzer, Stephanus Fyzer (KÁZMÉR 1993: 384)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett (LEHOCZKY 3: 818). Kenézi alapítású falu volt a megye északi részén. Alapítója talán ugyanaz a család, amelynek tagjai Brusztópatak, illetve Koziva kenézei is voltak (MAKKAI 348).

Füzesmező ld. Loza Galambos ld. Holubina

Gálfalva, Кобалевиця 'település Ilosvától É-ra' 1645: *Gal Falva* (MAKKAI 355), 1649: *Gálfalva* (DEZSŐ 251), 1773: *Gálfalva, Gobalowicza* (LexLoc. 50), 1808: *Gálfalva, Holowycza, Gobolovicza, Kobolovicza* (LIPSZKY: Rep. 192), 1851: *Gálfalva (Gobolovicza)* (FÉNYES 2: 33), 1877: *Gálfalva, Kobalevica, Kobalyovica* (Hnt.), 1913: *Gálfalva* (Hnt.), 1925: *Kobalevice, Kobalovice* (ComBer. 85), 1944: *Gálfalva, Кобаловиця* (Hnt.), 1983: *Кобалевиця, Кобалевиця* (ZO). A *Gálfalva* helységnév magyar eredetű, a kereszt- és családnévként egyaránt használatos *Gál* [vö. 1138/1329: *Galí* szn. (SZABÓ D. 132), 1237/1240: *Gal* (ÁrpSzt. 222), 1428: *Johannes Gal* (KÁZMÉR 1993: 388)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A községet egy *Gál* nevű család alapította, mely hosszú időn keresztül a kenézséget is viselte (LEHOCZKY 3: 256). A hivatalos ukrán *Кобалевиця* a magyar névtől független. Szintén személynévi eredetű, alapjául a Kárpátalján gyakori rusz. *Кобаль* csn. szolgált [vö. 1772: *Joannes Kobaly* (ЧУЧКА 270)], amihez az *-ica* képző kapcsolódik. Későbbi kenéz nevéből származhat.

Galgó 'elpusztult falu Tiszaadony határában' 1290/342: *Golgoua* (ZichyOkm. 2: 32), 1298: *Gulgo* (GYÖRFFY 1: 539), 1342: *Golgowa, Golgo, Golgua* (CSÁNKI 1: 415), 1374: *Galgan* (uo.), 1417: *Galgo* (uo.), 1450: *Galga* (uo.). A *Galgó* helységnév szláv eredetű, a szl. *glogъ 'galagonya' (ŠMILAUER 66) főnév birtoklást kifejező *glogov származékából keletkezett, jelentése 'galagonyás, galagonyabokrokkal benőtt terület'. A helynevet a magyarok már a 12. század előtt átvehették, mert a szókezdő *g* ekkortól a ruszinban és az ukránban *h*-vá változott (MEZŐ–NÉMETH 119).

Gát, Гать 'település Beregszásztól É-ra' 1374: *Gát* (CSÁNKI 1: 415), 1402: *Gaach* (Csáky 1/1: 224), 1469: *Gath* (ZichyOkm. 11: 4), 1533: *Gatth* (Conscr. Port.), 1541: *Gath* (uo.), 1550: *Gaath* (uo.), 1570: *Gath* (uo.), 1773: *Gáth* (LexLoc. 56), 1808: *Gát, Gáth* (LIPSZKY: Rep. 195), 1851: *Gáth* (FÉNYES 2: 38), 1877: *Gát* (Hnt.), 1913: *Gát* (Hnt.), 1930: *Hat*' (ComBer. 57), 1944: *Gát* (Hnt.), 1983: *Gamь* (ZO). A *Gát* helységnév magyar eredetű, a m. *gát* 'folyó, tó vizének lefolyását vagy kiáramlását akadályozó építmény földből, kőből vagy betonból, töltés' (ÉrtSz. 2: 996) főnévből keletkezett. „Nevét valószínűleg onnan vette, hogy a Szernye-mocsár, mely hajdan áthatolhatatlan áradásokat okozott, e falunál mint torkolatánál, gáttal volt ellátva” (LEHOCZKY 3: 257-9). A magyarban egykor *gát*-nak hívták a mocsaras helyeken keresztülvezető utakat is

(FNESz., *Gát*). A hivatalos ukrán *Гамь* a magyar név értelmi megfelelője, a csehszlovák *Hat* alapján keletkezett, vö. szlk. *hat* 'gát, töltés, akadály' (SzMK. 148), rusz. *гамь* 'rőzsegát, gát, töltés' (ЧОПЕЙ 51), ld. még szl. *gaty 'ua.' (ŠMILAUER 64-5).

Gázló ld. Nagyrosztoka

Gecse, Геча 'település Beregszásztól D-re' 1232: *Gwrche* (GYÖRFFY 1: 539), 1379: *Geche* (ZichyOkm. 4: 105), 1463: *Gecze* (TELEKI 11: 41), 1577: *Gechye* (N. KISS 382), 1773: *Getse, Gecze* (LexLoc. 49), 1808: *Gecse, Geče, Geča* (LIPSZKY: Rep. 196), 1851: *Gecse* (FÉNYES 2: 39), 1864/65: *Gecse* (PESTY 455), 1877: *Gecse* (Hnt.), 1913: *Mezőgecse* (Hnt.), 1925: *Mezegeče* (ComBer. 58), 1944: *Mezőgecse* (Hnt.), 1983: *Геча* (ZO). A *Gecse* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1237: *Geche* szn. (ÁrpSzt. 326)]. Az alapjául szolgáló személynév a m. *Gergely* vagy *Géza* becéző változata lehet (FNESz., *Gecse, Mezőgecse*). A megkülönböztető szerepű *Mező-*előtag az országos helységnévrendezés során, 1903-ban került a névbe, s a falu mezőségi jellegére utal (MEZŐ 1999: 122). A STANISLAV által felvetett szláv eredeztetése elfogadhatatlan, ő ugyanis egy elsődleges szl. *Gošča helységnevet feltételez, ami a *gostb 'vendég' (TRUBACEV 7: 67) származéka (STANISLAV 2: 185-6), s szerinte a névben *-scs* > *-cs* hangváltozás ment végbe. Úgy véli, hogy a *Gecse* név és a közelben lévő *Ugocsa* ugyanarra az előzményre vezethető vissza. A hivatalos ukrán *Геча* a magyar név alapján keletkezett.

Gelénés 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–ÉK-re' 1310: *Gelienus* (GYÖRFFY 1: 539), 1347: *Gelyenes* (ZichyOkm. 2: 252), 1530: *Gvlylenus* (Conscr. Port.), 1541: *Gellyenuf* (uo.), 1542: *Ghellyenes* (uo.), 1544: *Gellyenes* (uo.), 1550: *Gellyenes* (uo.), 1570: *Gellenes* (uo.), 1773: *Gelénés* (LexLoc. 47), 1808: *Gelényes* (LIPSZKY: Rep. 196), 1851: *Gelényes* (FÉNYES 2: 41), 1864/65: *Gelényes* (PESTY 456), 1877: *Gelénés* (Hnt.), 1913: *Gelénés* (Hnt.), 1973: *Gelénés* (Hnt.). A *Gelénés* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1272: *Gelyanus* szn. (Szt. KritJz. 2/1: 140), 1296/1426: *Guellyenes* (GYÖRFFY 4: 296, ÁrpSzt. 463)]. Az alapjául szolgáló m. R. *Kelianus~Gelyanus* szn. a katolikus lat. *Kilianus~Chilianus* 'Kilián' szn. átvétele (FNESz., *Gelénés*).

Genyuvci ld. Gévéfalva

Gergelyfalva 'eltűnt település Ivaskófalva környékén' 1600: *Gergelyfalva* (DEZSŐ 251, LEHOCZKY 3: 819). A *Gergelyfalva* helységnév magyar eredetű, a *Gergely* kereszt- [vö. 1237: *Geregur* (ÁÚO. 7: 43, ÁrpSzt. 349)] vagy családnévnek [1428: *Albertus Geregell* (ZichyOkm. 8: 352, KÁZMÉR 1993: 407)] és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. Nevét telepítő kenézéről kapta. Mivel a *Gergely* szn. a románban is előfordul [vö. *Ghergheli, Gherghel* (CONSTANTINESCU 72)], a névadó kenéz nemzetisége bizonytalan (KISS 1992: 275).

Gergelyi 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K-re' 1425: *Gergeri* (MEZŐ–NÉMETH 49), 1476: *Gergely* (KárolyiOkl. 2: 443), 1543: *Gergely* (Conscr. Port.), 1544: *Gergeli* (uo.), 1570: *Gergelj* (uo.), 1577: *Gergeoly* (N. KISS 381), 1773: *Gergelyi* (LexLoc. 47), 1808: *Gergely* (LIPSZKY: Rep. 199), 1851: *Gergelyi* (FÉNYES 2: 44-5), 1864/65: *Gergelyi* (PESTY 458), 1877: *Gergelyi* (Hnt.), 1913: *Gergelyi* (Hnt.), 1939: *Gergelyiugornya* (Hnt.), 1973: *Gergelyiugornya* (Hnt.). A *Gergelyi* helységnév magyar eredetű, a m. *Gergely* szn. [vö. 1237: *Geregur* (ÁÚO. 7: 43, ÁrpSzt. 349)] -i helynévképzős származéka, jelentése 'Gergelyé, Gergely faluja' (FNESz., *Gergelyiugornya*). 1939-ben egyesült a szomszédos Ugornya községgel *Gergelyiugornya* néven (MEZŐ 1999: 123). A közös települést 1969-ben közigazgatásilag Vásárosnaményhoz csatolták.

Gergelyiugornya ld. Gergelyi **Gergelyiugornya ld. Ugornya**

Gerzsenyő 'elpusztult falu Barkaszó határában' 1312: *Kyrsan* (GYÖRFFY 1: 542), 1364: *Kirsano* (CSÁNKI 1: 415), 1524: *Gyrsano* (ÉRSZEGI 177), 1542: *Chyrfano* (Conscr. Port.), 1543: *Gerzano* (uo.), 1550: *Gerfano* (uo.), 1596: *Girsano* (N. KISS 827), 1808: *Gerzsenő*, *Gerženowa* (LIPSZKY: Rep. 199), 1882: *Gersenő* (Hnt.), 1944: *Gerzsenó* (Hnt.). A *Gerzsenyő* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Az elsődleges *Kirsano* név a *Kersen* szn. [vö. 1211: *Kersen* (PRT. 10: 515, ÁrpSzt. 459)] -ó~-ő kicsinyítő képzős alakja (MIZSER 2006: 465). A szó eleji *k>g* zöngésülés először a 15. század végéről adathozható, de *k* kezdetű írásos forma még a következő évszázadban is előfordul. STANISLAV egy szl. *Križanov (ld. még MOÓR 118) névből magyarázza, ami szerinte keresztény szláv lakosság megnevezése, de nem zárja ki egy szl. *Križan szn. -ov képzős alakját sem (STANISLAV 2: 191). A LEHOCZKY által említett víznévi származtatása kizárható (LEHOCZKY 1: 312). Gerzsenyő a 18. században néptelenedett el.

Gévénfalva 'egyesült Runófalvával' 1600: *Gévénfalva* (DEZSŐ 252), 1608: *Gévén* (LEHOCZKY 3: 270), 1645: *Geven Falva* (MAKKAI 370), 1773: *Gévénfalva*, *Gejowicza* (LexLoc. 53), 1808: *Gevényfalva*, *Gejownice*, *Genyüci* (LIPSZKY: Rep. 200), 1851: *Gévénfalva* (*Gegovica*) (FÉNYES 2: 47), 1877: *Gévénfalva*, *Genyuvci* (Hnt.), 1882: *Gévénfalva*, *Genyüci* (Hnt.), 1888: *Gévénfalva*, *Genyuvci* (Hnt.). A *Gévénfalva* helységnév magyar eredetű, a *Gévén* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. A település nevééről LEHOCZKY a következőket írja: „Nevét vette a 16. században ott megszállott Gévén nevű kenézcshaládtól, ugyanis 1608. febr. 5-én Mágócsi Ferenc a munkácsi vár és uradalom birtokosa Gévén László nevű ott lakott jobbágyának kenézi jogosítványt adott, hogy a kijelölt helységet idegen jobbágyokkal népesítse. 1649-ben volt már hat lakosa” (LEHOCZKY 3: 270). A kenézcshalád valószínűleg magyar volt, mert tagjai magyar keresztnévet viseltek (*László*, *Sándor*). A *Gévén* csn. eredete bizonytalan, CSUCSKA a rom. *Găvan* (CONSTANTINESCU 63-4) szn.-ből származtatja (ЧУЧКА 172). A ruszin *Genyuvci*

a magyar név alapján keletkezett párhuzamos névadással, jelentése 'Gévén emberei, házanépe'. Gévénfalva 1888-ban egyesült Runófalvával *Rónafalu* néven (MEZŐ 1999: 326).

Gombás ld. Hribóc

Gorond, Горонда 'település Munkácstól DNy-ra' 1530: *Goronth* (Conscr. Port.), 1533: *Gorond* (uo.), 1542: *Ghorond* (uo.), 1550: *Gorond* (DEZSŐ 252), 1570: *Gorond* (Conscr. Port.), 1773: *Gorond, Gorondj* (LexLoc. 56), 1808: *Gorond* (LIPSZKY: Rep. 212), 1851: *Goronth vagy Gorond* (FÉNYES 2: 52), 1877: *Gorond* (Hnt.), 1913: *Gorond* (Hnt.), 1944: *Gorond, Горонда* (Hnt.), 1983: *Горонда* (ZO). A *Gorond* helységnév magyar névadással keletkezett, magyarázatához ld. *Csikósgorond* szócikkét. Névadói biztosan magyarok voltak, a ruszinban ugyanis már korábban *g>h* hangváltozás ment végbe. Nem tekinthetjük régi szláv átvételnek, a helység ugyanis csak a 16. századtól adatolható (vö. STANISLAV 2: 196). A hivatalos ukrán *Горонда* (t. sz.) a név ruszin változata alapján keletkezett.

Gulács 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–DK-re' 1327: *Gulach* (ZichyOkm. 1: 296), 1397: *Gwlach* (uo. 5: 51), 1463: *Gulaz* (TELEKI 11: 43), 1541: *Gwlatz* (Conscr. Port.), 1542: *Ghulach* (uo.), 1543: *Gwlatf* (uo.), 1570: *Gulacz* (uo.), 1773: *Gulács* (LexLoc. 47), 1808: *Gulács* (LIPSZKY: Rep. 219), 1851: *Gulács* (FÉNYES 2: 59), 1864/65: *Guláts* (PESTY 459), 1877: *Gulács* (Hnt.), 1913: *Gulács* (Hnt.), 1973: *Gulács* (Hnt.). A *Gulács* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1342/1385: *Gulach* (UrkBurg. 4: 357)]. Az alapjául szolgáló személynév a m. R. *Gula* [1279: *Gula* (RDES. 1: 76)] szn.-nek a -cs kicsinyítőbecéző képzős származéka lehet (FNESz., *Gulács*). Szláv származtatását kizárhatjuk, vö. szl. *golъ 'kopasz, pusztaszemély, meztelen' (TRUBACEV 7: 14) (MEZŐ–NÉMETH 49).

Gút ld. Kisgút

Gút ld. Nagygút

Gyilok ld. Papfalva

Halábor, Галабор 'település Beregszásztól D-re' 1300: *Harabor* (GYÖRFFY 1: 540), 1324: *Harabor* (AnjouOkm. 2: 160), 1410: *Harabor, Harabul* (ZsigmOkl. 2/2: 7349), 1413: *Haraboch* (KárolyiOkl. 1: 591), 1491: *Henczhalabor* (uo. 3: 15), 1530: *Halabor* (Conscr. Port.), 1550: *Halabor* (uo.), 1773: *Halabor* (LexLoc. 49), 1808: *Halabor* (LIPSZKY: Rep. 229), 1851: *Halábor* (FÉNYES 2: 81), 1864/65: *Halábor* (PESTY 460), 1877: *Halabér* (!), *Halabor* (Hnt.), 1913: *Halábor* (Hnt.), 1930: *Hrabarov* (ComBer. 63), 1944: *Halábor* (Hnt.), 1983: *Грабаріє, Грабарово* (ZO), 1995: *Галабор*. A *Halábor* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1260: *Hrabur* szn. (GYÖRFFY 3: 205, CDES. 2: 459), 1296: *Hrabor* (HazaiOkl. 7: 249, GYÖRFFY 4: 67, ÁrpSzt. 392)]. Az alapjául szolgáló személynév szláv, köznévi

előzménye a szl. **chorbrъ(jъ)* 'bátor, merész' (TRUBAČEV 8: 71-2). A magyarban *r:r > l:r* elhasonulás ment végbe (FNESZ., *Halábor*). 1946-ban a falu hivatalos neve a népetimológia alapján keletkezett *Грабарів* lett, ami az ukr. *зпабар* 'földmunkás, kubikos' (HRINČENKO 1: 320) származéka. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Halászfalva 'elpusztult falu Komlós határában' 14. sz.: *Halászfalva* (LEHOCZKY 3: 819), *Szaniszlófalva~Halászfalva* (CSÁNKI 1: 418), 1854: *Halászfalva* (SEBESTYÉN 2008: 79), 1882: *Halaszovicza* (uo.), 1883: *Halaszovicza* (uo.), 1904: *Halaszovicza* (uo. 80). A *Halászfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Halász* csn.-nek [vö. 1402: *Halaz (Jakab)* (ZsigmOkl. 2/1: 173, KÁZMÉR 1993: 450)] és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. *Halászfalva* a 16. században elpusztult, dűlőnévként azonban tovább élt: 19–20. századi összeírásokban *Halaszovicza* alakban szerepel (SEBESTYÉN 2008: 79-80) az időközben elruszinosodó Komlós határában.

Handerovica ld. Klastromfalva

Hankovica, Ганьковиця 'település Szolyvától É–ÉK-re' 1648: *Hankovicza* (DEZSŐ 252), 1773: *Hankovicza* (LexLoc. 52), 1808: *Hankovicza, Hankowica* (LIPSZKY: Rep. 231), 1851: *Hankovicza* (FÉNYES 2: 88), 1873: *Hankovica* (Hnt.), 1913: *Kisanna* (Hnt.), 1925: *Haňkovica, Hankovice* (ComBer. 72), 1944: *Hánykovica, Ганьковица* (Hnt.), 1983: *Ганьковиця, Ганьковица* (ZO). A *Hankovica~Hanykovica* helységnév ruszin személynévi eredetű, alapja a rusz. *Hanko~Hanyko* csn. [vö. 1570: *Aug. Hanyko*, 1648: *Hanyko Prokup* (ЧУЧКА 138) vagy *Ганка, Ганько* kn. (HRINČENKO 4: 550)], ami a ném. *Hans~Johann* kn. ruszin -*ko* kicsinyítő képzős származéka lehet (KNIEZSA 2003: 298). A személynévhez az -*ica* helynévképző kapcsolódik. A település nevét 1904-ben *Kisanná*-ra magyarosították, mivel a névben a *Hanna* kn. becéző képzős alakját gondolták (MEZŐ 1999: 138).

Harangláb, Горонглаб 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 14. sz.: *Harangláb* (CSÁNKI 1: 415), 1520: *Haranglaab* (Csáky 1/1: 545), 1530: *Haranglab* (Conscr. Port.), 1541: *Harangh lab* (uo.), 1542: *Haranghlab* (uo.), 1550: *Haranglab* (uo.), 1773: *Haranglab* (LexLoc. 78), 1808: *Harangláb* (LIPSZKY: Rep. 231), 1851: *Harangláb* (FÉNYES 2: 89), 1864/65: *Harangláb* (PESTY 461), 1877: *Harangláb* (Hnt.), 1913: *Kisharangláb* (Hnt.), 1925: *Malý Harangláb* (ComBer. 58), 1944: *Kisharangláb* (Hnt.), 1983: *Дзвінкове, Звонковое* (ZO), 1995: *Горонглаб*. A *Harangláb* helységnév magyar eredetű, a m. *harangláb* 'harang felfüggesztésére szolgáló faállvány, amelyet torony nélküli kisebb (falusi) templom mellett szoktak összeácsolni' (FNESZ., *Harangláb*, ÉrtSz. 3: 109) főnévből származik. „Nevét... valamely magányos kápolna, vagy a rengeteg erdőségben hajdan elrejtve volt remetelaknál állott haranglábtól nyerte” (LEHOCZKY 3: 283-4). A település méretére utaló *Kis-* előtag az országos helységnévrendezés során, 1904-ben került a névbe, s a Kisküküllő megyei Haranglábtól különböztette meg (FNESZ., *Kisharangláb*, MEZŐ 1999: 138).

Hátmeg

Hivatalos nevét 1946-ban *Дзвінкове*-re változtatták, ami a magyar név fordítása, ld. ukr. *дзвінок* 'csengő, harang' (СУМ. 2: 265, HRINČENKO 1: 377). 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Hársfalva ld. Nelipina

Hátmeg, Загаття 'település Ilosvától ÉNy-ra' 1378: *Hatmeg* (DocVal. 276), 1466: *Hathmege* (TELEKI 11: 181), 1533: *Hatth megh* (Conscr. Port.), 1541: *Hathmegh* (uo.), 1542: *Hath meghi* (uo.), 1543: *Hathmegh* (uo.), 1550: *Hathmeghy* (uo.), 1570: *Hatth megh* (uo.), 1693: *Zahatia* (HODINKA 373), 1773: *Háthmeg, Zahatya* (LexLoc. 51), 1808: *Hátmeg, Zahota, Zahotya* (LIPSZKY: Rep. 233), 1851: *Hátmeg (Zahatka)* (FÉNYES 2: 94), 1877: *Hátmeg, Záhatya* (Hnt.), 1913: *Hátmeg* (Hnt.), 1925: *Zahat'a, Zahatie, Zahatje*, 1930: *Záhatí* (ComBer. 171), 1944: *Hátmeg, Загаття* (Hnt.), 1983: *Загаття, Загатье* (ZO). A *Hátmeg* helységnév magyar eredetű. A falu fekvéséről kapta a nevét, a település a *Hosszúhát* nevű hegy [vö. 1341/342: *Haath* (GYÖRFFY 1: 541)] és erdőség keleti oldalán jött létre. A hegynév a m. *hát* 'szélesebb tetejű magaslat, földhát, hosszan elnyúló földkiemelkedés' főnévből keletkezett hasonlóságon alapuló névátvitellel (KISS 1992: 269-70, ÉrtSz. 3: 144). A *meg* főnév 'valami mögött levő hely' jelentésű, hegyen túli, hegy mögötti falura utal. A hivatalos ukrán *Загаття* a magyar név tükörfordítása.

Havasalja ld. Nagytibava

Hazugafalva 'elpusztult falu a viznicei völgyben' 1599: *Hazugafalva* (LEHOCZKY 3: 819), 1600: *Hazugafalva* (DEZSŐ 252). A *Hazugafalva* helységnév magyar eredetű, a *Hazuga* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Hazuga* név a m. *hazug* melléknév származéka [vö. 1086: *Chozug* szn. (ÁrpSzt. 369), 1211: *Hozoga, Hozuga* szn. (uo.)], a rusz. *Газуга* csn. (ЧУЧКА 130) átvétel a magyarból. A 16–17. század fordulóján említik ezt a kenézi telepítésű falut, ami a Viznice folyó völgyében feküdt, de hamar elnéptelenedett.

Hegy 'elpusztult falu Tarpa határában' 1350k.: *Hyg* (Kállay Lt. 1: 1042, LEHOCZKY 3: 820), 1356: *Hegh* (AnjouOkm. 7: 520), 1357: *Hyg* (uo. 625), 1426: *Hegy* (ZichyOkm. 8: 283), 1479: *Hegh* (uo. 11: 260). A *Hegy* helységnév magyar eredetű, a m. *hegy* 'a dombnál magasabb, terjedelmesebb és rendszerint meredekebb lejtőjű kiemelkedés' (ÉrtSz. 3: 199) főnévből keletkezett. Valószínűleg a Tarpai-hegyre vonatkozott (MEZŐ–NÉMETH 117-8).

Hegyrét ld. Hercfalva

Helmec 'elpusztult falu Tarpa határában' 1299: *Hylmuch* (GYÖRFFY 1: 541, LEHOCZKY 3: 820), 1334: *Helmuch, Helemych* (uo.), 1356: *Helmec* (AnjouOkm. 6: 520), 1362: *Hemuch* (Kállay Lt. 2: 1445), 1427: *pr. Helmec* (ÉRSZEGI 102). A *Helmec* helységnév szláv eredetű, a név a szl. *chъlmъ

'halom' (TRUBAČEV 8: 138-9, ŠMILAUER 82) kicsinyítő képzős *chъlmъcbъ származékának átvétele (MEZŐ–NÉMETH 117). A falu a 15. században néptelenedhetett el, nevét később dülönév őrizte meg Tarpa közelében (PESTY 476-7).

Hercfalva, Герциви 'település Munkácstól É-ra' 1592: *Hercz* (LEHOCZKY 3: 287), 1600: *Hercfalva* (DEZSŐ 252), 1630: *Hircz* (Conscr. Port.), 1645: *Herczeg Falva* (MAKKAI 367), 1693: *Herczowtse* (HODINKA 371), 1808: *Herczfalva, Hercowce, Herczüci* (LIPSZKY: Rep. 237), 1851: *Herczfalva* (FÉNYES 2: 101), 1877: *Hercfalva, Hercüvce* (Hnt.), 1913: *Hegyrét* (Hnt.), 1925: *Hercovce* (ComBer. 59), 1944: *Hercfalva, Герцовцы* (Hnt.), 1983: *Герциви, Герцовци* (ZO). A *Hercfalva* helységnév magyar eredetű, a *Herc* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A falut a *Herc* család telepítette, miután Rákóczi Zsigmondtól 1592. február 25-én kaptak kenézi kiváltságot, hogy falut alapítsanak (LEHOCZKY 3: 287). A *Herc* név valószínűleg a ném. *Herz* szn.-ből származik (GOTTSCHALD 249, ЧУЧКА 142-3), de a románban is találkozunk egy *Hîrte~Hîrtu* névvel (IORDAN 1983: 242-3), így nem zárhatjuk ki a román névadót sem. A település nevét 1904-ben *Hegyrét*-re változtatták, ami a régi névvel nincs kapcsolatban (MEZŐ 1999: 142). A hivatalos *Герциви* a párhuzamos ruszin *Hercovce* 'Herc emberei' ukránosított alakja.

Hercovce ld. Hercfalva

Hete 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K-re' 1270: *Hete* (LEHOCZKY 3: 286), 1310: *Hethe* (ZichyOkm. 1: 135), 1353: *Hete* (uo. 2: 541), 1542: *Hethe* (Conscr. Port.), 1773: *Hette* (LexLoc. 47), 1808: *Hete, Hetina* (LIPSZKY: Rep. 239), 1851: *Hete* (FÉNYES 2: 104), 1864/65: *Hete* (PESTY 462), 1877: *Hete* (Hnt.), 1913: *Hete* (Hnt.), 1973: *Hete* (Hnt.). A *Hete* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1067/1267: *Hethe* (DHA 1: 184, ÁrpSzt. 385)]. Az alapjául szolgáló személynév a *hét* számnév származéka (FNESz., *Hete*), a nevet viselő személy talán hetedik gyerekként született a családban. *Hete* 1977-ben egyesült Fejércsével *Hetefejércse* néven (MEZŐ–NÉMETH 52-3).

Hetefejércse ld. Fejércse

Hetefejércse ld. Hete

Hetyen, Герен 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1270: *Heytin* (GYÖRFFY 1: 541), 1403: *Hethen* (ZsigmOkm. 2/1: 2848), 1408: *Hethyen* (uo. 2/2. 6343), 1530: *Hethÿe* (Conscr. Port.), 1541: *Hethÿen* (uo.), 1550: *Hethÿen* (uo.), 1570: *Hethien* (uo.), 1773: *Hettyen* (LexLoc. 48), 1808: *Hetény, Hettyén* (LIPSZKY: Rep. 238), 1851: *Hettyén* (FÉNYES 2: 106), 1864/65: *Hetyen* (PESTY 463), 1877: *Hetyén* (Hnt.), 1913: *Hetyen* (Hnt.), 1925: *Hetyen, Heteñ*, 1930: *Hetin* (ComBer. 98), 1944: *Hetyen* (Hnt.), 1983: *Лунове, Луновое* (ZO), 1995: *Гетен*. A *Hetyen* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar

névadással. Az alapjául szolgáló személynév [+1086: *Heten* (DHA. 1: 253), 1138/1320: *Hetten* (SZABÓ D. 133, ÁrpSzt. 385)] a *hét* számnévnek lehet a származéka. Más feltevés szerint a törzsnévszerű szétszórtságban jelentkező *Hetény* helynevek valamilyen népcsoporthoz, nemzetséghez kapcsolódnak (FNESz., *Hosszúhetény*). A STANISLAV által felvetett szláv személynévi származtatása – vö. szl. *Choteň, *Chotyňa* szn. (STANISLAV 2: 213) – nem valószínű, ugyanis a *Hetény*~*Hetyen* helységnevek kizárólag magyar nyelvterületen jöttek létre. 1946-ban a helység hivatalos nevét *Лунове*-ra változtatták, ennek jelentése 'hársas', vö. ukr. *лунa* 'hárs' (HRINČENKO 2: 360). 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Hidegrét ld. Páskóc

Hiúzfalva 'elpusztult falu Szerencsfalva közelében' 1599: *Hiúzfalva* (LEHOCZKY 3: 820), 1600: *Hiuzfalva* (DEZSŐ 253). A *Hiúzfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *hiúz* [vö. 1395k.: *heȳuz* (TESz. 2: 123)] 'a macskával rokon, de annál nagyobb, rövid farkú, hosszú lábú ragadozó állat, fülén szörpamat, pofáján dús berkó van' (ÉrtSz. 3: 282) állatnévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A névadók biztosan magyarok voltak, ugyanis az állat neve az ukránban *pusь* (CYM. 8: 542, HRINČENKO 4: 18), a románban *rîs* (DRM. 2: 429). Személynévi eredetét kizárhatjuk, mert a magyarból nem tudunk ilyen nevet kimutatni. A *hiúz* a középkorban a Kárpátok elterjedt vadmacskája volt, jellegzetes alfaja, a *kárpáti hiúz* (*lynx lynx carpathica*) élt a hegyekben, ma már azonban nagyon ritka Kárpátalján.

Hlinyanec ld. Iglénc

Hlubokapatak 'egyesült Verbiással' 1672: *Lubokapataka* (LEHOCZKY 3: 294), 1773: *Hluboka Pataka*, *Hluchinowicza* (LexLoc. 54), 1808: *Hlubokapataka*, *Hlubokýpotok* (LIPSZKY: Rep. 242), 1873: *Hlubopatak* (!) (Hnt.), 1877: *Hlubokpatak* (Hnt.), 1888: *Hlubókpaták* (Hnt.). A *Hlubokapatak* helységnév ruszin víznévből keletkezett névátvitellel. A víznévben a rusz. *глубокий* 'mély' (ЧОПЕЙ 54) melléknév található, jelentése 'Mély patak'. A párhuzamosan használt ruszin *Hluhanovica* személynévi eredetű. LEHOCZKY szerint 1672-ben a *Hluhotics* családnál volt a kenézség (LEHOCZKY 3: 294), a másodlagos ruszin név ebből a családnévből származik *-ica* képzővel, vö. *Глухотич* csn. (ЧУЧКА 146). A személynévhez ld. rusz. *глухуї* 'süket' mn. (ЧОПЕЙ 54). Hlubokapatak 1889-ben egyesült Verbiással (MEZŐ 1999: 412).

Holubina, Голубине 'település Szolyvától É-ra' 1430: *Holobinna* (CSÁNKI 1: 416), 1541: *Holwbina* (Conscr. Port.), 1543: *Galwbýna* (uo.), 1546: *Holubýna* (uo.), 1564: *Golwbina* (uo.), 1570: *Holobina* (uo.), 1630: *Holubina* (uo.), 1773: *Holubina*, *Holubine* (LexLoc. 53), 1808: *Holubina* (LIPSZKY: Rep. 244), 1851: *Holubina* (FÉNYES 2: 114), 1877: *Holubina*, *Holubinse* (Hnt.), 1913: *Galambos* (Hnt.), 1925: *Holubinoje*, *Holubina*, 1930: *Holubinné* (ComBer. 61-2), 1944:

Holubina, Голубинное (Hnt.), 1983: Голубине, Голубинное (ZO). A *Holubina* helységnév ruszin eredetű, a *голубь* 'galamb' főnév (ЧОПЕЙ 57, HRINČENKO 1: 305) *-инь* birtoklást kifejező képzős alakjából keletkezett. A névkezdő *h* hang ruszin névadókra utal, vö. szl. *golobъ 'ua.' (ŠMILAUER 68, TRUBAČEV 215-7). MIZSER LAJOS víznéből magyarázza, amit a nőnemű forma igazol, a név jelentése eszerint 'Galambos-víz (mellett fekvő falu)' (MIZSER 2007d: 79). Mivel a madárnévi eredetű *Голуб* csn. gyakori Kárpátalján, elképzelhető személynévi származtatása is (ЧУЧКА 151). A magyar *Galambos* név tükörfordítás eredménye, 1904-ben, a helységnévrendezés során jött létre (MEZŐ 1999: 146). A mai hivatalos ukrán *Голубине* a korábbi nőnemű formával ellentétben hímnemű alak, egy *Голубине село-место* 'Galambos falu~hely' szerkezet alapján jött létre.

Homok 'egyesült Dédával' 1356: *Humuk* (ZichyOkm. 3: 19), 1398: *Homok* (MIHÁLYI 121), 1530: *Homok* (Conscr. Port.), 1533: *Homok* (uo.), 1550: *Homok* (uo.), 1570: *Homok* (uo.), 1773: *Homok* (LexLoc. 48), 1808: *Homok* (LIPSZKY: Rep. 245), 1864/65: *Homok* (PESTY 464), 1877: *Homok* (Hnt.), 1913: *Mezőhomok* (Hnt.), 1925: *Mezehomok* (ComBer. 38), 1944: *Mezőhomok* (Hnt.), 1946: *Хомок* (ZO). A *Homok* helységnév magyar eredetű, a talaj fajtájára utaló m. *homok* főnévből keletkezett (FNESz., *Homok*). Az ország területén – többek között a szomszédos Ung megyében – található más *Homok* helységnevektől való megkülönböztetés céljából 1903-ban a *Mező-* előtagot kapta (MEZŐ 1999: 146-7), ami a falu mezőségi jellegével hozható kapcsolatba. Homok 1967-ben egyesült Dédával.

Hrabonica Id. Alsóhrabonica
Hrabonica Id. Felsőhrabonica
Hrabovo Id. Szidorfalva

Hribóc, Грибівці 'település Munkácsról É-ra' 1570: *Ribolcz* (Conscr. Port.), 1600: *Hribóc* (DEZSŐ 253), 1630: *Ribolcz* (Conscr. Port.), 1645: *Ribocz* (МАККАЙ 365), 1693: *Hribowtse* (HODINKA 371), 1773: *Hribóc, Hribovics* (LexLoc. 51), 1808: *Hribóc, Hrybowce, Hribüci* (LIPSZKY: Rep. 254), 1851: *Hribocz* (FÉNYES 2: 124), 1864/65: *Hribóc* (PESTY 405), 1877: *Hribóc* (Hnt.), 1913: *Gombás* (Hnt.), 1925: *Hribovce* (ComBer. 64), 1944: *Hribóc, Грибовцы* (Hnt.), 1983: *Грибівці, Грибовцы* (ZO). A *Hribóc* helységnév ruszin eredetű, a *Гриб* családnév [vö. 1715: *Kancs Hrib* (BÉLAY 184, ЧУЧКА 159)] birtoklást kifejező *-овци* képzős alakjából keletkezett, jelentése tkp. 'Hrib emberei, házanépe'. A családnév gyakori a ruszinok körében, alapjául a rusz.-ukr. *гриб* 'gomba' (ЧОПЕЙ 60, HRINČENKO 1: 327) növénynév szolgált, vö. még szl. *gribъ 'ua.' (ŠMILAUER 72, TRUBAČEV 126-8). A helység 1564-ben települt, március 29-én Szapolyai János Berilla Gergely poroskói lakosnak adott kenézséget e helyen falu alapítására (LEHOCZKY 3: 300-1). MIZSER LAJOS szerint a korai *Ribóc, Rhibóc* adatokból arra következtethetünk, hogy a településnév ugyan személynévi eredetű, de a szláv nyelvekben előforduló *Rib, Riba* 'hal' névből származik (MIZSER 2007b: 104-5). A magyar oklevelekben

azonban a *hr-* kezdetű szavakban és nevekben gyakran felcserélték a betűket (ld. *Alsóhrabonica~Rhabonica*). A magyar *Gombás* nevet 1887-ben hozták létre, Hribóc és Vorotnica egyesülésekor az új falut ezen a néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 125). A hivatalos ukrán *Грибівці* a ruszin név ukránosított alakja.

Hukliva, Гукливій 'település Volóctól K-re' 1600: *Hukliva* (DEZSŐ 254), 1630: *Hukliva* (Conscr. Port.), 1645: *Hukliva* (MAKKAI 346), 1773: *Hukliva, Huklivy* (LexLoc. 54), 1808: *Huklivá* (LIPSZKY: Rep. 256), 1851: *Hukliva* (FÉNYES 2: 125), 1877: *Hukliva, Huklivoje* (Hnt.), 1913: *Zúgó* (Hnt.), 1930: *Huklivý* (ComBer. 64), 1944: *Hukliva, Гукливе* (Hnt.), 1983: *Гукливій, Гукливій* (ZO). A *Hukliva* helységnév ruszin eredetű, víznévből jött létre névátvitellel. A falu a *Hukliva* nevű pataknál települt a 16. század végén [1588: *Nagy-Hukliva patak* (LEHOCZKY 3: 301)], vö. *Гуклівчик* (SHU. 161). LEHOCZKY szerint Rákóczi Zsigmond 1588-ban adott kenézi jogosítványt Peckovics Péternek és Jánosnak, hogy Nagy-Huklivát benépesítsék. A név magyarázatát is megadja: „*hukliva* oroszul annyit jelent, mint *zúgó*” (LEHOCZKY uo.). KISS LAJOS a pataknevet az ukr. nyj.-i *зук* 'kis vízesés, sellő, zúgó' főnévből származtatja (FNESz., *Hukliva*), míg az ukrán nyelv szótárai a szónak még 'hang, kiáltás' jelentését is adják (HRINČENKO 1: 337, ЕЦУМ. 1: 615). A *Hukliva* ennek melléknévi, 'Hangos, zúgó, sikító (patak)' jelentésű változatából keletkezhetett. 1889-ben a *Hukliva, Talamás és Veretecső* egyesülésével létrejövő új falut *Zúgó* néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 426). A mai hivatalos ukrán *Гукливій* hímnemű forma, s egy *Гукливій поток* 'Zúgó, hangos patak' szerkezetből származik.

Iglénc 'egyesült Szentmiklóssal' 1570: *Illnyk, Agyagosfalva* (LEHOCZKY 3: 308), 1610: *Jglincz* (ComBer. 61), 1630: *Iglincz* (Conscr. Port.), 1773: *Iglincz, Hlinanecz* (LexLoc. 53), 1808: *Iglincz, Igléncz, Hlinénec, Hlińancy* (LIPSZKY: Rep. 259), 1851: *Iglincz, Hlinyanecz* (FÉNYES 2: 129), 1864/65: *Igléncz, Hlinyánecz* (PESTY 435), 1877: *Igléc vagy Iglinc, Hlinyanec* (Hnt.), 1913: *Pásztorlak* (Hnt.), 1925: *Hlińanec*, 1930: *Hlinénec* (ComBer. 61), 1944: *Iglénc, Глиняниця* (Hnt.), 1946: *Глинянець* (ZO). Az *Iglénc* helységnév szláv eredetű. Bár LEHOCZKY 1570-ből *Agyagosfalva* névváltozatot említ, valószínű, hogy csak alkalmi fordításról van szó, s a szláv név az elsődleges. Az *Iglénc* név a lengy. *glina* 'agyag' > *glinec* 'agyagásó' (LMSz. 169) főnévből keletkezett, vö. szl. *glina 'ua.' (TRUBAČEV 125-6, ŠMILAUER 64). Mivel ez a ruszinban és az ukránban *hlina*-nak hangzik (ЧОПЕЇ 53, HRINČENKO 1: 289), egyértelmű lengyel eredete (MIZSER 2000: 347-8, 2007b: 105-6). A magyarban a szó eleji mássalhangzó-torlódást az -i magánhangzó segítségével oldották fel. A település nevét 1904-ben, téves fordítás alapján, *Pásztorlak*-ra magyarosították, mert egyik dűlőjének a neve *Pasztovnyik* volt (MEZŐ 1999: 154). A dűlőnév jelentése azonban nem 'pásztor', hanem 'legelő'. A falut 1959-ben Szentmiklóshoz csatolták.

Ignéc, Зняцево 'település Munkáctól Ny-ra' 1248/1393: *Ignech* (GYÖRFFY 1: 541), 1387: *Ignech* (ZsigmOkl. 1: 32), 1480: *Ignecz* (ZichyOkm. 11: 276), 1530:

Ignutz (Conscr. Port.), 1542: *Ighnetz* (uo.), 1546: *Ignetz* (uo.), 1550: *Ignitz* (uo.), 1570: *Ignecz* (uo.), 1773: *Ignécz, Ignicz, Znyacsova* (LexLoc. 49), 1808: *Ignicz, Ignécz, Ignácowá, Šnacowá, Sznyáczová* (LIPSZKY: Rep. 259), 1851: *Ignicz, Znyaczovo* (FÉNYES 2: 130), 1864/65: *Ignécz, Znyacovo* (PESTY 406), 1877: *Igléc, Znyacova* (Hnt.), 1913: *Ignécz* (Hnt.), 1925: *Zňacěvo, Znjacovo* (ComBer. 175-6), 1944: *Ignéc, Зняцево* (Hnt.), 1983: *Зняцеве, Зняцево* (ZO), 1995: *Зняцево*. Az *Ignéc* helységnév szláv eredetű, vö. cs. *Hnojnice* < R. *Hnojice* < R. *Gnojici* helynév. Ennek töve a személynévi használatú cs. *hnúj* < R. *gnoj* 'trágya, geny', ld. szl. *gnojь 'ua.' (TRUBAČEV 6: 179, ŠMILAUER 67), ami etimológiailag azonos a m. *ganěj* főnév szláv előzményével. A hivatalos ukrán *Зняцево* névalak szlávósítás eredménye (FNESz., *Ignéc*).

Ilkó Id. Ilkóc

Ilkós, Ільківці 'település Munkácsról É-ra' 1600: *Ilkofalva* (DEZSŐ 254), 1608: *Vilkofalva* (LEHOCZKY 3: 311), 1645: *Ilyko Falva* (MAKKAI 366), 1773: *Hilkócz, Ilkócz* (LexLoc. 51), 1808: *Hilkócz, Ilkócz, Hylkowce, Hilkücz* (LIPSZKY: Rep. 241), 1851: *Iklócz, Giwkuwci* (FÉNYES 2: 132), 1864/65: *Ilykócz, Jiükitzi* (PESTY 407), 1877: *Ilkóc, Jivkuvci* (Hnt.), 1913: *Ilkócz* (Hnt.), 1925: *Ilkovce*, 1930: *Jivkovce* (ComBer. 69), 1944: *Ilkós, Ільковці* (Hnt.), 1983: *Ільківці, Ільковці* (ZO). Az elsődleges *Ilkofalva* helységnév magyar eredetű, a név a szl. *Ilkó~Ількó* [vö. 1695: *Ilko* (SZABÓ 507, ЧУЧКА 241)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A keresztnév a rusz.-ukr. *Ілля* 'Illés' (ЧОПЕЙ 135, HRINČENKO 4: 552) becézett formája (MIZSER 2007b: 106), ami a magyarban is létrejöhetett az *Illés* -*kó* kicsinyítő képzős alakjaként. Figyelembe vehetjük még a név származtatásánál a m. *Ilkó* családnevet is [vö. 1522: *Joannes Ilko, Paulus Ilko* (KÁZMÉR 1993: 491)]. A falut telepítő kenézéről nevezték el, aki ruszin ember lehetett. LEHOCZKY említi, hogy Mágócsi Ferenc 1608. január 30-án kenézi szabadalmat adott „Vilkai Ivánnak s testvéreinek avégből, hogy *Vilkafalut* alapítsanak, s a telepre idegen jobbágyokat szállítsanak” (LEHOCZKY 3: 311). A magyar nevet a 18. században kiszorította a párhuzamos névadással keletkezett ruszin *Ilkóc* változat, ami a személynév birtoklást kifejező -*ovъci* képzős alakja, jelentése 'Ilkó emberei, házanépe'. Az *Ilkóc* nevet 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Ilkó*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 156). A hivatalos ukrán *Ільківці* a ruszin név ukránosított változata.

Ilkófalva Id. Ilkóc

Ilmova 'Hukliva és Kanora között feküdt' 1645: *Ilmowa* (MAKKAI 346), 1649: *Ilmova* (DEZSŐ 254). Az *Ilmova* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *ільм~ільма* 'szilfa' (СУМ. 4: 18, HRINČENKO 2: 384) fanév melléknévi *ільмовий* 'szilfás' (uo.) alakjából származik, vö. még szl. *jьльмъ 'szilfa' (TRUBAČEV 8: 222-3). A helységnév nőnemű formája arra enged következtetni, hogy az *Ilmova* név elsődlegesen víznév volt, s egy *Ilmova voda~reka* névből keletkezett ellipszissel. Nem zárhatunk ki egy korábbi *Ilmova vesь* 'Szilfás falu,

szilfaerdőhöz tartozó, szilfaerdő mellett települt falu' névalakot sem. Ilmovát csak a 17. század közepén említik, LEHOCZKY arról ír, hogy a falu a 18. század elején pusztult el, területe Kanorához csatoltatott (LEHOCZKY 3: 820).

Ilnica ld. Ilonca

Ilonca, Ільниця 'település Ilosvától ÉK-re' 1450: *Ilonca* (CSÁNKI 1: 416), 1530: *Ilontza* (Conscr. Port.), 1544: *Iloncha* (uo.), 1552: *Iloncza* (uo.), 1570: *Ilonczia* (uo.), 1693: *Ilnica* (HODINKA 371), 1773: *Ilontza, Jilnicza* (LexLoc. 49), 1808: *Ilnicza, Ilnica, Iloncza, Illoncza* (LIPSZKY: Rep. 261), 1851: *Iloncza* (FÉNYES 2: 133), 1877: *Ilonca, Ilnica* (Hnt.), 1913: *Ilonca* (Hnt.), 1925: *Ilnice, Ilnica* (ComBer. 70), 1944: *Ilonca, Ільниця* (Hnt.), 1983: *Ільниця, Ільниця* (ZO). Az *Ilonca* helységnév szláv víznévi eredetű, a falu az *Ilonca patak* közelében jött létre, vö. *Ільничка* (SHU. 222). A pataknev alapja a szl. *ilь 'iszap, sár' (ŠMILAUER 83, TRUBAČEV 8: 221) főnév, vagy a **jьlovъ(jь)* 'sáros' (TRUBAČEV 220-1) melléknév, jelentése 'Sáros (patak)'. Valószínűleg egy elsődleges, kicsinyítő képzős *Ilolvьnica névalakból keletkezett, amiből a magyarban a két nyíltszótagos tendencia eredményeként *Ilonca*, a ruszinban pedig *Ilnica* lett. A hivatalos ukrán *Ільниця* a ruszin névből származik.

Ilosva, Іршава 'járási központ' 1341: *Makszemhaza* (GYÖRFFY 1: 541), 1342: *Ilosva* (uo.), 1463: *Iluswa* (TELEKI 11: 39), 1530: *Ilofwa* (Conscr. Port.), 1542: *Ilofwa* (uo.), 1550: *Ilofwa* (uo.), 1570: *Ilofua* (uo.), 1773: *Ilosva, Irsawa* (LexLoc. 491), 1808: *Ilosva, Illosva, Illsawa, Irssawa* (LIPSZKY: Rep. 261), 1851: *Ilosva (Irsáva)* (FÉNYES 2: 133), 1877: *Ilosva, Irsáva* (Hnt.), 1913: *Ilosva* (Hnt.), 1925: *Iršava* (ComBer. 71), 1944: *Ilosva, Іршава* (Hnt.), 1983: *Іршава, Іршава* (ZO). A település elsődleges neve *Makszemháza* volt, ennek magyarázatához ld. *Makszemháza* szócikkét. Az újabb *Ilosva* név víznévi eredetű, a helységet a mellette folyó *Ilosva patak*-ról nevezték el. Ez egy szl. *Jelšava 'tkp. égererdőben folyó patak' átvétele (FNESz., *Ilosva*), a névadók azonban magyarok voltak, ugyanis a folyó rusz.-ukr. neve *Irsava*, vö. *Іршава* (SHU. 224). A 14–15. században idegenből átvett szavak első szótagjában álló *l* hangot a magyarban nehezen ejtették, ezért gyakran *r*-re változtatták, így lett többek között az *Ilosvá*-ból *Irsva* (MELICH 149). A magyar nyelvhasználatban végül mégis az *l*-es változat terjedt el. A hivatalos ukrán *Іршава* a magyarból származik.

Imszticsova ld. Misztice

Irsava ld. Ilosva

Ivánfalva 'Szkotárszka közelében feküdt' 1645: *Iwan Falwa* (MAKKAI 346), 1699: *Ivánfalva* (LEHOCZKY 3: 821). Az *Ivánfalva* helységnév magyar eredetű, a rusz. *Іванъ* 'János, Jancsi, Iván' kn.-nek (ЧОПЕЙ 128) és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. A keresztnévhez ld. még m. *Ivan* kn. [vö. 1067/1267: *Iwan* (DHA. 1: 185, ÁrpSzt. 435)]. 1638-ban két kenéze volt, az Ivanovicz-testvérek, akiknek, mivel

jobbágyokat nem sikerült gyűjteniük, adót kellett fizetniük. Az adófizetés elől elbujdostak, így a falu is elenyészett (MAKKAI 346). Az *Ivanovics* csn. jelentése tkp. 'Ivánfi', ezért lehet, hogy a falu neve a kenézek apjának a nevéből származik. 1699-ben már mint igen régi pusztát említik.

Iványi, Іванівці 'település Munkácsról Ny-ra' 1333: *Iványi* (CSÁNKI 1: 416), 1488: *Iwany* (HODINKA 4), 1530: *Ivanj* (Conscr. Port.), 1643: *Iwanj* (uo.), 1546: *Ivăn* (uo.), 1550: *Iwanj* (uo.), 1570: *Iuani* (uo.), 1634: *Iuany* (MAKKAI 328), 1645: *Nagy Ivany* (uo. 363), 1773: *Iványi* (LexLoc. 51), 1808: *Iványi, Ivania, Ivanyücsi* (LIPSZKY: Rep. 266), 1851: *Iványi (Iwanuwci)* (FÉNYES 2: 140), 1864/65: *Iványi* (PESTY 408), 1877: *Iványi, Ivanüvci* (Hnt.), 1913: *Iványi* (Hnt.), 1925: *Ivanovci, Ivanovce* (ComBer. 72), 1944: *Iványi, Івановці* (Hnt.), 1983: *Іванівці, Івановці* (ZO). Az *Iványi* helységnév magyar eredetű, a m. *Iván* [vö. 1067/1267: *Iwan* (DHA. 1: 185, ÁrpSzt. 435)] személynévnek a birtoklást kifejező *-i* helynévképzős származékából keletkezett. Nem valószínű LEHOCZKY magyarázata, mely szerint „nevét kétségtelenül azon pataktól vette, mely egykor a helység déli részén folyt, s Ivano nevet viselt (LEHOCZKY 3: 323). A 17. században két szomszédos falu viselte ezt a nevet, ugyanis *Kisiványi* és *Nagyiványi* helységnévvel találkozunk a forrásokban, a két falu később egyesült. A hivatalos ukrán *Іванівці* a magyar név alapján jött létre, jelentése 'Iván emberei, faluja' (FNESz., *Iványi*).

Iványivci ld. Iványi

Ivaskófalva, Івашковиця 'település Ilosvától É–ÉNy-ra' 1592: *Ivaskofalva* (KÁZMÉR 1970: 167), 1600: *Ivaskofalva* (DEZSŐ 254), 1612: *Ivasko* (LEHOCZKY 3: 327), 1645: *Ivasko Pap Falva* (MAKKAI 355), 1773: *Ivaskofalva, Iwasskowieza* (LexLoc. 51), 1808: *Ivaskófalav, Iwasskowá, Ivaskowicza* (LIPSZKY: Rep. 266), 1851: *Ivaskófalva (Vaskovicza)* (FÉNYES 2: 140), 1877: *Ivacskófalva, Ivaskováca* (Hnt.), 1913: *Ivaskófalva* (Hnt.), 1925: *Ivaškovice* (ComBer. 73), 1944: *Ivaskófalva, Ваишковиця* (Hnt.), 1983: *Івашковиця, Івашковиця* (ZO). Az *Ivaskófalva* helységnév magyar eredetű, az *Ivaskó* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. A rusz.-ukr. *Івашко* szn. [vö. 1378: *Івашко* (CCYM. 1: 420), *Івашко* (HRINČENKO 4: 552)] az *Іван* keresztnév becézett alakja (FNESz., *Ivaskófalva*). Az *Ivaskó* személynévet ukrán és román személy egyaránt viselhette, ugyanis ruszin vagy bolgár átvételként a románba is bekerült, vö. rom. *Ivașcu* szn. (CONSTANTINESCU 83), bolg. *Івашко* szn. (ZAIMOV 111) (KISS 1992: 275). A faluban az *Ivaskó* család volt a kenéz, a kenézséget 1612. január 1-jén kapták Mágócsi Ferentől (LEHOCZKY 3: 327). A helységnév korai adatai azonban azt bizonyítják, hogy a falut a család tagjai korábban alapították. A hivatalos ukrán *Івашковиця* párhuzamos névadás eredménye.

Ivaskovica ld. Ivaskófalva

Izbonya ld. Zbuna

Izgogafalva 'egyesült Kisábránkával' 1600: *Izgogafalva* (LEHOCZKY 3: 822, DEZSŐ 254), 1613: *Izgogafalva* (uo.). Az *Izgogafalva* helységnév magyar eredetű, az *Izgoga* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Kenézi alapítású falu volt a Hát hegység környékén. Az alapító kenéz családneve szláv, vö. or. *Изгагинъ* szn. [1495: *Изгагинъ* (ТУПИКОВ 616)] < *Изгага szn., lengy. *Zgaga* csn. (SÍSNO. 6: 314) < *zgaga* 'gyomorégés, érzékeny ember, nebáncsvirág, összeférhetetlen, kellemetlenkedő ember' (LMSz. 941). Ennek előzményéhez ld. szl. *jъzgaga 'szomj, szomjúság' (TRUBAČEV 9: 27), ukr. *згага* 'ua.' (HRINČENKO 2: 136). A személynév alapjául szolgáló köznév kapcsolatba hozható a m. *izgága* melléknévvel (KISS 1992: 276). A falu a 17. század első felében elpusztult, területe a szomszédos Kisábránkába olvadt.

Izvor, Родниківка 'település Szolyvától É-ra' 1600: *Izvor* (DEZSŐ 254), 1630: *Izvor* (Conscr. Port.), 1645: *Izvor* (MAKKAI 343), 1693: *Zvor* (HODINKA 372), 1773: *Izvor* (LexLoc. 53), 1808: *Izvor, Izvür, Zvor* (LIPSZKY: Rep. 267), 1851: *Izvor* (FÉNYES 2: 143), 1877: *Izvor* (Hnt.), 1913: *Beregforrás* (Hnt.), 1944: *Izvor, Изворъ* (Hnt.), 1983: *Родниківка, Родниковка* (ZO). Az *Izvor* helységnév víznéből keletkezett névátvitellel, a helység a falun át folyó *Izvor patak*-ról kapta a nevét (LEHOCZKY 3: 327-8). A pataknev alapjául a szl. *jъzvorъ > *izvorъ 'forrás, patak' (ŠMILAUER 193, TRUBAČEV 9: 100-1) ~ ukr. *звїр-ізвїр* 'ua.' (CYM. 3: 484, HRINČENKO 2: 132) főnév szolgált. A kárpátaljai ruszin nyelvjárásokban és az ukránban az *izvor-izvїr* 'vízmosság, horhos' jelentésben is előfordul, joggal feltételezhetjük, hogy ez utóbbi jelentés játszott szerepet a patak nevének létrejöttében. Ezt támasztja alá LEHOCZKY magyarázata is: „*Izvor* oroszul annyit jelent mint mély völgy” (LEHOCZKY 1: 312). Az *izvor* délszláv jövevényszóként eredeti jelentésében a románban is megvan, MIZSER LAJOS szerint azonban kevésbé valószínű, hogy a név román eredetű lenne (MIZSER 2000: 348). A magyar *Beregforrás* 1904-ben keletkezett, a *Bereg*- előtag a megyei hovatartozásra utal, utótagja a történelmi név tükörfordítása (MEZŐ 1999: 159). A falu nevét 1946-ban *Родниківка*-ra változtatták, ennek magyarázatához ld. or. *родник* 'forrás' (OMSz. 2: 476).

Izvorhuta, Родникова Гута 'település Szolyvától É-ra' 1877: *Izvorhuta* (Hnt.), 1882: *Izvor-Huta* (Hnt.), 1895: *Izvorhutta* (Hnt.), 1913: *Forráshuta* (Hnt.), 1925: *Huta Izvorská* (ComBer. 137), 1944: *Izvorhuta, Изворпума* (Hnt.), 1983: *Родникова Гута* (ZO). Az *Izvorhuta* helységnév talán magyar névadással keletkezett. A szomszédos *Izvor* határában 1834-ben alapított a Schönborn család üveggyárat (LEHOCZKY 3: 328), a munkástelepből alakult ki az önálló falu. Az *Izvor* névelem magyarázatához ld. *Izvor* szócikkét. A név utótagja a *huta* 'vas, acél és fém olvasztására való kemence, kohó, üveghuta' (ÉrtSz. 3: 394) főnév, vö. rusz.-ukr. *зума* 'üveggyár, üveghuta' (ЧОПЕЇ 62, CYM. 2: 200, HRINČENKO 1: 344), szl. *huta 'ua.' (ŠMILAUER 77). A magyar *Forráshuta* név 1904-ben, a helységnévrendezés során keletkezett a korábbi név tükörfordításával (MEZŐ 1999: 159). A település hivatalos ukrán neve 1946-tól *Родникова Гута* 'Forráshuta'.

Izsnyéte, Жнятино 'település Munkácstól DNy-ra' 1484: *Izsnyéte* (CSÁNKI 1: 416), 1533: *Isnethe* (Conscr. Port.), 1541: *Ifnethe* (uo.), 1543: *Iznethe* (uo.), 1550: *Ifnethe* (uo.), 1693: *Zniatin* (HODINKA 371), 1773: *Isnétthe, Isnatowa* (LexLoc. 56), 1808: *Isnyéte, Issňátowá, Šňátowá, Snyatová* (LIPSZKY: Rep. 263), 1851: *Isnétthe, Znatin* (FÉNYES 2: 136-7), 1877: *Izsnyéte* (Hnt.), 1913: *Izsnyéte* (Hnt.), 1925: *Žňatina, Žnjatina* (ComBer. 176), 1944: *Izsnyéte* (Hnt.), 1983: *Жнятине Жнятино* (ZO), 1995: *Жнятино*. Az *Izsnyéte* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév szláv [vö. 1248/1402: *Snethe* (Sztp. KritJz. 1: 267)], egy R. *Žneta < *Žņeta* névből származhat. Az oklevelek 1248-ban említenek egy Beregi *Snethe*-t, akinek fia, Mátyás, IV. Béla adományaként *Csépánföldre* nevű települést kapja (GYÖRFFY 1: 537), valószínűleg ő volt a névadó. A név eleji mássalhangzó-torlódás a magyarban feloldódott. LEHOCZKY magyarázata, miszerint „nevét az orosz *znatin* vagy *snjatin* szótól, mi szént vagy égvényt jelent, lehetne származtatni, jóllehet akadnak, kik a szarmata-jászok e tájbeli Isenum nevű lakhelyét, mely Krisztus előtt 150 évvel létezett, s melyet Ptolomaeus említ, Izsnyéteben gyanítják” (LEHOCZKY 3: 321), minden alapot nélkülöz. STANISLAV a szláv *Zsnyatino* változatot tartja elsődlegesnek, ami a *Žňata személynév -ino képzős alakja (STANISLAV 2: 605). A névadó személy pontos ismerete miatt azonban elvethető ez a magyarázat. A hivatalos ukrán *Жнятино* tudatos szlávosítás eredménye (FNESz., *Izsnyéte*).

Jablonovo ld. Almamező **Jablunovo l. Nagymás**

Jakuszki, Яківське 'település Szolyvától É-ra' 1898: *Jaküszki* (Hnt.), 1902: *Jaküszki* (Hnt.), 1907: *Jakuszki* (Hnt.), 1913: *Jakuszki* (Hnt.), 1944: *Jakuszki, Якуски* (Hnt.), 1983: *Яківське, Яковское* (ZO). A *Jakuszki* helységnév ruszin eredetű, alapja a *Яковъ* 'Jakab' kn. [vö. 1361: *Якуб*, 1341: *Яковъ* (CCYM. 2: 582)], melyhez a -ський melléknévképző kapcsolódik, jelentése tkp. 'Jakab-féle (föld, falu)'. A falu neve dülönévből keletkezett névátvitellel. Paulova külterületi lakott helyéből vált önálló településsé.

Jalova, Ялове 'település Volóctól ÉNy-ra' 1543: *Jalowa* (Conscr. Port.), 1546: *Jalowa* (uo.), 1548: *Jallowa* (uo.), 1648: *Jalova* (DEZSŐ 255), 1773: *Jalova, Jalloway* (LexLoc. 54), 1808: *Jalová* (LIPSZKY: Rep. 269), 1851: *Jalova* (FÉNYES 2: 146), 1873: *Jálova* (Hnt.), 1913: *Jávor* (Hnt.), 1925: *Jalove, Jalovo, Jalová* (ComBer. 74-5), 1944: *Jalova, Ялова* (Hnt.), 1983: *Ялове, Ялово* (ZO). A *Jalova* helységnév ruszin víznévből keletkezett névátvitellel. LEHOCZKY a falu határában említ *Jalova* nevű patakot a 19. század végén (LEHOCZKY 3: 303). A víznév alapjául valószínűleg a rusz.-ukr. *яловий* 'meddő, terméketlen, sovány (föld)' (HRINČENKO 4: 540, CYM. 11: 643, ЧОПЕЙ 439) mn. szolgált. A nőnemű forma egy *Jalova voda~rika* 'Jalova nevű víz~folyó' víznévből jöhetett létre. Az 1645-ből adatolt *Jávor* névalak valószínűleg elírás lehet (vö. ComBer. 74), ugyanis a településnévvel már 1543-ban *Jalowa* alakban találkozhatunk. A ruszinban és az ukránban a *яловий* melléknévnek 'fenyves-, fenyőfákból való'

(ЧОПЕЙ 439, СУМ. 11: 644) jelentése is van, ennek alapszava a *ялина* 'fenyő' (ЧОПЕЙ уо., СУМ. 11: 642-3). A fennálló homonímia miatt ezért elképzelhető növénynévi származtatása is. A név jelentése ebben az esetben 'Fenyves, Fenyves erdőben folyó patak'. A magyarban használatos *Jávor* forma 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett az utóbbi etimológia alapján (MEZŐ 1999: 161). Az újabb, hivatalos ukrán *Ялове* a csehszlovák korszakban használt semleges nemű alak átvétele.

Jánd 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–DK-re' 1217/1550: *Iond* (GYÖRFFY 1: 542), 1410: *Jangh* (ZsigmOkI. 2/2: 7969), 1424: *Jand* (ZichyOkm. 8: 185), 1530: *Jand* (Conscr. Port.), 1541: *Jand* (uo.), 1550: *Jand* (uo.), 1577: *Jaand* (N. KISS 381), 1773: *Jand* (LexLoc. 47), 1808: *Jand* (LIPSZKY: Rep. 270), 1851: *Jánd* (FÉNYES 2: 146), 1864/65: *Jánd* (PESTY 464), 1877: *Jánd* (Hnt.), 1913: *Jánd* (Hnt.), 1973: *Jánd* (Hnt.). A *Jánd* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Alapja a m. *János* kn. rövidült régi *Ján* formája, amihez egy *-d* kicsinyítő képző kapcsolódik [vö. 1111: *Iandini* (DHA. 1: 388, ÁrpSzt. 404)] (FNESz., *Jánd*, MEZŐ–NÉMETH 55).

Jánosi, Яноші 'település Beregszásztól É-ra' 1321: *Ivanosy* (ZichyOkm. 1: 197, GYÖRFFY 1: 542), 1374: *Janusi*, *Juanusy* (ZichyOkm. 12: 43), 1530: *Janossy* (Conscr. Port.), 1533: *Janossy* (uo.), 1542: *Janossy* (uo.), 1543: *Janosy* (uo.), 1553: *Janosy* (N. KISS 155), 1570: *Janofy* (Conscr. Port.), 1645: *Janossi* (MAKKAI 360), 1773: *Jánosi* (LexLoc. 56), 1808: *Jánosi*, *Jánossowá* (LIPSZKY: Rep. 271), 1851: *Jánosi* (*Makkos*) (FÉNYES 2: 149), 1877: *Jánosi* (*Makkos*-) (Hnt.), 1913: *Makkosjánosi* (Hnt.), 1925: *Janošovo*, 1930: *Janošovo* (ComBer. 72), 1944: *Makkosjánosi* (Hnt.), 1983: *Іванівка, Ивановка* (ZO), 1995: *Яноші*. A *Jánosi* ~ R. *Ivánosi* helységnév magyar eredetű, a m. *János*~*Ivános* szn.-nek [vö. 1138/1329: *Iwanus* (GYÖRFFY 1: 568, ÁrpSzt. 439)] birtoklást kifejező *-i* helynévképzős származéka. A 19. századtól használt *Makkos*- előtag makkot termő erdővel kapcsolatos, s a település határában fekvő *Nagy erdő*-re vonatkozik (FNESz., *Makkosjánosi*). A falu hivatalos nevét 1946-ban *Іванівка*-ra változtatták a magyar név szlávossításával. 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Jávor ld. Jalova

Jereményfalva 'bizonytalan fekvésű, elpusztult falu' 1600: *Jereményfalva* (LEHOCZKY 3: 820). A *Jereményfalva* helységnév magyar eredetű, a településnév a *Jeremej* kn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév ukrán, vö. ukr. *Еремеї-Еремїа* 'Jeremiás' kn. [1443: *Еремеу* (CCYM. 1: 349)]. Ez Kárpátalján családnévként is előfordul [ld. 1570: *Dan. Jeremij* (ЧУЧКА 222)], vö. m. *Jeremiás* csn. [vö. 1573: *Jeremias Menhart* (KÁZMÉR 1993: 517)], így nehezen dönthető el, hogy a kenéz keresztnév vagy családnéve szerepel a név jelzői tagjaként. A *Jeremej* nevet az oklevél kiállítója tévesen *Jeremény*-nek hallotta, ezért így jegyezte fel.

Jobafalva ld. Jobbovica

Jobbovica 'egyesült Szuszkóval' 1583: *Jobbák* (LEHOCZKY 3: 308), 1600: *Jobafalva*, *Jobovica* (DEZSŐ 255), 1630: *Jobauicza* (Conscr. Port.), 1645: *Iobbowicza* (MAKKAI 349), 1773: *Jobowicza* (LexLoc. 53), 1808: *Jobovicza* (LIPSZKY: Rep. 278), 1851: *Jobovicza* (FÉNYES 2: 158), 1873: *Jobovica* (Hnt.), 1913: *Jobbovica* (Hnt.), 1925: *Jobovica* (ComBer. 75). Az elsődleges *Jobafalva* helységnév magyar eredetű, a *Joba* személynévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Joba* szn. minden bizonnyal a m. *Jób* [1183/1226: *Job* (ÁÚO. 11: 48)] kereszt- vagy csn.-nek [1489: *Job* csn., 1581: *Jobba János* (KÁZMÉR 1993: 518)] a származéka. A szomszédos *Szuszkó* faluban már az 1570-es összeírásban szerepel *Joba* nevű jobbágy (ЧУЧКА 243). A LEHOCZKY által említett *Jobbák* csn. ennek a névnek a szl. -ák képzős változata, vö. rusz. *Йобак~Йовбак* (ЧУЧКА uo.). LEHOCZKY arról ír, hogy 1583-ban Jobbák Máté kapott kenézséget a falu betelepítésére (LEHOCZKY 3: 308), s a helység róla kapta a nevét. LEHOCZKY adata azonban kétséges, MAKKAI szerint ugyanis ebben az évben Mágócsi Gáspár *Joba Száva* nevére állította ki a kenézi oklevelet (MAKKAI 349). A ruszin *Jobbovica* párhuzamos névadással keletkezett a családnév -ica képzős alakjából. A falu 1898-ban egyesült Szuszkóval (MEZŐ 1999: 40).

Jurkofalva 'elpusztult falu Bukovinka közelében' 1600: *Jurkofalva* (DEZSŐ 255), 1660: *Jurkofalva* (LEHOCZKY 3: 821). A *Jurkofalva* helységnév magyar eredetű, a rusz. *Юрко* 'György' (ЧОПЕЙ 438, HRINČENKO 4: 563) kn.-nek [vö. még 11191/1251: *Iurkone* szn. (HazaiOkl. 6: 5, ÁrpSzt. 361)] és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. Mivel a ruszinok között a családnév kialakulása bizonytalan időpontra tehető, ezért ebben az esetben sem lehet eldönteni, hogy a településnévben szereplő személynév a kenéz kereszt- vagy családnéve [vö. *Юрко* csn. (ЧУЧКА 641)].

Jurovica ld. Papgyörgyfalva

Kajdanó, Кайданово 'település Munkácsról ÉNy-ra' 1418: *Kaydanov* (SztárayOkl. 2: 202), 1530: *Kajdano* (Conscr. Port.), 1533: *Kajdano* (uo.), 1550: *Kajdano* (uo.), 1570: *Kaydano* (uo.), 1583: *Kaydanos* (N. KISS 608), 1773: *Kajdano* (LexLoc. 51), 1808: *Kajdanó*, *Kajdanowá* (LIPSZKY: Rep. 282), 1851: *Kajdanó* (FÉNYES 2: 164), 1864/65: *Kajdanó* (PESTY 409), 1877: *Kajdano*, *Kajdanovo* (Hnt.), 1913: *Kajdanó* (Hnt.), 1925: *Kajdanovo* (ComBer. 76), 1944: *Kajdanó*, *Кайданово* (Hnt.), 1960: *Кайданове* (ZO), 1995: *Кайданово*. A *Kajdanó* helységnév szláv eredetű, a magyar *Kajdan* [vö. 1242: *Caydanus* (GYÖRFFY 2: 241, ÁrpSzt. 168)] személynévből keletkezett birtoklást kifejező szl. -ov képzővel (FNESz., *Kajdanó*), ami a név végén a magyar névhasználatban -ó-vá alakult. A név jelentése 'Kajdan faluja, Kajdané'. A hivatalos *Кайданово* a történelmi név ukránosított alakja.

Kajdanova ld. Kajdanó

Kálnik, Кальник 'település Munkáctól ÉNy-ra' 1478: *Kalnik* (CSÁNKI 1: 416), 1530: *Kalnŷk* (Conscr. Port.), 1542: *Kalnŷk* (uo.), 1550: *Kalnŷk* (uo.), 1570: *Kalnik* (uo.), 1773: *Kalnok* (LexLoc. 50), 1808: *Kálnik* (LIPSZKY: Rep. 284), 1851: *Kálnik* (FÉNYES 2: 168), 1864/65: *Kálnik* (PESTY 410), 1877: *Kálnik* (Hnt.), 1913: *Beregsárrét* (Hnt.), 1925: *Kalnik* (ComBer. 77), 1944: *Kálnik, Кальникъ* (Hnt.), 1983: *Кальник, Кальник* (ZO). A *Kálnik* helységnév szláv eredetű, a szl. *kalъ 'sár, mocsár' (ŠMILAUER 87, TRUBAČEV 9: 127-9) szóból keletkezett, jelentése 'sáros, mocsaras hely' (FNESz., *Kálnik*, MIZSER 2007b: 106), vö. még ukr. *кал* 'piszok, sár' (HRINČENKO 2: 208-9, CYM. 4: 73). A magyar *Beregsárrét* névváltozat másodlagos, 1894-ben jött létre a szláv név részfordításával (MEZŐ 1999: 49).

Kanora, Канора 'település Volóctól É-ra' 1611: *Kanura* (LEHOCZKY 3: 332), 1630: *Kanura* (Conscr. Port.), 1773: *Kanora* (LexLoc. 54), 1808: *Kánora* (LIPSZKY: Rep. 287), 1851: *Kánora* (FÉNYES 2: 173), 1873: *Kanova* (!) (Hnt.), 1895: *Kanora* (Hnt.), 1913: *Kanora* (Hnt.), 1944: *Kanora, Канора* (Hnt.), 1958: *Канора* (ZO). A *Kanora* helységnév rusz.-ukr. köznévi eredetű, előzményéhez ld. ukr. nyj.-i *канура* 'kunyhó, kutyaól, putri' fn. (БАЩЕНКО 39, FNESz., *Kanora*), vö. még szl. *kanura 'kunyhó' (TRUBAČEV 9: 143-4). LEHOCZKY szerint nevét „a hasonnevű víztől kapta” (LEHOCZKY 3: 332), vö. *Канорка* (SHU. 238). Valószínűbb azonban, hogy a víz- és helységnév közül a településnév az elsődleges. A *Kanora* névnél még egy érdekességet figyelembe kell vennünk: PESTY FRIGYES kéziratos helynévgyűjtésében *Alsóviznice* falunál említik az adatközlők, hogy a falut az akkori lengyelországi *Kanura* helységből származó jobbágyokkal telepítették be (PESTY 433), így a névköltöztetés lehetőségét sem zárhatjuk ki teljesen. Kanorát 1958-ban közigazgatásilag Volóchoz csatolták.

Karitovica 'elpusztult falu Borszucsina környékén' 1648: *Karitovica* (DEZSŐ 255), 1691: *Karitovicza* (LEHOCZKY 3: 822), 1700: *Karitovicsa* (ComBer. 78). A *Karitovica* helységnév ruszin eredetű, alapja a rusz.-ukr. *копѹмо* 'meder, folyómeder, csatorna' (CYM. 4: 291, HRINČENKO 2: 284) ~ szl. *koryto 'meder, teknő, folyómeder' főnév (ŠMILAUER 95, TRUBAČEV 121-6), amihez az *-ica* képző kapcsolódik. A falut természeti környezetéről nevezték el, valószínűleg egy teknőszerű völgyben feküdt.

Kasafalva 'elpusztult falu Nyíresfalva és Sarkad között' 1599: *Kasafalva* (LEHOCZKY 3: 822), 1600: *Kasafalva* (DEZSŐ 255). A *Kasafalva* helységnév magyar eredetű, a *Kasa* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. Kenézi alapítású falu volt a Hát hegység vidékén, nevét valószínűleg első kenézéről kapta. A *Kasa* csn. nemcsak a magyarok [vö. 1138/1329: *Kafa* szn. (SZABÓ D. 133), 1415: *Kassa* csn., 1450: *Blasius Kasa* (KÁZMÉR 1993: 557)], hanem a kárpátaljai ruszinok körében is előfordul [vö. 1567: *Kasa Danilo* (ЧУЧКА 255)], a névadó ezért magyar és ruszin egyaránt lehetett. A személynév a m. *kása* 'dara, örölt gabona, rizs'

(ÉrtSz. 3: 774), ld. még rusz. *каша* 'kása, köleskása' (ЧОПЕЙ 146) főnév származéka. A helység a 17. század elején elpusztult.

Kaszony, Косонь 'település Beregszásztól Ny–ÉNy-ra' 1332/35: *Kozun* (GYÖRFFY 1: 542), 1366: *Kazon* (MIHÁLYI 59), 1482: *Kászony* (CSÁNKI 1: 412), 1530: *Kazon* (Conscr. Port.), 1543: *Kazon* (uo.), 1550: *Kazon* (uo.), 1570: *Kaszon* (uo.), 1773: *Kászón* (LexLoc. 48), 1808: *Kászony* (*Mező-*) (LIPSZKY: Rep. 294), 1851: *Kászony* (*Mező*), (*Koszinó*) (FÉNYES 2: 185-6), 1864/65: *Mező Kaszony* (PESTY 418), 1877: *Kászony* (*Mező-*), *Koszino* (Hnt.), 1913: *Mezőkaszony* (Hnt.), 1925: *Kosino* (ComBer. 88), 1944: *Mezőkaszony* (Hnt.), 1983: *Косину*, *Косины* (ZO), 1995: *Mezőkaszony*, *Косонь*. A *Kaszony* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév szláv, vö. szb.-hv. *Kòsinj* helynév (HASz. 5: 359), bolg. *Косин* szn. (ILČEV 271). A *Mező-* előtag a helység egykori mezővárosi jellegével kapcsolatos (FNESz., *Mezőkaszony*). Megalapozatlan STANISLAV magyarázata, mely szerint a név összefüggésbe hozható a magyar *kaszál* ige szláv *kositi (TRUBAČEV 11: 142) előzményével, a helység ugyanis a *Kaszonyi-hegy* nyugati, napos oldalán fekszik, ezért kaszálóhely lehetett (STANISLAV 2: 285). Hasonló népetimológias magyarázat szerint nevét a határában épített kápolna védőszentjéről, Szent Katalinról, azaz „Kata asszony”-ról kapta. Az 1920-as években a helységnévet a csehek *Koszino*-ra szlávosították, amit többes számú *Косину* alakban a szovjetek is átvettek. 1995-től azonban újra történelmi magyar nevét viseli.

Katlanfalva ld. Kotilnica

Kékesfüred ld. Szinyák

Kelemenfalva, Климовиця 'település Ilosvától ÉNy-ra' 1600: *Kelemenfalva* (DEZSŐ 256), 1645: *Kelemen Falwa* (МАККАИ 355), 1773: *Kelemenfalva*, *Klimovicza* (LexLoc. 51), 1808: *Kelemenfalva*, *Klimowica* (LIPSZKY: Rep. 297), 1851: *Kelemenfalva* (*Klimovicza*) (FÉNYES 2: 195), 1877: *Kelemenfalva*, *Klimovica* (Hnt.), 1913: *Kelemenfalva* (Hnt.), 1925: *Klenovice*, 1930: *Klimovice* (ComBer. 83), 1944: *Kelemenfalva*, *Климовиця* (Hnt.), 1983: *Климовиця*, *Климовиця* (ZO). A *Kelemenfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kelemen* csn.-nek [vö. 1456: *Petrum Kelemen* (KÁZMÉR 1993: 570)], ld. még rusz. *Келемен* csn. (ЧУЧКА 256), és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu nevét Kelemen Kosztya nevű kenézéről kapta, akinek Mágócsi Gáspár 1579. március 15-én adott kenézi szabadalmat a falu megalapítására (МАККАИ 355). A Kelemen család a 18. századig viselte a kenézséget (LEHOCZKY 3: 341). A ruszin~ukrán *Климовиця* a magyar név alapján keletkezett párhuzamos névadással, alapjául az ukr. *Клименть*~*Клементь* 'Kelemen' (ССУМ. 1: 476) kn. becézett *Клим* (HRINČENKO 4: 553) alakja szolgált, amihez az *-ica* képző kapcsolódik.

Kenderesfalva ld. Kendereske

Kendereske, Кендерешів 'település Munkácsról K-re' 1378: *Kenderesfalva* (DocVal. 276), 1533: *Kenderes* (Conscr. Port.), 1541: *Kendereffalwa* (uo.), 1542: *Kenderes* (uo.), 1544: *Kenderefke* (uo.), 1546: *Kendereffalwa* (uo.), 1552: *Kenderes* (uo.), 1564: *Kendereffalwa* (uo.), 1570: *Kenderefke* (uo.), 1630: *Kendereske* (uo.), 1773: *Kendereske, Kenderesocz* (LexLoc. 51), 1808: *Kendereske, Kenderessce* (LIPSZKY: Rep. 298), 1851: *Kendereske* (FÉNYES 2: 198), 1877: *Kendereske* (Hnt.), 1913: *Kendereske* (Hnt.), 1925: *Kenderešov, Kenderešovo* (ComBer. 87), 1944: *Kendereske, Кендерешовцы* (Hnt.), 1983: *Коноплівці, Коноплевцы* (ZO), 1995: *Кендерешів*. Az elsődleges *Kenderesfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kenderes* [1392: *Kenderes* (DocVal. 429)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. KISS LAJOS szerint a kenézcsalád tagjai valószínűleg vlahok voltak, s a nevük is román eredetű, vö. rom. *Chendriș* csn. (IORDAN 1983: 112), ami a m. *kender* származéka (KISS 1992: 276-7). Ezt LEHOCZKY is megerősíti, ugyanis Kendereske a beregi Krajnához tartozott, s első lakosai, hasonlóan a szomszéd helységekhez, románok voltak (LEHOCZKY 3: 341-2). A *Kenderes* azonban családnévként a magyarban is él [1466: *Johanni Kenderes* (KÁZMÉR 1993: 574)], így a névadó nemzetiségéről nem adható egyértelmű állásfoglalás. Az utótag később ellipszissel eltűnt, helyét a magyarban a kicsinyítő funkciójú *-ke* képző vette át. A korábbi ruszin *Kenderesóc* párhuzamos névadással keletkezett a személynév *-ovъci* képzős alakjából, jelentése 'Kenderes emberei'. A falu hivatalos nevét 1946-ban *Коноплівці*-re változtatták, ami téves etimológia alapján született, ld. rusz. *конопель* 'kender' (ЧОПЕЙ 155) (FNESz., *Kendereske*). Az 1995-től használatos újabb ukrán *Кендерешів* a történelmi magyar névből származik.

Kenderesóc ld. Kendereske

Kenézpatak ld. Feketepatak

Keralpopa ld. Csonkapapi

Kerecseny ld. Tiszakerecseny

Kerepec ld. Alsókerepec

Kerepec ld. Felsőkerepec

Kétgút ld. Kisgút

Kétgút ld. Nagygút

Két (Kéty?) 'elpusztult falu Pudpolóc környékén' 1465: *Keth, Kety* (CSÁNKI 1: 416, DEZSŐ 256). A *Két-Kéty* helységnév bizonytalan eredetű. Magyarázatához talán figyelembe vehetjük a régi m. *kégy* 'félköríves holtág' értelmű köznevet (FNESz., *Baktakék, Kéty*).

Kevjazzd ld. Kövesd

Kicsorna, Кічерний 'település Volóctól ÉNy-ra' 1611: *Kicsorna* (DEZSŐ 256), 1630: *Kiczorna* (Conscr. Port.), 1645: *Kitsorna* (MAKKAI 344), 1773: *Kicsorna* (LexLoc. 54), 1808: *Kicsorna, Kičůrna, Kicsürne* (LIPSZKY: Rep. 306), 1851: *Kicsorna* (FÉNYES 2: 218), 1873: *Kicsorna* (Hnt.), 1913: *Nagycserjés* (Hnt.),

1925: *Kičurno*, 1930: *Kyčerný* (ComBer. 79-80), 1944: *Kicsorna*, *Кичорна* (Hnt.), 1983: *Кічерний*, *Кичерный* (ZO). A *Kicsorna* helységnév ruszin eredetű, alapja a rusz.-ukr. *кічера* 'tar csúcsú erdős hegy' (CYM. 4: 156, HRINČENKO 2: 241) földrajzi köznév melléknévképzős alakja. A *Kicsera* Kárpátalja hegyvidéki falvaiban gyakran fordul elő hegynévként. KISS LAJOS a végső forrásának a bolgár nyelvet tekinti, vö. bolg. *кичера* 'kúp alakú domb, meredek lejtő, amelyet a mezőkig és rétekig lehúzódnó sűrű fiatalos borít' (FNESz., *Kicsera*). A *Kicsorna* nőnemű melléknévi forma, ami egy ruszin *Kicsorna vesz* 'Tar hegyes, Tar hegynél épült falu' szerkezetből származik. A község nevét az országos helységnévrendezés során, 1904-ben *Nagycserjés*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 179). A hivatalos ukrán *Кічерний* hímnemű alak.

Kígyós, Кідьош 'település Beregszásztól K-re' 1332/5: *Kykos* (GYÖRFFY 1: 542), 1349: *Kygos* (ZichyOkm. 2: 403), 1530: *Kýgyos* (Conscr. Port.), 1541: *Kýgyof* (uo.), 1550: *Kýgyos* (uo.), 1570: *Kigios* (uo.), 1773: *Kígyós* (LexLoc. 50), 1808: *Kígyós* (LIPSZKY: Rep. 306), 1851: *Kígyós* (FÉNYES 2: 218), 1877: *Kígyós* (Hnt.), 1913: *Kígyós* (Hnt.), 1925: *Kid'oš*, 1930: *Kid'ouš* (ComBer. 175), 1944: *Kígyós* (Hnt.), 1983: *Зміївка*, *Змеевка* (ZO), 1992: *Кідьош*. A *Kígyós* helységnév magyar eredetű, a *kígyó* állatnév -s képzős származéka. A környező erdőkben napjainkban is sok kígyó él, ez motiválhatta a helységnév létrejöttét. A település nevét 1946-ban a magyar név tükörfordításával *Зміївка*-ra változtatták. (FNESz., *Kígyós*). 1992-től újra történelmi magyar nevét viseli.

Kinlódj, Кінлодь 'település Munkácsról Ny-ra' 1913: *Kinlódj* (Hnt.), 1944: *Kinlódj*, *Кинлодь* (Hnt.), 1983: *Кінлодь*, *Кинлодь* (ZO). A *Kinlódj* helységnév magyar eredetű, a m. *kinlódik* ige felszólító módú alakjából keletkezett, s a rossz, nehezen megművelhető talaj játszhatott szerepet a létrejöttében. *Kinlódj* Ignéc külterületi lakott helyéből alakult faluvá a 20. században.

Királyfiszállás Id. Szolocsina

Királyszállása 'elpusztult falu Duszina és Sztrojna között' 1548: *Kýralzallafa* (Conscr. Port.), 1549: *Kýralzallafa* (uo.), 1550: *Kýralfallaffa* (uo., DEZSŐ 256). A *Királyszállása* helységnév magyar eredetű, a m. *Király* csn.-nek [vö. 1389: *Joannes Kyrál* (ZsigmOkl. 1: 108, KÁZMÉR 1993: 593-4)] és a birtokos személyjellel ellátott *szállás* 'az évnek csak bizonyos részében lakott tanya, ideiglenes lakóhely' (ÉrtSz. 6: 52-3) főnévnek az összetételével keletkezett. 1550-ben már elpusztult településként említik (LEHOCZKY 3: 823). A helységet LEHOCZKY tévesen Szalóka határába helyezi.

Kirsanó Id. Gerzsenyő

Kirva 'elpusztult falu Déda és Daróc határában' 1301: *Kereua* (GYÖRFFY 1: 542), 1307: *Kereua* (ZichyOkm. 1: 116), 1308: *Kerua*, *Creua* (uo. 2: 604), 1341: *Creua* (CSÁNKI 1: 416), 1428: *Kyrwa* (uo.), 1436: *Creua* (uo.). A *Kirva* helységnév szláv eredetű, alapjául a szl. **krivъ(jь)* 'görbe' (ŠMILAUER 101,

TRUBAČEV 12: 171-4) melléknév szolgált. A *Kirva* víznévként és településnévként gyakori szláv nyelvterületen, ezért valószínűsíthető víznévi származtatása: a névadó folyó vagy patak a folyásának irányáról kapta nevét. LEHOCZKY szerint a *Kér* nevű víz volt a névadó, de ez nyilván tévedés (LEHOCZKY 3: 823). A magyarban előbb magánhangzó betoldásával megszüntették a szó elején jelentkező mássalhangzó-torlódást (*Kereva*), majd a két nyíltszótagos tendenciának köszönhetően a második szótag magánhangzója kiesett (*Kerva*). A falu a 15. század közepén már pusztá.

Kisábránka¹ 'egyesült Nagyábránká¹val' 1645: *Kis Abramka* (MAKKAI 345), 1773: *Kis Abranka*, *Kasnicze* (LexLoc. 54), 1808: *Ábránka* (*Kis-*), *Kusnicza Malá*, *Kusznicza Malá* (LIPSZKY: Rep. 2), 1851: *Ábránka* (*Nagy, Kis*) (FÉNYES 1: 6), 1877: *Ábránka* (*Kis-*) (Hnt), 1881: *Kisábrámka*, *Kusnica* (LEHOCZKY 3: 6). Az *Ábránka* helységnév víznévi eredetű, a falu nevét az azonos nevű patakról kapta, vö. *Абранка потік* (SHU. 19). 1645 áprilisában Rákóczi György kenézséget adott Kusinszki Pálnak és fiainak, Jánosnak és Ignácnak, hogy a kijelölt területen, az Ábrámka patak mellett falut alakítsanak (LEHOCZKY 3: 6). A víznévben valószínűleg a m. R. *Ábrám* 'Ábrahám' szn. [1138/1329: *Abran* (MNy. 32: 132, ÁrpSzt. 42)] -ka kicsinyítő képzős alakja található. A településnév 17. századi keletkezése miatt figyelembe kell vennünk az *Ábrahám* családnevet is [1389: *Andreas Abran*, *Bartholomeus Abran* (ZsigmOkl. 1: 95, KÁZMÉR 1993: 22)]. Ukrán eredetét kizárhatjuk, ugyanis ez a keresztnév az ukránban *Аврам* formában él [1398: *Аврам*, *Авраамъ* (CCYM. 1: 64-5)], míg a ruszinban *Абрунь* 'Abris, Ábrahám' (ЧОПЕЙ 1) alakban használatos. A kárpátaljai ukránok körében előforduló *Абрагам* 'Ábrahám' csn. [1704: *Abraham István* (!) (ЧУЧКА 36)] magyar eredetű. A név *Kis-* előtagja a szomszédos *Nagyábránka*¹ nevének előtagjával állt korrelációban. A két falu 1899-ben *Ábránka* néven egyesült (MEZŐ 1999: 17). A párhuzamosan használt ruszin *Kusnica* név a *куча* 'viskó, kunyhó, kémény nélküli parasztház' (ЧОПЕЙ 165) főnév származéka (FNESz, Kovácsrét). Mivel az alapító kenézek kusnicaiak voltak, valószínűleg névköltöztetés történt. HELLER tévesen azonosítja a máramarosi Kusnicával (ComBer. 92).

Kisábránka², **Смологовиця** 'település Ilosvától É-ra' 1645: *Kis Abramka* (MAKKAI 355), 1773: *Kis Abranka*, *Sumologovicza* (LexLoc. 50), 1808: *Kis-Ábránka*, *Sumologovica*, *Szumologivicza* (LIPSZKY: Rep. 2), 1851: *Ábránka* (*Kis*), *Szatmuligovicza* (FÉNYES 1: 6), 1877: *Ábránka* (*Kis-*), *Szumligováca* (Hnt.), 1913: *Kisábránka* (Hnt.), 1925: *Solumegovice*, *Salunugovice*, 1930: *Smologovica* (ComBer. 145-6), 1944: *Kisábránka*, *Смулиговиця* (Hnt.), 1983: *Смологовиця*, *Смологовиця* (ZO). A *Kisábránka* helységnév víznévből keletkezett névátvitellel: a település a mellette folyó *Ábránka patak*-ról kapta a nevét, vö. *Абранка потік* (SHU. 19). A víznév magyarázatához ld. *Kisábránka*¹ szócikkét. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagyábránka*² nevének előtagjával áll korrelációban. A párhuzamos, hivatalos ukrán *Смологовиця* a *Смолига* [vö. 1715: *Jo. Szomoliga*, (BÉLAY 182, ЧУЧКА 525)] csn.-ből jött létre -ica képző segítségével, egykori kenézének a nevéből származhat.

Kisalmás, Залу́жжя 'település Munkácstól DK-re' 1530: *Kysalmas* (Conscr. Port.), 1541: *Kys Almaf* (uo.), 1542: *Kys almas* (uo.), 1570: *Kis almas* (uo.), 1773: *Kis Almás, Zaluža* (LexLoc. 48), 1808: *Almás (Kis-), Zálužá, Zálužjá* (LIPSZKY: Rep. 7), 1851: *Almás (Kis-), Zaluza* (FÉNYES 1: 21), 1877: *Almás (Kis-), Zalusza* (Hnt.), 1913: *Beregkisalmás* (Hnt.), 1925: *Zaluž(e)*, 1930: *Záluž* (ComBer. 171-72), 1944: *Beregkisalmás, Залу́жжя* (Hnt.), 1983: *Залу́жжя, Залу́жже* (ZO). Az *Almás* helységnév magyar eredetű, a m. *alma* 'vadalmafa' fanév -s melléknévképzős származékából keletkezett, almafákkal benőtt helyen létrejött falura utal. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagyalmás* nevének előtagjával van korrelációban. A megyei hovatartozásra utaló *Bereg-* előtag 1902-ben, az országos helységnévrendezés során került a névbe (MEZŐ 1999: 181). A magyar névvel párhuzamosan használt, mai hivatalos ukrán *Залу́жжя* név ruszin eredetű, jelentése 'rétság'.

Kisanna ld. Hankovica

Kisbakos, Бакош 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1898: *Bakos* (Hnt.), 1907: *Kisbakos* (Hnt.), 1913: *Kisbakos* (Hnt.), 1944: *Kisbakos* (Hnt.), 1983: *Бакош* (ZO). A *Bakos* helységnév magyar eredetű, dülönévből keletkezett névátvitellel. A dülönév alapja a m. *Bakos* csn. [vö. 1383: *Bakus* (KÁZMÉR 1993: 70)], a terület egykori tulajdonosának a nevéből származik. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagybakos* nevének előtagjával áll korrelációban, s a helység méretére utal. *Kisbakos* Nagylónya külterületi lakott helyéből vált önálló településsé az 1920-as években, amikor a cseh hatóságok ruszinokat telepítettek a faluba. A hivatalos ukrán *Бакош* a magyar név átvétele.

Kisbakta 'elnéptelenedett falu Nagymuzsaly határában' 1865: *Kis Bakta* (SEBESTYÉN 2008: 102), 1898: *Kis-Bakta* (Hnt.), 1907: *Kisbakta* (Hnt.), 1913: *Kisbakta* (Hnt.). A *Bakta* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Bakta* szócikkét. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagybakta* nevének előtagjával állt korrelációban. *Kisbakta* a 20. század elején Nagymuzsaly külterületi lakott helye volt.

Kisbégány, Мала Бийгань 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1332-5: *Bugan, Beken* (GYÖRFFY 1: 530), 1374: *Obegan* (ZichyOkm. 12: 43), 1476: *Beegan* (MIHÁLYI 534), 1530: *O Began* (Conscr. Port.), 1541: *O Began* (uo.), 1542: *O Beghan* (uo.), 1543: *Kys Beghan* (uo.), 1550: *Cjfbegan* (uo.), 1773: *Kis Bégány* (LexLoc. 47), 1808: *Bégány (Kis-)* (LIPSZKY: Rep. 43), 1851: *Bégány (Kis és Nagy)* (FÉNYES 1: 107), 1864/65: *Kis Bégány* (PESTY 410), 1877: *Bégány (Kis-)* (Hnt.), 1913: *Kisbégány* (Hnt.), 1925: *Malá Begaň, Malij Begaň*, 1930: *Běhaň Malá* (ComBer. 103), 1944: *Kisbégány* (Hnt.), 1983: *Мала Бигань, Малая Бегань* (ZO), 1992: *Мала Бийгань*. A *Bégány* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1283: *Began* (ÁÚO. 9: 367)]. Az alapjául szolgáló személynév szláv, vö. bolg. *Беган* szn. (ZAIMOV 16). A korai *Ó-* előtag arra utal, hogy a két *Bégány* nevű település közül ez volt a korábbi alapítású. Az 1543-tól használt *Kis-* jelző a szomszédos *Nagybégány*

nevének előtagjával van korrelációban, s a helység méretét jelöli. A hivatalos ukrán *Мала Буйгань* részfordítás a magyarból (FNESz., *Nagybégány*).

Kisbelebele ld. Belebele

Kisbisztra 'egyesült Ploszkóval' 1582: *Kis Bisztra* (DEZSŐ 246), 1610: *Kys Biztra* (ComBer. 34), 1630: *Kÿsbifztra* (Conscr. Port.), 1645: *Kis Bisztra* (MAKKAI 342), 1773: *Kis Bistra, Bistry* (LexLoc. 52), 1808: *Kis-Bisztra, Malá-Bysztra, Malé-Bisztri* (LIPSZKY: Rep. 61), 1851: *Bisztra (Kis)* (FÉNYES 1: 136), 1873: *Bisztra (Kis-), Mala Biszora (!)* (Hnt.), 1882: *Kis Bisztra, Mala-Bisztra* (Hnt.), 1930: *Bystrá Malá* (ComBer. 34). A *Bisztra* helységnév szláv eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel, vö. *Бúчпуи́ номик* (SHU. 49). Magyarázatahoz ld. *Bisztra* szócikkét. A *Kis-* előtag megkülönböztető szerepű, az ugyanezen folyó torkolatánál található *Bisztra* (később *Újbisztra~Diszkovica*) nevének előtagjával állt korrelációban. A helység első írásos említése 1582-ből származik, MAKKAI LÁSZLÓ szerint azonban a falu kenézelevelét 1590-ben adta ki Rákóczi Zsigmond (MAKKAI 342). A ruszin *Mala Bisztra* párhuzamos névadás eredménye volt. Az 1930-as években egyesült Ploszkóval.

Kisborzsova 'elpusztult falu Borzsova környékén' 1418: *Kisborsova*, 1479: *Kisborsova* (CSÁNKI 1: 414, DEZSŐ 247). A *Kisborzsova* helységnév magyar névadással keletkezett. A falut a 15. században említik *Borzsova* határában. A helység neve a szomszédos *Borzsova* nevéből jött létre, magyarázatahoz ld. *Borzsova* szócikkét. A *Kis-* előtag megkülönböztető szerepű, a falu méretére utalt.

Kisbresztó 'egyesült Nagybresztóval' 1645: *Kis Breszto* (MAKKAI 350), 1808: *Kis-Bresztó* (LIPSZKY: Rep. 510), 1851: *Bresztó (Kis és Nagy)* (FÉNYES 1: 167), 1877: *Bresztó (Kis-)* (Hnt.), 1882: *Bresztó (Kis-)* (Hnt.). A *Bresztó* helységnév ruszin eredetű, alapja a rusz.-ukr. *бѣпецм* 'szilfa' (ЧОПЕИ 11, CYM. 1: 160) fanév, ld. még *бѣпецмѡуи́* 'szilfás' (HRINČENKO 1: 52, CYM. 1: 161) mn. ~ szl. **berstovъ(jъ)* 'ua.' (TRUBAČEV 1: 196). A falu szilfaerdő közelében, vagy szilfás helyen jöhetett létre. Mágócsi Ferenc 1607. április 24-én adott kenézséget Kopcsa Simonnak, hogy e helységekre idegen jobbágyokat telepítsen (LEHOCZKY 3: 152). A megkülönböztető szerepű *Kis-* előtag *Nagybresztó* nevének előtagjával állt korrelációban. A falu a 19. század végén egyesült a szomszédos Nagybresztóval.

Kisbubuliska 'egyesült Bubuliskával' 16. sz.: *Kisbubuliska* (LEHOCZKY 3: 814), 1600: *Kis Bubuliska* (DEZSŐ 247), 1635: *Kisbubuliska* (LEHOCZKY 3: 174). A *Bubuliska* helységnév szláv eredetű, magyarázatahoz ld. *Bubuliska* szócikkét. A *Kis-* előtag megkülönböztető szerepű, a helység méretére vagy korára utalt. A falu *Bubuliska* határában jött létre a 16. században. LEHOCZKY szerint *Kisbubuliska* 1686-ban pusztult el (LEHOCZKY 3: 814).

Kiscserjés ld. Belebele

Kisdaróc 'elpusztult falu Beregdaróc határában' 1447: *Kis-Darócz* (CSÁNKI 1: 414), 1523: *Kisdaróc* (LEHOCZKY 3: 816), 1542: *Kys Darocz* (Conscr. Port.), 1543: *Kÿs darotf* (uo.), 1544: *Kÿs Darotf* (uo.), 1550: *Kÿfdrotz* (uo.), 1552: *Kisdaróc* (LEHOCZKY 3: 816). A *Kisdaróc* helységnév magyar eredetű. A falut a 15. században hozták létre Daróc határában, s a szomszéd településről kapta a nevét. A név magyarázatához ld. *Daróc* szócikkét. A *Kis-* előtag a település méretét jelölte.

Kisdobrony, Мала Добронь 'település Munkácsról Ny-ra az Ungvári járásban' 1372: *Kisdobron* (SztárayOkl. 1: 394), 1406: *Kis-Dobron* (MIHÁLYI 142), 1530: *Kÿfdobron* (Conscr. Port.), 1542: *Kys Dobron* (uo.), 1550: *Kÿfdobron* (uo.), 1570: *Kis Dobron* (uo.), 1773: *Kis Dobrony* (LexLoc. 48), 1808: *Dobrony* (*Kis-*) (LIPSZKY: Rep. 138), 1851: *Dobrony* (*Kis*) (FÉNYES 1: 271), 1864/65: *Kis Dobrony* (PESTY 411), 1877: *Dobrony* (*Kis-*) (Hnt.), 1913: *Kisdobrony* (Hnt.), 1925: *Malá Dobron*, 1930: *Dobron Mala* (ComBer. 104), 1944: *Kisdobrony* (Hnt.), 1983: *Мала Добронь, Малая Добронь* (ZO). A *Dobrony* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév szláv [vö. 1180: *Dobron* szn. (PRT. 8: 269)] (FNESz., *Dobronhegy*), valószínűleg a szl. *dobъ 'tölgy' (TRUBACEV 5: 95) származéka. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagydobrony* nevének előtagjával van korrelációban, s a település méretére és korára egyaránt utal. A hivatalos ukrán *Мала Добронь* részfordítás a magyarból (FNESz., *Nagydobrony*).

Kisdubrovica ld. Lécfalva **Kisfalu ld. Alsóschönborn**

Kisfalud, Сільце 'település Ilosvától DNy-ra' 1402: *Kisfalu* (KÁZMÉR 1970: 156), 1427: *Kysfalud* (uo. 272), 1530: *Kÿffalw* (Conscr. Port.), 1542: *Kys falw* (uo.), 1543: *Kÿs falw* (uo.), 1550: *Kÿffalw* (uo.), 1570: *Kis falu* (uo.), 1773: *Kis Falud, Silcze* (LexLoc. 48), 1808: *Kisfalud, Selce, Szilcze* (LIPSZKY: Rep. 312), 1851: *Kisfalud* (FÉNYES 2: 223), 1877: *Kisfalud* (*Szilce-*) (Hnt.), 1913: *Beregkisfalud* (Hnt.), 1925: *Silce*, 1930: *Selce* (ComBer. 143), 1944: *Beregkisfalud, Силце* (Hnt.), 1983: *Сільце, Сельцо* (ZO). A *Kisfalud* helységnév magyar eredetű, a név alapjául a település méretét jelölő *Kis-* előtaggal ellátott *falu* főnév szolgált. A helységnévben szereplő *-d* képző funkciója bizonytalan, valószínűleg a kicsinyítés fokozását segíthette, ugyanis a *Kis-* jelző már maga is a falu csekély méretére utal (TÓTH 2001: 89-90). A *Bereg-* előtag 1902-ben került a helységnévbe megkülönböztető jelzőként (MEZŐ 1999: 184). A párhuzamosan használt, hivatalos rusz.-ukr. *Сільце* 'falucska, kis település' (CYM. 9: 222, HRINČENKO 4: 126) a magyar név tükörfordítása.

Kisgút, Гут 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1312: *Guth* (ZichyOkm. 1: 136), 1398: *Kys Guth* (uo. 5: 94), 1530: *Gwth* (Conscr. Port.), 1541: *Kÿf gwth* (uo.), 1550: *Cÿfgwth* (uo.), 1553: *Kys-Gwth* (N. KISS 165), 1570: *Kis Gutth* (Conscr. Port.), 1773: *Kis Guth* (LexLoc. 49), 1808: *Gúth* (*Kis-, Nagy-*), *Gutowo* (*Male-, Welke-*) (LIPSZKY: Rep. 220), 1851: *Gúth* (*Kis*) (FÉNYES 2: 60), 1864/65: *Kis*

Guth (PESTY 414), 1877: *Gút* (Kis-, Nagy-) (Hnt.), 1913: *Kis Gut* (Hnt.), 1925: *Malý Gút*, 1930: *Gutovo Malé* (ComBer. 56-7), 1944: *Kétgút* (Hnt.), 1983: *Гапаздівка, Гапаздовка* (ZO), 1995: *Gym.* A *Gút* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1091k./1190/1404: *Gwth* (Sztp. KritJz. 1: 11)] (FNESz., *Kétgút*). Az alapjául szolgáló személynév a ném. *Gut* tkp. 'szelíd lelkű, békés természetű, jó' szn.-ből származik (FNESz., *Kincsesbánya*), a falut a Gutkeled nemzetség alapította. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagygút* nevének előtagjával állt korrelációban. A két falut 1942-ben *Kétgút* néven egyesítették (MEZŐ 1999: 178). A közös helység nevét 1946-ban *Гапаздівка*-ra változtatták (tkp. 'jó falu'), ami a név téves etimológiáján alapult, ld. ném. *gut* 'jó' melléknév. 1995-ben az egyesült falu visszakapta magyar nevét, ami ma jelző nélküli formában használatos.

Kisharangláb ld. Harangláb

Kishídvég ld. Paszika

Kisilosva 'elpusztult falu Gálfalva közelében' 1543: *Kÿs Ilofwa* (Conscr. Port.), 1544: *Kÿs Ilofwa* (uo.), 1650: *Kisilosva* (LEHOCZKY 3: 821), 1682: *Kisilosva* (uo.). A *Kisilosva* helységnév víznévi eredetű, a település az *Ilosva* folyó mellékága mellett jött létre [vö. 1341/42/508/621: *Kis Ilosva* (GYÖRFFY 1: 541), 1908: *Mala Irsavka patak* (SEBESTYÉN 2008: 59), *Maná Ipuába* (SHU. 330)], s a neve névátvitellel keletkezett a folyónévből. A víznév magyarázatához ld. *Ilosva* szócikkét. A folyó Gálfalvánál két ágra oszlik, ezeket *Kis-* és *Nagy-* jelzővel különböztetik meg egymástól. LEHOCZKY monográfiájában azt írja, hogy *Kisilosvá*-t a Gálfalván kenéz *Gál* család alapította 1650-ben. Az alapítás időpontja azonban sokkal korábbi lehet, ugyanis egy 1543-as összeírásban már találkozunk a település nevével, amit egy következő évi adat is megerősít. 1726-ban már puszta (LEHOCZKY 3: 821).

Kisiványi 'egyesült Iványival' 1600: *Kisiványi* (DEZSŐ 254), 1645: *Kis Ivani* (MAKKAI 363). Az *Iványi* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Iványi* szócikkét. A *Kis-* előtag a helység kis méretére utalt, s a szomszédos *Nagyiványi* nevének előtagjával állt korrelációban. A két falu a 17. század második felében egyesült.

Kislányfalva 'Leányfalva közelében feküdt' 1600: *Kis Lányfalva* (DEZSŐ 259), 1645: *Kislan Falwa* (MAKKAI 352). A *Kislányfalva* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Lányfalva* szócikkét. A *Kis-* jelző *Lányfalva* korábbi *Nagylányfalva* nevének előtagjával állt korrelációban. A falu a 17. század folyamán elpusztult vagy egybeépült Lányfalvával.

Kislécfalva ld. Lécfalva

Kislohó, Лохово 'település Munkácstól É-ra' 1484: *Loloh* (CSÁNKI 1: 417), 1542: *Laho* (Conscr. Port.), 1550: *Loho* (uo.), 1570: *Loho* (uo.), 1693: *Lohow*, *Leniowtse* (HODINKA 371), 1773: *Kis Loho*, *Lochowa*, (LexLoc. 50-1), 1808:

Lohó (Kis-, Nagy-), *Lohová* (-malá, -welká) (LIPSZKY: Rep. 384), 1851: *Loho* (Kis) (FÉNYES 3: 35-6), 1864/65: *Kis Lohó, Lenyúczy, Máloje Lochova* (PESTY 415), 1877: *Lohó* (Kis-), *Lenyuvci* (Hnt.), 1888: *Kis-Lohó, Lenyuvci* (Hnt.), 1913: *Beregszöllős* (Hnt.), 1944: *Lohó, Леновцы* (Hnt.), 1983: *Лохове, Лохово* (ZO). A *Lohó* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *лох* 'olajfűz, ezüstfa' (СУМ. 4: 550, HRINČENKO 2: 378) fanév -ovo képzős alakjából keletkezett. A településnév jelentése 'ezüstfákkal benőtt területen fekvő falu'. A Kis- előtag a szomszédos *Nagyloho* nevének előtagjával állt korrelációban. *Kisloho* ruszin nevével két alakban találkozunk a forrásokban. A *Lohovo* az elsődleges, a 19. század második felétől azonban megjelenik a *Lenyuvci* változat. Ez valószínűleg az ukr. *Леньо* személynévből származik, ami CSUCSKA szerint az ukrán *Oleksza* (ЧУЧКА 334) vagy a bolg. *Milen* (ILČEV 300) becézett alakja lehet, de vö. bolg. *Леньо, Ленью* szn. (ZAIMOV 138). MIZSER LAJOS az or. *ленивец* 'naplopó, semmirekellő' (OMSz. 1: 745) főnévből eredezteti (MIZSER 2007b: 107). Az 1944-es helységnévtár a falu külterületi lakott helyét említi ezen a néven (*Леньоцтеп, Леновцы*), így nem zárhatjuk ki, hogy névátvitellel vált *Kisloho* nevévé, s szorította ki a történelmi ruszin alakot. 1888-ban *Kisloho* és *Nagyloho* egyesült, az új helység a *Beregszöllős* nevet kapta (MEZŐ 1999: 49). A hivatalos ukrán *Лохово* a történelmi név párhuzamosan használt ruszin alakjából származik.

Kislónya 'egyesült Nagylónyával' 1520: *Kýslonýa* (ComBer. 100), 1530: *Kýflonýa* (Conscr. Port.), 1541: *Kýs Lonýa* (uo.), 1543: *Kýs Lonýa* (uo.), 1550: *Kýflonýa* (uo.), 1570: *Kis Lonía* (uo.), 1773: *Kis Lonya* (LexLoc. 48), 1808: *Lónya* (Kis-) (LIPSZKY: Rep. 386), 1851: *Lónya* (Kis és Nagy) (FÉNYES 3: 37), 1864/65: *K. Lónya* (PESTY 466), 1877: *Lónya* (Kis-) (Hnt.), 1913: *Kislónya* (Hnt.), 1973: *Lónya* (Hnt.). A *Lónya* helységnév valószínűleg szláv eredetű, s a szl. *loviti 'halászni, vadászni' (TRUBAČEV 16: 106-8), illetve *lovъ 'halászat, vadászat' (uo. 111-2) családjába tartozik (FNESz., *Lónya*). A LEHOCZKY által felvetett személynévi származtatását (LEHOCZKY 3: 387) alighanem kizárhatjuk, vö. m. *Lonya* szn. [+1245: *Lonía* (DHA 1: 175, ÁrpSzt. 496-7)]. A Kis- előtag megkülönböztető szerepű, a szomszédos *Nagylónya* nevének előtagjával állt korrelációban. A két település 1934-ben *Lónya* néven egyesült (MEZŐ 1999: 225).

Kislucska, Новоселиця 'település Munkáctól DK-re' 1523: *Kis-Lucska* (ComBer. 119), 1630: *Kisluczka* (Conscr. Port.), 1634: *Luczka* (MAKKAI 328), 1645: *Kis Lutska* (uo. 354), 1773: *Kis-Lucska, Nowoselitza* (LexLoc. 51), 1808: *Lúcska* (Kis-), *Nowoselica* (LIPSZKY: Rep. 390), 1851: *Lucska* (Kis-), *Novoszelicza* (FÉNYES 3: 48), 1877: *Lucska* (Kis-), *Novoszelica* (Hnt.), 1913: *Kisrétfalu* (Hnt.), 1925: *Novoselica, Novoselice* (ComBer. 119-20), 1944: *Kislucska, Новоселиця* (Hnt.), 1983: *Новоселиця, Новоселица* (ZO). A *Lucska* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *лугъ~лука* 'rét, kaszáló, lapályos erdő, mező, tisztás az erdőben' főnév (HRINČENKO 2: 379, 80, СУМ. 4: 552, 553, ЧОПЕЙ 172) kicsinyítő képzős *лúчка* 'kis rét' (HRINČENKO 2: 383, СУМ. 4: 560) alakjából származik. A név alapjául szolgáló szóhoz vö. még szl. *ločьka

'kis, dombokkal övezett síkság' (TRUBAČEV 16: 134-5), or. *лучка* 'rét a folyó közelében' (uo. 135). A *Kis*- előtag a falutól nyugatra fekvő *Nagylucska* nevének előtagjával van korrelációban. A település nevét 1904-ben *Kisrétfalu*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 188). A hivatalos ukrán *Новоселиця* másodlagos a *Kishucská*-hoz képest, jelentése 'Újfalú', újabb telepítésű falura utal.

Kismartinka, Мала Мартинка 'település Szolyvától K-re' 1444: *Marthyncha* (CSÁNKI 1: 417), 1543: *Marthincfa* (Conscr. Port.), 1549: *Martinchÿa* (uo.), 1554: *Martinczia* (uo.), 1570: *Martinczia* (uo.), 1630: *Martincza* (uo.), 1773: *Kis Martinka, Mala Martinka* (LexLoc. 53), 1808: *Martinka (Kis-), Malá-Martinka* (LIPSZKY: Rep. 414), 1851: *Martinka (Kis)* (FÉNYES 3: 71), 1877: *Martinka (Kis-), Mala-Martinka* (Hnt.), 1913: *Mártonka* (Hnt.), 1925: *Marthonka*, 1930: *Martinka Malá* (ComBer. 104), 1944: *Kismartinka, Мала Мартинка* (Hnt.), 1983: *Мала Мартинка, Малая Мартинка* (ZO). Az elsődleges *Martincsa* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Alapjául a rusz. *Мартинъ* 'Márton' szn. (ЧОПЕЙ 179) -*csa* kicsinyítő képzős alakja szolgált, amit a 18. században felváltott a sokkal gyakrabban használt -*ka* képzős forma (MIZSER 2007d: 79). A *Kis*- előtag a falu méretére utal, s a szintén Bereg megyei *Krajnamartinka* nevétől való megkülönböztetés céljából került a névbe. 1889-ben Kismartinka és Kistibava falvakat *Mártonka* néven egyesítették (MEZŐ 1999: 240). A hivatalos ukrán *Мала Мартинка* a magyar névből keletkezett részfordítással.

Kismelnicsna 'egyesült Paulovával' 1630: *Melnicznia* (Conscr. Port.), 1645: *Melniczna* (МАККАИ 348), 1773: *Kis Melnicsna, Melnicžno* (LexLoc. 53), 1808: *Melnicsna (Kis-), Melnična* (LIPSZKY: Rep. 420), 1873: *Melnicsná (Kis-), Melnicsnoje* (Hnt.), 1888: *Kis Melnicsna, Melnicsnoje* (Hnt.). A *Melnicsna* helységnév ruszin eredetű, alapja a rusz. *мельниця* 'malom' (ЧОПЕЙ 183) főnév, vö. szl. **mel'nica* 'ua.' (TRUBAČEV 18: 93-4) ~ *mlynъ 'ua' (ŠMILAUER 122), ukr. *млиніця* 'ua.' (HRINČENKO 2: 435). LEHOCZKY leírása szerint a *Szteczoicz* kenézcsládnak a Nagy-Pinye patakon volt egy kenézmalma a 17. század elején (LEHOCZKY 3: 423). A *Melnicsna* nőnemű forma, ami talán egy *Melnicsna voda~rika* 'Malmos víz~folyó' névből keletkezett. Ez a *Pinye patak* párhuzamos neve lehetett, de származhat egy *Melnicsna vesъ* 'Malmos falu' szerkezetből is. A *Kis*- előtag megkülönböztető szerepű, *Sztrojna* közelében a 17. században létezett egy *Nagymelnicsna* nevű falu. Kismelnicsna 1889-ben egyesült Paulovával, a közös falu neve *Pálos*, majd 1904-től *Kispálos* (MEZŐ 1999: 293) lett.

Kismogyorós, Микулівці 'település Munkáctól É-ÉNy-ra' 1542: *Kis monjorofalua* (Conscr. Port.), 1543: *Kÿs mogjoros* (uo.), 1564: *Kÿfmogjoros* (uo.), 1570: *Kÿs mogioros* (uo.), 1600: *Kis Mogyorós* (DEZSŐ 260), 1645: *Kis Mogyeros* (МАККАИ 366), 1773: *Kis Mogyoros, Mikosocz* (LexLoc. 51), 1808: *Mogyorós (Kis-), Mikulücz* (LIPSZKY: Rep. 433), 1851: *Mogyorós (Kis és Nagy)* (FÉNYES 3: 109), 1864/65: *Kis Mogyorós, Mikuluvci* (PESTY 416), 1877: *Mogyorós (Kis-), Mokuluvci* (Hnt.), 1913: *Kismogyorós* (Hnt.), 1944:

Kismogyorós, Мукуловцы (Hnt.), 1983: *Мукулівці, Мукуловцы* (ZO). A *Mogyorós* helységnév magyar eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. LEHOCZKY azt írja, hogy 1649-ben a szomszédos *Nagymogyorós* határában a *Mogyorós patak*-on a kenézeknek egy malmuk volt (LEHOCZKY 3: 428). A pataknev alapja a m. *mogyoró* főnév -s melléknévképzős formája. A *Kis*- előtag a szomszédos *Nagymogyorós* nevének előtagjával van korrelációban. A korábban párhuzamosan használt, ma hivatalos rusz. *Mikulovci* ~ ukr. *Мукулівці* a *Mikula* 'Miklós' személynévnek birtoklást kifejező -ovci képzős alakja, jelentése 'Mikula emberei, házanépe', ld. ukr. *Мукула* [1427: *микоуль* (CCYM. 1: 589), 1434: *микоула* (uo. 590)]. Valószínűleg egy későbbi kenéz nevéből származik.

Kismuzsaly 'elpusztult falu Nagymuzsaly határában' 1337/59: *Kysmusay* (AnjouOkm. 7: 602), 1388: *Kysmusey* (ZsigmOkl. 1: 431), 1397: *Kysmuse* (ZichyOkm. 5: 51), 1418: *Kismwsay* (uo. 6: 524), 1446: *Kysmusay* (KárolyiOkl. 2: 248-9), 1530: *Kÿs Mwfaÿ* (Conscr. Port.), 1541: *Kÿf mwfaÿ* (uo.), 1542: *Kys Musay* (uo.), 1550: *Kÿfmsaj* (uo.), 1570: *Kis Mufaj* (uo.), 1851: *Kis-Muzsaj* (FÉNYES 3: 122). A *Muzsaly* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév egy szl. *Mužaj~*Mužej* szn. lehetett [vö. 1261: *Muuz* szn. (GYÖRFFY 1: 765)] (FNESz., *Röjtökmuzsaj*). A *Kis*- előtag a szomszédos *Nagymuzsaly* nevének előtagjával állt korrelációban. A falu az 1657-es lengyel támadás után néptelenedett el, miután lakói Nagymuzsalyba költöztek (LEHOCZKY 3: 829, MIZSER 2009: 68-9).

Kispálos ld. Paulova

Kisrétfalu ld. Kislucska

Kisrosztoka 'egyesült Nagyrosztoká²val' 1630: *Kÿsrostoka* (Conscr. Port.), 1645: *Kis Rosztoka* (MAKKAI 344), 1773: *Kis Rosztoka, Wisna Rostoka* (LexLoc. 55), 1808: *Rosztoka (Kis-), Rostoka (Malá-)* (LIPSKY: Rep. 564), 1851: *Rosztóka (Kis)* (FÉNYES 3: 300), 1873: *Rosztóka (Kis-)* (Hnt.), 1913: *Felsőhatárszeg* (Hnt.), 1930: *Rostoka Vyšní* (ComBer. 139), 1944: *Kisrosztoka, Мала Ростока* (Hnt.), 1960: *Верхня Розтока* (uo.). A *Rosztoka* helységnév ruszin eredetű, a *ростока* 'két ágra oszló vagy két ág egyesüléséből keletkező vízfolyás' (FNESz., *Kálnarosztoka*) főnévből származik, vö. ukr. *посмік, पोстока~розмік, розтока* 'ua.' (CYM. 8: 825, 827) ~ 'utca, folyó elágazása' (HRINČENKO 4: 534), ld. még szl. *orz-toka>*rostoka* 'együttlágyás, folyóág' (ŠMILAUER 182). A *Kis*- előtag a szomszédos *Nagyrosztoka* nevének előtagjával állt korrelációban. A helység nevét 1904-ben *Felsőhatárszeg*-re változtatták, mert a történelmi államhatár közelében feküdt (MEZŐ 1999: 189). Kisrosztoka 1960-ban egyesült Nagyrosztoká²val.

Kissarkad 'elpusztult falu Sarkad környékén' 1600: *Kissarkad* (DEZSŐ 268). A *Sarkad* helységnév magyar eredetű, a m. *sarok* 'kiszögellés, határvonalak, földrajzi objektumok által körülzárt, határolt terület' (ÉrtSz. 5: 1136-7) főnév -d helynévképzős származéka, s valamely vízfolyásnak, mocsárnak a

Kistibava

---

kiszögellésével kapcsolatos (FNESz., *Sarkad*). A *Kis-* előtag a falu méretére utalt, s a szomszédos *Sarkad* nevétől különböztette meg. A 17. század elején valószínűleg egybeépült Sarkaddal.

Kissarkad ld. Sarkad

Kisújfalu ld. Alsóschönborn

Kisvadas ld. Diszkovica

Kisszolyva ld. Szkotárszka

Kisszolyva ld. Szvalyavka

Kistibava 'egyesült Kismartinkával' 1773: *Kis-Tibava, Mala Tibawa* (LexLoc. 54), 1808: *Tibava (Kis-), Tybawa (Malá-)* (LIPSZKY: Rep. 682), 1851: *Tibava (Kis és Nagy)* (FÉNYES 4: 203), 1877: *Kis-Tibava, Mala-Tibava* (Hnt.), 1882: *Tibava (Kis-), Mala-Tibava* (Hnt.), 1888: *Kis-Tibava* (Hnt.). A *Tibava* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Nagytibava* szócikkét. A *Kis-* előtag a szomszédos *Nagytibava* nevének előtagjával állt korrelációban. Kistibava 1889-ben egyesült a szomszédos Kismartinkával *Mártonka* néven (MEZŐ 1999: 240).

Kivjazsd ld. Kövesd

Klacsanó, Клячаново 'település Munkácstól ÉNy-ra' 1422: *Clechano* (ZichyOkm. 8: 51), 1542: *Klecheno* (Conscr. Port.), 1543: *Kletfano* (uo.), 1544: *Klechano* (uo.), 1550: *Kletfeno* (uo.), 1570: *Kleciano* (uo.), 1630: *Kleciano* (uo.), 1773: *Klacsano* (LexLoc. 50), 1808: *Klacsanó, Klačanová* (LIPSZKY: Rep. 322), 1851: *Klacsanó* (FÉNYES 2: 227), 1864/65: *Klacsanó* (PESTY 416), 1877: *Klacsánó, Klyacsánovo* (Hnt.), 1913: *Klacsanó* (Hnt.), 1925: *Klačanovo*, 1930: *Kličanovo* (ComBer. 83-4), 1944: *Klacsanó, Клячаново* (Hnt.), 1983: *Клячанове, Клячаново* (ZO), 1995: *Клячаново*. A *Klacsanó* helységnév szláv eredetű. MIZSER LAJOS szerint az elsődleges *Klecsanó* név az or. *Klecsan* szn. birtoklást kifejező *-ov* képzős alakjából származik, jelentése tkp. 'Klecsanék~Klacsanék faluja'. A személynév valószínűleg kapcsolatba hozható a rusz.~or. *кляча* 'rossz ló, gebe, kanca, kancaló' főnévvel (ЧОПЕЙ 150, MIZSER 2007b: 106). A név magyarázatánál azonban figyelembe kell vennünk a rusz.~ukr. *кличати* 'zöld ágakkal díszíteni, feldíszíteni', *кличання* 'zöld ágak, amelyekkel a lakásokat díszítik pünkösdkor' (СУМ. 4: 181, HRINČENKO 2: 250) szavakat is. A helységnévben a 17–18. században mehetett végbe a hangrendi kiegyenlítődés, s a ruszin névhasználatba a mély hangrendű alak került át.

Klacsanova ld. Klacsanó

Klastromalja 'egybeépült Munkáccsal' 1736: *Klastromallya* (ComBer. 82), 1746: *Submonasteriensis* (uo.), 1808: *Klastromallya, Podmonaster* (LIPSZKY: Rep. 323), 1851: *Klastromalja (Pud-Manaster)* (FÉNYES 2: 228), 1864/65: *Klastrom allya* (PESTY 436), 1873: *Klastromalja, Podmanisztirj* (Hnt.), 1913: *Klastromalja* (Hnt.), 1944: *Klastromalja, Подмонастырь* (Hnt.). A

Klastromfalva helységnév magyar eredetű, a m. *klastrom* 'kolostor, zárda' (ÉrtSz. 4: 264) és a fekvésre utaló, birtokos személyjeles *alj* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu a Csernek-hegyi Bazil-rendi monostor tulajdona volt, s a monostornak helyet adó hegy lábánál épült. A párhuzamosan használt rusz. *Пудмонастырь* ~ ukr. *Підмонастир* a magyar név értelmi megfelelője (FNESz., *Klastromfalva*, MIZSER 2000: 348).

Klastromfalva, Гандеровиця 'település Munkácstól K-re' 17. sz. *Handera* (LEHOCZKY 3: 362), 1645: *Klastrom Falwa* (МАККАИ 354), 1773: *Klastrom falva, Handerovicza* (LexLoc. 51), 1808: *Klastromfalva, Handerowica* (LIPSZKY: Rep. 323), 1851: *Klastromfalva (Handerovicza)* (FÉNYES 2: 228), 1877: *Klastromfalva, Handerovica* (Hnt.), 1913: *Klastromfalva* (Hnt.), 1925: *Handerovica* (ComBer. 56), 1944: *Klastromfalva, Гандеровиця* (Hnt.), 1983: *Гандеровиця, Гандеровиця* (ZO). A *Klastromfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *klastrom* 'kolostor' és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A helység egykori birtokosa minden bizonnyal a munkácsi Szent Miklós kolostor volt. „Nevét a néphagyomány szerint a 13. (!) században onnan vette, hogy e helység, valamint a szomszédos Papfalva papi birtok volt” (LEHOCZKY 3: 361-2). A 17. században a falu kenézek kezére került, Handera János kenéz ugyanis már Vanfalusi Kozmától pénzért vette meg a kenézséget. A korábban párhuzamosan használt, majd 1946-ban hivatalossá vált rusz. *Гандеровиця* helységnév a *Handera~Гандэра* (ЧУЧКА 136) családnévből jött létre az -ica képző segítségével. A családnévhez ld. rusz. *гандра* 'rongy' (ЧОПЕЙ 50) (KISS 1992: 277). Bár a személynév a románban is előfordul [vö. *Handeră* szn. (CONSTANTINESCU 292)] a névadó család minden bizonnyal ruszin nemzetiségű volt.

Klenuvci ld. Újklenóc

Klimovica ld. Kelemenfalva

Klocski ld. Klocskófalva

Klocskófalva, Клочки 'település Munkácstól É-ra' 1600: *Klocskófalva* (DEZSŐ 257), 1645: *Klutsko Falva* (МАККАИ 370), 1678: *Klucsko falva* (Úriszék 974), 1773: *Klocskofalva, Kloczkafalva, Kloczky* (LexLoc. 53), 1808: *Klocskófalva, Klocskofalva, Klocky* (LIPSZKY: Rep. 326), 1851: *Kloczkófalva* (FÉNYES 2: 229), 1877: *Kolcskófalva, Klocskuvci* (Hnt.), 1913: *Lakatosfalva* (Hnt.), 1925: *Kločky, Kločkova* (ComBer. 84), 1944: *Klocskófalva, Клочковъ* (Hnt.), 1983: *Клочки* (ZO). A *Klocskófalva* helységnév magyar eredetű, a rusz. *Klocsko* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A falut a 16. században élt kenézéről, Klucsko Andrásról nevezték el (LEHOCZKY 3: 363). A *Klocsko* csn. talán a *Klok* szn. becézett alakja (ЧУЧКА 268). A *Klocskófalva* nevet az országos helységnévrendezés során, 1904-ben *Lakatosfalvára* változtatták, mert a faluban főként *Lakatos* nevűek éltek (MEZŐ 1999: 194). A hivatalos ukrán *Клочки* 'Klocskóék' névalak párhuzamos névadás eredménye.

Klucsárka, Ключарки 'település Munkácstól DNy-ra' 1773: *Klucsarka* (DEZSŐ 257), 1808: *Klucsárka, Klučárka, Klučarky* (LIPSZKY: Rep. 326), 1851: *Klucsárka* (FÉNYES 2: 229-30), 1877: *Klucsárka* (Hnt.), 1913: *Várkulcsa* (Hnt.), 1925: *Klučarky* (ComBer. 84), 1944: *Várkulcsa* (Hnt.), 1983: *Ключарки* (ZO). A *Klucsárka* helységnév ruszin foglalkozásnévi eredetű, a rusz.-ukr. *ключár* 'kulcsár, sekrestyés, egyházi kincstárnok' (HRINČENKO 2: 255, CYM. 4: 193) főnév *-ka* helynévképzős származéka. A magyar *Várkulcsa* névalak 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett a szláv név alapján (MEZŐ 1999: 195). A falu korábban a munkácsi várhoz tartozott. A hivatalos ukrán *Ключарки* (t. sz.) a történelmi névből származik.

Kobalevica ld. Gálfalva

Kobilka 'elpusztult falu Felsőverecke határában' 1649: *Koblika* (LEHOCZKY 3: 824). A *Kobilka* településnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kobulka* szócikkét.

Kobula 'bizonytalan fekvésű, elpusztult falu'. 1321: *Kobula* (GYÖRFFY 1: 592). A *Kobula* helységnév szláv eredetű, magyarázatához ld. *Kobulka* szócikkét. A falu a Szernye folyó közelében feküdt, pontos helye azonban nem ismert. MEZŐ ANDRÁS és NÉMETH PÉTER egy hasonló nevű dűlő alapján Vámosatya határába helyezi (MEZŐ–NÉMETH 134-5), ez azonban messze esik az oklevélben jelölt folyótól.

Kobulka 'elpusztult falu a Viznice folyó völgyében' 1704: *Kobulka* (LEHOCZKY 3: 824). A *Kobulka* helységnév személynévi eredetű, a falu első kenézéről kaphatta a nevét, aki LEHOCZKY szerint a 17. század elején Kobulka János volt (LEHOCZKY 3: 824). A *Kobulka* csn. ruszin (ЧучКА 271), de a szlovákban is előfordul, alapjául a rusz. *кобыла* 'kanca, kancaló' (ЧОПЕЙ 151) ~ ukr. *кобіла*~*кобілка* 'kanca, deres, nagy termetű nő' (HRINČENKO 2: 259, CYM. 4: 200-1) főnév szolgált, ld. még szl. **kobyła* 'kanca' (ŠMILAUER 90), ehhez a *-ka* kicsinyítő képző kapcsolódik, jelentése tkp. 'kancacsikó'. A kenézcsaládon kívül mások később sem igen lakták, 1704-ben már lakatlan, de pusztulásának pontos dátuma ismeretlen.

Kockaszállás, Косино 'település Munkácstól ÉK-re' 1549: *Kofkazallafa, Kozkazallaf* (Conscr. Port.), 1550: *Kotzkazallaffa* (uo.), 1552: *Kozkazallafa* (uo.), 1554: *Kozkazallas* (uo.), 1570: *Kuzkazallafa* (uo.), 1630: *Koczka* (uo.), 1645: *Kotzkaszallasa* (МАККАИ 369), 1773: *Koczka Szálás, Koszinó* (LexLoc. 53), 1808: *Kockaszállás, Kosynow, Koszino, Kosyno* (LIPSZKY: Rep. 328), 1851: *Kockaszállás (Kosinuw)* (FÉNYES 2: 232), 1877: *Kockaszállás, Kockószállás, Koszilnó* (Hnt.), 1913: *Kockaszállás* (Hnt.), 1925: *Kosina* (ComBer. 89), 1944: *Kockaszállás, Косино* (Hnt.), 1983: *Косине, Косино* (ZO). Az elsődleges *Kockaszállása* helységnév magyar eredetű, a *Kocka* csn.-nek [vö. 1525: *Petro Koczka* (KÁZMÉR 1993: 604)] és a birtokos személyjellel ellátott *szállás* főnévnek az összetételével keletkezett. A birtokos személyjel a 18.

század során lekopott. A falu alapító kenézéről kapta a nevét. A *Kocka* csn. eredete vitatott, magyar, román és szláv származtatása is elképzelhető (ЧУЧКА 296). KÁZMÉR MIKLÓS szerint vagy a m. *kocka* 'szerencsejátékban használt, számozott oldalú kis tárgy' főnévből, vagy egy szl. *Kostka (<*kostka* 'kocka') szn.-ből eredeztethető (KÁZMÉR uo.). A hivatalos ukrán *Кочуно* a magyarhoz képest másodlagos, de szintén személynévre vezethető vissza, vö. ukr. *Косъ* csn. [1600: *Kos* (ЧУЧКА 289)]. A szn.-hez a birtoklást kifejező *-in(o)* képző kapcsolódik, jelentése 'Kosz faluja'.

Kolcsino ld. Kölcsény

Kolodna ld. Tőkés

Koltunokfalva 'elpusztult falu Ploszkó határában' 1645: *Koltunokfalva* (MAKKAI 373), 1649: *Koltunok*, *Kotumfalva* (DEZSŐ 258), 1651: *Kotumfalva* (LEHOCZKY 3: 825). A *Koltunokfalva* helységnév magyar eredetű, a *Koltunok* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév valószínűleg lengyel, vö. lengy. *Koltun*, *Koltunek*, *Koltuniak*, *Koltuniec* stb. csn. (RYMUT 1: 429). A családnév a ruszinban is előfordul, vö. rusz. *Ковтун* csn. (ЧУЧКА 273). A lengy. *koltun* jelentése 'copfos ember, vaskalapos (ember)' (LMSz. 256), de ld. még *koltunić* 'kócosodik' (uo.), azaz a személynév a név viselőjének külső tulajdonsága alapján keletkezett. Az ukrán nyelvben alapja a *ковтун* 'összecsomósodott haj, gypjú, fejbőr betegsége' (CYM. 4: 206). *Koltunokfalva* kenézi alapítású falu volt Ploszkó közelében, a 17. század második felében pusztulhatott el.

Komlós, Хмільник 'település Ilosvától Ny–DNy-ra' 1341: *Komlos* (DocVal. 92, GYÖRFFY 1: 543), 1530: *Komlos* (Conscr. Port.), 1543: *Komlos* (uo.), 1544: *Komlos* (uo.), 1808: *Komlós*, *Komlóssa* (LIPSZKY: Rep. 331), 1851: *Komlós* (FÉNYES 2: 244), 1877: *Komlós*, *Komlus* (Hnt.), 1913: *Komlós* (Hnt.), 1930: *Chmelnik* (ComBer. 38), 1944: *Komlós*, *Комлушъ* (Hnt.), 1983: *Хмільник*, *Хмельник* (ZO). A *Komlós* helységnév magyar eredetű, a m. *komló* 'karéjos levelű, tüskés szőrű, évelő kúszónövény, melynek tobozszerű termése van' (ÉrtSz. 4: 292) növénynév -s képzős származékából való (FNESz., *Komlós*), *komlóval* benőtt helyen települt falut jelent. A korábbi ruszin *Komlus* helyett 1946-ban hivatalossá tett ukrán *Хмільник* a cseh *Chmelnik* átvétele, ami tükörfordítás a magyarból, ld. rusz. *хмель* 'komló', (ЧОПЕЙ 419), *хмельникъ* 'komlóval beültetett tér' (uo. 418) ~ ukr. *хмільник* 'komlóföld, komlóültetvény' (HRINČENKO 4: 405, CYM. 11: 97-8).

Komlus ld. Komlós

Komoró 'elpusztult falu Bilke határában' 1311: *Komora* (ZichyOkm. 1: 136), 1312: *Komorou* (uo. 279), 15. sz.: *Komar* (LEHOCZKY 3: 838), 1447: *Szunyogmező* (uo.), 1447: *Komár*, *Komoród*, *Komoró* (CSÁNKI 1: 419), 1462: *Komoro* (MIHÁLYI 440), 1647: *Szunjog* (ComBer. 152). A *Komora*~*Komoró* helységnév szláv eredetű, alapja a szl. *komarъ 'szunyog' (ŠMILAUER 92)

Kondratokfalva

---

főnév, esetleg az ebből keletkezett személynév, ami minden szláv nyelvben gyakori. A LEHOCZKY által említett másodlagos *Szúnyogmező*, *Szúnyog* helységnév vagy magyarítás, vagy párhuzamos névadás eredménye (LEHOCZKY 3: 838). GEORG HELLER a helységet Beregszász közelébe helyezi (ComBer. 152), a város határában létező *Szúnyoghegy* dülő [vö. 1863: *Szúnyoghegy* (SEBESTYÉN 2008: 38)] azonban biztosan nem hozható kapcsolatba a helységnévvel.

Kondratokfalva 'elpusztult falu Medvezsa és Alsóverecke között' 1640: *Kondratokfalva* (DEZSŐ 258). A *Kondratokfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kondratok* kereszt- vagy családnévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév ruszin, a *Кондрат* szn. (ЧУЧКА 280) -ок kicsinyítő képzős alakja, vö. még ukr. *Кіндрат*, *Кіндратко* kn. (HRINČENKO 4: 553), rom. *Codrat*, *Condrat* csn. (CONSTANTINESCU 33). A helység valószínűleg alapító kenézéről kapta a nevét. Mindössze egy összeírásban szerepel, ezért korán elpusztulhatott.

Kopár ld. Roszos

Kopinóc ld. Nagymogyorós

Korkoly*~Konkoly* 'elpusztult falu Trosztjanica környékén' 1611: *Korkolypuszt*a (LEHOCZKY 3: 825), 1649: *Korkoly* (uo.). A falut LEHOCZKY említi monográfiájában, s azt írja róla, hogy 1611. augusztus 12-én Mágócsi Ferenc, Munkács birtokosa a bubuliskai és korkolypusztai kenézséget Szotolec Jánosnak adományozta (uo.). Egy másik helyen a helység neve azonban *Konkoly* alakban szerepel (LEHOCZKY 3: 838), így a név alakja és etimológiája is bizonytalan. A *Korkoly* név talán kapcsolatba hozható a rusz. *кórка* 'fa héja, kérge' (ЧОПЕЙ 156) főnévvel. A *Konkoly* név ellenben valószínűleg személynévi eredetű, s benne a m. *Konkoly* csn. szerepelhet [vö. 1453: *Georgius Konkol* (ZichyOkm. 9: 369, KÁZMÉR 1993: 614)]. A helység 1649-ben már pusztá volt.

Kornapatak ld. Ploszkópatak

Koszfalva 'Ilosva környékén feküdt' 1456/75: *Koz*, *Kozfalva* (CSÁNKI 1: 417), 1456: *Koszfalva* (LEHOCZKY 3: 825), 1463: *Kosfalw* (ComBer. 89). A *Koszfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kosz* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A családnév a kárpátaljai ruszinok körében fordul elő [vö. *Koc* csn. (ЧУЧКА 289)], s a rusz. *косъ* 'feketerigó' származéka (ЧОПЕЙ 158). *Koszfalva* kenézi alapítású falu volt Ilosva közelében, s alapító kenézéről kapta a nevét.

Koszino ld. Kaszony

Koszino ld. Kockaszállás

Kosztrubácsfalva 'elpusztult falu Lohó közelében' 1599: *Kosztrubácsfalva* (LEHOCZKY 3: 826), 1600: *Kosztrubafalva* (DEZSŐ 259). A *Kosztrubácsfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kosztrubács* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A szn. alapja az ukr. *коструба́ч* 'borzas személy' (HRINČENKO 2: 291), *кóцмрѣ* 'piskos, mocskos, ápolatlan (személy)' (СУМ. 4: 308) főnév. A személynévhez ld. még ruszin *Космрѣ* csn. (ЧУЧКА 282). *Kosztrubácsfalva* kenézi alapítású falu volt Lohó környékén, nevét alapító kenézéről kapta.

Kotilnica, Котельница 'település Volóctól ÉNy-ra' 1645: *Kosztelnica* (DEZSŐ 258), *Kotilniczna* (МАККАИ 345), 1773: *Kotilnicza, Kotilniczny* (LexLoc. 54), 1808: *Kotilnicza, Kotilničny* (LIPSZKY: Rep. 340), 1851: *Kotilnicza* (FÉNYES 2: 253), 1877: *Kotilnica, Kosilynica* (Hnt.), 1913: *Katlanfalu* (Hnt.), 1925: *Kotylnica*, 1930: *Kotelnice* (ComBer. 89), 1944: *Kotilnica, Котильница* (Hnt.), 1983: *Котельница, Котельница* (ZO). A *Kotilnica* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *котел* 'katlan, kazán, kondér, üst, tartály' (HRINČENKO 2: 292, ЧОПЕЙ 158, СУМ. 4: 309) főnév *-ica* képzős alakjából származik, vö. még szl. **kotьlь* 'ua.' (ŠMILAUER 98). A név a falu fekvésére utal, ugyanis egy medencében, katlanszerű völgyben jött létre. Rákóczi György 1645. április 6-án adott kenézséget Pestrovics Sándornak és Demeternek, valamint fiaiknak, hogy a Kotelnica nevű pusztán falut alapítsanak (LEHOCZKY 3: 369-70). 1904-ben, az országos helységnévrendezés során a helység nevét *Katlanfalu*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 202).

Kotkanica 'elpusztult falu a Verhovinán' 1691: *Kotkanica* (DEZSŐ 258). A *Kotkanica* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg a rusz.-ukr. *Котка~Котко* csn. (ЧУЧКА 294) származéka, ami a *кот* 'macska' (ЧОПЕЙ 158,) *-ka~ko* kicsinyítő képzős alakja, ld. ukr. *кóтко* 'kismacska' (HRINČENKO 2: 293). A családnévhez az *-ica* képző kapcsolódik.

Kovászó, Квасово 'település Beregszásztól K-re' 1295: *Koazou* (GYÖRFFY 1: 543), 1390: *Kovazov, Koazow* (SztárayOkl. 1: 489, 491), 1398: *Kowazo* (ZsigmOkl. 1: 5191), 1492/95: *Kovászó* (CSÁNKI 1: 410), 1530: *Kowazo* (Conscr. Port.), 1542: *Kowazo* (uo.), 1550: *Kowazo* (uo.), 1570: *Kouazo* (uo.), 1773: *Kovászó, Kowasó* (LexLoc. 49), 1808: *Kovászó, Kwásow* (LIPSZKY: Rep. 342), 1851: *Kovászó* (FÉNYES 2: 256), 1877: *Kovászó* (Hnt.), 1913: *Kovászó* (Hnt.), 1925: *Kvasovo* (ComBer. 93), 1944: *Kovászó* (Hnt.), 1983: *Квасове, Квасово* (ZO), 1995: *Квасово*. A *Kovászó* helységnév magyar eredetű, valószínűleg a m. *kova* 'egyfajta közet' és az *aszó* 'szárazpatak' összetételével keletkezett (PAIS 1912: 395-6). LEHOCZKY szerint „nevét valószínűen a határában elterjedő Kovas-sziklá-tól vette” (LEHOCZKY 3: 370). A Beregszász környékén az Árpád-korban előforduló szláv helynevek alapján felvetett szláv származtatása nem valószínű vö. rusz. *квасъ* 'kovász' (ЧОПЕЙ 146) ~ ukr. *квасний* 'savanyú, kovász' (HRINČENKO 2: 231, СУМ. 4: 131), ezek alapszava a szl. **kvasъ* 'savanyúvíz, kovász' (ŠMILAUER 105, TRUBAČEV 13: 153-5, STANISLAV 1: 524) főnév. Ugyancsak elvetendő a MOÓR ELEMÉR által javasolt

személynévi származtatása is (MOÓR 117-8). A hivatalos ukrán *Квасово* a magyar név szlávósított alakja (FNESz., *Kovácsó*).

Koziva 'elpusztult falu Sztrojna közelében' 1530: *Kozwwa* (Conscr. Port.), 1600: *Koziva* (DEZSŐ 270), *Kozio*, *Koziva* (LEHOCZKY 3: 746), 1645: *Koziwa* (MAKKAI 348). A *Koziva* helységnév ruszin víznévi eredetű. A pataknév a rusz.-ukr. *коза* 'kecske' (HRINČENKO 2: 264, ЧОПЕЙ 152, СУМ. 4: 209) főnévből keletkezett, jelentése 'Kecskés (víz)'. Kevésbé valószínű személynévi származtatása, vö. rusz.-ukr. *Коза* csn. (ЧУЧКА 274, СУМ. 1: 485). *Koziva* Sztrojna faluba, vagy annak határába olvadt.

Koznyo 'elpusztult falu Gajdos (Ung) és Balázsfalva között' 1600: *Koznyo* (DEZSŐ 258). A *Koznyo* helységnév valószínűleg ruszin eredetű, tövében talán a rusz.-ukr. *коза* 'kecske' (ЧОПЕЙ 152, СУМ. 4: 209) főnév található. A helység mindössze egy összeírásban szerepel, sikertelen telepítés miatt hamar elpusztulhatott.

Kölcsény, Кольчино 'település Munkácsról ÉK-re' 1263: *Kulchun* (GYÖRFFY 1: 543), 1296: *Kulchun*, *Kulchen* (uo.), 1533: *Keltzen* (Conscr. Port.), 1541: *Cewlthyn* (uo.), 1546: *Kewlchen* (uo.), 1554: *Keoczyn* (uo.), 1566: *Kewchin* (uo.), 1570: *Kölczin* (uo.), 1773: *Kölcsin*, *Kolczino* (LexLoc. 53), 1808: *Kölcsény*, *Kolčín*, *Kolcsino* (LIPSZKY: Rep. 329), 1851: *Kolcsin*, *Kölcsény* (FÉNYES 2: 234), 1864/65: *Kölcsin* (PESTY 438), 1877: *Kölcsén*, *Kolcsino* (Hnt.), 1913: *Kölcsény* (Hnt.), 1925: *Kolčino* (ComBer. 86), 1944: *Kölcsény*, *Колчинь* (Hnt.), 1983: *Кольчине*, *Кольчино* (ZO), 1995: *Кольчино*. A *Kölcsény* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. +1015/+1158/132: *Kuchyn* (GYÖRFFY 1: 331, ÁrpSzt. 469), 1211: *Cuchen* (PRT. 10: 513, ÁrpSzt. 470)]. Az alapjául szolgáló személynévben az ötörök *kül* 'hamu' fn. (DTS. 325), *kül* szn., illetőleg a *kül*- 'nevet' ige szerepelhet (FNESz., *Kölcese*, *Kölcsény*, MIZSER 2000: 348). A hivatalos ukrán *Кольчино* a magyar név szlávósított alakja.

Kőrösfalva 'elpusztult település Cserejóc és Medvegyóc között' 1600: *Kőrösfalva* (DEZSŐ 259), 1610: *Keóreosffalwa* (ComBer. 85), 1630: *Keórós* (Conscr. Port.), 1645: *Keoroes Falva* (MAKKAI 366). A *Kőrösfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *kőrís* ~ nyj.-i *kőrös* (ÚMTSz. 3: 551) fanévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Bár a magyarban adathozható *Kőrís* családnév [vö. 1404: *Keurus* csn. (KÁZMÉR 1993: 640)], személynévi származtatását kizárhatjuk. Mágócsi Gáspár ugyanis 1579-ben adott kenézlevelet Szűk Istvánnak és Miklósnak, hogy *Felső-Mogyorós* néven falut alapítsanak, de ők nem a kijelölt helyen, s nem a megadott néven hozták létre falujukat (LEHOCZKY 3: 825). Az új települést a környező kőrisedőkről nevezték el.

Kövesd, Кам'янське 'település Ilosvától DNy-ra' 1412/1471: *Kövesd* (CSÁNKI 1: 417), 1542: *Kewefd* (Conscr. Port.), 1550: *Kewefd* (uo.), 1544: *Kiwifd* (uo.),

1552: *Kewesd* (uo.), 1570: *Keouesd* (uo.), 1773: *Kövesd* (LexLoc. 49), 1808: *Kövesd*, *Kewežd*, *Keyjassd* (LIPSZKY: Rep. 347), 1851: *Kövesd* (FÉNYES 2: 270), 1877: *Kövesd* (*Szilce-*), *Kivjazsgy* (Hnt.), 1913: *Beregkövesd* (Hnt.), 1925: *Kivjažd*, 1930: *Keyjažd* (ComBer. 77), 1944: *Beregkövesd*, *Кивяиждъ* (Hnt.), 1983: *Камянське*, *Каменское* (ZO). A *Kövesd* helységnév magyar eredetű, a falun át folyó *Köves patak* nevéből keletkezett névátvitellel [1341: fl.-i *Kuestefew* (GYÖRFFY 1: 541)]. A víznév a m. *köves* melléknév *-d* helynévképzős alakjából származik. A megkülönböztető szerepű, megyei hovatartozásra utaló *Bereg-* előtag 1902-ben került a névbe (MEZŐ 1999: 206). A korábbi párhuzamos ruszin *Кивяждъ* a magyar név átvétele volt. Az 1946-ban hivatalossá tett ukrán *Камянське* tükörfordítás a magyarból, vö. rusz.-ukr. *камень* 'kő', *камяный* 'köves' (ЧОПЕЙ 142, HRINČENKO 2: 213).

Középsőviznice 'egyesült Felsőviznicével' 1533: *Kewzepsew Wjznitze* (Conscr. Port.), 1542: *Keozepfew Wjznjtte* (uo.), 1543: *Kozepseo Wiznicze* (uo.), 1550: *Kewzepseo wjfnjczza* (uo.), 1554: *Középső-Viznicze* (ComBer. 98), 1570: *Közepfő Viznicze* (Conscr. Port.), 1645: *Koezepsoe Visnicze* (МАККАИ 368). A *Viznice* helységnév szláv víznévi eredetű, magyarázatához ld. *Alsóviznice* szócikkét. A megkülönböztető szerepű *Közép-* előtag azzal magyarázható, hogy a falu *Alsó-* és *Felsőviznice* között feküdt. Középsőviznice a 18. században egyesült Felsőviznicével.

Krajnamartinka, Крайня Мартинка 'település Ilosvától É-ra' 1645: *Martincza Falwa* (МАККАИ 356), 1773: *Krana-Martinka* (LexLoc. 51), 1808: *Martinka* (*Krajna-*) (LIPSZKY: Rep. 414), 1851: *Martinka* (*Krajna*) (FÉNYES 3: 71), 1877: *Martinka*, *Krajnya* (Hnt.), 1913: *Végmártonka* (Hnt.), 1925: *Martinka Krajná* (ComBer. 90), 1944: *Martinka*, *Крайна Мартинка* (Hnt.), 1983: *Крайня Мартинка*, *Крайняя Мартынка* (ZO). Az elsődleges *Martincsafalva*~*Martinkafalva* helységnév magyar eredetű, a *Martinka* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Martinka* csn.-hez ld. m. R. *Martinka* női szn. [1276: *Martinca* (ÁrpSzt. 522)], rom. *Martinca* csn. (JORDAN 1983: 294). A *Krajna-* előtag az egykori beregi *Krajna* nevű közigazgatási egységre utal, aminek *Martinkafalva* is része volt (KISS 1992: 271). A *Krajna* jelentése 'uradalom, dominium', ld. rusz. *Краина* 'ország, tartomány, Krajnya' (ЧОПЕЙ 159). A másodlagos *Végmártonka* név 1904-ben jött létre, a szláv név téves értelmezésből származó részfordításával (MEZŐ 1999: 207), vö. *крайный* 'szélső, végső' (ЧОПЕЙ uo.). A hivatalos ukrán *Крайня Мартинка* a ruszin név átvétele.

Kucsova¹, Кучава 'település Munkáctól K-re' 1630: *Korczoa* (Conscr. Port.), 1645: *Korcsova* (МАККАИ 353), 1649: *Korcsova* (LEHOCZKY 3: 365), 1773: *Kucsova*, *Kocsowa* (LexLoc. 50), 1808: *Kocsova*, *Kocsava*, *Kočawa* (LIPSZKY: Rep. 328), 1851: *Kocsova* (FÉNYES 2: 231), 1877: *Kucsova* (Hnt.), 1913: *Németkucsova* (Hnt.), 1925: *Kučova Nemecká* (ComBer. 91), 1944: *Németkucsova*, *Кучава* (Hnt.), 1983: *Кучава* (ZO). A *Kucsova* helységnév ruszin eredetű, LEHOCZKY szerint a *korcsova* 'bozótos' főnévből származik

(LEHOCZKY 3: 365). Ennek alapja a szl. *krč 'irtás, irtott hely' (FASMER 2: 340). A 20. század elejétől használt *Német*- előtag a 19. század során betelepített német lakosságra utalt, s a megyében található *Oroszkucsova* névének előtagjával állt korrelációban (Névvált. 60). A hivatalos ukrán *Кучава* névbe belejátszhatott a rusz.-ukr. *кúна~кúча* 'halom, hegy, nagy rakás' főnév (СУМ. 4: 400, 422, HRINČENKO 2: 334).

Kucsova², Руська Кучава 'település Munkácstól ÉNy-ra' 1576: *Korcsova* (LEHOCZKY 3: 377), 1630: *Koczoua* (Conscr. Port.), 1808: *Kucsova, Kučowa* (LIPSZKY: Rep. 358), 1851: *Kocsova* (FÉNYES 2: 231), 1877: *Kucsova* (Hnt.), 1913: *Oroszkucsova* (Hnt.), 1925: *Kučova Ruská* (ComBer. 140), 1944: *Oroszkucsova, Руська Кучава* (Hnt.), 1983: *Руська Кучава, Русская Кучава* (ZO). A *Kucsova* helységnév szláv eredetű, a név etimológiájához ld. *Kucsova*¹ szócikkét. A 20. század elejétől használt *Orosz*- előtag a település ruszin lakóira utal, s a szintén beregi *Németkucsová*-tól különböztette meg (Névvált. 60). A hivatalos ukrán *Руська Кучава* az újabb magyar névből keletkezett részfordítással.

Kulinkafalva ld. Kulinkóc

Kulinkóc 'egyesült Iványival' 1600: *Kulinkóc* (LEHOCZKY 3: 378, DEZSŐ 259), 1610: *Kulinko* (ComBer. 91), 1630: *Kulinka* (Conscr. Port.), 1645: *Kulinkafalva* (МАККАИ 373), 1851: *Kolinkócz* (FÉNYES 2: 234), 1873: *Kolinkoc* (Hnt.), 1882: *Kulinkóc* (Hnt.), 1888: *Kulinkócz* (Hnt.), 1892: *Kulinkócz* (Hnt.), 1902: *Klulinkócs* (Hnt.). A *Kulinkóc* helységnév szláv személynévi eredetű, a falu valószínűleg telepítő kenézéről kapta a nevét. Az alapjául szolgáló *Kulinka~Kulinko* csn. a *Кулин* szn. *-ka~-ko* képzős változata (ЧУЧКА 312), vö. még rom. *Culin*, *Culincu* szn. (JORDAN 1983: 160). A személynévhez a birtoklást kifejező szl. *-овъци* képző kapcsolódik, jelentése 'Kulinka emberei, házanépe'. A 17. század közepéről adatolható magyar *Kulinkafalva* változat valószínűleg párhuzamos névadás vagy magyarítás eredménye. A falu a 19. században már csak gazdasági tanya volt Iványi és Lauka között, de ugyanott egy domb is viselte ezt a nevet.

Kupinfalva 'ismeretlen fekvésű falu' 1576: *Kupinfalva* (DEZSŐ 259). A *Kupinfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kupin* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Kupin~Купин* családnév CSUCSKA szerint a régi *Kona* szn. *-ин* képzős alakja (ЧУЧКА 314). A név magyarázatánál azonban figyelembe vehetjük még a rusz. *купина* 'halom, hangyaboly, vakondtúrás' főnevet is (ЧОПЕИ 164). A helységnév mindössze egy összeírásban szerepel, valószínűleg korán elnéptelenedett.

Kusnica ld. Kisábránka

Kustánfalva, Куштановиця 'település Munkácsról K-re' 1600: *Kustánfalva* (DEZSŐ 259), 1630: *Kuftanfalva* (Conscr. Port.), 1645: *Kosztan Falwa* (МАККАИ 352), 1773: *Kustanfalva, Kustanowitsa* (LexLoc. 51), 1808: *Kustánfalva, Kusstanowica* (LIPSZKY: Rep. 360-1), 1851: *Kustánfalva* (FÉNYES 2: 282), 1877: *Kustánfalva, Kustanovica* (Hnt.), 1913: *Kustánfalva* (Hnt.), 1925: *Kuštanovice* (ComBer. 92), 1944: *Kustánfalva, Куштановиця* (Hnt.), 1983: *Куштановиця, Куштановиця* (ZO). A *Kustánfalva* helységnév magyar eredetű, a *Kustán~Kosztán* csn.-nek [vö. 1720: *Stephanus Kustán* (KÁZMÉR 1993: 653)] és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. 1597. január 1-jén Rákóczi Zsigmond Kosztán Sándornak adott kenézi szabadalmat, hogy az adott helyen falut telepítsen, amit telepítő kenézéről neveztek el (LEHOCZKY 3: 378-9). A családnévhez ld. még rom. *Costan* csn. (CONSTANTINESCU 34) < bolg. *Костан* szn. (ZAIMOV 125). A falunév előtagjaként szereplő családnévet idővel magához hasonította a rusz. *Куштан* csn. (KISS 1992: 277-8). A hivatalos ukrán *Куштановиця* párhuzamos ruszin névadás eredménye.

Kustanovica ld. Kustánfalva

Kutkafalva 'egyesült Bábfalvával' 1543: *Cuthfalwa* (Conscr. Port.), 1550: *Kut* (DEZSŐ 259), 1693: *Pokutia* (HODINKA 373), 1773: *Kutkafalva, Pokutya* (LexLoc. 51), 1808: *Kutkafalva, Pokuta, Pokutya* (LIPSZKY: Rep. 362), 1851: *Kutkafalva (Pokutya)* (FÉNYES 2: 283), 1877: *Kutkafalva, Pokutya* (Hnt.), 1930: *Pokut'a* (ComBer. 132), 1944: *Kutkafalva, Покутя* (Hnt.), 1960: *Покуття* (ZO). Az elsődleges *Kutfalva* helységnév magyar eredetű. A név előtagja szláv köznévi előzményű, vö. rusz. *кутъ* 'zugoly, sut, szöglet, szög' (ЧОПЕЙ 165), ehhez a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnév kapcsolódik. A *Kut* előtagból a magyar *-ka* kicsinyítő képző hozzáadásával *Kutka* alakult. Egy idő után az ukránból is eltűnt a *Kut-*, helyét a prefixumos *Pokutya* váltotta fel (KISS 1992: 272-3). Kutkafalva 1889-ben egyesült Bábfalvával *Bábakút* néven (MEZŐ 1999: 32).

Kuzjo 'elpusztult falu Jobbovica és Melniczna között' 1600: *Kuzjo* (DEZSŐ 259). A *Kuzjo* helységnév valószínűleg ruszin személynévi eredetű, ld. rusz. *Кузьо* szn. (ЧУЧКА 310). Ez talán a *Кузьма* 'Kozma' becézett formája lehet [vö. *Кузь, Кузько* kn. (HRINČENKO 4: 554)], de ld. még bolg. *Кузьо* szn. (ILČEV 282). A helység az alapító kenézcsovégról kapta a nevét.

Kuzmina, Кузьмино 'település Munkácsról ÉNy-ra' 17. sz.: *Kuzmina* (DEZSŐ 259), 1693: *Kuzmino* (HODINKA 371), 1773: *Kuzmina* (LexLoc. 50), 1808: *Kuzmina, Kuzmicza* (LIPSZKY: Rep. 363), 1851: *Kuzmina* (FÉNYES 2: 283), 1877: *Kuzmina* (Hnt.), 1913: *Beregszilvás* (Hnt.), 1930: *Kuzmino* (ComBer. 93), 1944: *Kuzmina, Кузьмино* (Hnt.), 1983: *Кузьмине, Кузьмино* (ZO), 1995: *Кузьмино*. A *Kuzmina* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *Кузьма~Кузьма* 'Kozma' [1433: *кузьма* (ССУМ 1: 527), *Кузьма* (HRINČENKO 4: 554)] szn. szolgált, amihez a birtoklást kifejező *-inь* képző kapcsolódik,

Lányfalva

---

jelentése tkp. 'Kozma faluja, Kozmáé'. A helységnév *-a* végződése egy korábbi *Kuzmina vesz* 'Kozma faluja' névre utal. A magyar *Beregszilvás* névalak 1894-ben jött létre, a történelmi névvel nincs kapcsolatban (MEZŐ 1999: 49). A hivatalos ukrán *Кузьмино* a ruszin név átvétele.

Lakatosfalva ld. Klocskófalva

Lálfalva ld. Lányfalva

Lalova ld. Lányfalva

Lányfalva, Лалово 'település Munkácsról DK-re' 1378: *Lanfalva* (DocVal. 276), 1466: *Lalfalw* (TELEKI 11: 181), 1530: *Lanfalwa* (Conscr. Port.), 1533: *Lanfala* (uo.), 1542: *Lam falwa* (uo.), 1550: *Lanffalwa* (uo.), 1570: *Lanfalu* (uo.), 1645: *Kislan Falwa, Nagy Lan Falwa* (MAKKAI 352), 1773: *Nagy Leányfalva, Lalowa* (LexLoc. 51), 1808: *Leányfalva* (Nagy-), *Lalowá* (LIPSZKY: Rep. 372), 1851: *Nagy-Leányfalva (Lalovo)* (FÉNYES 3: 15), 1877: *Leányfalva, Lalovo* (Hnt.), 1913: *Beregleányfalva* (Hnt.), 1930: *Lalovo* (ComBer. 95), 1944: *Beregleányfalva, Лалово* (Hnt.), 1983: *Лалово* (ZO). A *Lálfalva*–*Lányfalva* helységnév magyar eredetű, a falu egy *Lal* nevű telepítő kenéztől kapta a nevét. A néviselő személy román vagy ruszin lehetett, vö. rom. *Lal* < *Evlatie* szn., *Lal(u)* csn. (CONSTANTINESCU 54), illetve ukr. *Лаль* szn., ami szintén az *Евлатію* névből alakult. A magyar *Lalfalva* a *lánnyal* való részleges összecsengés, illetve *l:l* < *l:ny:l* elhasonulás folytán *Lányfalvára* változott (KISS 1992: 279-80). A korábbi *Nagy-* előtag a szomszédos, elpusztult *Kislányfalva* nevének előtagjával állt korrelációban. A megyei hovatartozásra utaló *Bereg-* jelzőt 1904-ben, az országos helységnévrendezés során kapcsolták a névhez (MEZŐ 1999: 218). A hivatalos ukrán *Лалово* a régebbi magyar *Lálfalva* névből alakult párhuzamos névadással.

Latorcafő ld. Laturka

Laturka, Латорка 'település Volóctól É–ÉNy-ra' 1570: *Laturka* (Conscr. Port.), 1600: *Laturka* (DEZSŐ 260), 1610: *Latirka* (ComBer. 95), 1630: *Laturka* (Conscr. Port.), 1648: *Latorka, Laturka* (uo.), 1773: *Laturka* (LexLoc. 54), 1808: *Latúrka* (LIPSZKY: Rep. 371), 1851: *Laturka* (FÉNYES 3: 13), 1873: *Laturka* (Hnt.), 1913: *Latorcafő* (Hnt.), 1944: *Laturka, Латорка* (Hnt.), 1983: *Латорка, Латорка* (ZO). A *Laturka* helységnév szláv víznévből keletkezett névátvitellel. Nevét az egykoron itt eredő *Latorca* forrásáról kapta. A víznév etimológiája bizonytalan, valószínűleg preszláv ősiségű, ami a magyarba szláv közvetítéssel került (FNESz., *Latorca*). A település nevét 1903-ban *Latorcafő*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 217). A hivatalos ukrán *Латорка* helységnév 1946-ban keletkezett, a történelmi névnek az ukrán irodalmi nyelvhez igazított formája.

Lauka, Лавки 'település Munkácsról É-ra' 1360: *Lauka* (MIHÁLYI 601), 1530: *Lawka* (Conscr. Port.), 1542: *Lauwka* (uo.), 1550: *Lauka* (uo.), 1570: *Lauka* (uo.), 1630: *Lauka* (uo.), 1773: *Lauka, Laufka* (LexLoc. 51), 1808: *Lauka, Lavka*

(LIPSZKY: Rep. 371), 1851: *Lauka* (FÉNYES 3: 13), 1864/65: *Laúka*, *Lavké* (PESTY 417), 1877: *Lauka* (Nagy-), *Luoka* (Hnt.), 1913: *Lóka* (Hnt.), 1930: *Lavky* (ComBer. 96), 1944: *Lauka*, *Лавку* (Hnt.), 1983: *Лавку* (ZO). A *Lauka* helységnév MIZSER LAJOS szerint szláv eredetű, valószínűleg a rusz. *лавка* 'pad, lóca, palló, kisebbfajta híd' (ЧОПЕЙ 166) főnévből keletkezett (MIZSER 2007b: 106), a falu talán egy hídról kapta a nevét. Nem zárhatjuk ki azonban magyar személynévi eredetét sem, vö. *Lóka* szn. [1274: *Louka* (HazaiOkl. 7: 305, GYÖRFFY 4: 171)]. A *Lauka* nevet 1904-ben *Lóká*-ra változtatták a magyaros kiejtésnek megfelelően (MEZŐ 1999: 217). A hivatalos ukrán *Лавку* többes számú alak.

Lázárfalva 'elpusztult falu Felsőviznice közelében' 1505: *Lázárfalva* (ComBer. 96), 1512/23: *Lázárfalva* (LEHOCZKY 3: 826). A *Lázárfalva* helységnév magyar eredetű, a *Lázár* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. LEHOCZKY szerint 1512-ben egy *Lázár* nevű kálniki lakos kapott kenézlevelet, hogy Felsőviznice környékén falut alapítson, így a település kenézéről kapta a nevét (LEHOCZKY uo.). A névadó kenéz nemzetisége bizonytalan, ugyanis a bibliai eredetű személynév a régió minden nyelvében előfordul nemcsak kereszt-, hanem családnévként is: ld. m. *Lázár* [vö. 1061/1360: *Lazarnogferteu* (GYÖRFFY 2: 424, ÁrpSzt. 485), 1482: *Lazar András* (KÁZMÉR 1993: 668)], rusz.-ukr. *Лазарь* (ЧОПЕЙ 167, CCYM. 1: 536-7, HRINČENKO 4: 554), rom. *Lazăr* (CONSTANTINESCU 94).

Lazarovpotok ld. Lázárpatak

Lázárpatak 'egyesült Felsővercekével' 16. sz.: *Lázárpatak* (DEZSŐ 259), 1700: *Lazar Patak* (ComBer. 134), 1773: *Lázár Patak*, *Potoky* (LexLoc. 55), 1808: *Lázárpataka*, *Lazarowpotok*, *Lazariüpotük*, *Potoky* (LIPSZKY: Rep. 372), 1851: *Lázárpataka* (FÉNYES 3: 14), 1873: *Lázárpatak* (Hnt.), 1888: *Lázárpatak* (Hnt.), 1930: *Potok Lazarský* (ComBer. 134). A *Lázárpatak* helységnév magyar eredetű, víznévből jött létre névátvitellel. A pataknév a *Lázár* szn.-nek és a *patak* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynévhez ld. *Lázárfalva* szócikkét. A ruszin *Lazarovpotok* 'Lázárpataka' párhuzamos névadás eredménye. A falu 1889-ben egyesült Felsővercekével.

Lázi ld. Timsor

Lécfalva, **Лецовиця** 'település Munkáctól K-ÉK-re' 1613: *Kis Dubrovica* (LEHOCZKY 3: 384), 1630: *Leczfalva*, *Leczvalu* (Conscr. Port.), 1646: *Kis Dobrowicza* alias *Leczffalwa* (MAKKAI 350), 1693: *Lecowitsa* (HODINKA 372), 1773: *Leczfalva*, *Leczowicza* (LexLoc. 53), 1808: *Leczfalva*, *Lecowice* (LIPSZKY: Rep. 373), 1851: *Leczfalva* (FÉNYES 3: 16), 1877: *Lécfalva*, *Lecvica* (Hnt.), 1913: *Kislécfalva* (Hnt.), 1930: *Lecovice* (ComBer. 97), 1944: *Kislécfalva*, *Лецовиця* (Hnt.), 1983: *Лецовиця*, *Лецовица* (ZO). A helység elsődleges neve *Kisdubrovica* volt, ennek magyarázatához ld. *Dubrovica* szócikkét. A *Lécfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Léc* csn.-névnek [vö.

1522: *Gregorius Lech* (KÁZMÉR 1993: 669)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu kenézlevélét 1613-ban Esterházy Miklós adta ki Bohucz Sándornak, akinek 3 fia *Lécz* családnéven viselte a kenézséget. A falunak nevet adó kenézek KISS LAJOS szerint ruszin vagy román nemzetiségűek lehetek, vö. ukr. *Лечук* csn. < *Lec szn., illetőleg rom. *Leț* csn. (IORDAN 1983: 278) (KISS 1992: 278), de a családnév a németből is kimutatható, ld. *Letz* csn. (BAHLOW 314). A *Kis-* előtag 1904-ben került a névbe, a Hunyad megyei Lécfalvától való megkülönböztetés céljából (MEZŐ 1999: 218). A hivatalos ukrán *Лецовиця* a párhuzamos névadással keletkezett ruszin név átvétele.

Lecovica ld. Lécfalva**Lenyuvci ld. Kisloho**

Linturovica 'egyesült Felsőviznicével' 1865: *Linturovicza* dülő (SEBESTYÉN 2008: 56), 1881: *Linturovica* (LEHOCZKY 3: 825), 1925: *Linturovice* (ComBer. 98). A *Linturovica* helységnév ruszin eredetű, alapja a tisztázatlan etimológiájú rusz. *Линтур* csn. (ЧУЧКА 338), amihez a helységnevekben gyakori *-ica* képző kapcsolódik. Nevét telepítőjéről vagy első megszállójáról kapta. GEORG HELLER (ComBer. 98) *Linturovicát* azonosnak véli Középsőviznicével, a két falu azonban nem ugyanaz: LEHOCZKY úgy emlegeti mint Középsőviznicével egyesült helységet (LEHOCZKY uo.). A 19. századnál korábbi említését nem találtam, ekkor mindenesetre már pusztá *Felsőviznice* határában.

Liszárnya, Лісарня 'település Munkáctól É-ra' 1873: *Liszárnya, Lignicidium* (Hnt.), 1877: *Liszárnya, Lignicidium* (Hnt.), 1882: *Liszárnya, Lignicidium* (Hnt.), 1907: *Erdőpatak* (Hnt.), 1913: *Erdőpatak* (Hnt.), 1925: *Lisárňa*, 1930: *Lesárna* (ComBer. 97), 1944: *Liszárnya, Лъсарня* (Hnt.), 1983: *Лісарня, Лесарня* (ZO). A *Liszárnya* helységnév valószínűleg ruszin vagy szlovák foglalkozásnévi eredetű, alapjául egy *liszár* 'erdőkerülő, erdei munkás' szó szolgálhatott, vö. rusz.~ukr. *ліс* 'erdő, erdőség' (HRINČENKO 2: 370, CYM. 4: 522). A falu telepítése 1808. szeptember 30-án kezdődött egy elpusztult település helyén, az új falut favágók hozták létre (LEHOCZKY 3: 384-5). Az 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett magyar *Erdőpatak* nevet a ruszin név részfordításával és a falun átfolyó patakra utaló köznév segítségével alkották (MEZŐ 1999: 224).

Lohó ld. Kisloho**Lohó ld. Nagyloho****Lohovo ld. Nagyloho****Lóka ld. Lauka****Lokoty ld. Nagyábránka****Lombos ld. Brusztópatak**

Longodár 'elpusztult falu Bereg környékén' 1401: *Langadaar* (ComBer. 99), 1405: *Langadar* (uo.), 1421: *Longodar* (LEHOCZKY 3: 387). A *Longodár*

helységnév eredete bizonytalan, a név a szl. **longъ* 'rét, erdő' (ŠMILAUER 114-5) főnév származékának látszik. STANISLAV a **longъ* és a **darъ* 'ajándék' (ŠMILAUER 53) összetételének tekinti (STANISLAV 2: 319). Elfogadhatatlan az ugyancsak általa felvetett személynévi származtatás is, mely szerint a *Božidar* és *Lugomira* név összevonásával jöhetett létre (uo.). *Longodár* a 15. században falu volt az Ardó, Bereg és Kígyós közötti területen. Később elpusztult, nevét a 16. századtól már csak dűlőnév őrzi Bereg határában [ld. 1865: *Langodár*, 1906: *Longodár*, 1907: *Longodár* (SEBESTYÉN 2008: 96-7)].

Lónya ld. Kislónya

Lónya ld. Nagylónya

Loza ld. Polyánka

Lucska ld. Kislucska

Lucska ld. Nagylucska

Lukova, Лыково 'település Ilosvától K-re' 1447: *Lukova* (CSÁNKI 1: 417), 1462: *Lwkawa* (MIHÁLYI 440), 1470: *Lwkwa* (TELEKI 11: 418), 1530: *Lwkowa* (Conscr. Port.), 1548: *Lukowa* (uo.), 1693: *Lukowo* (HODINKA 374), 1773: *Lukova, Lukava, Lukawa* (LexLoc. 49), 1808: *Luková, Lyukova* (LIPSZKY: Rep. 393), 1851: *Lukova* (FÉNYES 3: 51), 1877: *Lukova* (Hnt.), 1913: *Lukova* (Hnt.), 1925: *Lukovo* (ComBer. 101), 1944: *Lukova, Лыково* (Hnt.), 1983: *Лыкове, Лыково* (ZO), 1995: *Лыково*. A *Lukova* helységnév szláv eredetű, személynévből keletkezett birtoklást kifejező *-ova* képző segítségével. Az alapjául szolgáló *Luka* szn. a románban és a ruszinban is előfordul, vö. *Luca* szn. (CONSTANTINESCU 97, IORDAN 1983: 283), *Лыка* 'Lukács' (ЧОПЕЇ 172), ezért ruszin és román telepítő kenézre is gondolhatunk. A településnév egy *Lukova vesъ* 'Luka faluja' szerkezetből önállósult. Köznévi származtatása is elképzelhető, ebben az esetben alapja a szl. **lukъ* 'hagyma' (ŠMILAUER 115) főnév.

Lupretsásza ld. Beregszász

Lyahovecfalva 'elpusztult falu Hiúzfalva és Ulykovec között' 1600: *Lyahoveczfalva* (DEZSŐ 261). A *Lyahovecfalva* helységnév magyar eredetű, a *Lyahovec* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Ляховец* személynév ruszin (ЧУЧКА 351), a *Лях* szn. *-овець* patronimikon képzős alakja, a kárpátaljai ruszinok körében gyakori családnév. A név a *лях* 'lengyel' népnévből származik (HRINČENKO 2: 393), s eredetileg a név viselőjének nemzetiségére utalt (MIZSER 2007b: 102). A falut valószínűleg alapító kenézéről nevezték el.

Macsola, Мочола 'település Beregszásztól DK-re' 1327: *Machala* (GYÖRFFY 1: 544), 1358: *Machula* (AnjouOkm. 7: 382), 1530: *Motsola* (Conscr. Port.), 1541: *Motsola* (uo.), 1544: *Mocjola* (uo.), 1550: *Motsola* (uo.), 1570: *Mocziola* (uo.), 1577: *Mochyla* (N. KISS 380), 1773: *Matsolya, Mocsolya* (LexLoc. 49), 1808: *Macsola, Macsolya* (LIPSZKY: Rep. 396), 1851: *Macsola vagy Mocsolya*

Makarja

(FÉNYES 3: 53), 1864/65: *Macsola* (PESTY 467), 1877: *Macsola* (Hnt.), 1913: *Macsola* (Hnt.), 1925: *Mačola*, 1930: *Močola* (ComBer. 109), 1944: *Macsola* (Hnt.), 1983: *Мочола* (ZO). A *Macsola* helységnév magyar eredetű, m. nyj.-i *mocsolya~macsola* 'pocsolya, len- vagy kenderáztató' (TESz. 2: 939) főnévből keletkezett, a helységet földrajzi környezetéről nevezték el. A hivatalos ukrán *Мочола* a magyar névből származik (FNESz., *Macsola*), vö. még rusz. *мочило* 'áztató, kenderáztató, gödör' (ЧОПЕЙ 190).

Magyarkerepec ld. Alsókerepec

Makarja, Макаръово 'település Munkácsról DK-re' 1393: *Makarya* (DocVal. 443), 1451: *Makarija* (TELEKI 10: 280), 1530: *Makarya* (Conscr. Port.), 1533: *Makarja* (uo.), 1541: *Makaria* (uo.), 1550: *Makarja* (uo.), 1570: *Makaria* (uo.), 1773: *Makaria* (LexLoc. 56), 1808: *Makaria*, *Makariowá* (LIPSZKY: Rep. 401), 1851: *Makaria* (FÉNYES 3: 62), 1877: *Makária* (Hnt.), 1913: *Makarja* (Hnt.), 1925: *Makarjevo* (ComBer. 102), 1944: *Makarja*, *Макаръево* (Hnt.), 1983: *Макарове*, *Макарово* (ZO), 1995: *Макаръово*. A *Makarja* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. +1029/[1169]/1364: *Macharii* szn. (ÁrpSzt. 504)]. Az alapjául szolgáló szn.-hez ld. még rom. *Macarie* szn. (CONSTANTINESCU 98), ukr. *Макаръь*, *Макарію* szn. (HRINČENKO 4: 555). A név végső forrása a gör. *Μακαριος* 'boldog' szn. (FNESz., *Makarja*). A hivatalos ukrán *Макаръово* a magyar név szlávosításával keletkezett.

Makarjova ld. Makarja Makkosjánosi ld. Jánosi

Makszemháza 'egyesült Ilosvával' 1341: *Makszemhaza* (GYÖRFFY 1: 541). A *Makszemháza* helységnév magyar eredetű, a *Makszem~Maxim* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *ház* főnévnek az összetételével keletkezett. A helységet a vlach Tatamer vajda fia, Makszem alapította, a névadó tehát román személy volt. A *Makszem* személynév a rom. *Maxim~Maxin~Maxen* (CONSTANTINESCU 104) magyaros írásváltozata [vö. még 1240: *Maxim* (ÁrpSzt. 532)]. A személynév latin eredetű, de megtalálható a szláv nyelvekben is, vö. bolg. *Максим*, szb.-hv. *Maksim*, lengy. *Maksym*, ukr. *Максим* stb. (KISS 1992: 280-1). A *Makszemháza* nevet idővel kiszorította a használatból az *Ilosva patak* melletti fekvésre utaló *Ilosva* név (ld. *Ilosva* szócikkét).

Malmos ld. Sztrojna

Márok 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re' 1220: *Mark*, *Marc* (GYÖRFFY 1: 544), 1248: *Mark* (uo.), 1397: *March* (ZichyOkm. 5: 35), 1530: *Marok* (Conscr. Port.), 1541: *Marok* (uo.), 1550: *Marok* (uo.), 1564: *Marok* (uo.), 1570: *Marok* (uo.), 1773: *Márok* (LexLoc. 47), 1808: *Márok* (LIPSZKY: Rep. 413), 1851: *Papi-Márok* (FÉNYES 3: 70), 1864/65: *Márok* (PESTY 469), 1877: *Márok* (Hnt.), 1913: *Márok* (Hnt.), 1941: *Márokpapi*

(Hnt.). A *Márok* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. A *Márok* szn. a m. *Márk* [vö. 1211: *Marcu* (PRT. 10: 515)] keresztnévből származik a mássalhangzó-torlódás feloldásával (FNESz., *Márok*). 1941-ben egyesült a szomszédos Márokpapi faluval (MEZŐ 1999: 238).

Márokpapi ’település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re’ 1261: *Pop* (GYÖRFFY 1: 546), 1284: *Popy* (ZichyOkm. 1: 55-6), 1530: *Papj* (Conscr. Port.), 1541: *Papj* (uo.), 1550: *Papj* (uo.), 1564: *Marokpapj* (uo.), 1570: *Papi* (uo.), 1773: *M. Papi* (LexLoc. 47), 1808: *Papi* (*Márok*-) (LIPSZKY: Rep. 495), 1851: *Papi-Márok* (FÉNYES 3: 194), 1864/65: *Márok papi* (PESTY 470), 1877: *Papi* (*Márok*-) (Hnt.), 1913: *Márokpapi* (Hnt.), 1941: *Márok* + *Márokpapi* = *Márokpapi* (Hnt.), 1973: *Márokpapi* (Hnt.). Az elsődleges *Papi* helységnév magyar eredetű, a m. *pap* főnév birtoklást kifejező -i helynévképzős változatából származik. A település eredetileg papi, egyházi birtok volt (FNESz., *Márokpapi*). A 17. század elejéről adatolható *Márokpapi Márok*- előtagja a szomszédos *Márok* község nevéből származik. 1941-ben a két település egyesült *Márokpapi* néven (MEZŐ 1999: 238).

Martinca ld. Kismartinka

Martincafalva ld. Krajnamartinka

Mártonka ld. Kismartinka

Maszárfalva, Герпово ’település Ilosvától ÉNy-ra’ 1398: *Massor falwa* (ZsigmOkl. 1: 5710), 1410: *Massorfalua* (uo. 2/2: 377), 1530: *Mazarfalwa* (Conscr. Port.), 1541: *Mazorfalwa* (uo.), 1543: *Mazarfalwa* (uo.), 1550: *Mazzarffalwa* (uo.), 1645: *Maczarfalva* (MAKKAI 373), 1773: *Maszarfalva*, *Nyegrowa* (LexLoc. 49), 1808: *Maszarfalva*, *Negrowá*, *Nigrowá*, *Nyigrowá* (LIPSZKY: Rep. 415), 1851: *Maszárfalva* (FÉNYES 3: 73), 1877: *Maszárfalva*, *Nyegrovo* (Hnt.), 1913: *Maszárfalva* (Hnt.), 1944: *Maszárfalva*, *Hezpovo* (Hnt.), 1983: *Hezpove*, *Hezpovo* (ZO), 1995: *Hezpovo*. A *Maszárfalva* helységnév magyar eredetű, a *Maszár* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynévi előtag ukrán vagy román, vö. ukr. *Mocóp~Mocópa* csn. (BOGDAN 190), illetve rom. *Mosor~Mosora* csn. (JORDAN 1983: 317, CONSTANTINESCU 327), telepítő kenéz viselte ezt a nevet (KISS 1992: 271-2). A párhuzamos, 1946-tól hivatalos ukrán *Hezpovo* névalak szintén személynévi eredetű, vö. ukr. *Hezpa~Hezpe* szn. Ez a rom. *Negru* szn. átvétele (CONSTANTINESCU 334), ld. rom. *negru* ’fekete, koszos, szennyes, sötét bőrű, barna képű’ (DRM. 2: 103).

Mátyásfalva ’elpusztult falu Lohó és Bubuliska környékén’ 1600: *Mátyásfalva* (LEHOCZKY 3: 826), 1600: *Mátfalva* (DEZSŐ 261). A *Mátyásfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Mátyás* kereszt- [1181: *Mathia(s)* (ÁrpSzt. 528)] vagy családnévnek [1400: *Emericum Mathyas* (ZsigmOkl. 2/1: 56, KÁZMÉR 1993: 718)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Bár a *Mátyás* név adatolható az ukránból [1481: *Мѣтѣашъ* (CCYM. 1: 623), *Матѣашъ* (HRINČENKO 4: 556)], alapító kenéze mégis magyar lehetett,

mert a keleti szláv nyelvekben az egyházi szl. *Матѣѡ* alapján a keresztnév *Mamѣѡ~Mameiŭ* 'Máté' változata terjedt el (CCYM. 1: 581). A település a 17. században elpusztult, nevét később egy *Matyasóc* nevű kocsmá öröközte meg (LEHOCZKY 3: 826). A kocsmánév egy párhuzamos ruszin helységnévből keletkezett (*Matyasóc* tkp. 'Mátyás faluja, emberei'). Valószínűleg e falu emlékét őrzik a Bubuliska határában a 19–20. században adatolt *Matasu* dűlőnév (SEBESTYÉN 2008: 43–4).

Mátyus 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re' 1270/72/476: *Matheus* (GYÖRFFY 1: 545), 1323: *Mathyus* (ZichyOkm. 1: 240), 1530: *Matthÿus* (Conscr. Port.), 1543: *Mathÿos* (uo.), 1544: *Mathÿus* (uo.), 1550: *Mathÿws* (uo.), 1570: *Matthius* (uo.), 1773: *Mátyus* (LexLoc. 48), 1808: *Mátyus* (LIPSZKY: Rep. 416), 1851: *Mátyus* (FÉNYES 3: 74), 1864/65: *Mátyus* (PESTY 471), 1877: *Mátyus* (Hnt.), 1913: *Mátyus* (Hnt.), 1973: *Mátyus* (Hnt.). A *Mátyus* helységnév magyar eredetű, pusztai személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1181: *Matus* (Sztp. KritJz. 1: 42, ÁrpSzt. 530), 1237–40: *Mattyus* (PRT. 1: 780)]. Az alapjául szolgáló személynév a lat. *Matthaeus* 'Máté' keresztnévből származik (FNESz., *Mátyus*). LEHOCZKY szerint nevét a 12. században Bet, másképp Bethe Mátyusról, alapítójáról vagy tulajdonosáról kapta (LEHOCZKY 3: 419).

Medence, Мідяниця 'település Ilosvától Ny-ra' 1378: *Medencze* (DocVal. 276), 1463: *Medenche* (CSÁNKI 1: 417), 1530: *Medencze* (Conscr. Port.), 1541: *Medencze* (uo.), 1543: *Medenche* (uo.), 1550: *Medencze* (uo.), 1564: *Krajna Medencze* (uo.), 1566: *Krajna Medencze* (uo.), 1570: *Medenczie* (uo.), 1773: *Medencze*, *Medinitz* (LexLoc. 51), 1808: *Medencze*, *Medincze*, *Medjanicza* (LIPSZKY: Rep. 417), 1851: *Medencze*, *Migyanicza* (FÉNYES 3: 75), 1877: *Medence*, *Migyanica* (Hnt.), 1913: *Medence* (Hnt.), 1925: *Midjanice*, 1930: *Medenice* (ComBer. 106), 1944: *Medence*, *Мѣдѣниця* (Hnt.), 1983: *Мі́дяниця*, *Мѣдѣниця* (ZO). A *Medence* helységnév magyar eredetű, a *medence* 'a föld felszínének viszonylag mélyen fekvő vagy hegységektől körülvevett része' (ÉrtSz. 4: 975) főnévből keletkezett. A falu földrajzi környezetéről kapta a nevét. Bár a *medence* főnév szláv jövevényszó a magyarban (vö. KNEZSA 1955: 332), földrajzi köznévi jelentése egyik szláv nyelvben sem fejlődött ki. A 16. században használt *Krajnamedence* név előtagja a Hát hegységi *Krajná*-hoz való tartozására utalt. A hivatalos ukrán *Мі́дяниця* a magyar névből keletkezett tudatos szlávósítással (FNESz., *Medence*).

Medvefalva ld. Medvegyóc

Medvefalva ld. Medvezsa

Medvegyóc, Медведівці 'település Munkácsról ÉNy-ra' 1543: *Medwefalwa* (Conscr. Port.), 1544: *Medwe falwa* (uo.), 1564: *Medwefalwa* (uo.), 1570: *Meduefalua* (uo.), 1600: *Medvefalva* (DEZSŐ 261), 1641: *Medvedőcz* (HODINKA 82), 1693: *Medwedowtse* (uo. 371), 1773: *Medwedocz* (LexLoc. 50), 1808: *Medwedőcz*, *Medwedowce*, *Medvedjücz* (LIPSZKY: Rep. 418), 1851: *Medwedocz*

(FÉNYES 3: 76), 1864/65: *Medvegýocz, Medvegýúvci* (PESTY 418), 1877: *Medvegýoc* (Hnt.), 1913: *Fagyalos* (Hnt.), 1925: *Medveduvce*, 1930: *Medvědovce* (ComBer. 106-7), 1944: *Medvegýoc, Медвѣдьовцы* (Hnt.), 1983: *Медведици, Медведевцы* (ZO). A település elsődleges *Medvefalva* neve magyar eredetű, m. *Medve* személy- [vö. 1138/1329: *Medue* szn. (SZABÓ D. 130)] vagy családnévnek [1380k.: *Medve János* (KÁZMÉR 1993: 721)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A szlovákos *Medvegýoc* 'Medve emberei, házanépe' névalak párhuzamos névadás eredménye, a 17. században teljesen kiszorította a magyar nevet. A *medve* személynévként a szláv névadásban is él, vö. cs.-szlk. *Medved'*, ukr. *Медвідь* csn. (ЧУЧКА 374, MIZSER 2007b: 107). Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben létrehozott *Fagyalos* név a m. *fagyal* 'erdőben vadon tenyésző, az orgona rokonságába tartozó cserje' (ÉrtSz. 2: 517) főnévből ered, s a falu fagyalos erdei erdei motiválták (MEZŐ 1999: 242). A hivatalos ukrán *Медведици* a ruszin név ukránosított változata.

Medvezsa 'egyesült Tisovával' 1648: *Meduesse* (ComBer. 107), 1693: *Medwezia* (HODINKA 374), 1808: *Medvesa, Medvessa* (LIPSZKY: Rep. 418), 1873: *Medvezsa, Medvegya* (Hnt.), 1902: *Medvezsa* (Hnt.), 1913: *Medvefalva* (Hnt.), 1925: *Medveža*, 1930: *Medvězí* (ComBer. 107), 1944: *Medvezsa, Медвежье* (Hnt.). A *Medvezsa* helységnév talán ruszin víznévi eredetű, a név alapja a rusz. *медвежий* 'medvés' (ЧОПЕЙ 182) melléknév nőnemű formája. A név egy *Medvezsa voda~reka* 'Medvés víz, folyó' névből keletkezhetett. Az országos helységnévrendezés során, 1903-ban a falu nevét *Medvefalvá*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 242). Medvezsa 1967-ben egyesült Tisovával.

Melnicsna ld. Kismelnicsna

Melnicsna ld. Nagymelnicsna

Mezőgecse ld. Gecse

Mezőhomok ld. Homok

Mezőkaszony ld. Kaszony

Mezőterebes ld. Sztrabicsó

Mezővári ld. Vári

Migyanica ld. Medence

Mika 'elpusztult falu Barabás határában' 1343: *Myka* (GYÖRFFY 1: 545), 1418: *Mykan* (ZichyOkm. 6: 510), 1416: *Mika* (uo. 8: 283). A *Mika* helységnév magyar eredetű, pusztaság személynévből keletkezett magyar névadással. A személynév a *Miklós* kn. [1202-3k./15. sz.: *Miclous* (Szt. KritJz. 1: 62, ÁrpSzt. 541)] -a kicsinyítő képzős származéka (MEZŐ-NÉMETH 33).

Miklósfalva 'eltűnt falu Fehérágostonfalva és Szidorfalva között' 1600: *Miklósfalva* (DEZSŐ 261). A *Miklósfalva* helységnév magyar eredetű, a *Miklós* keresztnév [1202-3k./15. sz.: *Miclous* (Szt. KritJz. 1: 62, ÁrpSzt. 541)] vagy családnévnek [1449: *Miclos* (KÁZMÉR 1993: 734-5)] és a birtokos személyjellel

ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A helységet csak egy összeírásban említik, a 17. század elején valószínűleg elnéptelenedett.

Mikulóc ld. Kismogyorós

Miskafalva ld. Miskarovica

Miskarovica 'egyesült Bilaszovicával' 1648: *Miskarovica* (DEZSŐ 260), 1773: *Miskarovicza* (LexLoc. 54), 1808: *Miskárovicza*, *Misskárowica* (LIPSZKY: Rep. 428), 1851: *Miskarovicza* (FÉNYES 3: 92), 1873: *Miskarovica* (Hnt.), 1913: *Miskafalva* (Hnt.), 1925: *Miškarovice* (ComBer. 108), 1944: *Miskarovica*, *Мушкарэвіца* (Hnt.), 1946: *Мушкарэвіца* (ZO). A *Miskarovica* helységnév szlovák, esetleg zempléni ruszin személynévi eredetű. Kenézi alapítású falu, kenézei hosszú időn keresztül a *Miskar* család tagjai voltak [1699: *Miskar Kuzma*, 1772: *Marcus Miskár* (ЧУЧКА 388)]. A családnév alapja a szlk. *miškár*~rusz. *мешкаръ* 'herélő' foglalkozásnév, vö. m. *miskárol* ige (TESz. 2: 935), amihez az *-ica* képző kapcsolódik. 1904-ben, az országos helységnévrendezés során a falu nevét *Miskafalvá*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 249). *Miskarovica* 1960-ban egyesült Bilaszovicával.

Misztice, Імстичово 'település Ilosvától K-re' 1351: *Miszticze* (CSÁNKI 1: 418), 1364: *Mistische* (MIHÁLYI 54), 1383: *Mestiche* (DocVal. 304), 1462: *Myztyczew* (MIHÁLYI 440), 1542: *Myfihiczew* (Conscr. Port.), 1544: *Mjfticho* (uo.), 1550: *Mjftjczewo* (uo.), 1554: *Mjfticzew* (uo.), 1570: *Mjfticheo* (uo.), 1773: *Misticze*, *Imsticze* (LexLoc. 49), 1808: *Miszticze*, *Imstice*, *Imsticzowá* (LIPSZKY: Rep. 430), 1851: *Misticze*, *Imsticzovo* (FÉNYES 3: 105), 1877: *Misztice*, *Jmszticsova* (Hnt.), 1913: *Misztice* (Hnt.), 1925: *Imstičevo*, 1930: *Imstičovo* (ComBer. 71), 1944: *Misztice*, *Імстичово* (Hnt.), 1983: *Імстичеве*, *Імстичево* (ZO), 1995: *Імстичово*. A *Misztice* helységnév szláv eredetű, alapjául valószínűleg az ukr. R. *мѣстичь*~*мѣстич* 'városlakó, polgár' [1341: *мѣстыч* (CCUM. 1: 627)] főnév, vagy annak személynévi változata szolgált. A korai magyar *Miszticső* alakokból arra következtethetünk, hogy a helységnév végén a birtoklásra utaló *-ovo* képző található, ami a magyarban illeszkedett. A későbbi *-ice* végződés analógia útján kerülhetett a névbe. A hivatalos ukrán *Імстичово* a történelmi névhez képest másodlagos.

Mocsárka 'elpusztult falu Dragabártfalva és Nyíresfalva között' 1600: *Mocsárka* (DEZSŐ 261), 1610: *Machiarka* (ComBer. 109), 1645: *Motsarka* (MAKKAI 358). A *Mocsárka* helységnév magyar vagy ruszin eredetű. Alapjául a *mocsár* 'süppedékes, néhol sekély vízzel borított, többnyire vízinövényekkel sűrűn benőtt, földterület' (ÉrtSz. 5: 7) ~ rusz.~ukr. *мочарь*~*мочар* 'mocsár, ingovány, láp' (ЧОПЕЙ 190, HRINČENKO 2: 450, CYM. 4: 814) főnév magyar *-ka* kicsinyítő- vagy ruszin helynévképzős alakja szolgált. A falu földrajzi környezetéről kapta a nevét. A 16. század végén alapított helység az 1600-as évek végére elpusztult (LEHOCZKY 3: 827). LEHOCZKY Kisfaludnál jegyzi meg, hogy „a Mocsárka nevű pusztá e falu határához tartozik” (uo. 352).

Mogyorós ld. Kismogyorós
Mogyorós ld. Nagymogyorós

Munkács, Мукачево 'járási központ' 1150/13–14. sz.: *Muncas* (An.), 1200: *Muncas* (GYÖRFFY 1: 545), 1263: *Munkach* (ÁÚO. 8: 68), 1446: *Munkacz* (ZichyOkm. 9: 110), 1530: *Munkatz* (Conscr. Port.), 1543: *Mwnkacsf* (uo.), 1550: *Munkats* (uo.), 1773: *Munkács* (LexLoc. 51), 1808: *Munkács, Mukatsium, Munkač, Munkácsová* (LIPSZKY: Rep. 439), 1851: *Munkács, Munkacowo* (FÉNYES 3: 119-21), 1877: *Munkács, Munkácsovo* (Hnt.), 1913: *Munkács* (Hnt.), 1925: *Mukačevo* (ComBer. 110-1), 1944: *Munkács* (Hnt.), 1983: *Мукачеве, Мукачево* (ZO). A *Munkács* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1138/1329: *Muncas* szn. (SZABÓ D. 205), 1220/1550: *Munkach* (VárReg. 119, ÁrpSzt. 571)]. Az alapjául szolgáló személynév a szláv eredetű m. *munka* főnév -cs kicsinyítő képzős származéka (FNESz., *Munkács*). Az ukrán névtani szakirodalomban a helységnévnek több etimológiája él, ezek tudományos megalapozottsága azonban csekély. KRUIHLJAK két, népetimológias magyarázatát adja: egyrészt a szl. *мýка* 'munka' szóból eredezteti, szerinte ugyanis a vár építésénél a környék lakói sokat dolgoztak (ez a magyarázat egyébként a magyar néphagyományban is megvan). Másrészt elképzelhetőnek tartja, hogy a *мыка* 'liszt' származéka, s a vár közelében álló vízimalomról kapta a nevét, mert „a liszttel a környéken időtlen-idők óta kereskedtek” (КРУГЛЯК 88). JANKO igazodik a hivatalos ukrán tudományos nézetekhez: adatai szerint a város és a vár a Kijevi Rusz része volt, igaz első írásos említéséről csak 1196-ból tud. Elképzelhetőnek tartja, hogy a m. *munka* szóból származhat, de valószínűbb szerinte, hogy egy régi szl. *Мукач személynév -is birtokos képzős alakja (ЯНКО 237). Ugyan megemlíti, hogy a történelmi forrásokban a helységnév *Munkács* alakban fordul elő, ennek azonban nem tulajdonít nagy jelentőséget. Mindkét szerző a mai hivatalos névalakot magyarázza, holott mind a *Mukačevo*, mind *Мукачеве~Мукачів* változatok hivatalos úton létrehozott alakok: előbbi a csehszlovák, utóbbiak a szovjet névadás termékei. A hagyományos, párhuzamos ruszin *Мункачово* a magyar név alapján keletkezett a birtoklást kifejező -ovo képző segítségével, ezért is anakronizmus a névben ukrán -is képzőt keresni. A helységnév korai, magyar eredetét bizonyítja, hogy mind a magyarban, mind a ruszinban megmaradt a nazális, ami hiányzik az újabb keletkezésű hivatalos cseh-ukrán-orosz nevekből. Ez azonban nem zavarja STANISLAVOT sem, aki szerint a nazális miatt még nem kell a magyarból származtatni a helység nevét, az ugyanis „tisztá szláv név” (STANISLAV 1: 525).

Munkácsovo ld. Munkács
Munkácsváralja ld. Váralja
Munkácsújfalú ld. Alsóschönborn

Muzgafalva 'eltűnt falu a Hát hegységben' 1645: *Muzga Falwa* (MAKKAI 354). A *Muzgafalva* helységnév magyar eredetű, a *Muzga* csn.-nek és birtokos személyjellel ellátott *falú* főnévnek az összetételével keletkezett. Muzga János, a

munkácsi várhoz tartozó szabados 1619-ben kapott kenézséget, hogy a róla elnevezett helységet benépesítse (LEHOCZKY 3: 828). A kenézcsaládon kívül más nem telepedett le a faluban, 1682-ben már pusztá. A kenéz neve szláv, a *Muzga* csn. kapcsolatba hozható a lengy. *Mozga* (JORDAN 1983: 322), valamint az ebből származó rom. *Muzgovici* családnévvel (uo.) (KISS 1992: 282), mindezek magyarázatához ld. szl. *mozgъ 'agy' (TRUBAČEV 20: 94-7). Mivel a telepítésben főként ruszin kenézek vettek részt, a kenéz talán ruszin lehetett, bár a neve alapján magyar nemzetiségűnek kell tekintenünk, vö. m. *Mozga~Muzga* csn. [1471: *Blasius Mozga* (ZichyOkm. 11: 96, KÁZMÉR 1993: 751, 754)].

Muzsaly ld. Kismuzsaly

Muzsaly ld. Nagymuzsaly

Nádaspatak ld. Trosztyanica

Nagyábránka¹, Абранка 1610: *Nagj Abranka* (ComBer. 9), 1645: *Nagy Abramka* (МАККАИ 345), 1728: *Abrahanka* (LEHOCZKY 3: 6), 1773: *Nagy Abranka* (LexLoc. 54), 1808: *Ábránka (Nagy-), Abránka, Kusnica* (LIPSZKY: Rep. 2), 1851: *Ábránka (Nagy, Kis)* (FÉNYES 1: 6), 1877: *Ábránka (Nagy-)* (Hnt.), 1881: *Nagyábránka, Abravka* (Lehoczky 3: 6), 1902: *Ábránka* (Hnt.), 1924: *Abranka*, 1930: *Abranka* (ComBer. 9), 1944: *Ábránka, Абранка* (Hnt.), 1983: *Абранка* (ZO). Az *Ábránka* helységnév magyar víznévi eredetű, magyarázatához ld. *Kisábránka¹* szócikkét. A történelmi név *Nagy-* előtagja a szomszédos *Kisábránka¹* nevének előtagjával állt korrelációban. A két falu 1899-ben *Ábránka* néven egyesült (MEZŐ 1999: 17). A hivatalos ukrán *Абранка* helységnév a magyar név átvétele.

Nagyábránka², Локитъ 'település Ilosvától É-ra' 1645: *Nagy Abrahamka* (МАККАИ 355), 1773: *Nagy Ábránka, Lokoty* (LexLoc. 50), 1808: *Ábránka (Nagy-), Lokoty* (LIPSZKY: Rep. 2), 1851: *Ábránka (Nagy), Lokoti* (FÉNYES 1: 6), 1877: *Ábránka (Nagy-), Lokoty* (Hnt.), 1913: *Nagyábránka* (Hnt.), 1925: *Lokot'*, 1930: *Loket* (ComBer. 99), 1944: *Nagyábránka, Локооть* (Hnt.), 1983: *Локитъ, Локооть* (ZO). Az *Ábránka* helységnév víznévi eredetű, magyarázatához ld. *Kisábránka¹* szócikkét. A munkácsi uradalmi településnek 1649-ben felváltva Ábránkai Mihály, Miklós és Péter volt a kenéze, addig a többiek a Nagy Ilosva és Nagy-Ábránka nevű patakokban halásztak (LEHOCZKY 3: 8). A kenézek családnéve a településnévhez képest másodlagos. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisábránka²* nevének előtagjával áll korrelációban. A hivatalos ukrán *Локитъ* név a rusz. *локоть* 'könyök, alkar' (ЧОПЕЙ 171) főnévből származik, s arra utalhat, hogy a falu a patak egyik kanyarulatában keletkezett.

Nagyalmás, Яблунів 'település Munkáctól DK-re' 1393: *Almas* (SztárayOkl. 1: 522), 1398: *Almas* (ZsigmOkl. 1: 5191), 1530: *Nagy almaf* (Conscr. Port.), 1541: *Nagh Almaf* (uo.), 1543: *Nagy Almas* (uo.), 1550: *Nagj Almas* (uo.), 1773: *N. Almás, Almass* (LexLoc. 48), 1808: *Almás (Nagy-), Almás* (LIPSZKY: Rep. 7), 1851: *Almás (Nagy)* (FÉNYES 1: 21), 1877: *Almás (Nagy-), Jablunovo* (Hnt.),

1913: *Beregnagyalmás* (Hnt.), 1925: *Almaš Vel.*, 1930: *Jablonovo* (ComBer. 74), 1944: *Beregnagyalmás, Яблуніво* (Hnt.), 1983: *Яблунів, Яблонов* (ZO). Az *Almás* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Kisalmás* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisalmás* nevének *Kis-* előtagjával áll korrelációban. A megyei hovatartozásra utaló *Bereg-* előtagot 1902-ben kapta (MEZŐ 1999: 258). Az ukrán *Яблунів* 'Almás' tükörfordítás a magyarból, vö. rusz.-ukr. *яблоня~яблуня* 'almafa' (ЧОПЕЙ 438, HRINČENKO 4: 534, СУМ. 11: 619).

Nagybakta ld. Bakta

Nagybakos, Свобода 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1898: *Bakos* (Hnt.), 1907: *Nagybakos* (Hnt.), 1913: *Nagybakos* (Hnt.), 1944: *Nagybakos* (Hnt.), 1983: *Свобода* (ZO). A *Bakos* helységnév magyar eredetű, magyarázathoz ld. *Kisbakos* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisbakos* nevének előtagjával áll korrelációban. A falu Nagylónya külterületi lakott helyéből vált önálló településsé. A hivatalos ukrán *Свобода* az 1920-as években alkotott cseh *Svoboda* tkp. 'Szabadság' helységnév átvétele. A cseh hatóságok *Svoboda* néven a nagylónyai határból kiszakított külterületi lakott helyekből légiós telepet hoztak létre, ahová ruszin lakosságot telepítettek.

Nagybégány, Велика Бийгань 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1332/5: *Bygan, Beken* (GYÖRFFY 1: 530), 1347: *Began* (ZichyOkm. 2: 278), 1397: *Noghbegin* (ZsigmOkl. 1: 4966), 1530: *Nagh Began* (Conscr. Port.), 1541: *Nagh Began* (uo.), 1543: *Nagj Began* (uo.), 1544: *Nagj Begjany* (uo.), 1773: *Nagy Bégány* (LexLoc. 47), 1808: *Bégány (Nagy-)* (LIPSZKY: Rep. 43), 1851: *Bégány (Kis és Nagy)* (FÉNYES 1: 107), 1864/65: *Nagy bégány* (PESTY 419), 1877: *Bégány (Nagy-)* (Hnt.), 1913: *Nagybégány* (Hnt.), 1925: *Vel'ka Begaň, Velikij Begaň*, 1930: *Běhaň Veliká* (ComBer. 161-2), 1944: *Nagybégány* (Hnt.), 1983: *Велика Бігань, Великая Бегань* (ZO), 1992: *Велика Бийгань*. A *Bégány* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Kisbégány* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisbégány* nevének előtagjával van korrelációban. A hivatalos ukrán *Велика Бийгань* részfordítás a magyarból (FNESz., *Nagybégány*).

Nagybereg, ld. Bereg

Nagybisztra 'egyestől Szolyvával' 1570: *Biztra* (Conscr. Port.), 1610: *Nagy Biztra* (ComBer. 34), 1630: *Nagybiftra* (Conscr. Port.), 1645: *Nagy Bisztra* (MAKKAI 349), 1773: *Nagy Bistra, Welike Bistre* (LexLoc. 52), 1808: *Nagy-Bisztra, Welká-Bystra, Velké-Bisztri* (LIPSZKY: Rep. 61), 1851: *Bisztra (Nagy)* (FÉNYES 1: 136), 1873: *Bisztra (Nagy), Bisztroje* (Hnt.), 1882: *Nagy Bisztra, Bisztroje* (Hnt.), 1930: *Bystrý Veliký* (ComBer. 34). A *Bisztra* helységnév szláv eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Bisztra* folyó mellett jött létre a 16. században, s róla kapta a nevét, vö. *Біскупіи номік* (SHU. 49). A név magyarázatához ld. *Bisztra* szócikkét. A megkülönböztető szerepű *Nagy-* előtag

a szomszédos *Kisbisztra* nevének előtagjával állt korrelációban. A falu a 30-as években egyesült Szolyvával.

Nagyborzsova ld. Borzsova

Nagybresztó, Бресѣтѣ 'település Munkácsról ÉK-re' 1600: *Nagy Bresztó* (DEZSŐ 247), 1630: *Bresztó* (Conscr. Port.), 1645: *Nagy Bresztó* (MAKKAI 349-50), 1773: *Nagy Bresztó, Welike Bresto* (LexLoc. 52), 1808: *Bresztó (Nagy-), Břestow (Welký), Bresztüv (-velki)* (LIPSZKY: Rep. 78), 1851: *Bresztó (Kis és Nagy)* (FÉNYES 1: 167), 1877: *Bresztó (Nagy-), Bresztuv* (Hnt.), 1913: *Ormód* (Hnt.), 1925: *Brestov* (ComBer. 30), 1944: *Bresztó, Бресмоѣ* (Hnt.), 1983: *Бресміе, Бресмоѣ* (ZO). A *Bresztó* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kisbresztó* szócikkét. A *Nagy-* előtag az egykori *Kisbresztó* nevének előtagjával állt korrelációban. A magyar *Ormód* helységnevet 1890-ben hozták létre Nagybresztó és Ploszkánfalva egyesülésekor (MEZŐ 1999: 286). A hivatalos ukrán *Бресміе* a ruszin névből származik.

Nagycserjés ld. Kicsorna

Nagydobrony, Велика Добронь 'település Munkácsról Ny-ra, az Ungvári járásban' 1248: *Dubrun* (SZIRMAY 323), *Dobron* (GYÖRFFY 1: 538), 1270: *Dobrun* (uo.), 1340: *Dobron* (ZichyOkm. 1: 569), 1354: *Nogdobron* (AnjouOkm. 6: 213), 1530: *Dobron* (Conscr. Port.), 1542: *Nag Dobron* (uo.), 1570: *Nağ Dobroń* (uo.), 1773: *Nagy Dobron, Dobronowa* (LexLoc. 55), 1808: *Dobrony (Nagy-)* (LIPSZKY: Rep. 138), 1851: *Dobrony (Nagy)* (FÉNYES 1: 271), 1864/65: *Nagy Dobrony* (PESTY 420), 1877: *Dobrony (Nagy-)* (Hnt.), 1913: *Nagydobrony* (Hnt.), 1925: *Velka Dobroń*, 1930: *Dobroń Veliká* (ComBer. 162), 1944: *Nagydobrony* (Hnt.), 1983: *Велика Добронь Великая Добронь* (ZO). A *Dobrony* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Kisdobrony* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisdobrony* nevének előtagjával van korrelációban. A hivatalos ukrán *Велика Добронь* részfordítás a magyarból (FNESz., *Nagydobrony*).

Nagydubrovica ld. Dubrovica

Nagygút, Гут 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1312: *Guth* (ZichyOkm. 1: 136), 1530: *Gwth* (Conscr. Port.), 1533: *Nagj Gwutth* (uo.), 1541: *Nagy gwth* (uo.), 1550: *Nagy Gwth* (uo.), 1553: *Nagy-Gwutth* (N. KISS 165), 1570: *Nagj Gutth* (Conscr. Port.), 1773: *Nagy Guth* (LexLoc. 49), 1808: *Gúth (Kis-, Nagy-), Gutowo (Male-, Welke-)* (LIPSZKY: Rep. 220), 1851: *Gúth (Nagy)* (FÉNYES 2: 60), 1864/65: *Nagy Guth* (PESTY 422), 1877: *Gút (Kis-, Nagy-)* (Hnt.), 1913: *Nagy Gut* (Hnt.), 1925: *Vel'ky Gút*, 1930: *Gutovo Malé, Gutovo Veliké* (ComBer. 56-7), 1944: *Kétyút* (Hnt.), 1983: *Гараздівка, Гараздовка* (ZO), 1995: *Гым*. A *Gút* helységnév magyar eredetű, magyarázatához l. *Kisgút* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisgút* nevének előtagjával állt

korrelációban. Korábban *Kisgút* és *Nagygút* két különálló település volt, 1942-ben *Kétgút* néven egyesültek (MEZŐ 1999: 178).

Nagyiványi ld. Iványi

Nagylányfalva ld. Lányfalva

Nagylohó, Лохово 'település Munkáctól É-ra' 1484: *Loloh* (CSÁNKI 1: 417), 1542: *Laho* (Conscr. Port.), 1550: *Loho* (uo.), 1570: *Loho* (uo.), 1630: *Nagyloho* (uo.), 1773: *Nagy Loho, Lohowa* (LexLoc. 50-1), 1808: *Lohó (Kis-, Nagy-), Lohowá (-malá, -welká)* (LIPSZKY: Rep. 384), 1851: *Loho (Nagy)* (FÉNYES 3: 35-6), 1864/65: *Nagy Lohó, Velikoje* (PESTY 422), 1877: *Lohó (Nagy-), Lochovo* (Hnt.), 1888: *Nagy-Lohó, Lochowa* (Hnt.), 1913: *Beregszöllős* (Hnt.), 1983: *Лохове, Лохово* (ZO). A *Lohó* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kislohó* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kislohó* nevének előtagjával állt korrelációban. A két település 1888-ban *Beregszöllős* néven egyesült (MEZŐ 1999: 49). A hivatalos ukrán *Лохово* a történelmi ruszin név átvétele.

Nagylónya 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re' 1270: *Lonya* (GYÖRFFY 1: 543), 1285: *Lonya* (uo.), 1530: *Naghlonÿa* (Conscr. Port.), 1541: *Nagh Lonÿa* (uo.), 1543: *Nagÿ Lonÿa* (uo.), 1550: *Naghlonÿa* (uo.), 1570: *Nağ Lonia* (uo.), 1773: *Nagy Lonya* (LexLoc. 48), 1808: *Lónya (Nagy-)* (LIPSZKY: Rep. 386), 1851: *Lónya (Kis és Nagy)* (FÉNYES 3: 36), 1864/65: *Nagy Lónya* (PESTY 472), 1877: *Lónya (Nagy-)* (Hnt.), 1913: *Nagylónya* (Hnt.), 1934: *Kislónya+Nagylónya = Lónya* (Hnt.), 1973: *Lónya* (Hnt.). A *Lónya* helységnév valószínűleg szláv eredetű, magyarázatához ld. *Kislónya* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kislónya* nevének előtagjával állt korrelációban. A két település 1934-ben *Lónya* néven egyesült (MEZŐ 1999: 225).

Nagylucska, Великі Лучки 'település Munkáctól DNy-ra' 1505: *Nagylucska* (ComBer. 162), 1523: *Lucska* (uo. 474), 1530: *Luczka* (Conscr. Port.), 1533: *Lwtska* (uo.), 1541: *Nagh Lutſka* (uo.), 1543: *Lwcka* (uo.), 1570: *Luczka* (uo.), 1630: *Luczka* (uo.), 1773: *Nagy Lucska, Lucsok* (LexLoc. 56), 1808: *Lúcska (Nagy-), Lúčky* (LIPSZKY: Rep. 390), 1851: *Lucska (Nagy)* (FÉNYES 3: 48), 1877: *Lucska (Nagy-), Novoszelica, Lucski* (Hnt.), 1913: *Nagylucska* (Hnt.), 1925: *Velké Lučky, Velikije Lučky*, 1930: *Loučky Veliké* (ComBer. 162), 1944: *Nagylucska, Лучки* (Hnt.), 1983: *Великі Лучки, Великие Лучки* (ZO). A *Lucska* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kislucska* szócikkét. A *Nagy-* előtag *Kislucska* nevének előtagjával áll korrelációban. A hivatalos ukrán *Великі Лучки* (t. sz.) a magyar névből keletkezett részfordítással.

Nagymelnicsna 'elpusztult falu Sztrojna határában' 1579: *Nagymelnicsna* (LEHOCZKY 3: 746-7), 1682: *Nagymelnicsna* (uo.). A *Melnicsna* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kismelnicsna* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kismelnicsna* nevének előtagjával állt korrelációban. A falu

Sztrojna közelében feküdt, a 17-18. században pusztulhatott el. Nevével a 19. század végén dülönévben találkozunk (ЛЕНОЧКА уо.).

Nagymogyorós, Копинівці 'település Munkácsról É-ra' 1447: *Monyoros* (CSÁNKI 1: 418), 1533: *Magyaros* (Conscr. Port.), 1542: *Monyorofalua* (uo.), 1543: *Nagy mogyoros* (uo.), 1550: *Monyorof* (uo.), 1564: *Nagymogyoros* (uo.), 1570: *Mogioros* (uo.), 1773: *Nagy Mogyoros, Kopinocz* (LexLoc. 51), 1808: *Mogyoros (Nagy-), Kopinecz, Kopilnuczi* (LIPSZKY: Rep. 433), 1851: *Mogyorós (Kis és Nagy)* (FÉNYES 3: 109), 1864/65: *Nagy Mogyorós, Kapinuvci* (PESTY 423), 1877: *Mogyorós (Nagy-), Mokuluvci, Kopisuvci (!)* (Hnt.), 1913: *Nagymogyorós* (Hnt.), 1925: *Kopinovce* (ComBer. 88), 1944: *Nagymogyorós, Копиновцы* (Hnt.), 1983: *Копинівці, Копиновцы* (ZO). A *Mogyorós* helységnév magyar víznévi eredetű, a falu a *Mogyorós patak* mellett jött létre. A pataknév magyarázatához ld. *Kismogyorós* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kismogyorós* nevének előtagjával áll korrelációban. A párhuzamosan használt, hivatalos rusz. *Kopinóc* ~ ukr. *Копинівці* szn.-ból keletkezett, alapja a rusz. *Копун* szn. (ЧУЧКА 283), amihez az *-овці* képző kapcsolódik, jelentése 'Kopin emberei, faluja' (MIZSER 2007c: 454-5).

Nagymuzsaly, Мужієво 'település Beregszásztól K–DK-re' 1232: *Muse* (GYÖRFFY 1: 546), 1280: *Mwsey* (uo.), 1337/59: *Mwsay* (AnjouOkm. 7: 602), 1457: *Nagmusay* (ZichyOkm. 9: 583), 1530: *Naghmuſay* (Conscr. Port.), 1541: *Nagh mwſay* (uo.), 1542: *Nag Musay* (uo.), 1550: *Nagymufaj* (uo.), 1773: *Musay* (LexLoc. 49), 1808: *Musay (Nagy-), Musaly, Mužjowá* (LIPSZKY: Rep. 439), 1851: *Nagy-Muzsaj* (FÉNYES 3: 122-3), 1877: *Muzsaly (Nagy-), Muzsijovo* (Hnt.), 1913: *Nagymuzsaly* (Hnt.), 1925: *Velke Mužijovo* (ComBer. 112-3), 1944: *Nagymuzsaly* (Hnt.), 1983: *Мужієве, Мужиево* (ZO), 1992: *Мужієво*. A *Muzsaly* helységnév magyar eredetű, a név magyarázatához ld. *Kismuzsaly* szócikkét. A *Nagy-* előtag az elpusztult szomszédos *Kismuzsaly* nevének előtagjával van korrelációban. A hivatalos ukrán *Мужієво* a magyarból való tudatos szlávósítással (FNESz., *Nagymuzsaly*, MIZSER 2009: 68-9).

Nagyrosztoka¹, Велика Розтока 'település Ilosvától DK-re' 1655: *Nagy Rosztoka* (Úriszék 968), 1881: *Rosztoka, Bereg Rosztoka* (ЛЕНОЧКА 3: 679), 1877: *Rosztoka (Bereg-)* (Hnt.), 1913: *Gázló* ((Hnt.), 1925: *Rosztoka, Bereg Roztoka, Berežská Roztoka* (ComBer. 163), 1944: *Beregrosztoka, Ростока* (Hnt.), 1983: *Велика Розтока, Великая Ростока* (ZO). A *Rosztoka* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kisrosztoka* szócikkét. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisrosztoka* (*Ugocsarosztoka*, illetve *Szőlősrosztoka*) nevének előtagjával állt korrelációban. A 19. századtól a *Beregrosztoka* nevet használták, hogy megkülönböztessék az Ugocsa megyei *Kisrosztokától*. A falu nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Gázló*-ra változtatták, mert a *Borzs*a folyó mellett egy gázlónál fekszik (MEZŐ 1999: 122). A hivatalos ukrán *Велика Розтока* a történelmi név ukránosított változata.

Nagyrosztoka², Розтока 'település Volóctól ÉNy-ra' 1600: *Nagy-Rosztoka* (BÉLAY 267), 1630: *Rostoka* (Conscr. Port.), 1645: *Nagy Rosztoka* (MAKKAI 344), 1773: *Nagy Rosztoka, Nissna Rostoka* (LexLoc. 55), 1808: *Rosztoka* (*Nagy-*), *Rostoka* (*Welká-*) (LIPSZKY: Rep. 564), 1851: *Rosztóka* (*Nagy-*) (FÉNYES 3: 300), 1873: *Rosztoka* (*Nagy*), *Velika-Rosztoka* (Hnt.), 1913: *Alsóhatárszeg* (Hnt), 1930: *Rosztoka Nižni* (ComBer. 138-9), 1944: *Nagyrosztoka, Велика Ростокa* (Hnt.), 1960: *Нижня Ростокa*, 1983: *Розтока, Ростокa* (ZO). A *Rosztoka* helységnév ruszin eredetű, magyarázatához ld. *Kisrosztoka* szócikkét. A falu a *Zsdenyovka patak* mellett jött létre. A *Nagy-* előtag a szomszédos *Kisrosztoká*-tól (LEHOCZKY 3: 680) különböztette meg. Az *Alsóhatárszeg* név 1904-ben, a helységnévrendezés során keletkezett (MEZŐ 1999: 264), a falu ugyanis a történelmi országhatár közelében fekszik. A ruszin *Велика Ростокa* párhuzamos névadással jött létre. A hivatalos *Розтока* a történelmi név ukránosított változata a jelzői tag elhagyásával.

Nagytibava, Тибавa 'település Szolyvától K-re' 1468: *Thybafalwa* (ComBer. 154), 1610: *Buznicza* (uo.), 1630: *Tiboua* (Conscr. Port.), 1645: *Busnicza al. Tibova* (MAKKAI 347), 1773: *Nagy Tibava, Velika Tibawa* (LexLoc. 54), 1808: *Tibava* (*Nagy-*), *Tybawa* (*Welká-*) (LIPSZKY: Rep. 682), 1851: *Tibava* (*Kis és Nagy*) (FÉNYES 4: 203), 1877: *Tibava* (*Nagy-*), *Velika-Tibava* (Hnt.), 1913: *Havasalja* (Hnt.), 1925: *Tibava*, 1930: *Tybava* (ComBer. 154), 1944: *Nagytibava, Велика Тибава* (Hnt.), 1983: *Тибава* (ZO). Az elsődleges *Tibafalva* név a *Tiba* személy- [1204: *Tyba* (ÁrpSzt. 752)] vagy családnévnek [1327: *petrus Tyba* (ZichyOkm. 1: 296, KÁZMÉR 1993: 1064)] és a birtokos személyjeles *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Az újabb *Tibava* helységnév ruszin eredetű, egy *Tibava vesь* 'Tiba faluja' szerkezetből önállósodott, s valószínűleg párhuzamos névadással jött létre. A ruszin név a lakosság elszlávosodásával már a 17. században kiszorította a magyar alakot. A 18. században két szomszédos település viselte a *Tibava* nevet, a megkülönböztető szerepű *Nagy-* előtag *Kistibava* nevének előtagjával állt korrelációban. *Kistibava* 1889-ben egyesült a szomszédos Kismartinkával (MEZŐ 1999: 240). A magyar *Havasalja* névváltozat 1903-ban jött létre (MEZŐ 1999: 266), arra utalt, hogy a falu a havasok lábánál fekszik. A 17. század első feléből adatolt *Busnica* név azzal magyarázható, hogy Rákóczi Zsigmond 1592-ben adott kenézséget Czibar Mihálynak és Bobaly Jánosnak, hogy a falut, melynek neve *Vusnica* legyen, külső jobbágyokkal vagy lengyelországi jövevényekkel megnépesítsék (LEHOCZKY 3: 262-3). Ez azt bizonyítja, hogy a helység a 16. század végén elpusztulhatott, 1649-ben azonban már újra népes település. Új lakói a történelmi nevet vitték tovább, s a *Vusnica~Busnica* név eltűnt a használatból. A hivatalos ukrán *Тибава* a történelmi ruszin név átvétele.

Namény ld. Vásárosnamény

Negrova ld. Maszárfalva

Nelipina, Неліпино 'település Szolyvától K-re' 1430: *Nelepina* (CSÁNKI 1: 418), 1541: *Nolopino* (Conscr. Port.), 1543: *Nelepina* (uo.), 1566: *Nilipina* (uo.),

1570: *Nelepina* (uo.), 1630: *Nolopina* (uo.), 1693: *Nelipino* (HODINKA 372), 1773: *Nelipina*, *Nelipine* (LexLoc. 53), 1808: *Nelipina* (LIPSZKY: Rep. 454), 1851: *Nelipina* (FÉNYES 3: 136), 1877: *Hársfalva*, *Nelipina* (Hnt.), 1913: *Hársfalva* (Hnt.), 1925: *Nelipene*, *Nedlipino* (ComBer. 115), 1944: *Hársfalva*, *Нелъпино* (Hnt.), 1983: *Неліпине*, *Неліпино* (ZO), 1995: *Неліпино*. A *Nelipina* helységnév szláv eredetű, egy északi szl. *Nelępa 'nem szép' személynévnek a birtoklást kifejező *-inъ* képzős származéka. A 19. századtól használatos magyar *Hársfalva* névalak tudatos magyarítás eredménye. A magyar név már 1845-től adathozható (MIZSER 2007d: 79), megalkotásába belejátszhatott az itteni fürdőtelep szép hársfasorain kívül az is, hogy a ruszin *Nelipine* névalak tövét tévesen összekapcsolták az ukr. *лунa* 'hársfa' (CYM. 4: 487-8, HRINČENKO 2: 360) főnévvel (FNESz., *Hársfalva*).

Németkucsova ld. Kucsova

Novoszelica ld. Kislucska

Nyárasdomb ld. Újklenóc

Nyárasgorond 'elpusztult falu Gát határában' 1898: *Nyáras-Gorond* (Hnt.), 1907: *Nyárasgorond* (Hnt.), 1913: *Nyárasgorond* (Hnt.), 1944: *Nyárasgorond* (Hnt.). A *Nyárasgorond* helységnév magyar eredetű, dűlőnévből vált helységnévvé névátvitellel. A *Gorond* név magyarázatához ld. *Csikósgorond* szócikkét. A *Nyáras-* előtag nyárfákkal benőtt helyet jelöl. A település Gát külterületi lakott helye volt, a 20. század második felében elnéptelenedett.

Nyíresfalva, Дунковиця 'település Ilosvától Ny-ra' 15. sz.: *Nyires-Ujfalv* (CSÁNKI 1: 418), 1568: *Dunkofalva* (ComBer. 52), 1570: *Nireffalva* (Conscr. Port.), 1645: *Nyresfalva* (MAKKAI 355), 1720: *Nyres alias Dunkofalva* (KÁZMÉR 1970: 164), 1773: *Nyiresfalva*, *Dunkovicza* (LexLoc. 51), 1808: *Nyíresfalva*, *Dunkowica* (LIPSZKY: Rep. 469), 1851: *Nyíresfalva*, *Dankovicza* (FÉNYES 3: 153-4), 1877: *Nyíresfalva*, *Dunkavica* (Hnt.), 1913: *Nyíresújfalv* (Hnt.), 1925: *Dunkovice* (ComBer. 52), 1944: *Nyíresújfalv*, *Дунковиця* (Hnt.), 1983: *Дунковиця*, *Дунковиця* (ZO). Az elsődleges *Dunkófalva* név magyar eredetű, a *Dunkó* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynévhez ld. rusz. *Дунко* szn. (ЧУЧКА 216), vö. bolg. *Думко*, *Дунко* szn. (ZAIMOV 99-100). A név viselője ruszin vagy román kenéz lehetett. Idővel a *Dunkófalv*-t felváltotta a *Nyíresfalva* név, aminek előtagját 'nyírfaligetnek' vagy 'nyírfáktól szegélyezett patak'-nak értelmezhetjük. A névcseré okát abban kell keresnünk, hogy a megyében Munkácstól északkeletre már létezett egy másik *Dunkófalva*, s a homonímiát így szüntették meg (KISS 1992: 274). A *Nyíresfalva* helységnevet 1904-ben *Nyíresújfalv*-ra változtatták, hogy megkülönböztessék a zalai Nyíresfalvától (MEZŐ 1999: 276). A hivatalos ukrán *Дунковиця* párhuzamos névadással keletkezett a *Dunkófalva* név alapján.

Nyíresújfalv ld. Nyíresfalva

Nyírhalom ld. Berezinka

Obava Id. Dunkófalva
Óbégány Id. Kisbégány

Obláz 'egyesült Frigyesfalvával' 1570: *Obláz* (Conscr. Port.), 1600: *Oblaz* (DEZSŐ 262), 1630: *Oblaz* (Conscr. Port.), 1645: *Oblas* (MAKKAI 371), 1881: *Obláz* (LEHOCZKY 3: 639). Az *Obláz* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *облаз* 'meredek szikla, part' (CYM. 5: 518, HRINČENKO 3: 13) főnévből származik. A település természeti környezetéről kapta a nevét (MIZSER 2007b: 107-8). A falu 1570-ben keletkezett, az azévi összeírás ugyanis „nova pagus”-ként említi. Téves LEHOCZKY magyarázata, mely szerint „nevét az Oblázi családtól vette, amely első megszállója volt e helységnek. Mágócsi Ferenc 1608. február 9-én adott soltszói kenézséget Oblázi Kenéz Lőrincnek és Tamásnak” (LEHOCZKY 3: 639). A családnév azonban a település nevéből jött létre, ahhoz képest tehát másodlagos. Obláz a 19. század végén egybeépült Frigyesfalvával.

Ódávidháza, Старе Давидково 'település Munkácsról Ny-ra' 1364: *Dávidháza* (CSÁNKI 1: 414), 1394: *Dauidhaza* (ZichyOkm. 4: 535), 1530: *Dawjdhaza* (Conscr. Port.), 1542: *Dauidhaza* (uo.), 1550: *Dawid haza* (uo.), 1570: *Dauidhaza* (uo.), 1773: *O-Davidháza, Dawitkowa* (LexLoc. 49), 1808: *Dávidháza (Ó-), Dawidkowo (Staré-, Staroje-)* (LIPSZKY: Rep. 128), 1851: *Dávidháza (Ó)* (FÉNYES 1: 244), 1864/65: *Ódávidháza, Sztaroe Davidkovo* (PESTY 424), 1877: *Dávidháza (Ó-), Dávidkova* (Hnt.), 1913: *Ódávidháza* (Hnt.), 1925: *Davidkovo Staré* (ComBer. 148), 1944: *Ódávidháza, Старе Давидково* (Hnt.), 1983: *Старе Давидкове, Старе Давидково* (ZO), 1995: *Старе Давидково*. A *Dávidháza* helységnév magyar eredetű, a *Dávid* [[XI]/Krón.: *David* (SRH. 1: 364, ÁrpSzt. 236)] kn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *ház* 'lakóhely, otthon' főnévnek az összetételével keletkezett. A falut alapítójáról vagy későbbi tulajdonosáról nevezték el. Az *Ó*-előtag a szomszédos *Ujdávidháza* nevének előtagjával van korrelációban, arra utal, hogy a két falu közül *Ódávidháza* jött létre korábban. A hivatalos ukrán *Старе Давидково* a magyar név szlávósított formája.

Oláhcsertész Id. Csértész
Oláhkerepec Id. Felsőkerepec

Olekszandrovica 'elpusztult falu Szolyva közelében' 1645: *Aloxandricza* (MAKKAI 373), 1649: *Olexandrovicza* (LEHOCZKY 3: 833). Az *Alexandrovica~Olexandrovica* helységnév ruszin eredetű. A helységnév a rusz. *Олександръ* 'Sándor' (ЧОПЕЙ 233) szn. -ica képzős alakjából keletkezett. Kenézi alapítású falu volt, nevét alapító kenézéről kapta. A falu a 17. század második felében már valószínűleg elnéptelenedett.

Olenyova, Оленьово 'település Szolyvától ÉNy-ra' 1600: *Olenova* (DEZSŐ 263), 1630: *Olenowa* (Conscr. Port.), 1773: *Olenowo, Olenova* (LexLoc. 53), 1808: *Olenyová, Oleňová* (LIPSZKY: Rep. 476), 1851: *Olenyova* (FÉNYES 3: 161), 1877: *Olenyova* (Hnt.), 1913: *Szarvaskút* (Hnt.), 1925: *Oleňova*, 1930:

Oleňovo (ComBer. 122-3), 1944: *Olenyova*, *Оленьово* (Hnt.), 1983: *Оленеве*, *Оленово* (ZO), 1995: *Оленьово*. Az *Olenyova* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *олень* 'szarvas' (ЧОПЕЙ 233, СУМ. 5: 688, HRINČENKO 3: 51) főnévből keletkezett *-ova* birtoklást, valamivel való ellátottságot kifejező képzővel, jelentése 'Szarvasos, szarvasokban bővelkedő (hely, erdő)'. Nem zárható ki teljesen víznévi származtatása sem, ebben az esetben egy *Olenyova voda~reka* 'Szarvasos víz, Szarvas folyó' névből jöhetett létre. A falu nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Szarvaskút*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 283). Bár az *Олень* személy- és családnévként előfordul a kárpátaljai ruszinok körében (ЧУЧКА 416-7), személynévi származtatása teljesen kizárható. A hivatalos ukrán *Оленьово* a ruszin név átvétele.

Ormód ld. Nagybresztó Oroszbukóc ld. Bukóc

Oroszi, Opociebo 'település Beregszásztól K–DK-re' 1260: *Vruzy* (GYÖRFFY 1: 546), 1319: *Orvzy* (uo.), 1530: *Orozj* (Conscr. Port.), 1543: *Orozj* (uo.), 1550: *Orozj* (uo.), 1553: *Orozj* (N. KISS 140), 1773: *Oroszi*, *Orosin* (LexLoc. 49), 1808: *Oroszi*, *Orosow*, *Orosyowo* (LIPSZKY: Rep. 482), 1851: *Oroszi* (*Sáros*) (FÉNYES 3: 168), 1877: *Oroszi* (*Sáros-*), *Oroszijovo* (Hnt.), 1913: *Sárosoroszi* (Hnt.), 1925: *Šarošorosi*, 1930: *Orosijovo* (ComBer. 123), 1944: *Sárosoroszi* (Hnt.), 1983: *Opociebo*, *Opocuebo* (ZO), 1992: *Opociebo*. Az *Oroszi* helységnév magyar eredetű, az *orosz* népnév birtoklást kifejező *-i* képzős származéka. A borsovai vár közelébe telepített, katonáskodó orosz jobbágyokkal hozható kapcsolatba. A 19. századtól használatos *Sáros-* előtag a lapályos, vizes tájra utal. A régi, párhuzamos ruszin *Opociuovo* a magyar név alapján keletkezett. A hivatalos ukrán *Opociebo* a ruszin név ukránosított változata (FNESz., *Sárosoroszi*).

Oroszijovo ld. Oroszi Oroszkucsova ld. Kucsova Orosztelek ld. Ruszkóc

Oroszvég 'egyesült Munkácsal' 1360: *Orozvig* (MIHÁLYI 601), 1533: *Orozweg* (Conscr. Port.), 1542: *Orozwich* (uo.), 1550: *Orozwyg* (uo.), 1570: *Orozwegh* (uo.), 1645: *Oroszwegh* (MAKKAI 337), 1773: *Oroszvég* (LexLoc. 51), 1808: *Oroszvég*, *Oroswigow*, *Oroswygowó* (LIPSZKY: Rep. 483), 1851: *Oroszvég* (FÉNYES 3: 170), 1873: *Oroszvég*, *Roszvigovo* (Hnt.), 1913: *Oroszvég* (Hnt.), 1925: *Rosvigovo*, *Rozvigovo*, 1930: *Rosvegovo* (ComBer. 124), 1944: *Oroszvég* (Hnt.). Az *Oroszvég* helységnév magyar eredetű, az *orosz* népnévnek és a *vég* 'faluvég, rész' (TESz. 3: 1104) főnévnek az összetételével keletkezett (FNESz., *Oroszvég*). A falu a munkácsi várnál szolgálatot teljesítő ruszin katonák és parasztok faluja volt. A párhuzamosan használt ruszin~ukrán *Opocvuzovo~Pocvuzovo* a magyar név alapján jött létre. A település 1946 után egyesült Munkácsal.

Oszij Id. Szajkófalva

Ossza 'egyesült Hankovicával' 1898: *Ossza* (Hnt.), 1907: *Osszatelep* (Hnt.), 1913: *Osszatelep* (Hnt.), 1944: *Osszatelep*, *Осамелень* (Hnt.). Az *Ossa* helységnév ruszin víznévi eredetű, vö. *Ocá nomik* (SHU. 403). A pataknev valószínűleg a rusz.-ukr. *ocúka~ocúna* 'rezgőnyár' fanév (HRINČENKO 3: 66, ЧОПЕЙ 237) származéka, vö. szl. **os(ik)a~osina* (ŠMILAUER 134). Ld. még rusz.-ukr. *ocá* 'darázs' főnév (HRINČENKO 3: 64, CYM. 5: 751). A századforduló után a ruszin névhez a magyar *-telep* utótag kapcsolódott. A helység előbb Szászóka, majd Hankovica külterületi lakott helye volt.

Osszatelep Id. Ossza

Osztró 'ismeretlen fekvésű elpusztult falu' 1338: *Osztró* (CSÁNKI 1: 418). Az *Osztró* helységnév szláv eredetű, alapjául egy szl. *ostrovъ 'hegyes, csúcsos; sziget' (ŠMILAUER 135) szó szolgált. A helység valamely beregi folyó közelében egy szigetenél, esetleg egy gátnál jöhetett létre, pontos fekvése azonban nem ismert.

Ökörmező Id. Pálfalva

Ökörmező Id. Volóc

Órhegyalja Id. Podhering

Palánka 'egyesült Munkácsal' 1806: *Palánka* (ComBer. 160), 1808: *Palánka* (LIPSZKY: Rep. 491), 1851: *Palánka* (FÉNYES 3: 186), 1873: *Palánka (Vár-)* (Hnt.), 1900: *Várpalánka* (Hnt.), 1913: *Várpalánka* (Hnt.), 1925: *Polanok*, *Palanok* (ComBer. 160), 1944: *Várpalánka* (Hnt.). A *Palánka* helységnév magyar eredetű, a *palánka~palánk* 'cölöpkerítés, palánk, palánkkal körülvett település, erődítmény' (TESz. 3: 68) főnévből származik. A szó a magyarból a ruszinba is bekerült, vö. *паланка~паланокъ* 'palánk, deszkakerítés' (ЧОПЕЙ 246). Az ukr. *паланка* 'körülkerített kis kozák erődítmény' (HRINČENKO 3: 88, CYM. 6: 20) török átvétel. A név keletkezéséről LEHOCZKY a következőket írja: „Nevét az új helység a vár alján, a sáncok körül eltelepült palánkkerítéstől nyerte” (LEHOCZKY 3: 776-8). *Palánka* nevét a helységnévrendezés során *Várpalánká*-ra változtatták (Névvált. 60) a délvidéki *Palánká*-tól való megkülönböztetés céljából.

Palazalja Id. Pudpolóc

Pálfalva, Воловица 'település Ilosvától Ny-ra' 1600: *Pálfalva* (DEZSŐ 264), 1610: *Eőkör mezeő* (ComBer. 168), 1659: *Pálfalva* (LEHOCZKY 3: 643), 1808: *Pálfalva*, *Wolowica* (LIPSZKY: Rep. 492), 1851: *Pálfalva (Volvicza)* (FÉNYES 3: 187), 1877: *Pálfalva, Volovica* (Hnt.), 1913: *Beregpálfalva* (Hnt.), 1925: *Volovice* (ComBer. 168), 1944: *Beregpálfalva*, *Воловица* (Hnt.), 1983: *Воловица, Воловица* (ZO). A település elsődleges *Ökörmező* neve magyar eredetű, a m. *ökör* állatnévnek és a *mező* főnévnek az összetételével keletkezett.

A későbbi *Pálfalva* névváltozatban a *Pál* kereszt- [1138/1329: *Paul* (SZABÓ D. 131)] vagy családnév [1452: *Pal* csn. (KÁZMÉR 1993: 812)] és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnév szerepel. A *Pál* személynév előfordul a románban, vö. *Pal* (CONSTANTINESCU 130), a telepítő kenéz ezért román is lehetett (KISS 1992: 282). A *Pálfalva* név idővel kiszorította az *Ökörmező*-t. A két név talán eredetileg két önálló települést jelölt, amit a 17. század elejéről származó párhuzamos alakok bizonyíthatnak, s ezek egyesülésével csak az egyik név élt tovább. A megyei hovatartozásra utaló *Bereg*- előtag a helységnévrendezés során, 1903-ban került a névbe (MEZŐ 1999: 292). A hivatalos rusz.-ukr. *Воловиця* az *Ökörmező* név alapján jött létre párhuzamos névadással, ld. *Volóc*.

Papfalu ld. Papfalva

Papfalva, Ділок 'település Munkácsról K-re' 1371: *Papfalva* (CSÁNKI 1: 418), 1397: *Papifalu* (ZichyOkm. 5: 51), 1461: *Papyfalw*, *Papifaluv* (uo. 10: 179, CSÁNKI 1: 418), 1487: *Papyfalw* (KÁZMÉR 1970: 173), 1570: *Papfalua* (Conscr. Port.), 1630: *Papfalua* (uo.), 1645: *Pap Falwa* (MAKKAI 353), 1693: *Dilok* (HODINKA 373), 1773: *Pappfalva*, *Gyilogy* (LexLoc. 51), 1808: *Papfalva*, *Gyilok* (LIPSZKY: Rep. 495), 1851: *Papfalva*, *Dyilok* (FÉNYES 3: 194), 1877: *Papfalu* (Hnt.), 1913: *Beregpapfalva* (Hnt.), 1925: *Dilok*, *Gilok* (ComBer. 47-8), 1944: *Beregpapfalva*, *Дьлокъ* (Hnt.), 1983: *Ділок*, *Дилок* (ZO). A *Papfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *pap* és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett, alapításakor egyházi tulajdonú falu volt (LEHOCZKY 3: 643). Bár a település kenézi jogait 1610-ben Mágócsi Ferenc a *Pap* családnak adta, a falu jóval korábbi alapítású, így a kenézcsalád nem lehetett a névadó. A megyei hovatartozásra utaló *Bereg*- előtag 1903-ban, az országos helységnévrendezés során került a névbe (MEZŐ 1999: 293). A párhuzamosan használt, ma hivatalos ukrán *Ділок* alapszava a *ділок* 'két tájat, folyót, völgyet egymástól elválasztó hegy, hegygerinc' (ОНИШКЕВИЧ 1: 220) főnév. A falu a Hát hegy lejtőjén jött létre (KISS 1992: 282-3).

Papgyörgyfalva 'egyesült Feketepatakkal' 1600: *Papgyörgyfalva* (DEZSŐ 264), 1645: *Pap Gyeorgy Falva* (MAKKAI 356), 1773: *Pap-Györgyfalva*, *Gyurowicze* (LexLoc. 50), 1808: *Györgyfalva* (*Pap*-), *Gurawica*, *Juravicza* (LIPSZKY: Rep. 125), 1851: *Györgyfalva* (*Pap*), *Jurovicza* (FÉNYES 2: 73), 1873: *Györgyfalva* (*Pap*-), *Jarovica* (Hnt.), 1882: *Pap Györgyfalva*, *Jarovica* (Hnt.), 1925: *Jurovica* (ComBer. 76). A *Papgyörgyfalva* helységnév magyar eredetű, „...első megszállójától, Györgytől Gyurovicának nevezték a falut még az 1682-ki úrbér szerkesztésekor is” (LEHOCZKY 3: 644). A *Györgyfalva*~*Jurovica* helységnév bizonyára arra a magyarul *György*-nek, ukránul *Jurij*-nak hívott kenézre emlékeztet, aki a falut telepítette. A *Pap*- előtag KISS LAJOS szerint családnév (KISS 1992: 283), de elképzelhető foglalkozásnévi származtatása is. A név utótagja a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnév. A párhuzamosan használt ruszin *Юровиця* a kenéz nevének rusz.-ukr. *Юрій*~*Юрко* (ЧОПЕЙ 438)

megfelelőjéből keletkezett *-ica* képzővel. A település az 1900-as évek elején egyesült Feketepatakkal.

Papi ld. Csonkapapi

Papi ld. Márokpapi

Papifalu ld. Csonkapapi

Papifalu ld. Papfalva

Páskóc, Пашиківці 'település Volóctól ÉNy-ra' 1649: *Paskóc* (LEHOCZKY 3: 646), 1693: *Paskowec* (HODINKA 374), 1773: *Paskocz, Passkocz* (LexLoc. 55), 1808: *Paskócz, Passkowce, Paskücz* (LIPSZKY: Rep. 496), 1851: *Paszkócz* (FÉNYES 3: 200), 1873: *Páskóc* (Hnt.), 1913: *Hidegrét* (Hnt.), 1925: *Paškovec, Paškoc*, 1930: *Paškovce* (ComBer. 126), 1944: *Páskóc, Пашиковцы* (Hnt.), 1983: *Пашиківці, Пашиковцы* (ZO). A *Páskóc* helységnév ruszin víznévi eredetű, vö. *Пашиковець потік* (SHU. 414). LEHOCZKY szerint Vizniczki András ispán 1649-ben a *Paskovec patak* mellett falut kívánt alapítani, amit magáról Andrásfalvának nevezett el, de a falu később a patak nevét vette fel (LEHOCZKY 3: 646). A víznév valószínűleg dülönévből keletkezett, aminek az alapja a *Páska* szn. birtoklást kifejező *-овъci* képzős származéka, jelentése 'Páska emberei'. A *Páska* a rusz. *Pavlo* 'Pál' becézett formája [1370: *Пауко* szn. (CCYM. 2: 131), *Пауко* kn. (HRINČENKO 4: 559)]. A falu nevét 1904-ben *Hidegrét*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 294). Az 1946-tól hivatalos *Пашиківці* a ruszin név ukránosított változata.

Paszika, Пасіка 'település Szolyvától Ny–DNy-ra' 1600: *Paszika* (DEZSŐ 264), 1630: *Pasika* (Conscr. Port.), 1645: *Paszika* (МАККАІ 349), 1773: *Paszika, Pasika* (LexLoc. 53), 1808: *Paszika, Paseka, Pasyka* (LIPSZKY: Rep. 497), 1851: *Pászika* (FÉNYES 3: 200), 1873: *Pászika* (Hnt.), 1913: *Kishídvég* (Hnt.), 1925: *Pasika* (ComBer. 125-6), 1944: *Paszika, Паська* (Hnt.), 1983: *Пасіка, Пасека* (ZO). A *Paszika* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *nacika~naceka* 'vágáspusztá, irtás' (UDVARI 4: 26, CYM. 6: 86) főnévből származik, vö. szl. *pasěka 'irtás' (ŠMILAUER 160). A falu erdei tisztáson jött létre. LEHOCZKY a településnevet víznévből magyarázza: „Nevét vette a hasonló nevű folyótól, amely határában folyik” (LEHOCZKY 3: 645-6). A dülő- és a víznév közül azonban a dülönév az elsődleges. 1904-ben, az országos helységnévrendezés során a falu nevét *Kishídvég*-re változtatták (MEZŐ 1999: 294).

Pásztorlak ld. Iglénc

Patakos ld. Patkanyóc

Pataktanya ld. Ploszkópatak

Patkanyóc, Пацканьово 'település Munkáctól É–ÉNy-ra' 1610: *Pattkaniocz* (ComBer. 125), 1630: *Patkanocz* (Conscr. Port.), 1773: *Patkanocz, Paczkanewa* (LexLoc. 50), 1808: *Patkanócz, Patkanowá, Potkanowá, Packanowá* (LIPSZKY: Rep. 498), 1851: *Patkanócz* (FÉNYES 3: 205), 1864/65: *Patkanyócz* (PESTY 424), 1877: *Patkanyóc, Goidos Packanyova* (Hnt.), 1913: *Patakos* (Hnt.), 1925:

Patkaňovo, Paskaňovo (ComBer. 125), 1944: *Patkanyóc, Пацканьево* (Hnt.), 1983: *Пацканьове, Пацканево* (ZO), 1995: *Пацканьево*. A *Patkanyóc* helységnév szláv eredetű, a m. *Patkány* személynév- [vö. 1138: *Patkan* (ÁrpSzt.)] vagy családnévből [1395/96: *Pathkan* (Miklós) (ZsigmOkl. 1: 468, KÁZMÉR 1993: 831)] keletkezett, amihez a birtoklásra utaló *-ovъci* képző kapcsolódik, a falu nevének jelentése 'Patkány faluja, emberei' (MIZSER 2007b: 108). A névadók talán szlovákok lehettek. A település nevét az országos helységnévrendezés során, 1904-ben a helységen átfolyó patak alapján *Patakos*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 295). A párhuzamos, hivatalos ukrán *Пацканьево* névben a rusz. *пацкан~пацкунь* 'patkány' (ЧОПЕЙ 249) főnév személynévi, *-ovo* képzős alakja található [vö. 1690: *Jacobus Paczkan* (ЧУЧКА 433)].

Pátroh 'elpusztult falu Muzsaly környékén' 1232/360: *Patroh* (GYÖRFFY 1: 547). A *Pátroh* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1252: *Patruh* szn. (ÁÚO. 2: 223)]. Az alapjául szolgáló személynév szláv, a magyarba egy szl. **Patruchъ, *Patrochъ* szn. kerülhetett át (FNESz., *Pátroha*).

Paulova, Павлово 'település Szolyvától É-ra' 1444: *Paulya, Paulyan* (CSÁNKI 1: 418), 1541: *Pallowa* (Conscr. Port.), 1554: *Paloa* (uo.), 1564: *Palowa* (uo.), 1570: *Palhoua* (uo.), 1630: *Palloua* (uo.), 1773: *Paulova* (LexLoc. 53), 1808: *Pavlova, Pawlowá* (LIPSZKY: Rep. 499), 1851: *Paulova* (FÉNYES 3: 207), 1877: *Paulova* (Hnt.), 1913: *Kispálos* (Hnt.), 1925: *Pavlová*, 1930: *Pavlovo* (ComBer. 126-7), 1944: *Paulova, Павлово* (Hnt.), 1983: *Павлове, Павлово* (ZO), 1995: *Павлово*. A *Paulova* helységnév ruszin eredetű, a szl. *Pavlo* ~ m. *Pál* [1138/1329: *Paul* (SZABÓ D. 131)] személynévből keletkezett birtoklást kifejező *-ova* képzővel. Valószínűleg egy rusz. *Paulova vesъ* 'Pál faluja' névből önállósodott. 1889-ben a Kismelnicsna és Paulova egyesülésével alakult falut *Pálos* néven törzskönyvezték a történelmi szláv név magyarosításával (MEZŐ 1999: 293). 1904-ben a helységnevet *Kispálos*-ra módosították. A hivatalos ukrán *Павлово* a történelmi névből származik.

Pausching Id. Pósháza

Pausin Id. Pósháza

Pázmán 'elpusztult település Surány határában' 1250: *Paznan* (GYÖRFFY 1: 547), 1325: *Paznan* (AnjouOkm. 2: 175), 1349: *Poznan* (Kállay Lt. 1: 976), 1391: *Boznan* (KárolyiOkl. 1: 450). A *Pázmán* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. [997]/KrónKomp: *Paznan* (ÁrpSzt. 621)]. Az alapjául szolgáló személynév valószínűleg szláv, KISS LAJOS szerint jelentése 'az, akire ráismertek, akit felismertek' (FNESz., *Pázmánd*). MEZŐ ANDRÁS és NÉMETH PÉTER a személynév német eredetét tartja valószínűbbnek, s egy ném. *Pazaman* nevet tartanak kiinduló formának (MEZŐ–NÉMETH 71).

Pereháza Id. Perekreszna

Perekreszna, Перехресний 'település Volóctól ÉNy-ra' 1600: *Perekreszt* (DEZSŐ 265), 1630: *Perekrefzt* (Conscr. Port.), 1645: *Prekrasznye* (МАККАИ 343), 1773: *Perekreszna* (LexLoc. 55), 1808: *Perekreszna, Prössing, Perekresny* (LIPSZKY: Rep. 502), 1851: *Perekreszna* (FÉNYES 3: 219), 1873: *Perekreszna* (Hnt.), 1913: *Pereháza* (Hnt.), 1925: *Perekresná*, 1930: *Perekrestná* (ComBer. 127-8), 1944: *Perekraszna, Перехрестний* (Hnt.), 1983: *Перехресний, Перекрестный* (ZO). A *Perekreszna* helységnév ruszin eredetű, alapjául a *nepexresnui* 'keresztelkedő, keresztelő, kereszt-' (HRINČENKO 3: 143, CYM. 6: 315) melléknév szolgált. A falu LEHOCZKY szerint a *Perekrasznye* nevű vízről kapta a nevét (LEHOCZKY 3: 649). A patak neve valószínűleg onnan származik, hogy folyása merőleges volt a *Zsdenyovka patak*-éra. A ruszin nevet 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Pereháza*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 297), ez a történelmi névvel nincs kapcsolatban. 1946-ban a korábbi nőnemű forma helyett a hímnemű *Перехресний* alak vált hivatalossá.

Pereszirova 'egyesült Zavadkával' 1648: *Peresziro* (ComBer. 128), 1773: *Pereszirova, Pereszirova* (LexLoc. 55), 1808: *Pereszirova, Peresyrowá* (LIPSZKY: Rep. 503), 1851: *Pereszirova* (FÉNYES 3: 219-20), 1873: *Pereszirova* (Hnt.), 1888: *Pereszirova* (Hnt.). A *Pereszirova* helységnév szláv eredetű, pontos etimológiája azonban nem tisztázott. Talán személynévből keletkezett, de az is elképzelhető, hogy kapcsolatba hozhatjuk a rusz.-ukr. *cup* 'sajt' (CYM. 9: 197), esetleg a *cíp, cípka* 'kén' (uo. 9: 230) főnevekkel, vö. még szl. *syrb 'sajt, túró', *sirb 'elhagyatott, nyers' (ŠMILAUER 175, 161).

Perniszfalva 'elpusztult falu Nagymogyorós határában' 1600: *Perniszfalva* (DEZSŐ 265). A *Perniszfalva* helységnév magyar eredetű, a *Pernisz* csn.-nek [1640-es évek: *Pernisz György* jász ispán (GYÁRFÁS 4: 266)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A családnév etimológiája nem tisztázott. A helység kenézi alapítású falu volt Nagymogyorós közelében (LEHOCZKY 3: 834).

Péterfalva 'elpusztult település Papfalva közelében' 1599: *Péterfalva* (LEHOCZKY 3: 834), 1600: *Péterfalva* (DEZSŐ 265). A *Péterfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Péter* [1211: *Peter* (PRT. 10: 504)] kereszt- vagy családnévnek [1401: *Stephanum Peter* (ZichyOkm. 5: 233, KÁZMÉR 1993: 847)] és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett (KISS 1992: 283). A *Péter* keresztnévnek a románban *Petru*, a ruszinban *Петро* felel meg, ezért a telepítő kenéztől biztosan állíthatjuk, hogy magyar volt.

Petlend 'elpusztult falu Barabás határában' 1327: *Petlend* (ZichyOkm. 1: 296), 1353: *Pethlend* (uo. 2: 522), 1892: *Petlen* (Hnt.), 1913: *Petlenpuszta* (Hnt.), 1944: *Petlenpuszta* (Hnt.). A *Petlend* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló személynév etimológiája nem világos. Egyes vélemények szerint a *Petlen* a *Betlen* név

variánsa, ami a *Betlehem* személynévből rövidült (vö. MEZŐ–NÉMETH 32), ennek a származtatásnak azonban az az akadálya, hogy a *Betlen* név nem olyan gyakori a magyar névadásban, hogy *p* kezdetű variánsa oly mértékben elterjedhessen, ahogy az a magyar nyelvterületen nagy számban előforduló *Petlen(d)* esetében megfigyelhető. KISS LAJOS szerint a *Petlend* nevet ugyanazok jellemzik, mint a törzsnévi eredetűeket, így elképzelhető, hogy személynévi eredetű nemzetségnevet vagy néprésznevet feltételezhetünk előzményeként (KISS 1990: 164-8). Ehhez kiindulópontként szolgálhat egy török *Beglân* szn., melynek szócsaládjában nem ritka a *p* kezdetű alak, tehát nem kizárt, hogy ennek volt egy **Peklen* változata (KISS uo.). A *Petlend* helységnév utóbbinak *-d* kicsinyítő képzős változata lehet.

Petrusovica 'egyesült Verbiással' 1649: *Petruszovica* (DEZSŐ 265), 1728: *Petrusovicza* (LEHOCZKY 3: 370), 1808: *Petrusovicza*, *Petrussowica* (LIPSZKY: Rep. 504), 1851: *Petrusovicza* (FÉNYES 3: 235), 1873: *Petrusovica* (Hnt.), 1882: *Petrusovicza* (Hnt.), 1930: *Petrušovice* (ComBer. 129). A *Petrusovica* helységnév ruszin eredetű, a *Petrus* csn.-ből keletkezett az *-ica* képző segítségével. A családnév a magyarban (KÁZMÉR 1993: 853), a lengyelben, vö. *Pietrusz* szn. (ŚLISNO. 4: 275), és a románban is előfordul, ld. *Petruș* (IORDAN 1983: 364), a névadó azonban ruszin lehetett, vö. *Пемпыи* csn. (ЧУЧКА 444). A személynév a *Péter~Petro* kn. származéka. A falu valószínűleg első lakójáról vagy alapító kenézéről kapta a nevét. Petrusovica 1960-ban egyesült Verbiással.

Pisztraháza, Пістрялово 'település Munkáctól DK-re' 1476: *Pistralhaza* (CSÁNKI 1: 418), 1530: *Pisztradhaza* (Conscr. Port.), 1533: *Pýjfrath haza* (uo.), 1542: *Piztranhaza* (uo.), 1543: *Pisztrahaza* (uo.), 1550: *Pýztran haza* (uo.), 1570: *Pyztran haza* (uo.), 1773: *Pisztraháza*, *Pistralowa* (LexLoc. 56), 1808: *Pisztraháza*, *Pistralowá* (LIPSZKY: Rep. 512), 1851: *Pisztraháza*, *Pisztralyovó* (FÉNYES 3: 238), 1877: *Pisztraháza*, *Pisztrjálovo* (Hnt.), 1913: *Pisztraháza* (Hnt.), 1925: *Pistraljovo* (ComBer. 128-9), 1944: *Pisztraháza*, *Пъстрялово* (Hnt.), 1983: *Пістрялове*, *Пестрялово* (ZO), 1995: *Пістрялово*. A *Pisztraháza* helységnév magyar eredetű, a *Pisztrál~Pisztrán* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott ház főnévnek az összetételével keletkezett. Az előtag a falu telepítőjére vagy egykori tulajdonosára utal. A *Pisztrál* személynévben egy régi ukr. **Прустал* név szerepelhet. Ez a *нрустáму* 'odatapad, odaragad, elfárad, kimerül' (CYM. 8: 33-5) igéből származik. A magyar *Pisztraháza* kialakulásában a szöveleji mássalhangzó-torlódás feloldása, és a *pisztra* 'fehér foltos ló' (TESz. 3: 214) melléknévvel való népetimológias összekapcsolódás játszott szerepet (KISS 1992: 283). A hivatalos ukrán *Пістрялово* párhuzamos névadással jött létre.

Pisztralova ld. Pisztraháza

Plávja, Плавья 'település Szolyvától DK-re' 1600: *Plavia* (DEZSŐ 265), 1610: *Plawia* (ComBer. 129), 1773: *Plavia* (LexLoc. 53), 1808: *Plavia* (LIPSZKY: Rep. 513), 1851: *Plavia* (FÉNYES 3: 239), 1877: *Plavija*, *Plavja* (Hnt.), 1913: *Zsilip*

(Hnt.), 1944: *Plávja, Плавя* (Hnt.), 1983: *Плавья* (ZO). A *Plávja* helységnév ruszin eredetű, talán a *плавати* 'úszni' (СУМ. 6: 554-5) ige származéka. SZTRIPSKY HIADOR a *плавя* szót vízrajzi köznévként adja meg, jelentését azonban nem közli (SZTRIPSKY 2007: 119). A kisorosz-német szótár 'mocsár, mocsaras terület' jelentését adja (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 2: 656). Mivel a falu a *Duszina patak* mellett egy völgyben települt, amit gyakran előnhetett a víz, utóbbi jelentése az elfogadhatóbb. A másodlagos magyar *Zsilip* 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett (MEZŐ 1999: 302). A hivatalos ukrán *Плавья* a ruszin név átvétele.

Plesofalva 'ismeretlen fekvésű falu' 1600: *Plesofalva* (DEZSŐ 265). A *Plesofalva* helységnév magyar eredetű, a *Pleso* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A tulajdonnév alapjául a szl. *plěšь 'tar, kopasz, kopár' (ŠMILAUER 123, MOÓR 35) mn. szolgált, ami etimológiailag azonos a m. *pilis* 'borotvált kis kerek rész, tonzúra' (ÉrtSz. 5: 745) főnévvel. A névadó személy nemzetisége bizonytalan, a személynév ugyanis a ruszinon [*Плѣш, Плѣша* cs. (ЧУЧКА 455)] és ukránon [1499: *Плеша* (CCУМ)] kívül a románban is megvan, vö. *Plęsa* (JORDAN 1983: 370), igaz ott szláv átvétel. A helységnév csak egy összeírásban szerepel, a 17. század elején elnéptelenedett.

Ploszkánfalva, Плоскановиця 'település Munkácstól K-ÉK-re' 1649: *Ploszkánfalva* (DEZSŐ 265), 1693: *Ploskenowitsa* (HODINKA 372), 1773: *Ploszkanovicza, Ploskonowicza* (LexLoc. 53), 1808: *Ploszkonovicza, Ploskonowica* (LIPSZKY: Rep. 541), 1851: *Ploszkánfalva* (FÉNYES 3: 240), 1877: *Ploszkánfalva, Ploszkanovica* (Hnt.), 1913: *Ploszkánfalva* (Hnt.), 1944: *Ploszkánfalva, Плошкановиця* (Hnt.), 1983: *Плоскановиця, Плоскановиця* (ZO). A *Ploszkánfalva* helységnév magyar eredetű, a *Ploszkán* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A település nevét egykori telepítő kenézeiről, a *Ploszánka* nevű családról kapta, melynek 1649-ben Iván, Vaszil és Konrád nevű tagjai voltak a kenézek (LEHOCZKY 3: 652). A *Ploszka~Плоска* családnevet CSUCSKA a lengy. *Ploska* névből származtatja (ЧУЧКА 456), ami a lengy. *ploski* ~ ukr. *плоский* 'sima, lapos' (СУМ. 6: 591) melléknévből származik, ld. még *Плоскина* csn. (ЧУЧКА uo.). A hivatalos ukrán *Плоскановиця* párhuzamos névadás eredménye.

Ploszkanovica ld. Ploszkánfalva

Ploszkó, Плоске 'település Szolyvától É-ra' 1597: *Ploszkó* (LEHOCZKY 3: 653), 1630: *Ploskina* (Conscr. Port.), 1645: *Ploskina* (МАККАИ 350), 1693: *Ploska* (HODINKA 372), 1773: *Ploszko, Ploszko* (LexLoc. 53), 1808: *Ploszkó, Ploskow* (LIPSZKY: Rep. 541), 1851: *Ploszkó* (FÉNYES 3: 240), 1877: *Ploszkó, Ploszkoje* (Hnt.), 1913: *Dombostelek* (Hnt.), 1930: *Ploské* (ComBer. 130), 1944: *Ploszkó, Плоское* (Hnt.), 1983: *Плоске, Плоское* (ZO). A *Ploszkó* helységnév ruszin eredetű, alapjául talán egy szl. *Ploska szn. szolgált, amihez a birtoklást kifejező -ovo képző kapcsolódik. A személynév magyarázatához ld. *Ploszkánfalva*

szócikkét. A helységnév létrejöttében nem zárható ki a település fekvésére, környezetére utaló rusz.-ukr. *плоский* 'lapos, sima, kopár' (СУМ. 6: 591) melléknév szerepe sem. A magyar *Dombostelek* helységnév 1889-ben keletkezett, amikor a település egyesült Kisbisztra és Ploszkópatak falvakkal (MEZŐ 1999: 95). A hivatalos ukrán *Плоске* a történelmi névből származik.

Ploszkópatak, Плоский Потік 'település Szolyvától ÉNy-ra' 1600: *Kornapatak* (ЛЕНОЦЗК 3: 653), 1645: *Kornapataka* (МАККАІ 343), 1877: *Ploszkópatak, Ploszkápotük* (Hnt.), 1903: *Patak telep* (SEBESTYÉN 2008: 51), 1913: *Pataktanya* (Hnt.), 1925: *Potok* (ComBer. 130), 1944: *Pataktanya, Плосковъ Потокъ* (Hnt.), 1983: *Плоский Помік, Плоский Поток* (ZO). Az elsődleges *Kornapatak* név víznévből keletkezett névátvitellel, vö. *Корнянка* (SHU. 272). A pataknév előtagja talán személynév, ami vagy az ukr. *Корнило* (HRINČENKO 4: 553), vagy a rom. *Cornea* (IORDAN 148), esetleg a m. *Kornél* [1261: *Cornelio* (PRT 2: 312, ÁrpSzt. 222)] becézett alakja lehet. Köznévi eredetét sem tudjuk teljesen kizárni, vö. szl. *кърънь 'csonka, megcsonkított, kis termetű' (TRUBAČEV 13: 236), ill. rom. *corn* 'som' (DRM. 1: 282, IORDAN 1963: 64-6). A későbbi *Ploszkópatak* előtagja a szomszédos *Ploszkó* nevéből származik, ugyanis 1607. április 7-én Danielovcs András kapott kenézlevelet, hogy *Ploszkó* közelében falut alapítson (ЛЕНОЦЗК 3: 654), s azt a *Korna-patak* mellett hozta létre, vö. *Плоский помік* (SHU. 430). A patak nevét idővel a szomszéd falu neve váltotta fel. A 20. század elejétől használatos magyar *Pataktanya* névalak másodlagos. A hivatalos ukrán *Плоский Помік* a magyar név szlávosításával keletkezett.

Podhering 'egyesült Munkáccsal' 1389: *Pothren* (CSÁNKI 1: 419), 1454: *Pothoren* (uo.), 1541: *Potghrin* (Conscr. Port.), 1546: *Potheren* (uo.), 1549: *Potheren* (uo.), 1554: *Pottheren* (uo.), 1570: *Podgeren* (uo.), 1577: *Potthereny* (N. KISS 387), 1773: *Podhering, Podhorany* (LexLoc. 53), 1808: *Podhering, Podhorany* (LIPSZKY: Rep. 516), 1851: *Podhering* (FÉNYES 3: 240), 1864/65: *Podhering, Pudhorjani* (PESTY 439), 1873: *Podhering, Podhárján* (Hnt.), 1913: *Órhegyalja* (Hnt.), 1925: *Podhorjany*, 1930: *Podhoraň* (ComBer. 131), 1944: *Podhering, Подгоряны* (Hnt.). A *Podhering* helységnév ruszin eredetű, vö. rusz. *Пудгоряни* ~ ukr. *Підгоряни* < R. *Подгоряни (mindegyik többes számú alak). Mindezek jelentése 'hegy alján lakók, hegyaljaiak' (FNESz., *Podhering*, MIZSER 2000: 349). A későbbi *Podhering* változat német hatásra jött létre. 1904-ben a település nevét *Órhegyalja*-ra magyarosították, a név második elemének tükörfordításával (MEZŐ 1999: 303). A helység 1945 után egybeépült Munkáccsal.

Pokutya ld. Kutkafalva

Polena, Поляна 'település Szolyvától É-ra' 1541: *Polyana* (Conscr. Port.), 1543: *Polana* (uo.), 1544: *Polana* (uo.), 1546: *Polyana* (uo.), 1548: *Polena* (DEZSŐ 265), 1773: *Polena* (LexLoc. 53), 1808: *Polyána, Polena* (LIPSZKY: Rep. 521), 1851: *Polena* (FÉNYES 3: 247), 1873: *Polena* (Hnt.), 1913: *Polena*

(Hnt.), 1944: *Polena*, *Поляна* (Hnt.), 1983: *Поляна* (ZO). A *Polena* helységnév ruszin eredetű, alapja a rusz.-ukr. *поляна* 'erdei tisztás' (HRINČENKO 3: 292, CYM. 7: 107-8) főnév, vö. szl. *poljana 'mező, tisztás' (ŠMILAUER 145, MOÓR 35) (FNESz., *Polena*). A falu erdei tisztáson keletkezett, s földrajzi környezetéről kapta a nevét. A ruszin változattól eltérően a magyarban a névnek vegyes hangrendű alakja jött létre.

Poliscse 'egyesült Felsőhrabonicával' 1864: *Полище* (SEBESTYÉN 2008: 114), 1881: *Poliscse* (uo.), 1898: *Poliscse* (Hnt.), 1907: *Poliscse* (Hnt.), 1913: *Poliscse* (Hnt.), 1944: *Poliscse*, *Полище* (Hnt.). A *Poliscse* helységnév ruszin eredetű, dülönévből jött létre névátvitellel. A rusz.-ukr. *поле* 'mező' (HRINČENKO 3: 282, CYM. 7: 61-2) fn. *-uice* képzős alakjából keletkezett, jelentése 'mezőség'. *Poliscse* Felsőhrabonica külterületi lakott helye volt, a 20. század második felében egyesültek.

Polyána ld. Polena

Polyánka, Лоза 'település Ilosvától D-re' 1530: *Polyanka* (Conscr. Port.), 1550: *Polyanka* (uo.), 1570: *Polyanka*, *Polanka* (uo.), 1773: *Loza* (LexLoc. 49), 1808: *Loza*, *Polyánka*, *Polánka* (LIPSZKY: Rep. 388, 522), 1851: *Polyánka* (*Lóza*) (FÉNYES 3: 250), 1877: *Polyánka* (*Loza*-) (Hnt.), 1913: *Füzesmező* (Hnt), 1930: *Loza* (ComBer. 100-1), 1944: *Loza*, *Лоза* (Hnt.), 1983: *Лоза* (ZO). A *Polyánka* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *поляна* 'erdei tisztás' (HRINČENKO 3: 292, CYM. 7: 107-8) főnév *-ka* helynévképzős alakjából keletkezett. A 18. századtól párhuzamosan használt *Loza* név a rusz.-ukr. *лоза* 'fűz' (HRINČENKO 2: 375, CYM. 4: 541) főnévből származik. Erről LEHOCZKY a következőket írja: „Orosz neve Loza, ami fűzest jelent, vonatkozással (a falu) egykori helyére, a Borzsova fűzes partjaira” (LEHOCZKY 3: 658). A másodlagos ruszin név kialakulásában tehát a falu áttelepülése játszott szerepet. A magyar *Füzesmező* névalak 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett a két szláv név tükörfordításával és összevonásával (MEZŐ 1999: 306). A hivatalos ukrán *Лоза* a másodlagos ruszin név átvétele.

Pósaháza, Павшино 'település Munkáctól DNy-ra' 1365: *Pousahaza* (ZichyOkm. 3: 281), 1393: *Posahaza* (DocVal. 444), 1530: *Possahaza* (Conscr. Port.), 1541: *Pofahaza* (uo.), 1570: *Pofahaza* (uo.), 1773: *Pósaháza*, *Pausin* (LexLoc. 51), 1808: *Pósaháza*, *Pausching*, *Paussina* (LIPSZKY: Rep. 525), 1851: *Pósaháza*, *Montforczorg*, *Pausin* (FÉNYES 3: 254), 1877: *Pósaháza*, *Pausini* (Hnt.), 1913: *Pósaháza* (Hnt.), 1925: *Pausin* (ComBer. 127), 1944: *Pósaháza* (Hnt.), 1983: *Павшин* (ZO), 1995: *Павшино*. A *Pósaháza* helységnév magyar eredetű, a *Pósa* [1185/XVI. sz.: *Posam* (Sztp. KritJ. 1: 43-4), 1202-3 k./15. sz.: *Pousa* (Sztp. KritJ. 1: 63, ÁrpSzt. 645)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *ház* 'lakóhely, otthon' főnévnek az összetételével keletkezett. A falu a 17. században a Munkács környéki harcokban elpusztult. A 18. században a Schönborn család telepítette újra, a telepítés egyik felkarolója Montfort Mária Terézia grófnő volt, aki svábokat hozott a faluba. Az ő nevéből ered a falu

ideiglenesen használt ném. *Montfortsorg* 'Montfort helysége' elnevezése, amit hivatalossá akartak tenni, de helyette a történelmi *Pósaháza* nevet elevenítették fel (LEHOCZKY 3: 661-4). Az 1750-es évektől adatolhatjuk a helység német *Pausching* 'Pósa emberei' nevét. A hivatalos ukrán *Павшино* a magyarral párhuzamos szláv névadás eredménye (FNESz., *Pósaháza*).

Pruznya 'ismeretlen fekvésű falu' 1570: *Pruznya* (DEZSŐ 266). A *Pruznya* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg kapcsolatba hozható egy rusz. *Прыс-Прысин* személynévvel [1648: *Prokutt Pruszín* (ЧУЧКА 470)], ami a rusz.-ukr. *прыс* 'porosz' (CYM. 8: 362, HRINČENKO 3: 493) népnév származéka. A *Pruznya* névalak egy *Pruznya vesz* 'Porosz faluja' névből származhat. DEZSŐ LÁSZLÓ Alsóhrabonica és Lukova közé teszi, mivel e két helység elég távol fekszik egymástól, a helységet nem tudjuk pontosan lokalizálni (DEZSŐ uo.).

Pudhorjani ld. Podhering

Pudhorod ld. Váralja

Pudmonasztir ld. Klastromalja

Pudpolóc, Підполоззя 'település Volóctól Ny-ra' 1430: *Palazalya* (CSÁNKI 1: 418), 1541: *Polozallja* (Conscr. Port.), 1543: *Polofallja* (uo.), 1546: *Polofallja* (uo.), 1554: *Polofzalia* (uo.), 1566: *Palofallja als. Putpolos* (uo.), 1570: *Putpolos* (uo.), 1645: *Potpoloz* (MAKKAI 373), 1773: *Pudpolocz* (LexLoc. 55), 1808: *Pudpolócz, Pudpolowec* (LIPSZKY: Rep. 540), 1851: *Pudpulócz* (FÉNYES 3: 267), 1877: *Pudpolóc, Pudpolozja* (Hnt.), 1913: *Vezérszállás* (Hnt.), 1925: *Podpolovec, Pudpolec*, 1930: *Podplazi* (ComBer. 132), 1944: *Pudpolóc, Пудполоззя* (Hnt.), 1983: *Підполоззя, Подполозье* (ZO). Az elsődleges magyar *Palazalja* helységnév egy m. *Palaz < ukr. *Полоз* ('szántalp') hegynévnek, vö. szl. *polzъ 'lavina, ekerész, szántalp' (ŠMILAUER 145), és a birtokos személyjellel ellátott *al* 'alsó rész' főnévnek az összetételével keletkezett (FNESz., *Pudpolóc*). A magyar névadással párhuzamosan a ruszinban *Pudpolovec* keletkezett, ez a magyarban *Pudpolóc*-ként terjedt el, s a lakosság elszlávosodásával a 16. században kiszorította a magyar nevet. 1570-től már csak a ruszin változat adatolható. 1889-ben a *Pudpolóc* és *Romanóc* egyesítésével létrejött települést hivatalosan *Vezérszállás* névre keresztelték, annak emlékére, hogy 1703-ban II. Rákóczi Ferenc egy éjszakát töltött a faluban (MEZŐ 1999: 414). A hivatalos ukrán *Підполоззя* 1946-ban jött létre a történelmi ruszin név ukránosításával.

Pudholicska 'egyesült Jalovával' 1898: *Pudholicska* (Hnt.), 1902: *Pudholicska* (Hnt.), 1907: *Pudholicska* (Hnt.), 1913: *Pudholicska* (Hnt.), 1944: *Podholicska, Подголичка* (Hnt.). A *Pudholicska* helységnév ruszin eredetű, dülőnévből keletkezett névátvitellel [vö. 1902: *Pudholicska* dülő (SEBESTYÉN 2008: 68) Jalova határában]. A dülőnév alapja a rusz.-ukr. *голя* 'tar, kopasz hegy' (HRINČENKO 1: 307) főnév, vö. még *голиі* 'kopasz, tar, meztelen' (CYM. 2: 106-7, HRINČENKO 1: 300) melléknév. A közeli *Holicska* hegy nevéből jött

létre, jelentése 'Holicska alatti falu'. A helység Jalova külterületi lakott helye volt, a 20. század második felében egybeépült a községgel.

Pusztakerepec ld. Alsókerepec

Puznyákfalva, Пузняківці 'település Munkácsról É-ra' 1600: *Puznyákfalva* (DEZSŐ 266), 1630: *Pusniak* (Conscr. Port.), 1645: *Pusznjak Falva* (МАККАІ 367), 1773: *Pusznjakfalva, Pusznjakoczy* (LexLoc. 51), 1808: *Pusznjakfalva, Pusnákowce, Pusznjakücz* (LIPSZKY: Rep. 541), 1851: *Pusnyákfalva, Pusznjakuviczi* (FÉNYES 3: 267-8), 1877: *Puznyákfalva, Püznjaküvce* (Hnt.), 1913: *Szarvasrét* (Hnt.), 1925: *Pužňakovce, Puzňakovce*, 1930: *Puzňakovce* (ComBer. 134-5), 1944: *Puznyákfalva, Пузняковцы* (Hnt.), 1983: *Пузняківці, Пузняковцы* (ZO). A *Puznyákfalva* helységnév magyar eredetű, a ruszin *Puznyák~Пузняк* (ЧУЧКА 471) csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév egy R. Позднякъ 'késői, későn született' név származéka, vö. még lengy. *Póznjak* csn. (RYMUT 2: 289). A falu kenézcsaládjáról kapta a nevét (LEHOCZKY 3: 665-6). Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben a település nevét *Szarvasrét*-re változtatták (MEZŐ 1999: 314-5). A hivatalos ukrán *Пузняківці* párhuzamos ruszin névadással keletkezett.

Puznyakovci ld. Puznyákfalva

Rafajnaújfalu, Рафайнове 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1270: *Rophoyn* (GYÖRFFY 1: 547), 1389: *Rophayn* (ZsigmOkl. 2/1: 862), 1402: *Uyfalv* (uo. 2093), 1530: *Wyfalw* (Conscr. Port.), 1541: *Wyfalw* (uo.), 1550: *Zernye-Wyffalw* (uo.), 1552: *Wyffalw* (uo.), 1553: *Zernye Wyfalv* (N. KISS 165), 1564: *Rafaŷna Wyfalw* (Conscr. Port.), 1570: *Rafaina Vifalv* (uo.), 1773: *Rafajna Ujfalv* (LexLoc. 48), 1808: *Ujfalv (Rafajna-)* (LIPSZKY: Rep. 703), 1851: *Ujfalv (Rafajna)* (FÉNYES 4: 233), 1864/65: *R. Újfalú* (PESTY 425), 1877: *Ujfalv (Rafajna-), Ráfajnov* (Hnt.), 1913: *Rafajnaújfalu* (Hnt.), 1925: *Rafajna Nové Selo* (ComBer. 135-6), 1944: *Rafajnaújfalu* (Hnt.), 1983: *Рафайлове, Рафайлово* (ZO), 1992: *Рафайнове*. Az elsődleges *Rafajna* helységnév magyar eredetű, pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással, mégpedig annak a *Rophoyn*-nak a nevéből, akinek itt földbirtoka volt (GYÖRFFY 1: 547). A *Rafain* szn. [1218: *Rophoyn* (ÁÚO. 6: 393)] a *Rafael* [1261: *Raphael* (ZichyOkm. 1: 11)] személynévnek a módosulata. Az *-újfalu* névelem újonnan települt, újratelepített falura utal (FNESZ., *Rafajnaújfalu*). A hivatalos ukrán *Рафайнове* a magyar névből származik tudatos szlávositással.

Rákócziszállás ld. Zavadka

Rákos, Ракошино 'település Munkácsról Ny-ra' 1332/5: *Rakus* (GYÖRFFY 1: 547), 1530: *Rakos* (Conscr. Port.), 1533: *Rakos* (uo.), 1543: *Rakos* (uo.), 1550: *Rakos* (uo.), 1570: *Rakos* (uo.), 1577: *Rakos* (N. KISS 389), 1773: *Rákos* (LexLoc. 51), 1808: *Rákos, Rákossin, Rákossina* (LIPSZKY: Rep. 549), 1851:

Rákos (FÉNYES 3: 278), 1864/65: *Rákos* (PESTY 426), 1877: *Rákos, Rákosin* (Hnt.), 1913: *Beregrákos* (Hnt.), 1925: *Rakošin* (ComBer. 136), 1944: *Beregrákos, Беґеґ Ракошъ* (Hnt.), 1983: *Ракошино* (ZO), 1995 *Ракошино* (ZO). A *Rákos* helységnév magyar eredetű, a *rák* állatnév -s képzős származékából keletkezett. Valószínűleg víznéből, a Latorca egyik mellékágának nevéből származik (FNESz., *Beregrákos*). LEHOCZKY szerint azonban „hajdan a Latorca e falu keleti szélén folyván, mint a szóhagyomány tartja, az abban lévő sok ráktól nyeri nevét” (LEHOCZKY 3: 673), azaz maga a Latorca lehetett a névadó. A *Bereg-* előtag a megyei hovatartozásra utal, s 1904-ben került a névbe (MEZŐ 1999: 318). A hivatalos ukrán *Ракошино* a magyar név szlávósított formája.

Rákosino ld. Rákos

Rákossújfalu 'Rákos környékén feküdt' 1572: *Rákossújfalu* (DEZSŐ 267). A *Rákossújfalu* helységnév magyar eredetű, a falu neve a szomszédos *Rákos* nevéből keletkezett, magyarázatához ld. *Rákos* szócikkét. Az -*újfalu* tag újabb telepítésű falura utal. A helység a 16. század végére elpusztult vagy egyesült Rákossal.

Rekesz ld. Zagylszka

Remete ld. Alsóremete

Remete ld. Felsőremete

Repede, Бистриця 'település Munkácsról K-re' 1387: *Repede* (ZsigmOkl. 2/1: 75), 1543: *Repede* (Conscr. Port.), 1546: *Reped* (uo.), 1548: *Repede* (uo.), 1554: *Repede* (uo.), 1564: *Repede* (uo.), 1570: *Repede* (uo.), 1630: *Repede* (uo.), 1773: *Repede, Rapid* (LexLoc. 53), 1808: *Repede, Rapid, Rapity* (LIPSZKY: Rep. 557), 1851: *Repede* (FÉNYES 3: 288), 1877: *Repede, Rjaped, Rjapigy* (Hnt.), 1913: *Repede* (Hnt.), 1925: *Rjapidj, Rjapity*, 1930: *Rjapid'* (ComBer. 34), 1944: *Repede, Ряпидъ* (Hnt.), 1983: *Бистриця, Бистрица* (ZO). A *Repede* helységnév román víznévi eredetű, annak a pataknak a nevéből származik, ami mellett a 14. században települt. A pataknev a rom. *repede* 'gyors, sebes, fürge mozgású' (DRM. 2: 407-8) melléknévből jött létre, mai neve *Бісґтриуї номік* (SHU. 48). A párhuzamos, történelmi ruszin *Rjapigy* a név szlávósításával keletkezett. 1946-ban a helység nevét *Бистриця*-ra változtatták a román név tükörfordításával.

Rév 'elpusztult falu Ilosva környékén' 1458: *Rew* (CSÁNKI 1: 419), 1460: *Rew* (uo.). A *Rév* helységnév magyar eredetű, alapjául a m. *rév* 'vízi átkelőhely ott, ahol nincs híd' (ÉrtSz. 5: 1022) főnév szolgált. A település az Ilosva folyó egyik révénél települt.

Rjapigy ld. Repede

Romanóc 'egyesült Pudpolóccal' 1648: *Romanocz* (DEZSŐ 267), 1773: *Romanocz* (LexLoc. 55), 1808: *Romanócz*, *Romanowec* (LIPSZKY: Rep. 563), 1851: *Romanócz* (FÉNYES 3: 296), 1873: *Romanóc* (Hnt.), 1888: *Romanócz* (Hnt.), 1925: *Romanovce* (ComBer. 137), 1944: *Romanóc*, *Романовиць* (Hnt.). A *Romanóc* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *Roman* szn. [1388: *Роман* szn. (CCYM. 2: 302), *Роман* kn. (HRINČENKO 4: 559)] szolgált, ami telepítő kenézének a neve lehetett. Elképzelhető, hogy a kenéz román volt, ugyanis a személynév a románban is előfordul, vö. *Roman* szn. (CONSTANTINESCU 140, IORDAN 1983: 397), de családnévként a magyarban is él [1478: *Andreas Roman* (KÁZMÉR 1993: 897)]. A személynévhez a birtoklást kifejező *-ovъci* képző kapcsolódik, a név jelentése 'Roman emberei, házanépe'. A falu 1889-ben egyesült Pudpolóccal (MEZŐ 1999: 414), az 1944-es helységnévtár azonban még külterületi lakott helyként említi.

Románpataka 'elpusztult falu Nagymás közelében' 1411: *Romanpathaca* (MIHÁLYI 165), 1417: *Romanpataka* (uo. 209), 1504: *Romanpataka* (LEHOCZKY 3: 834). A *Románpataka* helységnév magyar eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel, vö. *Романовець потік* (SHU. 473-4). A víznév alapja a rusz.-ukr. *Roman* [1388: *Роман* szn. (CCYM. 2: 302)] szn., amihez a birtokos személyjellel ellátott *patak* főnév kapcsolódik. A patak névadója valószínűleg nem magyar ember volt, ld. *Romanóc* szócikkét. A helységnév birtokos jelzős formája ezzel szemben magyar névadásra utal.

Romocsafalva ld. Romocsaháza

Romocsaháza, Ромочевиця 'település Munkáctól DK-re' 1630: *Ramoczafalva* (Conscr. Port.), 1641: *Ramocsafalu* (HODINKA 86), 1645: *Ramotsafalva* (MAKKAI 359), 1773: *Ramocsaháza*, *Rumocsovecs* (LexLoc. 56), 1808: *Ramocsaháza*, *Rumocsaháza*, *Romočowica*, *Ramočowica* (LIPSZKY: Rep. 550), 1851: *Romocsaháza* (FÉNYES 3: 297), 1877: *Romocsaháza*, *Romocsevisa* (Hnt.), 1913: *Romocsafalva* (Hnt.), 1925: *Romočevica*, *Romočevica*, *Romoševica* (ComBer. 137), 1944: *Romocsafalva*, *Ромочевиця* (Hnt.), 1960: *Ромочевиця* (ZO). Az elsődleges *Ramocsafalva* helységnév magyar eredetű, a *Ramocsa* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu alapító kenézéről kapta a nevét. KISS LAJOS szerint a kenéz nevét aligha azonosíthatjuk az ómagyar *Ramocsa* személy-, illetve családnévvel [vö. 1407: *Ramocha János* (KÁZMÉR 1993: 885)], nagyobb valószínűséggel gondolhatunk a rom. *Romacea* (IORDAN 1983: 397) csn.-re (KISS 1992: 284). A 18. században a helységnévben utótagcsere történt, a *-falva* utótagot a *-háza* váltotta fel. Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben ezt újra *Romocsafalvá*-ra változtatták, hogy megkülönböztessék a szabolcsi *Ramocsaházától* (MEZŐ 1999: 326). A hivatalos ukrán *Ромочевиця* párhuzamos névadás eredménye.

Romocsevisa ld. Romocsaháza Rónafalu ld. Runófalu

Roszos, Росош 'település Szolyvától DK-re' 1600: *Roszos* (DEZSŐ 267), 1645: *Roszos* (MAKKAI 347), 1773: *Roszos, Rosossy* (LexLoc. 53), 1808: *Roszos, Rosossi* (LIPSZKY: Rep. 564), 1851: *Roszos* (FÉNYES 3: 299), 1873: *Roszos* (Hnt.), 1913: *Kopár* (Hnt.), 1925: *Rosoš*, 1930: *Rozsoše* (ComBer. 138), 1944: *Roszos, Росоуш* (Hnt.), 1983: *Pocou, Poccou* (ZO). A *Roszos* helységnév ruszin víznévi eredetű, vö. *Рóзциу номик* (SHU. 469). A pataknévben a *розсоуш* 'forráság, mellékvíz' főnév található (FNESz., *Rosszos*), a falu a Duszina patak forráságánál jött létre. A település nevét 1904-ben *Kopár*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 326), ami nincs kapcsolatban a történelmi névvel. A hivatalos ukrán *Pocou* a ruszin név átvétele.

Rosztoka ld. Kisrosztoka

Rosztoka ld. Nagyrosztoka

Rosztoka ld. Újrosztoka

Rosztovátovci, Ростов'ятиця 'település Munkáctól É-ÉNy-ra' 1855: *Rosztovaticza* dűlő (SEBESTYÉN 2008: 101), 1865: *Ростоватицъ* (uo. 76), 1944: *Rosztovátovci, Ростоваговцы* (Hnt.), 1983: *Ростов'ятиця, Ростовагиця* (ZO). A *Rosztovátovci* helységnév ruszin eredetű, alapja a *Rosztovát* szn., ami talán a rusz. *ростовчу* 'széttörni, szétzúzni' (ЧОПЕЙ 352) ige származéka lehet. A személynévhez a birtoklásra utaló *-овци* képző kapcsolódik, a helységnév jelentése 'Rosztovát emberei, házanépe'. LEHOCZKY a 19. század végén elpusztult településként említi, bár Nagymogyorósna azt írja, hogy a „falunak azon elkülönített, egy sor házból álló része, mely Rosztovica néven ismert, a 18. századig külön községet képezett” (LEHOCZKY 3: 428). A kataszteri térképek szerint 1865-ben *Kismogyorós* és *Nagymogyorós* határában egy dűlő viselte a *Rosztovatica* nevet, 1908-ban azonban már tanya áll a dűlőben, s a 20. század első felében alakult újra településsé. A hivatalos *Ростов'ятиця* a ruszin név ukránosításával keletkezett.

Roszvigovo ld. Oroszvég

Rozgyila 'egyesült Felsőhrabonicával' 1645: *Rozgyilla* (MAKKAI 373), 1648: *Rozgilla* (ComBer. 140), 1691: *Rozgyila* (DEZSŐ 268), 1808: *Rozdilya* (LIPSZKY: Rep. 565), 1864: *Rozdil* (SEBESTYÉN 2008: 54), 1898: *Rozgyila* (Hnt.), 1907: *Rozgyila* (Hnt.), 1913: *Rozgyila* (Hnt.), 1925: *Rozdil* (ComBer. 140), 1944: *Rozgyil, Роздилъ* (Hnt.). A *Rozgyila* helységnév ruszin eredetű, a név alapja a rusz.-ukr. *розділ* 'választóhegy, elválasztás, (könyv)fejezet' főnév (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 2: 817, HRINČENKO 4: 42, СУМ. 8: 665). A falu neve annak a *Rozgyila* nevű hegynek [1863: *Rozgyila hegy* (SEBESTYÉN 2008: 54)] a nevéből jött létre névátvitellel, amely mellett települt. A 20. század során egybeépült Felsőhrabonicával.

Runófalva, Жборівці 'település Munkáctól É-ra' 1600: *Runófalva* (DEZSŐ 268), 1613: *Runa* (LEHOCZKY 3: 682), 1645: *Runa Falva* (MAKKAI 370), 1773: *Runofalva, Sbiwoczy* (LexLoc. 53), 1808: *Runofalva, Zborowce, Zborücz*,

Petricza (LIPSZKY: Rep. 567), 1851: *Runofalva*, *Zsbiruwci* (FÉNYES 3: 304), 1877: *Runófalva*, *Zsburuvci* (Hnt.), 1913: *Rónafalu* (Hnt.), 1925: *Zborovce*, 1930: *Žborovce* (ComBer. 173), 1944: *Runófalva*, *Зборовцы* (Hnt.), 1983: *Жборівці*, *Жборовцы* (ZO). A *Runófalva* helységnév magyar eredetű, a *Runó~Runa* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett, a falut valószínűleg alapító kenézéről nevezték el (LEHOCZKY 3: 682). A *Runó~Runa* csn. eredete bizonytalan (ЧУЧКА 493). 1888-ban, *Runófalva* és *Gévénfalva* egyesülésekor az új települést *Rónafalu* néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 326). A párhuzamosan használt, hivatalos *Жборівці* alapszava a nyj.-i *жбыр* 'kiszáradó patakok között fekvő domb' főnév (ОНИШКЕВИЧ 1: 249, HRINČENKO 1: 476) vagy a *жбур* 'bozótos, cserjés erdő, sovány legelő, sziget a folyóban' (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 1: 218) főnév, esetleg az ebből származó rusz. *Жбóра* csn. (ЧУЧКА 223).

Ruszkóc, Руське 'település Munkáctól ÉNy-ra' 1488: *Oroszfalu*, *Ruszkolcz* (CSÁNKI 1: 418), 1530: *Ruzkotz* (Conscr. Port.), 1533: *Ruskolcz* (uo.), 1546: *Rwzkotz* (uo.), 1550: *Rwfkocz* (uo.), 1564: *Rwzkolcz* (uo.), 1773: *Ruszkóc*, *Russkowa* (LexLoc. 52), 1808: *Ruszkóc*, *Ruskowá* (LIPSZKY: Rep. 568), 1851: *Ruszkóc*, *Ruszkoge* (FÉNYES 3: 305), 1864/65: *Ruszkóc*, *Ruszkoe* (PESTY 427), 1877: *Ruszkóc*, *Ruszkuvci* (Hnt.), 1913: *Orosztelek* (Hnt.), 1925: *Ruskoje*, 1930: *Ruské* (ComBer. 140-1), 1944: *Ruszkóc*, *Русское* (Hnt.), 1983: *Руське*, *Русское* (ZO). A *Ruszkóc* helységnév szláv eredetű, alapja valószínűleg a magyarban is előforduló szl. *Ruszka* szn. [ld. 1536: *Barnabe Rwska* (KÁZMÉR 1993: 902)], amihez a birtoklást kifejező *-ovci* képző kapcsolódik, jelentése 'Ruszka faluja, emberei'. A személynév viselője eredetileg a határon túlról betelepülő szláv ember lehetett, s a név a nemzetiségére utalt. CSÁNKI a település nevének legkorábbi változataként *Oroszfalu*-t említ (CSÁNKI 1: 418), amit a 15. század végén szorít ki a *Ruszkóc* alak. MIZSER LAJOS párhuzamos névadást feltételez, s úgy véli, az *Orosz-* tag nem feltétlenül etnikumra utal, hanem személynév is lehetett (MIZSER 2007b: 108-9). A település nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Orosztelek*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 329). A hivatalos ukrán *Руське* a csehszlovák időkben vált használatossá, jelentése tkp. 'Oroszok lakta falu'.

Sándorfalva ld. Tőkés

Sarkad, Гопбок 'település Ilosvától ÉNy-ra' 1398: *Sarkad* (MIHÁLYI 119, DocVal. 502), 1402: *Sarkad* (ZsigrOkI. 2/1: 1666), 1530: *Sarkad* (Conscr. Port.), 1541: *Sarkad* (uo.), 1550: *Sarkad* (uo.), 1570: *Sarkad* (uo.), 1630: *Sarkad* (uo.), 1773: *Sarkad* (LexLoc. 56), 1808: *Sarkad*, *Sarkady* (LIPSZKY: Rep. 579), 1851: *Sarkad* (FÉNYES 4: 12), 1877: *Sarkad*, *Sárkágy* (Hnt.), 1913: *Kissarkad* (Hnt.), 1925: *Šarkad*, 1930: *Šarkad'* (ComBer. 62), 1944: *Kissarkad*, *Шаркадь* (Hnt.), 1983: *Гопбок* (ZO). A *Sarkad* helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Kissarkad* szócikkét. A *Kis-* előtag megkülönböztető szerepű, 1903-ban került a névbe (MEZŐ 1999: 332). A korábbi ruszin *Шаркадь* a magyar név átvétele volt, míg az 1946-tól használatos, hivatalos ukrán *Гопбок*

jelentése 'kis domb, dombocska, halom' (HRINČENKO 1: 310, CYM. 2: 126), a magyar névvel nincs kapcsolatban.

Sárosoroszi ld. Oroszi**Schönborn ld. Alsóschönborn****Schönborn ld. Felsőschönborn**

Selesztó 'egyesült Kölcsénnyel' 17. sz.: *Selesztó* (DEZSŐ 268), 1693: *Selestow* (HODINKA 372), 1773: *Selesztó, Selestowo* (LexLoc. 53), 1808: *Szelesztó, Selestow, Selestowo* (LIPSZKY: Rep. 629), 1851: *Szelestó* (FÉNYES 4: 84), 1864/65: *Selesztó* (PESTY 439), 1873: *Selesztó* (Hnt.), 1913: *Szélestó* (Hnt.), 1925: *Šeleastovo* (ComBer. 144), 1944: *Selesztó, Шелестово* (Hnt.), 1946: *Шелестове* (ZO). LEHOCZKY szerint „Selesztó hajdani vízenyős völgyétől, széles tótól kapta nevét” (LEHOCZKY 1: 312). Etimológiája azonban téves, a *Selesztó* helységnév ugyanis ruszin eredetű. A helységnév alapja valószínűleg a rusz. *Шелест* csn. [1715: *Seleszt Jecsko, Stephan Seleszt* (BÉLAY 132, ЧУЧКА 622)], amihez a birtoklást kifejező -ovo képző kapcsolódik (MIZSER 2000: 349). A személynév a rusz.-ukr. *шелест* 'susogás' ~ *шелестиму* 'suttogni, susogni' (ЧОПЕЙ 431, CYM. 11: 436-7, HRINČENKO 4: 491) származéka lehet. Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben a falu nevét *Szélestó*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 335). Ebben közrejátszhatott a LEHOCZKY által sugallt népetimológias magyarázat. Selesztó 1960-ban egyesült Kölcsénnyel.

Selesztovo ld. Selesztó

Serbóc, Щербовець 'település Volóctól ÉNy-ra' 1612: *Serbovicz* (LEHOCZKY 3: 695), 1645: *Serbocz* (MAKKAI 373), 1773: *Serbocz* (LexLoc. 55), 1808: *Serbócz, Serboecz, Sserbowec, Serbüci* (LIPSZKY: Rep. 591), 1851: *Serbócz* (FÉNYES 4: 25), 1877: *Serbóc, Serbuvcí* (Hnt.), 1913: *Beregsziklás* (Hnt.), 1925: *Šerbovec, Šerbovce* (ComBer. 142), 1944: *Serbóc, Щербовець* (Hnt.), 1983: *Щербовець, Щербовец* (ZO). A *Serbóc* helységnév ruszin eredetű, a *Щерба* [1407: *Щерба* szn. (CCYM. 2: 556)] ~ *Щерба* [1607: *Scerba* szn. (ЧУЧКА 639)] csn.-ból keletkezett a birtoklást kifejező -ovъci képző segítségével, jelentése 'Scserbáék, Scserba faluja, emberei'. A családnév ma is gyakori Kárpátalján, etimológiájához ld. rusz.-ukr. *щерба, щербина* 'csorba, kicsorbult rész', *щербати́ти* 'csorba fogú, foghíjas' (ЧОПЕЙ 434-5, CYM. 11: 584, HRINČENKO 4: 524). A *Serba* a *Scserba* név fonetikai variánsa. A *Scserbovec*~*Serbovec* alakból a magyarban szabályosan fejlődött a *Serbóc* forma. „1612-ben Nyári István Kelemanovics nevű hat tagból álló jobbágycsaládnak adott kenézséget, hogy az erdőségben fekvő Serbovicz helységet megnépesítse” (LEHOCZKY 3: 695). Ebből arra következtethetünk, hogy a település korábban keletkezett, de a 17. század elejére elpusztult. Az újabb magyar *Beregsziklás* név az országos helységnévrendezés során jött létre (Névvált. 55), a történelmi névvel nincs kapcsolatban. Keletkezésében a helység földrajzi környezete játszhatott szerepet. A hivatalos ukrán *Щербовець* a ruszin név átvétele.

Serbovec Id. Serbóc

Skuratóc, Шкурятівці 'település Munkácsról ÉNy-ra' 1600: *Skuratóc, Skuratócfalva* (DEZSŐ 268), 1610: *Skuratocz* (ComBer. 145), 1630: *Skuratocz* (Conscr. Port.), 1808: *Skuratócz, Skuratowce, Skuratücz* (LIPSZKY: Rep. 597), 1851: *Szkuratócz* (FÉNYES 4: 142), 1864/65: *Skúratócz* (PESTY 427), 1877: *Skuratóc* (Hnt.), 1913: *Bereghalmos* (Hnt.), 1925: *Škuratovce* (ComBer. 145), 1944: *Skuratóc, Шкуратовцы* (Hnt.), 1983: *Шкурятівці, Шкурятівци* (ZO). A *Skuratóc* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *шкура* 'bőr, irha', *шкурар* 'bőrdarab' (ЧОПЕЙ 433, HRINČENKO 4: 503) főnév szolgált. Ehhez a birtoklást kifejező *-ovci* képző kapcsolódik, jelentése tkp. 'bőrösök, bőrkészítők faluja'. Ezt alátámasztja a határában található *Vargucsina* dűlő neve is [1865: *Vargucsina* (SEBESTYÉN 2008: 32)] (MIZSER 2007b: 109), ami arra utal, hogy a településen korábban vargák, bőrmunkások lakhattak. Nem zárható ki személynévi eredete sem, a ruszin köznév személynévi változata ugyanis előfordul Kárpátalján, ld. *Шкура* csn. (ЧУЧКА 629). A magyar *Bereghalmos* név 1894-ben keletkezett (MEZŐ 1999: 49), a történelmi névvel nincs kapcsolatban. A hivatalos ukrán *Шкурятівці* a ruszin név ukránosított változata.

Skuratócfalva Id. Skuratóc

Skuratovci Id. Skuratóc

Slog 'egyesült Felsőhrabonicával' 1898: *Slog* (Hnt.), 1907: *Slog* (Hnt.), 1913: *Slog* (Hnt.), 1944: *Slog, Шлогъ* (Hnt.). A *Slog* helységnév német eredetű, alapja a ném. *schlag* 'vágásterület, irtás, pagony' (NMSz. 2: 1691) főnév, irtványon, vágáspusztán létrejött települést jelöl. Bár a szó a németben személynévként is előfordul, vö. *Schlag* csn. (GOTTSCHALD 514, BAHLOW 456), személynévi eredetét biztosan kizárhatjuk. BAHLOW külön kiemeli, hogy általánosan használt külterületi névként (uo.). A helységet valószínűleg német telepesek alapították a 19. század második felében. *Slog* Felsőhrabonica külterületi lakott helye volt, 1945 után egyesült vele.

Som, Шом 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1270: *Sumy* (GYÖRFFY 1: 547), 1376: *Somi* (Kállay Lt. 2: 1736), 1392: *Sum* (SztárayOkl. 1: 516), 1530: *Swm* (Conscr. Port.), 1541: *Som* (uo.), 1550: *Som* (uo.), 1570: *Som* (uo.), 1773: *Soom* (LexLoc. 48), 1808: *Som* (LIPSZKY: Rep. 600), 1851: *Som* (FÉNYES 4: 35), 1864/65: *Som* (PESTY 473), 1877: *Som* (Hnt.), 1913: *Beregsom* (Hnt.), 1925: *Beregšom, Šom* (ComBer. 46), 1944: *Beregsom* (Hnt.), 1983: *Деренковець, Деренковец* (ZO), 1995: *Шом*. A *Som* helységnév magyar eredetű, KISS LAJOS szerint a személynévként [12. sz.: *Som* szn. (PRT. 8: 275)] is alkalmazott m. *som* növénynévből keletkezett (FNESz., *Beregsom*). Valószínűbb azonban, hogy nem a növénynév, hanem a személynév szolgált a névadás alapjául, ezt bizonyítják a legkorábbi *Sumy, Somi* alakok, melyekben az *-i* eredetileg birtoklásra utalt. Ennek lekopása azonban már a 14. században megtörtént. A *Bereg-* előtag a megyei hovatartozást jelöli, s az országos helységnévrendezés során, 1904-ben került a névbe (MEZŐ 1999: 338). A falu nevét 1946-ban *Деренковець*-re

változtatták a magyar név tükörfordításával, 1995-ben azonban visszakapta történelmi magyar nevét.

Surány 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–ÉK-re' 1279: *Suran* (Sztp. KritJ. 2/2-3: 234), 1280: *Suram*, *Suran* (ZichyOkm. 1: 46), 1299: *Suran*, *Ighazos Suran* (GYÖRFFY 1: 548), 1394: *Kisswrان*, *Nagswrان* (ZichyOkm. 4: 534), 1530: *Swran* (Conscr. Port.), 1533: *Swranj* (uo.), 1541: *Suran* (uo.), 1542: *Swranj* (uo.), 1550: *Swran* (uo.), 1553: *Swranj* (N. KISS 152), 1570: *Surań* (Conscr. Port.), 1773: *Surány* (LexLoc. 47), 1808: *Surany*, *Ssurany* (LIPSZKY: Rep. 614), 1851: *Surány* (FÉNYES 4: 46), 1864/65: *Surány* (PESTY 474), 1877: *Surány* (Hnt.), 1913: *Beregsurány* (Hnt.), 1973: *Beregsurány* (Hnt.). A *Surány* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1138/1329: *Surandí* szn. (SZABÓ D. 132)]. Az alapjául szolgáló szn. valószínűleg szláv, vö. szl. *šurь* 'a feleség fivére, sógor', KISS LAJOS szerint ugyanakkor kapcsolatba hozható még az ótörök *čur* személy-, illetve méltóságnévvel is (DTS. 157) (FNESz., *Beregsurány*). A megkülönböztető szerepű *Bereg-* előtag az egykori megyei hovatartozásra utal, 1903-ban került a névbe (MEZŐ 1999: 49).

Szadava 'elpusztult falu Obláz környékén' 16. sz.: *Szadava*, 1599: *Szadava* (LEHOCZKY 3: 835). A *Szadava* helységnév ruszin eredetű, a név a rusz. *сад* 'kert' (HRINČENKO 4: 95) birtoklást kifejező *-ova* képzős alakjából keletkezett, jelentése tkp. 'Kertés hely, ház, falu'. *Szadava* falut Obláz határában, a viznicei völgyben említik a 16. században.

Szajkófalva, Ociű 'település Ilosvától ÉK-re' 1587: *Szajkó* (LEHOCZKY 3: 707), 1600: *Szajkófalva* (DEZSŐ 269), 1693: *Oszoi* (HODINKA 374), 1773: *Szajkófalva*, *Ohsüj* (LexLoc. 49), 1808: *Szajkófalva*, *Osoj*, *Oszüj* (LIPSZKY: Rep.), 1851: *Szajkófalva*, *Oszuj* (FÉNYES 4: 52), 1877: *Szajkófalva*, *Oszuj* (Hnt.), 1913: *Szajkófalva* (Hnt.), 1925: *Osoj*, *Osyj* (ComBer. 124), 1944: *Szajkófalva*, *Ocyű* (Hnt.), 1983: *Ociű*, *Ocoű* (ZO). A *Szajkófalva* helységnév magyar eredetű, népetimológia útján keletkezett egy korábbi *Osoj*~*Osojka* névből. A falu elsődleges neve ugyanis *Osoj* lehetett, s arról a hegyről nevezték el, amelynek a lábánál fekszik. Az írásos forrásokban azonban a szláv név a magyarnál jóval később jelenik meg. A hegynév eredetileg a délszláv nyelvekben keletkezett, vö. bolg. nyj.-i *ocoű* 'árnyékos hely, kevés napot kapó hely' (KISS 1992: 288-9), ld. még szl. **osojънь* (ŠMILAUER 135). A Kárpátokban a románok terjesztették el, ld. még ukr. nyj.-i *ocoвнь*, *ocoння* 'napsütötte, verőfényes hely' (HRINČENKO 3: 70), rom. *osoi(ul)* 'ua.' (IORDAN 1963: 524). A magyarban a román~ukrán hegynévből részleges összezsengés folytán népetimológiával *Szajkó* > *Szajkófalva* fejlődött, mert a személynévként is alkalmazott [vö. *Szajkó* csn. (KÁZMÉR 958)] *szajkó* madárnevet értették bele. A hivatalos ukrán *Ociű* a ruszin név ukránosított változata.

Szalka ld. Tizzaszalka
Szánfalva ld. Sztánfalva

Szarvasháza ld. Zsdenyova
 Szarvaskút ld. Olenyova
 Szarvasrét ld. Puznyákfalva
 Szászardó ld. Ardó

Szászóka, Cacivka 'település Szolyvától K-re' 1611: *Szaszuka* (DEZSŐ 269), 1645: *Zsaszuka* (MAKKAI 347), 1773: *Szaszoka, Sasnoha* (LexLoc. 53), 1808: *Szászoka, Sásowka, Szaszüka* (LIPSZKY: Rep. 324), 1851: *Szászoka* (FÉNYES 4: 69), 1873: *Szászóka* (Hnt.), 1913: *Szászóka* (hnt.), 1925: *Sasovka* (ComBer. 141), 1944: *Szászóka, Cacovka* (Hnt.), 1983: *Cacivka, Cacovka* (ZO). A *Szászóka* helységnév ruszin eredetű. LEHOCZKY szerint „nevét a *Szaszuka* nevű víztől kapta, melynél keletkezett. Mágócsi Ferenc 1611. július 8-án Suponyai Péternek adott kenézséget, hogy a *Kalina* nevű víz közt *Száz* nevű falut építsen” (LEHOCZKY 3: 708). LEHOCZKY magyarázatában némi ellentmondás fedezhető fel, a pataknev és a településnév ugyanis nem egyezik meg nála. A helységnév minden bizonnyal dúllónévi eredetű, talán a *Szász* személynévből, vö. rusz. *Cac* csn. (ЧУЧКА 503), vagy a rusz. *cac* 'szász' (HRINČENKO 4: 103) népnévből származhat, amihez a *-ka* helynévképző kapcsolódik. A víznév a helységnévhez képest másodlagos. A hivatalos ukrán *Cacivka* a történelmi név ukránosított változata.

Szélestő ld. Selesztő

Szentmiklós, Чинадієво 'település Munkáctól ÉK-re' 1263: *Sancti Nicolai* (GYÖRFFY 1: 548), 1270: *Zenthmyklos* (uo.), 1430: *Zolwazenthmyclos* (CSÁNKI 1: 411), 1541: *Zenth myklos* (Conscr. Port.), 1543: *Zenthmiklos* (uo.), 1550: *Zenthmyklos* (uo.), 1554: *Szent Miklos* (uo.), 1570: *Zenthmiklos* (uo.), 1630: *Szt. Miklos* (uo.), 1773: *Szent Miklós, Csinadüs* (LexLoc. 53), 1808: *Szent-Miklós, Čžinadno, Csinadjovo* (LIPSZKY: Rep. 640), 1877: *Szent-Miklós, Csinágyijóc, Csinagyievo* (Hnt.), 1913: *Szentmiklós* (Hnt.), 1925: *Čžinadievo*, 1930: *Čžinadiovo* (ComBer. 39-40), 1944: *Szentmiklós, Чинадѣво* (Hnt.), 1983: *Чинадієве, Чинадиево* (ZO), 1995: *Чинадієво*. A *Szentmiklós* helységnév magyar eredetű, a települést temploma védőszentjéről, Szent Miklósról nevezték el. A párhuzamosan használt ruszin *Csinagyova* név birtoklást kifejező szl. *-ova* képzővel alakult valószínűleg a m. *Csanád* szn. vegyes hangrendű változatából [vö. 1213/1550: *Chenad* (VárReg. 158)] (FNESz., *Szentmiklós*). Ruszin népetimológias magyarázat szerint a *чинити дії* 'törvényt ülni, ítéletet hozni' szókapcsolatból keletkezett (КРУГЛЯК 139, ЯНКО 385), de JANKO is meggyőzőbbnek tartja személynévi eredetét (ЯНКО uo.). *Csinagyová*-nak történelmi forrásokban nem leljük nyomát, egyes elképzelések szerint eredetileg olyan településnek a neve volt, amely egyesült Szentmiklóssal. A hivatalos ukrán *Чинадієво* a párhuzamos ruszin név átvétele.

Szerencsefalva ld. Szerencsfalva

Szerencsfalva, Щасливе 'település Munkácstól É–ÉNy-ra' 1542: *Szerencze falwa* (Conscr. Port.), 1543: *Serenchefalwa* (uo.), 1544: *Serentfe falwa* (uo.), 1564: *Zerentffalwa, Zerenczfalwa* (uo.), 1570: *Zerencziefalua* (uo.), 1600: *Szerencsfalva* (DEZSŐ 269), 1645: *Szerencze Falva* (MAKKAI 366), 1773: *Szerencsfalva, Szerenczőczy* (LexLoc. 52), 1808: *Szerencsfalva, Serenčowce, Szerencsüci* (LIPSZKY: Rep. 645), 1851: *Szerencsfalva* (FÉNYES 4: 128), 1864/65: *Szerencs falva, Szerencsüci* (PESTY 428), 1877: *Szerencsfalva, Szerencsüci* (Hnt.), 1913: *Szerencsfalva* (Hnt.), 1925: *Serenčovo, Serenčowce* (ComBer. 142), 1944: *Szerencsfalva, Серенчовцы* (Hnt.), 1983: *Щасливе, Счастливое* (ZO). A *Szerencsfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Szerencse* csn.-nek [vö. 1519: *Paulo Zerenche* (OklSz. 919, KÁZMÉR 1993: 1005)] és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu kenézlelét *Szerencse János* kapta 1526-ban Mária királynőtől (LEHOCZKY 3: 732). A korábbi, párhuzamosan használt ruszin *Серенчовцы* 'Szerencséék, Szerencse emberei' a magyar név alapján jött létre. Az 1946-tól hivatalos ukrán *Щасливе* népetimológia alapján, tükörfordítással alakult a magyarból (FNESz., *Szerencsfalva*), vö. *щасливый* 'szerencsés, boldog' (ЧОПЕЙ 434).

Szerencsüci Id. Szerencsfalva

Szernye, Серне 'település Munkácstól DNy-ra' 1270: *Zyrnua* (GYÖRFFY 1: 549), 1321: *Zyrnoua* (uo. 539), 1387: *Zernye* (ZsigmOkl. 2/1: 333), 1530: *Zernje* (Conscr. Port.), 1541: *Zernje* (uo.), 1543: *Serenje* (uo.), 1564: *Zernje* (uo.), 1570: *Szernie* (uo.), 1583: *Zerniae* (N. KISS 629), 1773: *Szernye* (LexLoc. 48), 1808: *Szernye* (LIPSZKY: Rep. 645), 1851: *Szernye* (FÉNYES 4: 129), 1864/65: *Szernye* (PESTY 428), 1877: *Szernye* (Hnt.), 1913: *Szernye* (Hnt.), 1925: *Serñe, Serneje* (ComBer. 139), 1944: *Szernye* (Hnt.), 1983: *Рівне, Ровное* (ZO), 1995: *Серне*. A *Szernye* helységnév szláv eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Csaronda* jobb oldali mellékvíze mellett települt, s róla kapta a nevét [+1248>393: fl-m *Scerneue* (GYÖRFFY 1: 537)]. A *Szernye* víznév szláv, tövében a szl. **sr̥na* 'öz' (ŠMILAUER 176) főnév rejlik (FNESz., *Szernye*). A helység hivatalos nevét 1946-ban *Pivne*-re változtatták, ennek jelentése tkp. 'sík, sima' (HRINČENKO 4: 19). 1995 óta újra a történelmi magyar nevét viseli.

Szernyeújfalú Id. Rafajnaújfalú

Szidorfalva, Грабово 'település Munkácstól É-ra' 1600: *Szidorfalva* (DEZSŐ 269), 1630: *Szidor* (Conscr. Port.), 1645: *Zidor Falva* (MAKKAI 368), 1773: *Szidorfalva, Hrabowo* (LexLoc. 53), 1808: *Szidorfalva, Hrabowo* (LIPSZKY: Rep. 646), 1851: *Szidorfalva, Arabowo* (!) (FÉNYES 4: 129), 1877: *Szidorfalva, Hrabovo* (Hnt.), 1913: *Szidorfalva* (Hnt.), 1944: *Szidorfalva, Грабово* (Hnt.), 1983: *Грабове, Грабово* (ZO), 1995: *Грабово*. A *Szidorfalva* helységnév magyar eredetű, a *Szidor* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Szidor~Cudop* csn. gyakori Kárpátalján, az *Izidor~Szidor* kn. származéka (ЧУЧКА 512), vö. még ukr. *Cúdip*

kn. (HRINČENKO 4: 560). Mágócsi Ferenc 1604-ben adott kenézséget *Szidor Istvánnak, Lászlónak és Jánosnak*, hogy falut alakítsanak a *Hrabovec folyó* közelében (LEHOCZKY 3: 733-4). Az alapító kenézcslád feltehetően magyar nemzetiségű volt, amit bizonyít, hogy a párhuzamosan használt ruszin *Hrabova* név más motiváció alapján, víznévből keletkezett. A pataknevében a rusz.-ukr. *грабъ* 'gyertyánfa' (ЧОПЕЙ 60, HRINČENKO 1: 320) főnév szerepel. A hivatalos ukrán *Грабово* a ruszin név átvétele.

Sziget 'elpusztult település Kis- és Nagybakos határában' 15. század: *Sziget* (LEHOCZKY 3: 836), 1450: *Sziget* (CSÁNKI 1: 419), 1493: *Sziget* (uo.), 1520: *Zygeth* (ComBer. 177), 1543: *Sygeth* (Conscr. Port.), 1544: *Zygeth* (uo.), 1564: *Zygeth* (uo.), 1570: *Sziget* (uo.). A *Sziget* helységnév magyar eredetű, a m. *sziget* 'folyó vagy állóvízben minden oldalról vízzel körülvelt, kisebb-nagyobb szárazföld' (ÉrtSz. 6: 268) főnévből keletkezett. A falu a *Tisza* egyik kis szigetén jött létre a 15. században Lónya közelében. A 18. században a *Tisza* áradásának következtében elpusztult, lakosai Kislónyára költöztek (MIZSER 2008: 207-8, LEHOCZKY 3: 836).

Szilce ld. Kisfalud

Szinyák, Синяк 'település Munkácsról ÉK-re' 1645: *Szynyak* (МАККАИ 373), 1865: *Szinyák* (SEBESTYÉN 2008: 70), 1877: *Szinyák* (Hnt.), 1913: *Kékesfüred* (Hnt.), 1925: *Sinjak, Siňak*, 1930: *Siňák* (ComBer. 144-5), 1944: *Kékesfüred, Синякъ* (Hnt.), 1983: *Синяк* (ZO). A *Szinyák* helységnév ruszin eredetű, hegynévből keletkezett névátvitellel. A falu arról a hegységről kapta a nevét, amelynél települt. A hegynévhez ld. rusz. *синякъ* 'kék folt' főnév (ЧОПЕЙ 362). A 17. században a hegy neve a magyar *Kék-bércz* alakban is előfordul, ez a ruszin név tükörfordításával jött létre. A falu nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Kékesfüred*-re magyarosították (FNESz., *Szinyák*, MEZŐ 1999: 368). A hivatalos ukrán *Синяк* a ruszin név átvétele.

Szkolinkofalva 'elpusztult falu Kismogyorós környékén' 1600: *Szkolinkofalva* (DEZSŐ 269). A *Szkolinkofalva* helységnév magyar eredetű, a *Szkolinko* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A családnév ukrán eredetű, talán egy *Szkole* személynévből jött létre *-inko* patronimikon képzővel (vö. még *Szkole* helység, Lemberg megye). A helység csak egy összeírásban szerepel, valószínűleg hamar elnéptelenedett.

Szkatárszka, Скотарське 'település Volóctól ÉK-re'. 1607: *Szkatárszka* (DEZSŐ 270), 1630: *Skatarfky* (Conscr. Port.), 1645: *Skotarszki* (МАККАИ 345), 1773: *Szkatárszka, Skotarska* (LexLoc. 55), 1808: *Szkatárszka, Skotárska* (LIPSZKY: Rep. 650), 1851: *Szkatárszka* (FÉNYES 4: 141-2), 1877: *Szkatarszka* (Hnt.), 1913: *Kisszolyva* (Hnt.), 1925: *Skotarsko*, 1930: *Skotarský* (ComBer. 145), 1944: *Szkatárszka, Скотарское* (Hnt.), 1983: *Скотарське, Скотарское* (ZO). A *Szkatárszka* helységnév szláv víznévi eredetű, LEHOCZKY szerint ugyanis a falu a *Szkatárszka patak* mellett települt (LEHOCZKY 3: 735-6), vö.

Скотарський потік (SHU. 508). A név alapja a rusz.-ukr. *скотар* 'állattenyésztő, tehenész, marhagondozó, jószággondozó, pásztor' főnév (HRINČENKO 4: 141, CYM. 9: 307). A nomád pásztrok állataikat valószínűleg ehhez a patakhoz vezették itatni, s a róluk elnevezett patak nevéből jött létre a helységnév. Víznévi eredetét bizonyíthatja a nőnemű forma: *Szkatárszka voda* 'Szkatárszka nevű víz'. Szkatárszka 1889-ben egyesült a szomszédos Szvalyavka településsel, az új falut *Kisszolyva* néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 190), amit *Szvalyavka* nevéből magyarosították. A hivatalos ukrán *Скотарське* semleges alak, egy *Скотарське село* 'Állattenyésztő falu' név alapján keletkezhetett.

Szlopófalva 'elpusztult falu a viznicei völgyben' 1645: *Slopo Falva* (MAKKAI 372), 1649: *Szlopófalva* (DEZSŐ 270). A *Szlopófalva* helységnév magyar eredetű, a *Szlopó* csn.-nek és a birtokos személyjeles *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév talán kapcsolatba hozható a rusz. *слонець* 'madárfogó' (ЧОПЕЙ 366) főnévvel, vö. szl. **slop(ь)* 'csapda, agyag' (ŠMILAUER 163).

Szobatin, Собатин 'település Ilosvától Ny-ra' 1825: *Szobatin* (LEHOCZKY 3: 736), 1877: *Szobatin* (Hnt.), 1913: *Szombati* (Hnt.), 1925: *Sobatin* (ComBer. 146), 1944: *Szobatin, Собатинъ* (Hnt.), 1983: *Собатин* (ZO). A *Szobatin* helységnév ruszin eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A falu 1829-ben jött létre a *Szobatin* nevű patak mellett (LEHOCZKY 3: 736), vö. *Собатин* (SHU. 514). A pataknév személynévből származik, az elsődleges *Szabatpataka* [1341/342/508/621/18. sz.: *fluv. Zabatpathaka* (GYÖRFFY 1: 541)] magyar névadásra utal. A ruszin *Szobatin* másodlagos, s a személynév birtoklást kifejező *-inъ* képzős alakja. A *Szabat~Szobat* név talán a m. *szombat* napnév szláv előzményéből eredhet, de magyarázatához ld. még bolg. *Съботин* szn. (ЧУЧКА 529). A *Szobatin* nevet 1903-ban *Szombati*-ra magyarosították (MEZŐ 1999: 371).

Szolocsina, Солочин 'település Szolyvától É-ra' 1600: *Szolocsina* (DEZSŐ 270), 1610: *Zolochin* (ComBer. 146), 1630: *Saloczina* (Conscr. Port.), 1645: *Zsoloczina* (MAKKAI 341), 1773: *Szolocsina, Solocžino* (LexLoc. 53), 1808: *Szolocsina, Soločin, Soločina* (LIPSZKY: Rep. 654), 1851: *Szolocsina* (FÉNYES 4: 148), 1877: *Szolocsina, Szolocsin* (Hnt.), 1913: *Királyfiszállás* (Hnt.), 1925: *Soločina*, 1930: *Soločin* (ComBer. 146), 1944: *Szolocsina, Солочинъ* (Hnt.), 1983: *Солочин* (ZO). A *Szolocsina* helységnév ruszin eredetű, az alapjául szolgáló *солоч* szó a rusz. *сіль~соль* 'só' főnév *-оч* képzős származéka (vö. KNEZSA 2001: 83). Ehhez egy birtoklást, valamivel való ellátottságot kifejező *-inъ* képző kapcsolódik. A falu közelében több sós vizű forrás található, de a helység talaja is sós, s ez motiválhatta a név létrejöttét. Személynévi eredeztetése teljesen kizárható, vö. *Szolocs* szn. [+1135/+1262/1566: *Zoloch* (CDES. 1: 72, ÁrpSzt. 838)]. 1904-ben, az országos helységnévrendezés során a falu nevét *Királyfiszállás*-ra változtatták annak emlékére, hogy Rudolf trónörökös

vadászatai alkalmával többször megfordult itt (MEZŐ 1999: 373). A hivatalos ukrán *Солочин* a ruszin név átvétele.

Szoluncsok ’elpusztult falu a viznicei völgyben’ 1599: *Szolonovics* (DEZSŐ 270), 1600: *Szoluncsok* (ЛЕНОЧКЫ 3: 837). A *Szoluncsok* helységnév ruszin eredetű, a név alapjául a rusz. *солонець* ’sószikla, kősó, sósforrás közelében lévő hely’ (ЖЕЛЕХОВСКИЙ 2: 895) vagy a *солончак* ’sómező’ (uo.) főnév szolgált, a helységet a környező sólelőhelyekről nevezték el. Az egykori település közelében folyik a *Szoloncsik patak*, vö. *Солончик* (SHU. 520), így elképzelhető, hogy a településnév víznévre vezethető vissza. A falu a 17. században elpusztult, nevét egy dűlő [1865: *Szolunczuk* (SEBESTYÉN 2008: 53)] és egy kocsmá (ЛЕНОЧКЫ 3: 837) őrizte meg. *Szoluncsok* helyén jött létre a 19. században Liszárnya falu.

Szolyva, Свалява ’járási központ’ 1263: *Zoloa* (GYÖRFFY 1: 549), 1270: *Zolua* (ÁÚO. 8: 260), 1309: *Zolua* (AnjouOkm. 1: 189), 1430: *Zolwa* (CSÁNKI 1: 419), 1530: *Zolyow* (Conscr. Port.), 1541: *Zolwa* (uo.), 1554: *Szolyua* (uo.), 1570: *Zoljua* (uo.), 1773: *Szolyva, Swalyawa* (LexLoc. 54), 1808: *Szolyva, Swalowa, Szvalová* (LIPSZKY: Rep. 654), 1851: *Szolyva (Swalyava)* (FÉNYES 4: 148), 1877: *Szolyva, Szválnjává* (Hnt.), 1913: *Szolyva* (Hnt.), 1925: *Svaljava* (ComBer. 150), 1944: *Szolyva, Свалява* (Hnt.), 1983: *Свалява* (ZO). A *Szolyva* helységnév szláv víznévi eredetű, a települést arról a patakról nevezték el, ami itt ömlik bal felől a *Latorcába* [1270: *Zolwa* (ÁÚO. 8: 262)], vö. *Свалявка* (SHU. 488). A pataknév a szl. *solb ’só’ (ŠMILAUER 167, MOÓR 107) származékának látszik. Ezt ЛЕНОЧКЫ is megerősíti: „Hajdan Zolyvának nevezték, mi oroszul sóst jelent, s így nevét a határában bőven található savanyúvízforrásoktól vagy a helységen átfolyó Szvalyavka pataktól kölcsönzé” (ЛЕНОЧКЫ 3: 738). Az elsődleges *Szolyova* név a magyarban a kétnyíltszótagos tendenciának köszönhetően *Szolyvá*-ra változott. A hivatalos ukrán *Свалява* a *Szolyvá*-hoz képest másodlagos alak (FNESz., *Szolyva*). Az ukrán névtani szakirodalomban több nézet él a helységnév eredetével kapcsolatban. A FNESz. által is közölt eredetetés mellett egyesek a moldáv *валя* ’völgy’ szóból magyarázzák. I. M. ZSELEZNYAK pedig egy indoeurópai *(S)*val*-<*(S)*uōl*- (>ukr. *вал*-) töből eredeteti, vö. óukr. **вал, валк, валка* ~ ukr. *nyj-i свал* ’feltöltött halom’. A *свалява* szerinte a *валява* ’dimbes-dombos hely’ változata (ld. ЯНКО 313). Ez az etimológia azonban alapvetően téves és erőltetett, ugyanis Szolyva környéke a sós ásványvízforrásokról és folyóvizekről nevezetes évszázadok óta.

Szolyvaújfalú ’elpusztult falu Szolyva környékén’ 1576: *Szolyvaújfalú* (DEZSŐ 270). A *Szolyvaújfalú* helységnév magyar eredetű, a falu neve a szomszédos *Szolyva* nevéből keletkezett, magyarázatához ld. *Szolyva* szócikkét. Az *-újfalú* tag újabb telepítésű falura utal. A 16. század végére elpusztult vagy egyesült Szolyvával.

Szolyvaszentmiklós ld. Szentmiklós
Szombati ld. Szobatin

Szotololecfalva 'elpusztult falu Bubuliska közelében' 1611: *Sztolecfalva* (DEZSŐ 270), 1645: *Sotoloecz Falva* (MAKKAI 367). A *Szotolecfalva* helységnév magyar eredetű, a *Szotolec* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynév magyarázatához ld. *Szvatelecfalva* szócikkét. MAKKAI a faluról a következőket írja: „Régen egy Sotolicz János nevű kenéz birta, de az pestisben elhalt, a falu sokáig pusztán állt, úgy szállott rá később ez a két rokona, szintén Sotolicz nevűek, most építik házukat” (MAKKAI 367). LEHOCZKY szerint Mágócsi Gáspár 1611-ben adott kenézséget az említett Szotolecz Jánosnak s utódainak, hogy Bobolistye falut és a Konkoly nevű pusztát megnépesítsék (LEHOCZKY 3: 838). A 17. század végén már pusztaként említik (LEHOCZKY uo.)

Sztánfalva, Станово 'település Munkácsról K–DK-re' 1378: *Sztanfalva* (DocVal. 276), 1466: *Zthanfalwa* (TELEKI 11: 181), 1530: *Szthanfalwa* (Conscr. Port.), 1533: *Sttan falwa* (uo.), 1541: *Zthanfalwa* (uo.), 1543: *Stanfalwa* (uo.), 1550: *Ztanffalwa* (uo.), 1570: *Sztanfalua* (uo.), 1773: *Sztanfalva, Stanowa* (LexLoc. 52), 1808: *Sztánfalva, Stánová* (LIPSZKY: Rep. 658), 1851: *Sztánfalva, Sztanovo* (FÉNYES 4: 159), 1877: *Sztánfalva, Szánovo* (Hnt.), 1913: *Szánfalva* (Hnt.), 1944: *Sztánfalva, Станово* (Hnt.), 1983: *Станове, Становое* (ZO), 1995: *Станово*. A *Sztánfalva* helységnév magyar eredetű, a *Sztán* [1345: *Staan* (DocVal. 107)] szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Sztán* név a szl. *Stanislav* rövidült alakja, vö. ukr. *Стан* szn. (CCYM. 2: 380), rom. *Stan* szn. (CONSTANTINESCU 375). A román név a szlávból való átvétel. A hagyomány szerint a sztánfalvai volt az első kenézség a Hát hegység vidékén, ezért feltételezhetjük, hogy alapító kenéze román nemzetiségű lehetett. A település nevét 1904-ben *Szánfalva*-ra változtatták (MEZŐ 1999: 374). A hivatalos ukrán *Станово* a magyarral párhuzamos ruszin névadás eredménye (FNESz., *Sztánfalva*, KISS 1992: 286).

Sztanova ld. Sztánfalva

Sztrabicsó, Страбичово 'település Munkácsról DNy-ra' 1466: *Sztrabicsó* (CSÁNKI 1: 419), 1523: *Sztrabicsó* (ComBer. 148), 1530: *Sztrabýtso* (Conscr. Port.), 1533: *Strabýtso* (uo.), 1542: *Strabicho* (uo.), 1550: *Ztrabýtfo* (uo.), 1634: *Sztrabiczó* (MAKKAI 328), 1773: *Sztrabicsó, Strabicsó* (LexLoc. 56), 1808: *Sztrabicsó, Sztrabicsova, Strabičowá* (LIPSZKY: Rep. 661), 1851: *Sztrabicsó* (FÉNYES 4: 161), 1877: *Sztrabicsó, Sztrabicsovo* (Hnt.), 1913: *Mezőterebes* (Hnt.), 1925: *Strabičovo, Strabičevo* (ComBer. 148), 1944: *Sztrabicsó, Страбичово* (Hnt.), 1983: *Страбичове, Страбичово* (ZO), 1995: *Страбичово*. A *Sztrabicsó* helységnév szláv személynévi eredetű, az alapjául szolgáló szn. a *Sztrabo~Cpaбo* [ld. 1738: *Strabo Ioannes* (ЧУЧКА 536)] szn. -ics patronimikon képzős alakja, amihez a birtokolást kifejező -ov(o) képző kapcsolódik, jelentése 'Sztrabics faluja'. A képzőből a magyarban szabályosan -ó fejlődött. A falu nevét 1904-ben, az országos helységnévrendezés során *Mezőterebes*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 375). A hivatalos ukrán *Страбичово* a történelmi ruszin alak átvétele.

Sztrabicsovo ld. Sztrabicsó
Sztrojánfalva ld. Sztrojna
Sztrojfalva ld. Sztrojna

Sztrojna, Стройне 'település Szolyvától DK-re' 1430: *Ztroyfalwa* (CSÁNKI 1: 419), 1444: *Stroyanfalwa* (uo.), 1542: *Ztroyna* (Conscr. Port.), 1543: *Ztroyna* (uo.), 1550: *Ztroyna* (uo.), 1554: *Sztroina* (uo.), 1570: *Ztroyna* (uo.), 1773: *Sztrojna, Strojna* (LexLoc. 54), 1808: *Sztrojna, Strojna* (LIPSZKY: Rep. 662), 1851: *Sztrojna* (FÉNYES 4: 163), 1873: *Sztrojna* (Hnt.), 1913: *Malmos* (Hnt.), 1925: *Strojna, Strojno* (ComBer. 149), 1944: *Sztrojna, Стройна* (Hnt.), 1983: *Стройне, Стройное* (ZO). A település elsődleges *Sztrojfalva~Sztrojánfalva* neve magyar eredetű, a *Sztroj~Sztroján* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Sztroj~Sztroján* szn. családnévként is előfordul Kárpátalján, vö. *Строян* (ЧУЧКА 537-8). Ez a rusz. *стройный* 'nyúlánk, karcsú, ékes, díszes' mn. (ЧОПЕЙ 382) származéka lehet. Idővel a ruszin *Sztrojna* 'sztroji, Sztrojhoz tartozó' kiszorította a magyar alakot. LEHOCZKY a helység nevét víznévből eredezteti (vö. LEHOCZKY 1: 312), a víznév azonban a településnévhez képest másodlagos. A magyar *Malmos* név 1889-ben jött létre, Csernik és Sztrojna egyesülésekor az új falut ezen a néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 236). A név létrehozásában szerepet játszhatott a Sztrojna határába olvadt *Nagymelnicsna* (tkp. 'Malmos') falu neve. A hivatalos ukrán *Стройне* semleges nemű formája egy *Стройне жерело* 'Sztroj forrása' névből származik (MIZSER 2007d: 80).

Szumologovica ld. Kisábránka
Szundákfalva ld. Szundakovica

Szundakovica 'egyesült Hátmeeggel' 1773: *Sundakowica* (LexLoc. 52), 1808: *Szundakovicza, Szundachowica* (LIPSZKY: Rep. 665), 1851: *Szundakevicza* (FÉNYES 4: 166), 1873: *Szundákfalva, Szundákovicza* (Hnt.), 1881: *Szundákfalva, Sebelyovicza* (LEHOCZKY 3: 749), 1898: *Szundákfalva* (Hnt.), 1902: *Szundákfalva* (Hnt.), 1913: *Szundákfalva* (Hnt.), 1946: *Шолольовиця* (ZO). A *Szundakovica* helységnév ruszin eredetű, a névben az ukr. *Судак* (BOGDAN 293) szn. nazális-betoldású alakja szerepel, ehhez a helység- és víznevek képzésében használatos *-ica* képző kapcsolódik. Kenézi alapítású falu, nevét telepítő kenézéről kapta. A személynév magyarázatához ld. ukr. *судак* 'fogas süllő' halnév (HRINČENKO 4: 225). A másodlagos magyar *Szundákfalva* magyarosítás eredménye. A 19. század második felétől használatos ukr. *Шебел'овиця* > *Шелел'овиця* > *Шолол'овиця* szintén személynévi eredetű, tövéhez ld. ukr. *Шебелей* csn. (BOGDAN 263), *Шелель* csn. (uo. 263), or. R. *Шеболь* szn. (ТУПИКОВ 438) (KISS 1992: 286). A falut előbb 1889-ben (MEZŐ 1999: 140), majd 1967-ben ismét Hátmeghez csatolták.

Szunyog ld. Komoró
Szunyogmező ld. Komoró

Szuputnikfalva 'elpusztult falu Olenyova környékén' 16. sz. vége: *Szuputnikfalva* (LEHOCZKY 3: 839), 1600: *Szoputnikfalva* (DEZSŐ 270). A *Szuputnikfalva* helységnév magyar eredetű, a *Szuputnik* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Szuputnik* név ukrán, köznévi előzménye a *супитник* 'útitárs, társ' (ЦУМ. 9: 852-3) főnév, vö. még rusz. *супитникъ* 'útitárs, kísérő' (ЧОПЕЙ 377). Kenézi alapítású falu volt, nevét első kenézéről kapta.

Szurdékfalva 'ismeretlen fekvésű falu' 1543: *Swrdekfalwa* (Conscr. Port.), 1544: *Swrdekfalwa* (uo.), 1571: *Szurdékfalva* (DEZSŐ 271). A *Szurdékfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *szurdok~szurdék* 'meredek falú keskeny, mély völgy, amelyet rendszerint víz vájt ki, szűk, keskeny hely, zug' (ÉrtSz. 6: 400) és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A helység természeti környezetéről kapta a nevét. A 16. század végén már pusztá.

Szuszkó, Цыково 'település Szolyvától Ny-ra' 1270: *Suskow* (GYÖRFFY 1: 549), 1465: *Suzko* (CSÁNKI 1: 419), 1543: *Zwſko* (Conscr. Port.), 1546: *Swzko* (uo.), 1548: *Zuzko* (uo.), 1570: *Szuzko* (uo.), 1630: *Suska* (uo.), 1645: *Szuszko Pataka* (MAKKAI 349), 1773: *Szuszkó, Suskó* (LexLoc. 54), 1808: *Szuszkó, Szuszkove, Suskowé* (LIPSZKY: Rep. 666), 1851: *Szuszkó* (FÉNYES 4: 167), 1877: *Szuszkó, Szuszkovo* (Hnt.), 1913: *Bányafalu* (Hnt.), 1925: *Suskovo* (ComBer. 149-50), 1944: *Szuszkó, Цыково* (Hnt.), 1983: *Цыкове, Цыковое* (ZO), 1995: *Цыково*. A *Szuszkó* helységnév szláv eredetű, a rusz.-ukr. *Сюсько~Цыско* [vö. 1453: *Suska* (BÉLAY 191)] szn.-ből keletkezett birtoklást kifejező *-ov(o)* képző segítségével. A magyarban a képzőből szabályosan *-ó* fejlődött. A nevet először Szentmiklós határleírásában említik a 13. században. MIZSER LAJOS a *Цыско* nevet a *Цысанна* 'Zsuzsanna' név származékának tartja, s a birtoklást kifejező ruszin *Szuszkovo* alak létrejöttében szerepet játszott, hogy a falu az 1640-es években Lorántffy Zsuzsanna birtoka volt (MIZSER 2007d: 80). A név képzős alakja azonban jóval korábbi adatolható. A *Szuszkó* szn. a rusz. *Исусъ* 'Jézus' (ЧОПЕЙ 140) *-ко* kicsinyítő képzős alakja lehet, de az is elképzelhető, hogy a lengy. *Susko* szn. (RYMUT 2: 509) átvétele (ЧУЧКА 541). LEHOCZKY a *Szuszkó* helységnevet víznévből eredezteti (vö. LEHOCZKY 1: 312), a víznév azonban a településnévhez képest csak később jelentkezik, ld. 1645: *Szuszko Pataka* (MAKKAI 349). 1898-ban Szuszkó egyesült Jobbovicával *Bányafalva* néven, de a közös falut 1903-ban *Bányafalu*-ként törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 40).

Szuszkóújfalu ld. Ervinfalva

Szuszkovo ld. Szuszkó

Szvalyava ld. Szolyva

Szvalyavka 'egyesült Szkotarszkaával' 1561: *Szvalyavka* (DEZSŐ 271), 1629: *Szvalyovszka* (LEHOCZKY 3: 749-50), 1645: *Swalowszki alias Uyffalu* (MAKKAI 345), *Kis Zwalyoka* (uo. 348), 1773: *Szvaloka, Svaloka* (LexLoc. 55), 1808: *Szvalovka, Szvalyánka, Swaljawka* (LIPSZKY: Rep. 666), 1851: *Szvalyóka*

(FÉNYES 4: 167), 1877: *Szvalyovka, Szvalyavka* (Hnt.), 1888: *Szvalyavka, Kisszolyva* (Hnt.). A *Szvalyavka* helységnév ruszin víznévből keletkezett névátvitellel, annak a pataknak a nevéből származik, ami mellett a 16. században létrejött, vö. *Свалявка* (SHU. 488). A pataknév a szl. *solb 'só' (ŠMILAUER 167) főnév származéka (FNESz., *Szolyva*). Balling János 1629. szeptember 2-án adott kenézséget Vanko Miklósnak, hogy a Szvalyavszka nevű pusztán falut alakítson (LEHOCZKY 3: 749), a helységnév tehát dülönévből is létrejöhetett. Szvalyavka 1889-ben egyesült Szkotárszkával, az egyesített falu hivatalos magyar neve *Kisszolyva* lett a *Szvalyavka* név magyarosításával (MEZŐ 1999: 190).

Szvatelecfalva 'elpusztult falu Csabina és Dubina között' 1570: *Szvatelecfalva* (DEZSŐ 271), 1645: *Suateletz Falva* (MAKKAI 372), 1649: *Szvatelecfalva* (LEHOCZKY 3: 839), 1672: *Szvatelecfalva* (uo.). A *Szvatelecfalva* helységnév magyar eredetű, a *Szvatelec* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Szvatelec* szn. rusz.-ukr. eredetű, vö. *святець* 'szent életű ember, hitbuzgó, ájtatos, szenteskedő, álszent, áldozópap' (UDVARI 5: 151), *святити* 'szentelni' (ЧОПЕЙ 359), *святитель* 'püspök, főpap' (uo.). Kenézi alapítású falu volt, nevét első kenézéről kaphatta. 1682-ben már elpusztult településként említik.

Tákos 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K–ÉK-re' 1321: *Takus* (GYÖRFFY 1: 549), 1530: *Thakos* (Conscr. Port.), 1533: *Takos* (uo.), 1541: *Takof* (uo.), 1543: *Takos* (uo.), 1550: *Thakos* (uo.), 1570: *Takos* (uo.), 1773: *Tákos* (LexLoc. 47), 1808: *Tákos* (LIPSZKY: Rep. 669), 1851: *Tákos* (FÉNYES 4: 171), 1864/65: *Tákos* (PESTY 475), 1877: *Tákos* (Hnt.), 1913: *Tákos* (Hnt.), 1973: *Tákos* (Hnt.). A *Tákos* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1211: *Tocus* (PRT. 10: 504)]. Az alapjául szolgáló személynév talán a *Tádé*-ből jött létre rövidüléssel és *-kus* ~ *-kos* képzőbokor hozzáadásával (FNESz., *Tákos*).

Talamás 'egyesült Huklivával' 1625: *Talamás* (DEZSŐ 271), 1645: *Thomolas* (MAKKAI 346), 1773: *Talamas, Talamass* (LexLoc. 55), 1808: *Talamás* (LIPSZKY: Rep. 669), 1851: *Talamás* (FÉNYES 4: 171), 1873: *Talamás* (Hnt.), 1888: *Talamás* (Hnt.), 1925: *Talamaš* (ComBer. 153), 1944: *Talamás, Таламаиш* (Hnt.), 1946: *Таламаи* (ZO). Az elsődleges *Tomolás* helységnév talán román személynévi eredetű, vö. *Tomole* szn. (IORDAN 1983: 457), amihez román *-aş* képző kapcsolódik. Mágócsy Ferenc 1611-ben adott kenézséget a Halykovics családnak *Preszlo* puszta megtelepítésére, de mivel ez közel volt Huklivához, az ottani lakosok ezt nem engedték meg, ezért telepítették meg idegen jobbágysággal *Tomolást* (MAKKAI 346). A magyarban a *Tomolás* névből hangátviteléssel jött létre a *Talamás* forma. A helység határában folyik a *Talamás patak*, vö. *Таламаи* (SHU. 553), a víznév és a helységnév közül azonban a helységnevet tekinthetjük elsődlegesnek. Előbb 1889-ben, majd 1967-ben újra Huklivához csatolták.

Tarkacsfalva 'elpusztult falu Kutkafalva környékén' 1549: *Tarkacsfalva* (DEZSŐ 271), 1550: *Tarkacz* (Conscr. Port.), 1552: *Tarkotffalwa* (uo.), 1554: *Tarkaczfalwa* (uo.), 1566: *Thakarczffalwa* (uo.), 1570: *Tarkaczfalua* (uo.). A *Tarkacsfalva* helységnév magyar eredetű, a *Tarkacs* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. LEHOCZKY a 16. századból *Farkasfalva* formában adatolja a településnevet (LEHOCZKY 3: 379-80). Ez az adat azonban téves olvasat eredménye, a megyében ugyanis ilyen nevű falu soha nem létezett. A helység neve az 1500-as évek közepének összeírásaiban jelenik meg *Tarkacs* és *Tarkacsfalva* formában. A *Tarkacs* csn. ruszin eredetű, de a név alapja valószínűleg a m. *tarka* melléknév, amihez a -cs kicsinyítő képző kapcsolódik. Köznévként és tulajdonnévként a ruszin nyelv közvetítésével az ukránba is bekerült, vö. ukr. *маркач* 'almásderes ló, fehér színű ló fekete vagy rézszerű foltokkal' (CYM. 10: 471, HRINČENKO 4: 248), ld. még rusz. *марканистый, таркастый* 'tarka' (ЧОПЕЙ 390). Bár a kenéz 1672-ben is az említett család képviselője (Terkács Lőrincz), s a faluban is gyakori a *Terkács* név (LEHOCZKY uo.), a településnév idővel megváltozik (ld. *Kutkafalva*, KISS 1992: 272-3).

Tarpa 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K-re' 1299: *Turpa* (GYÖRFFY 1: 549), 1321: *Thorpa* (Zichy 1: 197), 1333: *Torpanygete* (Kállay Lt. 1: 417), 1400: *Tarpa* (ZsigmOkl. 2/1: 788), 1541: *Tarpa* (Conscr. Port.), 1808: *Tarpa* (LIPSZKY: Rep. 672), 1851: *Tarpa* (FÉNYES 4: 183), 1864/65: *Tarpa* (PESTY 476), 1881: *Mező-Tarpa* (LEHOCZKY 3: 752), 1877: *Tarpa* (Hnt.), 1913: *Tarpa* (Hnt.), 1973: *Tarpa* (Hnt.). A *Tarpa* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással. A FNESz. a helységnév alapjául szolgáló személynevet szlávznak tartja, vö. cs. *Trpa szn. ~ szlk. *Trpa szn., de KISS LAJOS nem zárja ki annak a lehetőségét sem, hogy hangrendi átcsapással keletkezett a m. R. *Terpe* [vö. 1219/1550: *Terpe* (VárReg. 74.)] személynévből, s így a m. *törpé*-vel tartozik össze (FNESz., *Tarpa*). LEKLI BÉLA elveti a FNESz. magyarázatát, s egy őtörök *Torba*, *Tarba* szn.-ből vezeti le, ami valószínűleg a kunokhoz köthető (LEKLI 316-7). A 19. század végén, a település mezővárossá avatását követően a név a *Mező*- előtagot kapta, amit az országos helységnévrendezés során, 1903-ban visszavontak (MEZŐ 1999: 246).

Tasnád, Затишье 'település Beregszásztól É-ra' 1898: *Tasnád* (Hnt.), 1907: *Tasnádtanya* (Hnt.), 1913: *Tasnádtanya* (Hnt.), 1983: *Затишье, Затишное* (ZO). A *Tasnád*~*Tasnádtanya* helységnév magyar eredetű, a *Tasnád(i)* csn.-nek [1450: *Tasnádi Pál* (KÁZMÉR 1993: 1052)] és a *tanya* főnévnek az összetételével keletkezett. A falu Ardó külterületi lakott helyéből vált önálló településsé a 20. század első felében. A hivatalos ukrán *Затишье* szlávosítás eredménye.

Tasnádtanya ld. Tasnád

Tibava ld. Kistibava

Tibava ld. Nagytibava

Timsor, Лазн 'település Volóctól É-ra' 1600: *Timsor* (DEZSŐ 271), 1630: *Tymfor* (Conscr. Port.), 1645: *Tymsor* (MAKKAI 373), 1773: *Timsor, Lazy* (LexLoc. 55), 1808: *Timsor, Lazy* (LIPSZKY: Rep. 682), 1851: *Timsor (Lazi)* (FÉNYES 4: 204), 1877: *Timsór (Lázi-)* (Hnt.), 1913: *Timsor* (Hnt.), 1944: *Timsor, Лазы* (Hnt.), 1983: *Лазу* (ZO). A *Timsor* helységnév valószínűleg román eredetű, a név alapja a rom. *Timotei* vagy ukr. *Тимофеї* [vö. 1491: *Тимофеу* szn. (CCYM. 2: 431) ~ *Тимофеї, Туміу* (HRINČENKO 4: 561)] kn. kicsinyítő képzős *Timșor* (CONSTANTINESCU 161) változata lehet. A településnév szláv eredetét kizárhatjuk, ugyanis a *Timsor* mellett létrejött egy párhuzamosan használt ruszin *Lázi* név, ami a *лаз* 'tisztás, szénatermő hely, rét, irtvány', 'erdei kaszáló' (HRINČENKO 2: 341, CYM. 4: 436, ЧОПЕЇ 167) főnév többes számú alakjából keletkezett. A hivatalos ukrán *Лазу* a ruszin név átvétele.

Tisova, Тишів 'település Volóctól ÉNy-ra' 1630: *Tifzoua* (Conscr. Port.), 1648: *Tisova* (DEZSŐ 271), 1693: *Tisow* (HODINKA 374), 1773: *Tisova* (LexLoc. 55), 1808: *Tissova* (LIPSZKY: Rep. 683), 1851: *Tissova* (FÉNYES 4: 204), 1877: *Timsova (Felső-)* (Hnt.), 1913: *Csendes* (Hnt.), 1925: *Tišova* (ComBer. 155), 1944: *Tiszova, Tucova* (Hnt.), 1983: *Tuuiv, Tuuev* (ZO). A *Tisova* helységnév valószínű ruszin személynévi eredetű, a *Tiso* szn. birtoklást kifejező -ova képzős alakjából keletkezett. A *Tiso~Tuuo* személy-, illetve családnév a *Tihony*, esetleg a *Tihomir, Tihorad, Tihoslav* személynéveknek a becézett alakja [vö. 1491: *Tuuo* (CCYM. 2: 432, ЧУЧКА 552)]. Nem zárható ki a személynévek alapjául szolgáló ukr. *muxo~muxuї* 'csend, csendes' (CYM. 10: 132, HRINČENKO 4: 264) szavakból való eredeztetése sem. A település nevét 1903-ban, ez utóbbi etimológia alapján *Csendes*-re magyarosították (MEZŐ 1999: 387). A hivatalos ukrán *Tuuiv* a ruszin név ukránosított alakja.

Tiszaadony 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől É-ra' 1290: *Odon* (GYÖRFFY 1: 528), 1342: *Odon* (ZichyOkm. 2: 31), 1530: *Adon* (Conscr. Port.), 1541: *Adon* (uo.), 1550: *Adon* (uo.), 1553: *Adonn* (N. KISS 162), 1570: *Adon* (Conscr. Port.), 1773: *Adony* (LexLoc. 47), 1808: *Adony* (LIPSZKY: Rep. 3), 1851: *Adony (Tisza)* (FÉNYES 1: 10), 1913: *Tiszaadony* (Hnt.), 1973: *Tiszaadony* (Hnt.). Az *Adony* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. +1086: *Odun* (DHA. 1: 254, ÁrpSzt. 593)]. Az alapjául szolgáló személynév valószínűleg német (FNESz., *Adony*). A megkülönböztető szerepű *Tisza-* előtag a folyó mellékére utal, s a 19. századtól használatos (FNESz., *Tiszaadony*).

Tiszacsoma Id. Csoma

Tiszkerecseny 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől É-ra' 1324: *Kerechun* (GYÖRFFY 1: 542), 1327: *Kerechen* (AnjouOkm. 2: 307), 1530: *Keretsen* (Conscr. Port.), 1542: *Kerezen* (uo.), 1543: *Kerecfen* (uo.), 1550: *Kerecfen* (uo.), 1553: *Kelechyen* (N. KISS 161), 1570: *Kerezen* (Conscr. Port.), 1773: *Kerecsen* (LexLoc. 47), 1808: *Kerecseny*

(LIPSZKY: Rep. 300), 1851: *Kerecsény (Tisza-)* (FÉNYES 2: 201), 1864/65: *T. Kerecseny* (PESTY 478), 1877: *Kerecsény (Tisza-)* (Hnt.), 1913: *Tiszakerecseny* (Hnt.), 1973: *Tiszakerecseny* (Hnt.). A *Kerecseny* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1274 k.: *Kerechen* (ÁÚO. 9: 111, ÁrpSzt. 458)]. Az alapjául szolgáló személynév a m. R. *kerecsen* 'egy fajta vadászsólyom' származéka (FNESz., *Kerecsend*). A megkülönböztető szerepű *Tisza-* előtag a folyó közelségére utal (FNESz., *Tiszakerecseny*).

Tiszaszalka 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől É-ra' 1289: *Zalka* (GYÖRFFY 1: 548), 1299: *Zalka* (ZichyOkm. 1: 98), 1530: *Zalka* (Conscr. Port.), 1541: *Zalka* (uo.), 1543: *Salka* (uo.), 1550: *Zalka* (uo.), 1570: *Szalka* (uo.), 1596/7: *Tysza Zalka* (N. KISS 827), 1773: *Tisza Szalka* (LexLoc. 47), 1808: *Szalka (Tisza-)* (LIPSZKY: Rep. 621), 1851: *Tisza-Szalka* (FÉNYES 4: 59), 1864/65: *T. Szalka* (PESTY 479), 1877: *Szalka (Tisza-)* (Hnt.), 1913: *Tiszaszalka* (Hnt.), 1973: *Tiszaszalka* (Hnt.). A *Szalka* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. 1211: *Salca* (PRT. 10: 515, ÁrpSzt. 689)]. Az alapjául szolgáló személynév talán az ótörök *salça* 'csökönyös, makacs' származéka, amely a magyarban a *-ka* kicsinyítő képzőbokkal ellátott nevek vonzásába kerülhetett (FNESz., *Mátészalka*). MEZŐ ANDRÁS és NÉMETH PÉTER azonban ezt a származtatást nem támogatja, sem török, sem szláv személynévi eredetét nem tartják meggyőzőnek, inkább bizonytalan eredetűnek tekintik (MEZŐ–NÉMETH 126). A megkülönböztető szerepű *Tisza-* előtag a folyó közelségére utal (FNESz., *Tiszaszalka*).

Tiszavid 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől É-ra' 1212: *Vyd* (GYÖRFFY 1: 550), 1299: *Wyd* (ZichyOkm. 1: 99), 1382: *Vydteleke* (Kállay Lt. 2: 215), 1530: *Wyd* (Conscr. Port.), 1544: *Wyd* (uo.), 1550: *Wyd* (uo.), 1570: *Wyd* (uo.), 1596/7: *Tiza Wyd* (N. KISS 826), 1773: *Vid* (LexLoc. 47), 1808: *Vid (Tisza-)* (LIPSZKY: Rep. 735), 1851: *Vid (Tisza)* (FÉNYES 4: 300), 1864/65: *Tisza Vid* (PESTY 479), 1877: *Vid (Tisza-)* (Hnt.), 1913: *Tiszavid* (Hnt.), 1973: *Tiszavid* (Hnt.). A *Vid* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [[XI]/Krón.: *Vid* szn. (SRH. 1: 375, ÁrpSzt. 806)]. KISS LAJOS szerint az alapjául szolgáló személynév délszláv, vö. szb.-hv. *Vid* szn. (FNESz., *Tiszavid*), más vélemény szerint azonban a név latin eredetű, az egyházi latin *Vitus* származéka (MEZŐ–NÉMETH 128). A megkülönböztető szerepű *Tisza-* előtag a folyó közelségére utal. Tiszavidet 1978-ban Tiszaszalkához csatolták.

Tivadar 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől DK-re' 1332/5: *Thihedor* (GYÖRFFY 1: 549), 1343: *Teodory* (KárolyiOkl. 1: 154), 1530: *Thjwadar* (Conscr. Port.), 1541: *Thjwadar* (uo.), 1543: *Tjwadar* (uo.), 1550: *Thjwadar* (uo.), 1570: *Tiuadar* (uo.), 1773: *Tivadar* (LexLoc. 47), 1808: *Tivadar* (LIPSZKY: Rep. 684), 1851: *Tivadar* (FÉNYES 4: 205), 1864/65: *Tivadar* (PESTY 480), 1877: *Tivadar* (Hnt.), 1913: *Tivadar* (Hnt.), 1973: *Tivadar* (Hnt.). A *Tivadar* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. [1132]/KrónKomp.: *Tyodor* szn. (SRH. 1: 449), 1237: *Tyvodor*

(*Tiuodor*) (ÁrpSzt. 746)]. Az alapjául szolgáló személynév végső forrása a gör. Θεόδωρος (tkp. 'isten ajándéka') (FNESz., *Tivadar*, MEZŐ–NÉMETH 129).

Tőkés 'egyesült Hátmeggel' 1378: *Sandorfalva* (DocVal. 276), 1466: *Sandorfalwa* (TELEKI 11: 181), 1530: *Thewkefalwa* (Conscr. Port.), 1542: *Theokeos* (uo.), 1543: *Twkes* (uo.), 1546: *Theukes* (uo.), 1550: *Thewkes* (uo.), 1645: *Tőkés* (MAKKAI 358), 1773: *Teőkés*, *Kolodnyoho* (LexLoc. 52), 1808: *Tőkés*, *Kolodno*, *Kolodnoje* (LIPSZKY: Rep. 700), 1851: *Tőkés*, *Kolodnoje* (FÉNYES 4: 216), 1873: *Tőkés*, *Kolodnoje*, *Kolodnye* (Hnt.), 1913: *Tőkés* (Hnt.), 1925: *Kolodno*, 1930: *Kolodné* (ComBer. 86), 1944: *Tőkésfalu*, *Колодное* (Hnt.), 1946: *Колодне* (ZO). Az elsődleges *Sándorfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *Sándor* kn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A keresztnév a magyaron [1361/1635: *Sandor* (DocVal. 156) kívül a románban is előfordul, vö. *Şandru* kereszt- és családnév (CONSTANTINESCU 7)], de megvan a ruszinban is, vö. *Шандор* (ЧОПЕЙ 431), ezért a névadó személy nemzetisége bizonytalan, de elképzelhető, hogy román volt. A 15. századtól párhuzamosan használt *Tőkés* helységnév a m. *tőke* 'kivágott fának a talajban maradó része, ennek föld feletti darabja, tönk' (ÉrtSz. 6: 753) főnévnek az -s képzős származéka, irtásföldön létrehozott falura utal. Elképzelhető a LEHOCZKY által felvetett víznévi származtatása is, szerinte ugyanis a helység a határában folyó Tőkés patakról kapta a nevét (LEHOCZKY 3: 769). Az új név első írásos alakjaiban a -*falva* utótag is előfordul, ez valószínűleg a *Sándorfalva* hatásával magyarázható. A párhuzamosan használt ruszin *Колодное* a másodlagos név alapján keletkezett, alapja a rusz. *колода* 'tuskó, tőke, kaloda' (ЧОПЕЙ 152). Tőkés 1889-ben egyesült Deskófalvával, az országos helységnévrendezés idején azonban ismét különváltak. Az országban előforduló más *Tőkés* nevű településektől való megkülönböztetés céljából 1903-ban a névhez a -*falu* utótagot illesztették (MEZŐ 1999: 394). 1961-ben egyesült Hátmeggel.

Tövisfalva, **Драчино** 'település Szolyvától Ny-ra' 1863: *Tövisfalva* (KÁZMÉR 1970: 178), 1865: *Tövisfalva* (SEBESTYÉN 2008: 120), 1877: *Tövisfalva*, *Dracsina* (Hnt.), 1913: *Újtövisfalva* (Hnt.), 1925: *Dračin*, *Dračina* (ComBer. 49), 1944: *Újtövisfalva*, *Драчины* (Hnt.), 1983: *Драчини*, *Драчины* (ZO), 1995: *Драчино*. A *Tövisfalva* helységnév magyar eredetű, a m. *tövis* 'tüske, tuskés, tövises kóró' (ÉKsz. 2: 1403) növénynévnek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A falut 1827–37 között hozták létre csehországi német munkások számára a Schönborn-uradalomban (LEHOCZKY 3: 770). Az *Új-* előtag az országos helységnévrendezés során, 1903-ban került a névbe, a település korára utal, s a Nyitra megyei *Tövisfalva*-tól különböztette meg (MEZŐ 1999: 394). A hivatalos rusz.-ukr. *Драчино* a rusz. *драча~драчка* 'tüske, tövisbokor, bozót' (ЧОПЕЙ 80, HRINČENKO 1: 441) főnévből származik, s párhuzamos névadással jött létre. Személynévi eredete teljesen kizárható, vö. kárpátaljai ukr. *Драч* csn. (ЧУЧКА 209).

Trojánfalva 'elpusztult település a Hát hegységben' 1600: *Trojánfalva* (DEZSŐ 272), 1645: *Troian Falva* (MAKKAI 356), 1672: *Trojánfalva* (LEHOCZKY 3: 839). A *Trojánfalva* helységnév magyar eredetű, a *Troján* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. A *Troján* csn. egyaránt származhat az ukránból és a románból, vö. ukr. *Троян* csn. (BOGDAN 306)], rom. *Trojan* szn. (CONSTANTINESCU 391), de ld. még bolg. *Троян* (ZAIMOV 224)], ezért a névadó család nemzetisége bizonytalan (KISS 1992: 287). Kenézi alapítású falu volt, a helységet két *Troján* nevű testvér, Péter és Mihály birtokolta, de a kenézségről később lemondtak. A falu a 18. század elejére elnéptelenedett.

Trosztyanica, Тростяниця 'település Munkácsról É-ra' 1600: *Trosztjanfalva* (DEZSŐ 272), 1645: *Trostsanitzza* (MAKKAI 367), 1773: *Trostanicza* (LexLoc. 52), 1808: *Trosztanicza, Trostanica* (LIPSZKY: Rep. 695), 1851: *Trosztyanicza* (FÉNYES 4: 221), 1877: *Trostyanica* (Hnt.), 1913: *Nádaspaták* (Hnt.), 1925: *Trostianica, Trostiánice*, 1930: *Tršténice* (ComBer. 157), 1944: *Trosztyánica, Тростяниця* (Hnt.), 1983: *Тростяниця, Тростяниця* (ZO). A *Trosztyanica* helységnév ruszin víznévi eredetű, a falu a *Trosztyanica patak* mellett települt a 17. században (LEHOCZKY 3: 771-2). A patak neve ruszin, alapja a rusz.-ukr. *тростникъ, тростина* 'nád' főnév (ЧОПЕЙ 398, HRINČENKO 4: 287, СУМ. 10: 284), amihez az *-ica* képző kapcsolódik. A patak nevének jelentése 'Nádas patak'. A magyar *Nádaspaták* név tükörfordítás eredménye, 1904-ben, az országos helységnévrendezés során keletkezett (MEZŐ 1999: 396). A DEZSŐ által említett *Trosztjánfalva* név tudatos magyarosítás eredménye lehet.

Ugornya 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől K-re' 1385: *Wgornia, Vgornia* (MEZŐ–NÉMETH 49), 1530: *Wgornya* (Conscr. Port.), 1541: *Ugornya* (uo.), 1542: *Vghornya* (uo.), 1550: *Wgornya* (uo.), 1570: *Vgornia* (uo.), 1577: *Ughornya* (N. KISS 381), 1773: *Ugornya* (LexLoc. 47), 1808: *Ugorna, Ugornya, Ogornik* (LIPSZKY: Rep. 701), 1851: *Ugornya* (FÉNYES 4: 229), 1864/65: *Ugornya* (PESTY 481), 1877: *Ugornya* (Hnt.), 1973: *Gergelyiugornya* (Hnt.). Az *Ugornya* helységnév szláv eredetű, a magyarba egy szl. *Ugorъna 'ugarföldön lévő (település)' kerülhetett át. Etimológiailag összetartozik a m. *ugar* szláv eredetijével (FNESz., *Gergelyiugornya*). MOÓR ELEMÉR a szl. *gora 'hegy, erdő' származékának tartja, szerinte a név 'hegy, erdő melletti település'-t jelenthetett (MOÓR 22), ez azonban teljesen kizárható nyelvi és földrajzi szempontból egyaránt. A falu 1939-ben egyesült a szomszédos Gergelyivel *Gergelyiugornya* néven (MEZŐ 1999: 123).

Újbisztra ld. Diszkovica

Újdávidháza, Нове Давидково 'település Munkácsról Ny-ra' 1746: *Uj Davidháza* (ComBer. 118), 1773: *Uj-Davidháza, Dawidkowa* (LexLoc. 50), 1808: *Dávidháza (Új-), Dawidkowo (Nowé-, Nowojé-)* (LIPSZKY: Rep. 128), 1851: *Dávidháza (Uj), (Davidkovo)* (FÉNYES 1: 244), 1877: *Dávidháza (Uj-), Dávidkova* (Hnt.), 1913: *Újdávidháza* (Hnt.), 1925: *Davidkovo Nové* (ComBer.

118-9), 1944: *Újdávidháza, Новое Давидково* (Hnt.), 1983: *Нове Давидкове, Новое Давидково* (ZO), 1995: *Нове Давидково*. A Dávidháza helységnév magyar eredetű, magyarázatához ld. *Ódavidháza* szócikkét. Az Új- előtag a szomszédos *Ódavidháza* nevének előtagjával van korrelációban, s a település újabb keletkezésére utal. A falut ódavidházai lakosok hozták létre a 18. század elején, miután a portyázó hadak elől a Latorca túloldalán fekvő tölgyerdőkbe bujdosnak, s az ottani tisztáson falut alapítottak. A hivatalos ukrán *Нове Давидково* a magyarral párhuzamos névadás eredménye.

Újfalu ld. Alsóschönborn

Újfalu ld. Beregújfalu

Újfalu ld. Szernyeújfalu

Újfalu ld. Rafajnaújfalu

Újfalu ld. Rákosújfalu

Újfalu ld. Szuszkóújfalu

Újklenóc 'egyesült Frigyesfalvával' 1827: *Colonia* (PESTY 440), 1864/65: *Újklenóti* (uo.), 1873: *Klenóc (Új-)* (Hnt.), 1888: *Uj-Klenócz* (Hnt.), 1913: *Nyárasdomb* (Hnt.), 1925: *Nové Klenovce, Klenovci, Klenovco*, 1930: *Klenovec Nový* (ComBer. 158), 1944: *Újklenóc, Новый Кленовец* (Hnt.). A *Klenóc* helységnév szlovák eredetű, vö. szlk. *klen* 'juharfa, jávorfa' (SZMK. 208), tkp. értelme 'juharos, iharos' (FNESz., *Klenóc*, MIZSER 2000: 349). A fanév megvan a keleti szláv nyelvekben is, vö. rusz.-ukr. *кленъ* 'jávör, juhar' (ЧОПЕЙ 149, CYM. 4: 179, HRINČENKO 1: 250). Az *Újklenóc* helységnév névköltöztetéssel jött létre: a Schönborn család az 1820-as években telepített ide a Gömör-Kishont megyei *Klenóc* községből szlovák bányászokat, akik régi falujuk emlékére az új községet *Újklenóc*-nak nevezték el (LEHOCZKY 3: 362). Az országos helységnévrendezés során, 1904-ben a település nevét *Nyárasdomb*-ra magyarosították, az indoklás szerint azért, mert határában sok a nyárfa (MEZŐ 1999: 401). A helység 1945 után egyesült a szomszédos Frigyesfalvával (ld. *Frigyesfalva* szócikkét), a közös település hivatalos neve *Кленовец* lett.

Újrosztoka 'egyesült Verbiással' 1645: *Uy Rosztoka* (MAKKAI 345), 1773: *Uj Rosztoka, Nowa Rostoka* (LexLoc. 55), 1808: *Rosztoka (Új-), Rostoky* (Nowé-) (LIPSZKY: Rep. 564), 1851: *Rosztóka (Uj)* (FÉNYES 3: 300), 1873: *Rosztoka (Uj-), Nova-Rosztoka* (Hnt.), 1913: *Újrosztoka* (Hnt.), 1925: *Rosztoka Nová* (ComBer. 66), 1944: *Újrosztoka, Нова Рощтока* (Hnt.), 1946: *Нова Розтока* (ZO). A *Rosztoka* helységnév szláv víznevi eredetű, magyarázatához ld. *Kisrosztoka* szócikkét. Az Új- előtag újabb telepítésű falut jelöl. Újrosztoka 1967-ben egyesült Verbiással.

Újtövisfalva ld. Tövisfalva

Újváros 'egyesült Beregszásszal' 1530: *Wýwaros* (Conscr. Port.), *Wýwarof* (uo.), 1541: *Wýuarof* (uo.), 1552: *Wýwaros* (uo.). Az *Újváros* helységnév magyar eredetű, újabb telepítésű városrészre utal. A falu a 16. század elején

Beregszász szomszédságában jött létre, s még a 17. században is önálló település volt. Később egybeépült Beregszásszal.

Uklina, Уклин 'település Szolyvától É-ra' 1645: *Uklin* (МАККАИ 373), 1649: *Uklina* (DEZSŐ 272), 1684: *Uklina* (Úriszék 981), 1773: *Uklina* (LexLoc. 54), 1808: *Uklina, Uklin* (LIPSZKY: Rep. 706), 1851: *Uklina* (FÉNYES 4: 242), 1873: *Uklina* (Hnt.), 1913: *Aklos* (Hnt.), 1930: *Uklin* (ComBer. 159), 1944: *Uklina, Уклинъ* (Hnt.), 1983: *Уклин* (ZO). Az *Uklina* helységnév ruszin~ukrán eredetű, az *уклін* 'mély meghajlás, tiszteletadás, köszöntés' ~ *уклон* 'hajlat, lejtő' (HRINČENKO 4: 328, CYM. 10: 417-8) főnévből származik. A falu a *Rozgyila* hegy lejtőjén jött létre a 17. század elején (LEHOCZKY 3: 775), s fekvéséről kapta a nevét. LEHOCZKY a Bereg megyei helyneveket magyarázva *Uklina* nevét a rusz. *клинь* 'ék, faék' szóból eredezteti (uo. 1: 312, ЧОПЕЙ 149). Víznevi származtatása nem valószínű, vö. *Малий Уклін, Великий Уклін* (SHU. 348, 95), a pataknevek és a helységnév közül ugyanis a településnév az elsődleges. A magyar *Aklos* névalak az országos helységnévrendezés során keletkezett, a történelmi névvel nincs kapcsolatban, hasonló hangzás alapján hozták létre 1903-ban (MEZŐ 1999: 402).

Ulykovec 'elpusztult település Ploszkó közelében' 1599: *Ulkovec* (LEHOCZKY 3: 840), 1599: *Ulykovec* (DEZSŐ 272), 17. sz. eleje: *Ulykovec* (LEHOCZKY uo.). Az *Ulykovec* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg személynévből keletkezett. A név alapja az ukr. *Улько* kn. lehet, ami az *Іуліанъ* név becézett alakja (HRINČENKO 4: 561), de vö. még bolg. *Улко, Ульо, Уйко* szn. (ZAIMOV 228). A falu a 17. század első felében elnéptelenedett.

Urkurtelke 'elpusztult falu Beregszásztól Ny-ra' 1255: *Vrkurteleke* (GYÖRFFY 1: 550). Az *Urkurtelke* helységnév magyar eredetű, az *Urkur* szn.-nek [+1255: *Vrkurteleke* (ÁrpSzt. 781)] és a birtokos személyjellel ellátott *telek* főnévnek az összetételével keletkezett. Az *Urkur* szn. etimológiája ismeretlen, egyetlen történelmi adatát FEHÉRTÓI KATALIN szótára ebből a településnévből idézi. A helységet már 1255-ben lakatlan helyként említik a Mic és Basa folyók között.

Uszkofalva 'elpusztult falu Lányfalva és Kislucska között' 1598: *Uszkofalva* (LEHOCZKY 3: 840), 1600: *Uzkofalva* (DEZSŐ 272). Az *Uszkofalva* helységnév magyar eredetű, az *Uszkó* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Az *Uszkó* szn. magyar [vö. 1237-40: *Vska* szn. (PRT. 1: 778, ÁrpSzt. 785)], de a név az ukránban is előfordul *Ушко* alakban (BOGDAN 312), így nem zárhatjuk ki azt sem, hogy a névadó ruszin nemzetiségű lehetett (KISS 1992: 287). A helység kenézi alapítású falu volt, nevét telepítő kenézéről kapta.

Vámosatya 'település Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében, Vásárosnaménytől ÉK-re' 1289: *Athas* (GYÖRFFY 1: 528), 1312: *Agcha* (ZichyOkm. 1: 136), 1530: *Atthya* (Conscr. Port.), 1541: *Athya* (uo.), 1550: *Atya* (uo.), 1553: *Atthya* (N. KISS 158), 1570: *Attia* (Conscr. Port.), 1773: *Attya* (LexLoc. 47), 1808: *Atya*

(*Vámos-*) *vel Atthya* (LIPSZKY: Rep. 23), 1851: *Vámos-Attya* (FÉNYES 1: 59), 1864/65: *V. Atya* (PESTY 482), 1877: *Vámos-Atya* (Hnt.), 1913: *Vámosatya* (Hnt.), 1973: *Vámosatya* (Hnt.). Az *Atya* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással [vö. [1066]/KrónKomp.: *Atha* szn. (SRH. 1: 364, ÁrpSzt. 76)]. Az alapjául szolgáló személynévben a m. *atya* 'apa' főnév rejlik. A megkülönböztető szerepű *Vámos-* előtag azzal kapcsolatos, hogy a faluban egykor vámot szedtek (FNESz., *Vámosatya*).

Vanykófalva 'elpusztult falu Bábafalva és Ivaskófalva környékén' 1600: *Vanykofalva* (DEZSŐ 273). A *Vanykófalva* helységnév magyar eredetű, a *Vanykó* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falv* főnévnek az összetételével keletkezett. A személynévhez vö. ukr. *Ванько* (CCYM. 2: 152), lengy. *Wanko~Wańko* szn. (SISNO. 6: 17), valamint rom. *Vanco~Vancu* szn. (CONSTANTINESCU 83), *Vancu* csn. (JORDAN 1983: 479) < bolg. *Банко* szn. (ILČEV 101). Mindezek az *Ivan* 'János' kn. becézett alakjai. A névadó kenéz nemzetisége bizonytalan, feltételezhetjük azonban, hogy ruszin volt, a település létrejöttének idején ugyanis már főként ruszin kenézek alapítottak új falvakat a Hát hegység vidékén. A helységnév mindössze egyetlen alkalommal fordul elő írásos forrásban, valószínűleg csak ideiglenesen szállta meg egy kenézcsalád, melyről a nevé is kapta.

Váralja 'egyesült Munkácsal' 1773: *Váralya, Podhorad* (LexLoc. 52), 1808: *Várallya, Krobotendörfel, Podhrad, Pudhorod* (LIPSZKY: Rep. 716), 1851: *Váralja, Pudhorod* (FÉNYES 4: 267), 1873: *Váralja (Munkács-)* (Hnt.), 1913: *Munkácsváralja* (Hnt.), 1925: *Pudhorod*, 1930: *Podhorod* (ComBer. 111), 1944: *Munkácsváralja* (Hnt.). A *Váralja* helységnév magyar eredetű, a *váralja* 'vár alján lévő település' főnévből származik (FNESz., *Váralja*). A falu a munkácsi várhegy lábánál települt a 18. században. A párhuzamosan használt ruszin *Podhrad~Pudhorod* a magyar név értelmi megfelelője, vö. rusz. *pod~pud* 'vmi alatt', *gorodъ* 'város, vár' (ЧОПЕЇ 58). Az országban található más *Váralja* nevű településektől való megkülönböztetés céljából 1902-ben a *Munkács-* előtagot kapta (MEZŐ 1999: 408). Váralját 1946 után Munkácshoz csatolták.

Vári, Bapu 'település Beregszásztól D–DK-re' 1320: *Vary* (GYÖRFFY 1: 550), 1355: *Vary* (AnjouOkm. 6: 259), 1530: *Warj* (Conscr. Port.), 1541: *Warj* (uo.), 1550: *Warj* (uo.), 1570: *Warj* (uo.), 1773: *Vaari* (LexLoc. 56), 1808: *Vári, Wáriowá* (LIPSZKY: Rep. 716), 1851: *Vári* (FÉNYES 4: 271), 1864/65: *Vári* (PESTY 484), 1877: *Vári (Mező-)* (Hnt.), 1913: *Vári* (Hnt.), 1925: *Vary* (ComBer. 160-1), 1944: *Vári* (Hnt.), 1983: *Bapu, Bapy* (ZO). A *Vári* helységnév magyar eredetű, a m. *vár* 'erősség' főnév -i helynévképzős származéka. A falu a Borsova és a Tisza összefolyásánál, a maradványaiban ma is felismerhető földvár (Borsovavár) fölött épült, s róla kapta a nevét. A 19. században használt *Mező-* előtag a helység mezővárosi jellegére utalt, de az országos helységnévrendezés során, 1903-ban az előtag elhagyásáról döntöttek, mivel a *Vári* nevet csak ez az egy település viselte az országban (MEZŐ 1999: 246). A hivatalos ukrán *Bapu* a magyar név átvétele (FNESz., *Vári*).

Várkulcsa ld. Klucsárka

Várpálánka ld. Palánka

Vásárosnamény 'járasi székhely Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében' 1214/1550: *Numen* (VárReg. 298), 1530: *Namun* (Conscr. Port.), 1542: *Namjnyj* (uo.), 1543: *Namen* (uo.), 1550: *Namjn* (uo.), 1570: *Nameń* (uo.), 1808: *Vásáros-Namény* (LIPSKY: Rep. 720), 1851: *Vásáros-Namény* (FÉNYES 3: 132), 1864/65: *Vásáros Namény* (PESTY 485), 1877: *Vásáros-Namény* (Hnt.), 1913: *Vásárosnamény* (Hnt.), 1973: *Vásárosnamény* (Hnt.). A *Namény* helységnév magyar eredetű, pusztá személynévből keletkezett magyar névadással. Az alapjául szolgáló szn. talán német, vö. ném. *R. Namin* szn. (FNESz., *Kisnamény*). A *Vásáros-* előtag arra utal, hogy a helységnek 1405 óta vásárjoga volt (FNESz., *Vásárosnamény*, MEZŐ–NÉMETH 135).

Végmártonka ld. Krajnamartinka

Verbiás, Верб'яж 'település Volóctól É-ra' 1570: *Verbias* (Conscr. Port.), 1600: *Verbiás* (DEZSŐ 247), 1630: *Verbias* (Conscr. Port.), 1773: *Verbias* (LexLoc. 55), 1808: *Verbias* (LIPSKY: Rep. 730), 1877: *Verbiás* (Hnt.), 1913: *Verebes* (Hnt.), 1925: *Verbiás*, 1930: *Verbjaž* (ComBer. 163-4), 1944: *Verbiás*, *Верб'яжъ* (Hnt.), 1983: *Верб'яж*, *Верб'яж* (ZO). A *Verbiás* helységnév ruszin eredetű, a rusz.-ukr. *верба* 'fűzfa' (ЧОПЕЙ 27, СУМ. 1: 325, HRINČENKO 1: 133) fanévből keletkezett *-яж* képzővel, jelentése 'Fűzes (hely)'. Elképzelhető a LEHOCZKY által említett víznévi származtatása is, ugyanis a ruszin víznévadásban gyakori motiváció a közeli erdei növényzet. A magyar *Verebes* név 1889-ben jött létre, Verbiás, Hlubokapatak és Petrusovica települések egyesülése után az új helységet ezen a néven törzskönyvezték. A név a hasonló hangzás alapján keletkezett (MEZŐ 1999: 412).

Verebes ld. Verbiás

Verecke ld. Alsóverecke

Verecke ld. Felsőverecke

Veretecső 'egyesült Huklivával' 1649: *Veretecső* (DEZSŐ 273), 1693: *Wereteczow* (HODINKA 373), 1773: *Veretecső*, *Wereteczow* (LexLoc. 55), 1808: *Veretecső*, *Weretečow*, *Weretecsiw* (LIPSKY: Rep. 732), 1851: *Veretecső* (FÉNYES 4: 293), 1873: *Veretecső* (Hnt.), 1888: *Veretecső* (Hnt.), 1925: *Veretečovo*, 1930: *Veretečov* (ComBer. 167), 1944: *Veretecső*, *Веретичевъ* (Hnt.), 1946: *Веретичів* (ZO). A *Veretecső* helységén ruszin eredetű, talán kapcsolatba hozható a rusz.-ukr. *верещаму* 'éles hangon sikítani, kiáltani, zúgni' igével (СУМ. 1: 329, ЖЕЛЕХОВСКИЙ 1: 63, HRINČENKO 1: 136), de ld. még *верещує* 'irtás, vágás' fn. (HRINČENKO 1: 135). Nem zárhatjuk ki személynévi eredetét sem, vö. rusz. *Берема* csn. (ЧУЧКА 115), a ruszin *Veretecsov* név végén ugyanis valószínűleg a birtoklást, valamivel való ellátottságot kifejező *-ovo* képző található, ami a magyarban a hangrendi kiegyenlítődésként *-ő*-re változott. 1625-ben Bethlen Gábor Lengyel Lőrincnek

adott kenézséget, hogy Pereszló nevű falut alapítson. A szomszédos huklivaiak azonban ezt nem engedték meg. Később a huklivaiak közül többen a Veretecső nevű égett erdőterületre szálltak, mely puszta volt, s ott falut építettek (LEHOCZKY 3: 794-5). Veretecsőt 1967-ben Huklivához csatolták.

Vezérszállás ld. Pudpolóc

Vid ld. Tiszavid

Viznice ld. Alsóviznice

Viznice ld. Felsőviznice

Viznice ld. Középsőviznice

Vocsi, Вовчий 'település Szolyvától ÉK-re' 1851: *Vocsi* (FÉNYES 4: 312), 1882: *Vocsi* (Hnt.), 1898: *Vocsi* (Hnt.), 1907: *Vocsitelep* (Hnt.), 1913: *Vocsitelep* (Hnt.), 1925: *Voči* (ComBer. 167), 1944: *Vocsitelep, Вовчию* (Hnt.), 1983: *Вовчий* (ZO). A *Vocsi* helységnév ruszin dülönévi eredetű, a rusz.-ukr. *вовкь~вовк* 'farkas' (HRINČENKO 1: 244-5) fn. melléknévi származéka, vö. *вовчий* 'farkasból való, farkas-~вовчий 'farkasos (hely)' (ЧОПЕЙ 32, СУМ. 1: 711-2, HRINČENKO 1: 245-6). Az 1864-es kataszteri térkép Hankovica határában említi egy *Vocsi* nevű dűlőt [1864: *Voczi* (SEBESTYÉN 2008: 72)], ahol a falu létrejött. A 20. század elején a település hivatalos nevében a m. *-telep* főnév is szerepelt, ami újonnan telepített falut jelöl.

Vocsitelep ld. Vocsi

Volóc, Воловець 'járási központ' 1430: *Ewkermezew* (CSÁNKI 1: 418), 1465: *Wkermeszew* (uo.), 1543: *Ewkvr mezeo* (Conscr. Port.), 1546: *Ekermezew* (uo.), 1548: *Ewkevr mezeow* (uo.), 1554: *Eokor mezo* (uo.), 1564: *Ewkewr mewzew* (uo.), 1570: *Ökör mező* (uo.), 1630: *Eőkör mezeő* (uo.), 1645: *Wolowecz* (МАККАЙ 347), 1773: *Volocz* (LexLoc. 55), 1808: *Volócz, Wolowec, Volücz* (LIPSZKY: Rep. 743), 1851: *Volócz* (FÉNYES 4: 312), 1877: *Volóc, Volovec* (Hnt.), 1913: *Volóc* (Hnt.), 1944: *Volóc, Воловець* (Hnt.), 1983: *Воловець, Воловец* (ZO). A helység elsődleges *Ökörmező* neve magyar eredetű, magyarázatához ld. *Pálfalva* szócikkét. A település a *Volóci hágó* közelében jött létre, ami kapuként szolgált a történelmi *Magyarország* és *Galícia* között, nem messze a *Vereckei hágó*-tól. Itt hajtották keresztül régen a vágómarhákat, s a Volócnak helyet adó völgyben pihentették az állatokat, innen származik a magyar név. A magyar lakosság elszlávosodását jelzi, hogy a 17. századtól már csak a ruszin *Volovec* volt használatban, ez a magyar név értelmi megfelelője, vö. *воловий* 'ökör, marha' < *воль* 'ökör' (ЧОПЕЙ 36), ami a magyarba átkerülve *Volóc*-cá fejlődött (FNESz., *Volóc*). A név változásában szerepet játszhatott az is, hogy a szomszédos *Máramaros* megyében, Volóctól mintegy 30 kilométerre egy másik *Ökörmező* nevű település található, mely a 20. századig megőrizte magyar nevét. Víznévi származtatása kizárható, vö. *Болівчук номік* (SHU. 119), a pataknév és a helységnév közül ugyanis a településnév az elsődleges.

Voloszka ld. Csértész

Volovica ld. Pálfalva

Vorotnica 'egyesült Hribóccal' 1600: *Vorotnica* (DEZSŐ 274), 1630: *Vorotnicza* (Conscr. Port.), 1645: *Vorotniczna* (MAKKAI 365), 1773: *Vorotnica*, *Worotnicza* (LexLoc. 52), 1808: *Vorotnicza*, *Worotnica* (LIPSZKY: Rep. 743), 1851: *Vorotnicza* (FÉNYES 4: 313), 1864/65: *Vorotnítza* (PESTY 430), 1873: *Vorotnica* (Hnt.), 1925: *Vorotnica* (ComBer. 168). A *Vorotnica* helységnév ruszin eredetű, alapjául a rusz.-ukr. *ворота* 'kapu' (CYM. 1: 741, HRINČENKO 1: 256) főnév szolgált, amihez az *-ica* helynévképző kapcsolódik. MIZSER LAJOS szerint a helység kapuként szolgált a két szomszédos falu, *Bubuliska* és *Hribóc* között, innen ered a név (MIZSER 2007b: 109). A falu első írásos említése 1600-ból származik, személynévi formája pedig 1607-ből ismeretes [vö. 1607: *Vorotnicza család* (LEHOCZKY 3: 797, ЧУЧКА 125)]. Személynévi eredetét azonban kizárhatjuk, a családnév ugyanis a helységnévhez képest másodlagos. Vorotnicát 1887-ben Hribóchoz csatolták.

Vulhovica ld. Egreske

Vulsinka 'elpusztult falu Nagymogyorós környékén' 1602: *Usinka* (DEZSŐ 274), 1649: *Vulsinka* (LEHOCZKY 3: 842), 1672: *Vulsinka* (uo.), 1711: *Vulsinka* (uo.). A *Vulsinka* helységnév ruszin eredetű, az ukr. *вілля, вільщина* 'égerfa, égerfaliget' (HRINČENKO 1: 238, CYM. 1: 675-6) ~ rusz. *ольха* 'égerfa' (ЧОПЕЙ 233) fanév *-ka* helynévképzős alakjából keletkezett. A falu a 18. században elpusztult, nevét egy dűlő őrizte meg *Nagymogyorós* határában (LEHOCZKY 3: 842).

Zádon 'elpusztult falu Lukova és Kövesd között' 1530: *Zadon* (LEHOCZKY 3: 842, Conscr. Port.). A *Zádon* helységnév ruszin eredetű, valószínűleg kapcsolatba hozható a rusz.-ukr. *задній* 'hátsó' (CYM. 2: 112, HRINČENKO 2: 35) melléknévvel, vö. szl. **zad-ьнъ* 'ua.' (ŠMILAUER 197). A helység csak az 1530-as conscriptiones portarumból, s az ugyaninnen származó LEHOCZKY-féle adatból ismert, valószínűleg hamar elnéptelenedett.

Zagyilszka, Задільське 'település Volóctól ÉNy-ra' 1614: *Zagyilszka* (LEHOCZKY 3: 800, DEZSŐ 274), 1645: *Zadilszki* (MAKKAI 373), 1773: *Zagyilszka*, *Zagyilska* (LexLoc. 55), 1808: *Zagyilszka*, *Zadilská* (LIPSZKY: Rep. 751), 1851: *Zagyilszka* (FÉNYES 4: 318), 1873: *Zagyilszka* (Hnt.), 1913: *Rekesz* (Hnt.), 1930: *Zadilsky* (ComBer. 170-1), 1944: *Zagyilszka*, *Задільська* (Hnt.), 1983: *Задільське*, *Задельское* (ZO). A *Zagyilszka* helységnév ruszin víznévi eredetű. LEHOCZKY szerint 1614-ben Várdai Katalin kenézlevelet adott Kosom Hajko fiának, Simonnak, hogy a *Zagyilszka* nevű pataknál falut alakítson (LEHOCZKY 3: 800). A település neve tehát a pataknévből keletkezett névátvitellel. A név alapjául az ukr. *задільське* szó szolgált, ez a nyj.-i *діл* 'völgy, választóhegy, hegy, hegyhát' (HRINČENKO 1: 391, CYM. 2: 303) származéka, jelentése 'hegyen túli'. A *Zagyilszka* nevet 1904-ben *Rekesz*-re

magyarosították (MEZŐ 1999: 421). A hivatalos ukrán *Задільське* a történelmi név semleges nemű alakja.

Zahatya ld. Hátmeg

Zajgó ld. Duszina

Zaluzsa ld. Kisalmás

Zányka 'egyesült Volóccal' 1888: *Zányka* (Hnt.), 1892: *Zányka* (Hnt.), 1898: *Zányka* (Hnt.), 1902: *Zányka* (Hnt.), 1907: *Zányka* (Hnt.), 1913: *Zányka* (Hnt.), 1925: *Záňka* (ComBer. 172), 1944: *Zányka, Занька* (Hnt.). A *Zányka* helységnév ruszin eredetű. A név etimológiája bizonytalan, valószínűleg személynévből keletkezett, vö. lengy. *Sanka~Saňka~Zaňka* szn. (SISNO. 5: 12), rusz. *Зан, Занко* csn. (ЧУЧКА 229-30). Elsődlegesen egy forrás neve volt *Almamező* határában, ami mellett a 19. században egy kisebb település jött létre. A falu 1945 után egyesült Volóccal. Ma patak és forrás is viseli ezt a nevet, vö. *Занька* (SHU. 205).

Zápszony, Запсонь 'település Beregszásztól ÉNy-ra' 1358: *Zapchul* (AnjouOkm. 7: 23), 1388: *Sabsol* (ZsigmOkl. 1: 38), 1472: *Sapsol* (CSÁNKI 1: 420), 1477: *Sabozol* (uo.), 1530: *Sapzol* (Conscr. Port.), 1533: *Zabzol* (uo.), 1541: *Zapson* (uo.), 1542: *Zapsol* (uo.), 1543: *Zabzol* (uo.), 1550: *Sabzol* (uo.), 1553: *Zabsol* (N. KISS 160), 1564: *Zaabzon* (Conscr. Port.), 1773: *Zápszón* (LexLoc. 48), 1808: *Zapszony, Zapsyna* (LIPSZKY: Rep. 754), 1851: *Zápszon* (FÉNYES 4: 321), 1864/65: *Zápszony* (PESTY 431), 1877: *Zápszony* (Hnt.), 1913: *Zápszony* (Hnt.), 1925: *Zapsoň* (ComBer. 172), 1944: *Zápszony* (Hnt.), 1983: *Заставне, Заставное* (ZO), 1995: *Запсонь*. A *Zápszony* helységnév szláv eredetű víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Szernye* bal oldali mellékvize mellett települt, s róla kapta a nevét [1270/72: *aqua Zabezwl* (ÁÚO. 8: 261)]. A víznév forrása egy szl. *Zasъlpъ helynév lehetett, ehhez vö. szl. *zasъpъ 'töltés' (MOÓR 114), or. népi *засынь* 'töltés, zátony' (FNESz., *Zápszony*). Az elsődleges *Zápszoly* név valószínűleg a szomszédos falvak (*Kaszony, Kis- és Nagybégány*) nevének analógiájára a 16. század közepén változott *Zápszony*-ra. Az 1946-ban hivatalossá vált ukrán *Заставне* az ukr. *застава* 'őrs, őrség' (CYM. 3: 326) melléknévi származéka volt. A falu 1995-ben visszakapta történelmi magyar nevét.

Zaricsa 'elpusztult falu Csabina és Felsőviznice között' 1600: *Zaricsa* (DEZSŐ 274). A *Zaricsa* helységnév ruszin eredetű, a név alapjául a rusz.-ukr. *запiчча~запiччя* 'folyón túli, folyó mögötti terület, helység' (CYM. 3: 293, HRINČENKO 2: 90) főnév szolgált. A falut a 17. század elejéről adatolhatjuk, később elnéptelenedett.

Zavadka, Завадка 'település Volóctól ÉNy-ra' 1549: *Zawjthka* (Conscr. Port.), 1630: *Zauodka* (uo.), 1641: *Zavatka* (HODINKA 82), 1648: *Zavadka* (DEZSŐ 274), 1773: *Zavatka, Zawotka* (LexLoc. 55), 1808: *Zavádka* (LIPSZKY: Rep. 755), 1851: *Zavadka* (FÉNYES 4: 322), 1873: *Zavadka* (Hnt.), 1888: *Zavadka*

(Hnt.), 1913: *Rákócziszállás* (Hnt.), 1925: *Závadka* (ComBer. 172-3), 1944: *Rákócziszállás*, *Завадка* (Hnt.), 1983: *Завадка* (ZO). A *Zavadka* helységnév ruszin~ukrán eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Zavadka* patak mellett jött létre, s róla kapta a nevét. A szláv nyelvekben, így az ukránban a név alapjául szolgáló szónak 'akadály, gát' jelentése van, tehát a patakon létrejött mesterséges vagy természetes gát lehetett a névadó (CCYM. 1: 371, CYM. 3: 34, HRINČENKO 2: 11). A *Zavadka* nevet 1889-ben *Rákócziszállás*-ra változtatták, miután *Zavadka* egyesült a szomszédos *Pereszirova* helységgel. Az új név azzal kapcsolatos, hogy Rákóczi Ferenc 1703-ban *Zavadkáról* bocsátotta ki híres felhívását a nemzethez (MEZŐ 1999: 317).

Závidfalva, Завидово 'település Munkácsról DK-re' 1460: *Zayndfalwa* (TELEKI 11: 181), 1466: *Závidfalva* (CSÁNKI 1: 420), 1530: *Zawydfalwa* (Conscr. Port.), 1533: *Dawjtt falwa* (uo.), 1541: *Zavjdfalwa* (uo.), 1543: *Zajthfalwa* (uo.), 1550: *Zavjthffalwa* (uo.), 1570: *Zauidfalu* (uo.), 1641: *Zavidfalu* (HODINKA 85), 1693: *Zawidow* (uo. 373), 1773: *Zavidfalva, Zawidowa* (LexLoc. 52), 1808: *Zavidfalva, Zawidowó* (LIPSZKY: Rep. 755), 1851: *Závidfalva, Zavidowo* (FÉNYES 4: 323), 1877: *Závidfalva, Zavidovo* (Hnt.), 1913: *Dávidfalva* (Hnt.), 1944: *Závidfalva, Завидово* (Hnt.), 1983: *Завидове, Завидово* (ZO), 1995: *Завидово*. A *Závidfalva* helységnév magyar eredetű, a *Závid* szn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett (FNESz., *Závidfalva*). A személynév több nyelvben él, vö. ukr. *Завидь* (CCYM. 1: 372), bolg. *Завид* (ZAIMOV 107), m. *Zavid* [1220/1550: *Zauida* (VárReg. 108, 242-3, ÁrpSzt. 840), rom. *Zavid* szn. (CONSTANTINESCU 414), ezért a névadó nemzetisége bizonytalan, kenézi alapítású falu lévén román és ruszin egyaránt lehetett (KISS 1992: 287). A másodlagos *Dávidfalva* névalak 1890-ben jött létre hivatalos úton: *Závidfalva* és *Klastromfalva* egyesítésekor az új települést a magyarosított *Dávidfalva* néven törzskönyvezték (MEZŐ 1999: 87). A hivatalos ukrán *Завидово* a magyarral párhuzamos névadás eredménye.

Zavidovo ld. Závidfalva

Zbuna, Збини 'település Volóctól Ny-ra' 1648: *Zbuna* (DEZSŐ 274), 1693: *Zbina* (HODINKA 373), 1700: *Zbunya, Zbonya* (ComBer. 174), 1773: *Zbuna* (LexLoc. 55), 1808: *Zbuna, Zbin* (LIPSZKY: Rep. 750), 1851: *Zbunya* (FÉNYES 4: 324), 1877: *Zbun, Zbuna* (Hnt.), 1913: *Izbonya* (Hnt.), 1925: *Zbuň*, 1930: *Zbuny* (ComBer. 174), 1944: *Zbún, Збуна* (Hnt.), 1983: *Збини* (ZO). A *Zbuna~Zbunya* helységnév szláv eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A *Zbunya* patak a *Huszni* hegy tövéénél, Galícia határán ered, s a Latorcába ömlik. A víznév etimológiája bizonytalan, elképzelhető személynévi származtatása [vö. 1607: *Zbona Janos* (ЧУЧКА 231)]. Az alapjául szolgáló személynévhez ld. ukr. *Збуна*, cs. *Zbyňa*, rusz. *Збона* csn. (uo.), de vö. még rom. *Zbînă* csn. (JORDAN 1983: 497). A falu nevét az országos helységnévrendezés során, 1904-ben *Izbonyá*-ra változtatták a név elején található mássalhangzó-torlódás kiküszöbölésével (MEZŐ 1999: 424).

Zimbrillafalva ld. Zimbrilova

Zimbrilova 'egyesült Kockaszállással' 1541: *Zymbrylla* (Conscr. Port.), 1543: *Zymbrilla falwa* (uo.), 1544: *Zymbrellafalwa* (uo.), 1550: *Zymbrylla* (uo.), 1570: *Zimbrilafalua* (uo.), 1600: *Zimbrilova* (DEZSŐ 248), 1630: *Zimbrilla* (Conscr. Port.), 1645: *Zimbrilla Falva* (MAKKAI 369), 1808: *Zimbrillova* (LIPSZKY: Rep. 760), 1851: *Kis-Belebele (Czimbrilovo)* (FÉNYES 1: 111), 1873: *Zimbrolova* (Hnt.), 1930: *Zimbrilovo* (ComBer. 175). Az elsődleges *Zimbrillafalva* helységnév magyar eredetű, a *Zimbrilla* csn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falu* főnévnek az összetételével keletkezett. Kenézi telepítésű helység, nevét alapító kenézéről kapta. 1645-ben a főkenéz Zimbrilla György volt, de a faluban további tagjai éltek a családnak, akik között sorra járt a kenézség (MAKKAI 369). Korai forrásokban a pusztá személyneves és a személynév + *-falva* szerkezetű alak felváltva használatos. A *Zimbrilla~Zimbrila* személynév talán a rusz. *симбрила~симбриля* 'pásztorok fizetsége, bér' (ЧОПЕЙ 382) főnévből származik. Elképzelhető román eredeztetése is, vö. rom. *Zimbrilla*, *Zambilă* csn. (CONSTANTINESCU 413), ebben az esetben a *Zimbro~Zimbrea* kicsinyítő képzős alakja lehet, mely a rom. *zîmbbru* 'cirbolyafenyő, havasi fenyő, bölény' (DRM. 2: 794) származéka (ld. még CONSTANTINESCU 415, IORDAN 1983: 499). A 18. századtól adatolható párhuzamos ruszin *Zimbrillova* a magyar név alapján jött létre, a személynév birtoklást kifejező *-ovo* képzős formája. A lakosság elszlávosodásával a ruszin név teljesen kiszorította a magyar változatot. Zimbrilovát 1889-ben Kockaszálláshoz csatolták (MEZŐ 1999: 195).

Znyacova ld. Ignéc**Zúgó ld. Hukliva**

Zuppetnik 'elpusztult falu Kis- és Nagydubrovica között' 1607: *Zuppetnik* (LEHOCZKY 3: 843). A *Zuppetnik* helységnév ruszin eredetű, a név etimológiája azonban nem tisztázott. A települést mindössze egy 1607-ben kiállított oklevélben említik.

Zsboróc ld. Runófalva

Zsdenyova, Жденієво 'település Volóctól Ny-ra' 1541: *Syndho* (Conscr. Port.), 1543: *Zdiniho* (uo.), 1546: *Sdenjho* (uo.), 1548: *Sdiniho* (uo.), 1566: *Ifdinaho* (uo.), 1570: *Sdiniho*, *Ifdinaho* (uo.), 1598: *Zsdenyova* (DEZSŐ 275), 1773: *Zsdenova*, *Zsdenyova* (LexLoc. 55), 1808: *Zsdenyova*, *Ždeňová* (LIPSZKY: Rep. 763), 1877: *Zsdenyova* (Hnt.), 1913: *Szarvasháza* (Hnt.), 1925: *Ždeňova*, *Zdeňova*, *Zděnová*, 1930: *Ždeňovo* (ComBer. 174), 1944: *Zsdenyova*, *Жденёво* (Hnt.), 1983: *Жденеве*, *Жденево* (ZO), 1992: *Жденієво*. A *Zsdenyova* helységnév ruszin eredetű, víznévből keletkezett névátvitellel. A falu a *Zsdenyova patak* mellett települt, s róla kapta a nevét, vö. *Жденівка ріка* (SHU. 194). A víznév etimológiája bizonytalan, a névben talán egy szl. *Zsden~Zsdeny* szn. található, ami valószínűleg kapcsolatba hozható a *Zsadány~Zsédeny* helynevek alapjául szolgáló személynévvel, vö. cs. *Ždán*, lengy. *Zdan~Ždan*, or.

Ждан szn. (FNESz., Zsadány, Zsédeny). Ehhez egy birtoklást kifejező -ovo képző kapcsolódik. Bereg megye hegyvidéki részén több pataknév is személynévi eredetű, ami a nomád legeltetéssel, egy-egy pásztor állandó szálláshelyével magyarázható. A középkori magyar *Izsdinyaho~Izsdanyiho* forma a mássalhangzó-torlódás feloldásával jött létre. A másodlagos magyar *Szarvasháza* névalak 1904-ben keletkezett (MEZŐ 1999: 427), az eredeti névvel nincs kapcsolatban. A hivatalos ukrán Жденієво a ruszin név ukránosított változata.

Zsdimirpatak 'elpusztult falu a szolyvai völgyben' 1649: *Zsdimir-patak* (LEHOCZKY 3: 843), 1898: *Zsdimir* (Hnt.), 1907: *Zsdimirtelep* (Hnt.), 1913: *Zsdimirtelep* (Hnt.). A *Zsdimirpatak* helységnév ruszin víznévi eredetű, pataknévből keletkezett névátvitellel, vö. Жд́умир номик (SHU. 194). A víznév alapjául egy *Zsdimir* személynév szolgált, ennek jelentése tkp. 'várd a békét, várja a békét', vö. bolg. Жедумір~Жедомір szn. (ZAIMOV 104). A *Zsdimir* nevű patak pisztrángjai miatt volt fontos, emiatt vált lakatlanná a település, miután Rákóczi Zsigmond az egyetlen lakost, Bobály Mátét „elparancsolta” (LEHOCZKY 3: 843). A helység területe ma Szolyvához tartozik, s turistatelep működik a helyén *Zsdimir* néven.

Zsdimirtelep ld. Zsdimirpatak

Zsid 'elpusztult falu Gelénes határában' 1307: *Syd* (ZichyOkm. 1: 115-6, GYÖRFFY 1: 550), 1379: *Syd* (ZichyOkm. 4: 106), 1408: *Syde* (uo. 5: 564), 1428: *Zyd* (uo. 8: 349, ComBer. 144). A *Zsid* helységnév magyar eredetű, puszta személynévből keletkezett magyar névadással [vö. [1162.1172]/1236/XVII: *Sid* (CDES. 1: 84, ÁrpSzt. 712)]. Az alapjául szolgáló személynév a *zsidó* 'zsidó néphez, valláshoz tartozó' szóból származik. Elképzelhető az is, hogy a személynév alapja a lat. *Sidonius* kn. (MEZŐ–NÉMETH 48).

Zsilip ld. Plávja

Zsitkovica ld. Diszkovica

Zsófiafalva, Софія 'település Munkácsról DK-re' 1863: *Sófiafalva* (KÁZMÉR 1970: 176), 1865: *Zsófiafalva* (SEBESTYÉN 2008: 127), 1888: *Zsófiafalva* (Hnt.), 1895: *Zsófiafalva* (Hnt.), 1907: *Zsófiafalva* (Hnt.), 1925: *Žofia*, 1930: *Žofie* (ComBer. 146), 1944: *Zsófiafalva, Жофія* (Hnt.), 1983: *Софія, Софія* (ZO). A *Zsófiafalva* helységnév magyar eredetű, a *Zsófia* kn.-nek és a birtokos személyjellel ellátott *falva* főnévnek az összetételével keletkezett. *Zsófiafalva*-t Schönborn Ferenc Fülöp gróf telepítette, s 1834-ben elhunyt feleségének, gróf Legen és Hohengeroldsegg Zsófiának az emlékére nevezte el (LEHOCZKY 3: 808-9). A hivatalos ukrán *Софія* a régebbi, magyarból átvett ruszin Жофія-t váltotta fel 1946-ban, s a női keresztnév ukrán változatából származik [vö. 1462: *Cořia* (CCYM. 2: 370)].

Zsukó, Жуково ’település Munkácstól ÉNy-ra’ 1417: *Zukow* (CSÁNKI 1: 420), 1541: *Swko* (Conscr. Port.), 1542: *Swko* (uo.), 1552: *Suko* (uo.), 1564: *Swko* (uo.), 1570: *Suko* (uo.), 1773: *Zsukó, Žukó* (LexLoc. 50), 1808: *Zsukó, Žukowá* (LIPSZKY: Rep. 765), 1851: *Zsukó* (FÉNYES 4: 341), 1864/65: *Zsukó, Zsóková* (PESTY 432), 1877: *Zsukó, Zsukovo* (Hnt.), 1913: *Zsukó* (Hnt.), 1925: *Žukovo, Zukovo* (ComBer. 177), 1944: *Zsukó, Жуково* (Hnt.), 1983: *Жукове, Жуково* (ZO), 1995: *Жуково*. A *Zsukó* helységnév szláv személynévi eredetű, a rusz.~ukr. *Zsuk* szn.-nek [vö. 1445: *Жукъ* csn. (CCYM. 1: 364), *Жук* csn. (ЧУЧКА 226), vö. or. *Жук* csn. (ТУПИКОВ 152)] a birtoklást kifejező *-ov* képzős alakjából keletkezett, jelentése ’Zsukék (faluja)’. A személynévhez ld. rusz.~ukr. *жук* ’bogár’ (CYM. 2: 546-7, HRINČENKO 1: 492) főnév (MIZSER 2007b: 110). A magyarban a szó végén *-ovo* > *-ó* hangváltozás ment végbe. A mai hivatalos ukrán *Жуково* a ruszin név átvétele.

Zsukovo ld. Zsukó

IRODALOM

- An. = Anonymus Gestája. 1150 k./13–14. sz. Kiadva: *P. Magistri, qui Anonymus dicitur, Gesta Hungarorum. Praefatus est textumque recensuit AEMILIUS JAKUBOVICH.*
- AnjouOkm. = *Anjoukori okmánytár.* I–VI. Szerk. NAGY IMRE. Bp. 1878–1891., VII. szerk. TASNÁDI NAGY GYULA, Bp. 1920.
- ÁÚO = Wenzel Gusztáv 1860–1874. *Árpádkori új okmánytár. Codex diplomaticus Arpadianus continuatus.* Bp.
- B. LŐRINCZY ÉVA 1962. Képző- és névrendszertani vizsgálatok. Az -s~-cs képzővel alakult névanyag az ómagyarban. *NyudÉrt.* 33. Bp.
- BAHLOW, HANS 1967. *Deutsches Namenlexikon.* München.
- Balassa Lt. = *A Balassa család levéltára. 1193–1526.* FEKETE NAGY A. kézirata alapján sajtó alá rendezte BORSA IVÁN. Bp., 1990.
- BALOGH ISTVÁN 1985. *Bereg megye leírása.* In. Szabolcs–Szatmár megyei helytörténetírás. V–VI. Nyíregyháza, 9–70.
- BánffyOkl. = *Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli losonczy Bánffy család történetéhez.* I. Szerk. VARJÚ ELEMÉR. Bp., 1908. II. Szerk. IVÁNYI BÉLA. Bp., 1928.
- BARANYI BÉLA szerk. 2009. *Kárpátalja.* MTA Regionális Kutatások Központja. A Kárpát-medence régiói 11. Dialóg Campus Kiadó, Pécs–Budapest.
- BÁRCZI GÉZA 1958. *Magyar hangtörténet.* Bp.
- BÉLAY VILMOS 1943. *Máramaros megye társadalma és nemzetiségei. A megye betelepülésétől a XVIII. század elejéig.* Bp.
- BENKŐ LORÁND 1947. Víz- és helységneveink viszonyához. *MNy.* 43: 259–63.
- BENKŐ LORÁND 1950. -ka, -ke képzős helyneveink kérdéséhez. *MNy.* 46: 143–5.
- BENKŐ LORÁND 1998. *Bors vezértől Borzsováig.* In: ZOLTÁN ANDRÁS szerk.: *Nyelv, stílus, irodalom.* Köszöntő kötet Péter Mihály hetvenedik születésnapjára. Bp. 62–7.
- BENKŐ LORÁND 2003. *Beszélnek a múlt nevei. Tanulmányok az Árpád-kori tulajdonnevekről.* Bp.
- BÉNYEI ÁGNES–PETHŐ GERGELY 1998. *Az Árpád-kori Győr vármegye településneveinek nyelvészeti elemzése.* A Magyar Névarchívum Kiadványai. 2. Debrecen.
- BÉNYEI ÁGNES 2002. Az -i helynévképző az ómagyar kori helyneveinkben. In: HOFFMANN ISTVÁN–JUHÁSZ DEZSŐ–PÉNTÉK JÁNOS szerk.: *Hungarológia és dimenzionális nyelvszemlélet.* Debrecen–Jyväskylä, 2002.
- BERRÁR JOLÁN 1952. Női neveink 1400-ig. *MNyTK.* 80. Bp.
- BOGDAN, FORWIN 1974. *Dictionary of Ukrainian surnames in Canada.* Onomastic Commission of UVAN: Canadian Institute of Onomastic Sciences. Winnipeg.
- BURA LÁSZLÓ 1997. *Szatmár megye történeti-etimológiai helységnévtára.* Stúdium Könyvkiadó, Kolozsvár.
- CDES = *Codex diplomaticus et epistolaris Slovaciae I-. Ad edendum preparavit RICHARD MARSINA.* Bratislavae 1971.

- ComBer. = HELLER, GEORG 1983. *Comitatus Bereghiensis*. (Die historischen Ortsnamen von Ungarn 15.). München.
- CZF. = CZUCZOR GERGELY–FOGARASI JÁNOS 1862–1874. *A magyar nyelv szótára*. I–VI. Magyar Tudományos Akadémia, Pest.
- Csáky = *Oklevéltár a gróf Csáky család történetéhez*. I/1-2. *A kőrösszegi és adorjáni gróf Csáky család története. I. Oklevéltár*. Bp., 1919.
- CSÁNKI DEZSŐ 1890. *Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában*. I. kötet. Akadémiai Kiadó, Bp.
- DEZSŐ LÁSZLÓ 1967. *Очерки по истории закарпатских говоров*. Bp.
- DHA. = GYÖRFFY GYÖRGY szerk. 1992. *Diplomata Hungariae Antiquissima*. Vol. I. Akadémiai Kiadó, Bp.
- DocVal. = *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia ad annum 1400 p. Christum*. Curante Emerico Lukinich et adiuvante Ladislao Galdi. Ex. ANTONIUS FEKETE NAGY et LADISLAUS MAKKAJ. Bp., 1941.
- DRM. = KELEMEN BÉLA szerk. 1964. *Dicționar romîn–maghiar*. I–II. Kolozsvár.
- DTS. = *Древнетюркский словарь*. Ленинград. 1969.
- ÉKsz. = *Magyar értelmező kéziszótár*. Szerk. JUHÁSZ JÓZSEF, SZŐKE ISTVÁN, O. NAGY GÁBOR, KOVALOVSKY MIKLÓS. 1972. Akadémiai Kiadó, Bp.
- ÉRSZEGI GÉZA szerk. 2000. *Középkori oklevelek a Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Levéltárban (1300–1526)*. Nyíregyháza.
- ÉrtSz. = *A magyar nyelv értelmező szótára*. I–VII. 1959–1962. Akadémiai Kiadó, Bp.
- EtSz. = GOMBOCZ ZOLTÁN–MELICH JÁNOS 1914–1944. *Magyar etymologiai szótár*. I. kötet (1914–1930), Bp., II. kötet (1934–1944), Bp.
- FÉNYES ELEK 1851. *Magyarország geographiai szótára, melyben minden város, falu és puszta, betűrendben körülményesen leíratik*. I–IV. Pest.
- FÖLDI ERVIN 1993. Kárpátalja 1939. évi hivatalos helységnevei. *NÉ*. 15: 106-8.
- GOTTSCHALD, MAX 1971. *Deutsche Namenkunde*. Berlin.
- GYÁRFÁS ISTVÁN 1870–1885. *A Jász-kúnok története*. I–IV. Bp.
- GYÖRFFY GYÖRGY 1963. *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza*. I. Akadémiai Kiadó, Bp.
- HAJDÚ MIHÁLY 1974. *Magyar becézőnevek (1770–1970)*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- HAJDÚ MIHÁLY 2003. *Általános és magyar névtan. Személynevek*. Osiris Kiadó, Bp.
- HASz. = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija Znanosti i umjetnosti*. I–XXIII. 1880–1976. Zagreb.
- HazaiOkl. = *Hazai oklevéltár 1234–1536*. Szerk. NAGY IMRE–DEÁK FARKAS–NAGY GYULA. Bp., 1879.
- HazaiOkm. = *Hazai okmánytár. Codex diplomaticus patrius Hungaricus*. 8 Bde. I–V. Kiadják: NAGY IMRE–PAUR IVÁN–RÁTH KÁROLY–VÉGHÉLY DEZSŐ. Győr, 1865–1873. VI–VIII. Kiadják: IPOLYI ARNOLD–NAGY IMRE–VÉGHÉLY DEZSŐ. Bp., 1876–1891.
- HEFTY GYULA ANDOR 1911. A térszíni formák nevei a magyar népnyelvben. *Nyr.* 40: 155-69.

- HELLER, GEORG 1985. *Comitatus Marmarosiensis. Comitatus Ugocsiensis.* (Die historishen Orstnamen von Ungarn. Band 18.). München.
- Hnt. – Helységnévtár. A helységnévi adat előtt álló évszám jelöli a megfelelő kötetet (1873–1944).
- HODINKA ANTAL 1911. *A munkácsi görög szertartású püspökség okmánytára.* Ungvár.
- HOFFMANN ISTVÁN 1993. *Helynevek nyelvi elemzése.* Debrecen.
- HOFFMANN ISTVÁN szerk. 2005. *Korai magyar helynévszótár. I. Abaúj–Csongrád vármegye.* Debrecen.
- HRINČENKO = ГРИНЧЕНКО Б. Д. 1907–1909. *Словарь украинского языка.* I–IV. Киев.
- ILČEV = ИЛЧЕВ, СТЕФАН 1969. *Речник наличните и фамилни имена у българите.* София.
- IORDAN, IORGU 1963. *Toponimia românească.* București.
- IORDAN, IORGU 1983. *Dicționar numelor de familie românești.* Editura Stiintifică și Enciclopedică. București
- IVÁNYI BÉLA 1931. *A római szent birodalmi széki Teleki család gyömrői levéltára.* Archivum Gyömröense gentis comitum Teleki de Szék. Szeged.
- JUHÁSZ DEZSŐ 1988. A magyar tájnévadás. *NytudÉrt.* 126. Bp.
- Kállay Lt. = *A nagykállói Kállay-család levéltára.* I–II. A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság Kiadványai. Bp., 1943.
- KÁLNÁSI ÁRPÁD 1996. *Szatmári helynévtípusok és történeti rétegeződésük.* Debrecen.
- KárolyiOkl. = *A nagy-károlyi gróf Károlyi család oklevéltára. Codex diplomaticus comitum Károlyi de Nagy-Károly.* Sajtó alá rendezi GÉRESI KÁLMÁN. I–V. Bp., 1882–1897.
- KÁZMÉR MIKLÓS 1970. *A „falu” a magyar helynevekben (XIII–XIX. század).* Akadémiai Kiadó, Bp.
- KÁZMÉR MIKLÓS 1993. *Régi magyar családnevek szótára. XIV–XVII. század.* Akadémiai Kiadó, Bp.
- KISS LAJOS 1979. Székelyföldi víz- és helységnevek. *Nyr.* 103: 364-8.
- KISS LAJOS 1988. *Földrajzi nevek etimológiai szótára.* Negyedik, bővített és javított kiadás. I–II. kötet. Akadémiai Kiadó, Bp.
- KISS LAJOS 1990. Középkori földrajzi nevek magyarázata. *MNy.* 86: 161-72.
- KISS LAJOS 1991. Négy helységnév-magyarázat. *Nyr.* 115: 124-34.
- KISS LAJOS 1992. *A telepítő kenézükről nevet kapott falvak a beregi Hát vidékén.* In: *Emlékkönyv Rédei Károly 60. születésnapjára.* Szerk. PÁL DERÉKY–SZ. BAKRÓ-NAGY MARIANNE–TIMOTHY RIESE–HAJDÚ PÉTER, Wien–Budapest, 269-89.
- KISS LAJOS 1994. A Felvidék víznevei. *MNy.* 90: 1-19.
- KISS LAJOS 1996. A Kárpát-medence régi helynevei. *Nyr.* 120: 440-50.
- KISS LAJOS 1997. *Korai magyar helységnévtípusok.* In: *Honfoglalás és nyelvészet.* Szerk. KOVÁCS LÁSZLÓ–VESZPRÉMY LÁSZLÓ. Bp., 177-87.
- KNIEZSA ISTVÁN 1941. Az Ecsedi-láp környékének szláv eredetű helynevei. *MNny.* 4: 196-232.
- KNIEZSA ISTVÁN 1942. *Erdély víznevei.* Kolozsvár.

- KNIEZSA ISTVÁN 1943. *Keletmagyarország helynevei*. In: *Magyarok és románok*. I–II. Szerk. DEÉR JÓZSEF–GÁLDI LÁSZLÓ. Bp., I: 111–313.
- KNIEZSA ISTVÁN 1944. *A párhuzamos helynévadás: Egy fejezet a településtörténet módszertanából*. Magyar Történettudományi Intézet, Bp.
- KNIEZSA ISTVÁN 1955. *A magyar nyelv szláv jövevényszavai*. I/1-2. Akadémiai Kiadó, Bp.
- KNIEZSA ISTVÁN 2003. *Helynév- és családnévvizsgálatok*. Kisebbségkutatás Könyvek, Lucidus Kiadó, Bp.
- KRISTÓ GYULA 1976. *Szemponatok korai helyneveink történeti tipológiájához*. Acta Historica Szegediensis. Tomus LV. Szeged.
- LEHOCZKY TIVADAR 1881-2. *Beregvármegye monographiája*. I–III. Ungvár.
- LEKLI BÉLA 1997. *Tarpa névmagyarázata*. In: DR. NAGY FERENC szerk. Szabolcs–Szatmár–Beregi Levéltári Évkönyv, XII. Nyíregyháza. 316-7.
- LELKES GYÖRGY szerk. 2001. *Magyarország 1903–1912 között törzskönyvezett lakothelyei a XX. század végén*. Magyar Országos Levéltár, Bp.
- LexLoc. = *Lexikon universorum Regni Hungariae locorum populosorum*. (Magyarország helységeinek 1773-ban készült hivatalos összeírása). Budapestini 1920.
- LIPSKY: Rep. = LIPSKY JOANNES 1808. *Repertorium locorum objectorumque in XII. tabulis mappae regnorum Hungariae, Slavoniae, Croatiae, et confiniorum militarium magni item principatus Transylvaniae occurrentium*. Budae.
- LMSz. = *Lengyel–magyar szótár*. Második, függeléssel bővített kiadás. Akadémia Kiadó, Bp., 1985.
- MAKKAI LÁSZLÓ 1954. *I. Rákóczi György birtokainak gazdasági iratai (1631–1648)*. Bp.
- MELICH JÁNOS 1925–29. *A honfoglaláskori Magyarország*. Bp.
- MEZŐ ANDRÁS–NÉMETH PÉTER 1972. *Szabolcs–Szatmár megye történeti-etimológiai helységnévtára*. Nyíregyháza.
- MEZŐ ANDRÁS 1972. *A hivatalos községnevadás vizsgálatához*. In: FRISNYÁK SÁNDOR szerk. Acta Academiae Pedagogicae Nyíregyháziensis 4., Nyíregyháza. 257-92.
- MEZŐ ANDRÁS 1982. *A magyar hivatalos helységnévadás*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- MEZŐ ANDRÁS 1996. *A templomcím a magyar helységnevekben. (11–15. század)*. Bp.
- MEZŐ ANDRÁS 1999. *Adatok a magyar hivatalos helységnévadáshoz*. Bessenyei György Tanárképző Főiskola Magyar Nyelvészeti Tanszéke, Nyíregyháza.
- MIHÁLYI JÁNOS 1900. *Máramarosi diplomák a XIV. és XV. századból*. Máramaros-Sziget.
- MIKLOSICH, FRANZ 1886. *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*. Wien.
- MIKLOSICH, FRANZ 1927. *Die bildung der Slavischen Personen- und Ortsnamen*. Heidelberg.
- MIZSER LAJOS 1994. Néveredet-vizsgálatok Bereg megyében. *NÉ.* 16: 85-8.

- MIZSER LAJOS 1996. *A Latorca-vidék ősvízrajza és ártéri gazdálkodása*. In: FRISNYÁK SÁNDOR szerk. *A Kárpát-medence történeti földrajza*. Nyíregyháza. 321-6.
- MIZSER LAJOS 2000. *Bereg megyei helységnévmagyarázatok Munkácsi járás*. In: HORVÁTH KATALIN–FÁBIÁN MIROSLÁVA szerk. 2000. *Ювілейний збірник на честь 70-річчя від дня народження професора Петра Лизанця*. Ungvári Állami Egyetem, Magyar Filológiai Tanszék, Hungarológiai Központ, Ungvár. 347-50.
- MIZSER LAJOS 2004. Nagydobrony és Zápszony családnevei. *MNyj.* 42: 209-16.
- MIZSER LAJOS 2006. Gerzsenyő. *MNy.* 102: 465.
- MIZSER LAJOS 2007a. Asztély. *MNy.* 103: 78.
- MIZSER LAJOS 2007b. Máramarosi és Munkács környéki helységnév-magyarázatok. *MNyj.* 45: 97-110.
- MIZSER LAJOS 2007c. Mogyorós. *MNy.* 103: 454-5.
- MIZSER LAJOS 2007d. Ruszinokra utaló tulajdonnevek a 16. századi Bereg megyéből. *NÉ.* 29: 79-89.
- MIZSER LAJOS 2008. Sziget. *MNy.* 104: 207-8.
- MIZSER LAJOS 2009. Muzsaly. *MNy.* 105: 68-9.
- MOÓR ELEMÉR 1930. Die slavischen Ortsnamen der Theissebene. *ZONF.* 6: 3-37, 105-40.
- MTSz = SZINNYEI JÓZSEF 1893–1901. *Magyar tájszótár*. I–III. Bp.
- N. KISS ISTVÁN 1960. *16. századi dézsmajegyzékek*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- NAGY GYULA 1887-1889. *A nagymihályi és sztárai gróf Sztáray család oklevéltára*. Bp.
- Névvált. = *A történeti Magyarország városainak és községeinek névváltozatai az Országos Községi Törzskönyvbizottság iratanyaga alapján (1898–1913)*. Szerk. DR. JENEY ANDRÁSNÉ–TÓTH ÁRPÁD. KSH, Bp., 1998.
- NMSz. = HALÁSZ ELŐD 1974. *Német–magyar szótár*. I–II., Negyedik, változatlan kiadás. Akadémiai Kiadó, Bp.
- OkISz. = SZAMOTA ISTVÁN–ZOLNAI GYULA 1902–1906. *magyar oklevél-szótár. Pótlékok a Magyar nyelvtörténeti szótárhoz*. Bp.
- OMSz. = HADROVICS LÁSZLÓ–GÁLDI LÁSZLÓ 1989. *Orosz–magyar szótár*. I–II. 8. kiadás. Akadémiai Kiadó, Bp.
- ORTVAY TIVADAR 1882. *Magyarország régi vízrajza a XIII-ik század végeig*. I–II. Bp.
- PAIS DEZSŐ 1912. Az aszó elhomályosult összetételei. *MNy.* 8: 391-401.
- PESTY = MIZSER LAJOS 1995. *Bereg megye Pesty Frigyes helységnévtárában*. In: DR. NAGY FERENC szerk. Szabolcs–Szatmár–Beregi Levéltári Évkönyv, XI. Nyíregyháza. 395-490.
- PESTY FRIGYES 1880. *Az eltűnt régi vármegyék*. Magyar Tudományos Akadémia, Bp.
- PÓCZOS RITA 2001. *Az Árpád-kori Borsod és Bodrog vármegye településneveinek nyelvészeti elemzése*. A Magyar Névarchívum Kiadványai. 5. Debrecen.

- PÓCZOS RITA 2004. *A Garam és az Ipoly víznévrendszerének nyelvi rétegei*. In: HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA szerk. *Helynévtörténeti tanulmányok 1.*, Debrecen. 105-27.
- PÓK JUDIT 1994. *Bereg vármegye katonai leírása. 1782–1785*. Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Levéltár, Nyíregyháza.
- PÓK JUDIT szerk. 1999. *Bereg vármegye (1782–1785)*. Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára, Nyíregyháza.
- PROFOUS, ANTONÍN 1947–60. *Místní jména v Čechách. Jejich vznik původní význam a změny*. I–V. Praha. (a IV. kötet társszerzője JAN SVOBODA, az V. kötet szerzői: JAN SVOBODA, VLADIMÍR ŠMILAUER).
- PRT. = *A pannonthalmi Szent-Benedek-rend története*. Szerk. ERDÉLYI LÁSZLÓ, SÖRÖS PONGRÁC. I–V, VII–XII. Bp., 1902–1912, VI/1–2, Bp., 1916.
- RÁCZ ANITA 2007. *A régi Bihar vármegye településneveinek történeti-etimológiai szótára*. A Magyar Névarchívum Kiadványai. 12. Debrecen.
- RÁCZ ANITA 2008. Helynévképzők az ómagyar kori népnévi eredetű helynevekben. *MNyj.* 46: 103-24.
- RYMUT, KAZIMIERZ. 1999–2001. *Nazwiska polaków. Słownik historyczno-etymologiczny*. 1-2. Kraków.
- SEBESTYÉN ZSOLT 2008. *Kárpátalja településeinek történeti helynevei. A kataszteri térképek és a birtokrészleti jegyzőkönyvek alapján*. Bessenyei Könyvkiadó, Nyíregyháza.
- SEBESTYÉN ZSOLT 2009a. *Kárpátaljai helységnév-magyarázatok a Nagybereznai járásból*. In: HOFFMANN ISTVÁN–TÓTH VALÉRIA szerk. *Helynévtörténeti tanulmányok 4*. Debrecen, 105-18.
- SEBESTYÉN ZSOLT 2009b. *Kárpátaljai helységnév-magyarázatok a Volóci járásból*. *NÉ.* 31: 199-208.
- SHU. = *Словник гідронімів України*. Ред. А. П. НЕПОКУПНИЙ, О. С. СТРИЖАК, К. К. ЦІЛУЙКО. Київ 1978.
- SISNO. = *Słownik staropolskich nazw osobowych*. Pod redakcją i ze wstępem WITOLDA TASZYCKIEGO. I–VII. Wrocław–Warsawa–Kraków–Gdańsk–Łódź. 1965–1987.
- ŠMILAUER, VLADIMÍR 1970. *Příručka slovanské toponomastiky*. Handbuch der Slawischen toponomastik. Akademie, Praha.
- SRH. = *Scriptores rerum Hungaricarum tempore ducum regumque stirpis Arpadianae gestarum*. Edendo operi praefuit EMERICUS SZENTPÉTERY. I–II. Budapestini 1937–1938.
- STANISLAV, JÁN 1948. *Slovenský juh v stredoveku*. I–III. Turčiansky Sv. Martin.
- SVOBODA, JAN 1964. *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Praha.
- SZABÓ DÉNES 1936. A dömösi prépostság adománylevele. *MNy.* 32: 54-7, 130-5, 203-6.
- SZABÓ G. FERENC 1998a. *A vásározás emlékei középkori helységneveinkben*. Nyíregyháza.
- SZABÓ G. FERENC 1998b. A Vámos- jelző középkori helységneveinkben. *MNyj.* 35: 133-44. Debrecen.
- SZABÓ ISTVÁN 1937. *Ugocsa megye*. Bp.

- SZIRMAY ANTONIUS 1805. *Notitia politica, historica, topographica incliti comitatus Ugochiensis*. Pestini.
- SzMK. = STELCZER ÁRPÁD–VENDÉGH IMRE 1973. *Szlovák–magyar kéziszótár*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- SztárayOkl. = *A nagymihályi és sztárai gróf Sztáray család oklevéltára*. NAGY GYULA szerk. 1887–1880. I–II. Bp.
- Sztp. KritJz. = SZENTPÉTERY IMRE 1923–1987. *Az Árpád-házi királyok okleveleinek kritikai jegyzéke*. I (1923), II/1 (1943), II/2-3 (1961. Szerk. BORSA IVÁN), II/4 (Szerk. BORSA IVÁN). Bp.
- SZTRIPSZKY HIADOR 2007. *Где документы старшей истории Подкарпатской Руси. Ужгородъ*. (eredeti kiadása 1924)
- TELEKI JÓZSEF 1852-1863. *Hunyadiak kora Magyarországon*. I–VI, XI–XII. Pest.
- TESz. = *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. Főszerk. BENKŐ LORÁND. I–III. 1967–1976. IV. Mutató. 1984. Akadémiai Kiadó, Bp.
- TÓTH VALÉRIA 2001. *Az Árpád-kori Abaúj és Bars vármegye helyneveinek történeti-etimológiai szótára*. A Magyar Névtárhivatal Kiadványai. 4. Debrecen.
- TÓTH VALÉRIA 2008. *Településnevek változástudományja*. A Magyar Névtárhivatal Kiadványai. 14. Debrecen.
- TRUBAČEV = ТРУБАЧЕВ О. Н. 1974–2003. *Этимологический словарь славянских языков. Праославянский лексический фонд*. I–XXX. Наука, Москва.
- TUPIKOV = ТУПИКОВ Н. М. 1903. *Словарь древнерусских личных собственных имен*. Санктпетербургъ.
- UDVARI ISTVÁN szerk. 2000–2003. *Ukrán–magyar szótári adatbázis*. I–VI. Glossarium Ukrainicum 2–7. Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza.
- ÚMTSz = *Új magyar tájszótár*. Főszerk. B. LŐRINCZY ÉVA. I–IV. Akadémiai Kiadó, Bp. 1979–2002.
- Úriszék = VARGA ENDRE szerk. 1958. *Úriszék. XVI–XVII. századi perszövegek*. A Magyar Országos Levéltár Kiadványai 2/5. Bp.
- UrkBurg. = *Urkunden des Burgenlandes und der angrenzenden Gebiete der Komitate Wieselburg, Ödenburg und Eisenburg*. I–IV. 1955–1985. Wien–Köln–Graz.
- VárReg. = KARÁCSONYI JÁNOS ÉS BOROVSZKY SAMU szerk. 1903. *Az időrendbe szedett váradi tüzesvaspróba-lajstrom az 1550-iki kiadás hű hasonmásával együtt. Regestrum Varadiense examinum ferri candentis ordine chronologico digestum descripta effigie editionis a. 1550 illustratum sumptibusque capituli Varadiensis*. Bp.
- VASMER = ФАСМЕР, МАКС 1986–87. *Этимологический словарь русского языка*. Москва. A német eredeti alapján (VASMER, MAX 1950–1958. *Russisches Etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg.) fordította O. Н. ТРУБАЧЕВ.
- Vat. = *Monumenta Vaticana historiam regni Hungariae illustrantia*. Series I. Tom. 1–4. Budapestini, 1884–1891.
- ЗАИМОВ = ЗАИМОВ, ЙОРДАН 1988. *Български именник*. Издателство на Българската Академия на Науките. София.

- ZichyOkm. = *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idősb ágának okmánytára. Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vásonkeő.* Bp., 1871–1931.
- ЗО = ГРИГА В. В.–БУРКАЛО В. Й. 1983. *Закарпатська область. Адміністративно-територіальний поділ.* Радянське Закарпаття. Ужгород.
- ZsigmOkI. = *Zsigmondkori oklevéltár.* I. (1387–1399), II/1. (1400–1406), II/2. (1407–1410). Összeállította: MÁLYUSZ ELEMÉR. Bp., 1951–1958.
- ВАЩЕНКО, В. С. 1968. *Лінгвістична географія Наддніпрянщини. Лексичні матеріали.* Дніпропетровськ.
- ВЕРХРАТСКИЙ, ІВАН 1902. *Про говор галицьких лемків.* Львов.
- ГРИНЧИШИН, Д. та інші 1994–2005. *Словник української мови. XVI – першої половини XVII. ст.* 1–13. Львів.
- ДЗЕНДЗЕЛІВСЬКИЙ, Й. О. 1958. *Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (лексика).* Ужгород.
- ЕСУМ. = *Етимологічний словник української мови.* I–V. 1982–2006. Наукова думка, Київ.
- ЖЕЛЕЗНЯК, І. М. та інші 1985. *Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі.* Наукова думка, Київ.
- ЖЕЛЕХОВСКИЙ, ЕВГЕНИЙ 1886. *Малоруско-німецкий словарь.* I–II. Львів–Lemberg.
- ЖУРАВЛЕВ, А. Ф. ред. 2001. *Словарь карпатоукраинского торуньского говора.* Институт славяноведения РАН, Москва.
- ЗАКРЕВСЬКА, ЯРОСЛАВА 1997. *Гуцульські говірки. Короткий словник.* Львів.
- КАРПЕНКО, Р. О. та інші 1971–9. *Матеріали до словника буковинських говірок.* Чернівці.
- КАРПЕНКО, Ю. О. 1973. *Топонімія Буковини.* Київ.
- КРУГЛЯК, Ю. М. 1978. *Ім'я вашого міста.* Наукова думка, Київ.
- ЛИСЕНКО, П. С. 1974. *Словник поліських говорів.* Наукова думка, Київ.
- МАСЕНКО, А. Т. 1990. *Українські імена і прізвища.* Знання, Київ.
- НІМЧУК, В. В. ред. 1995. *Памятки української мови XVI. ст. Волинські грамоти XVI. ст.* Наукова думка, Київ.
- ОНИШКЕВИЧ М. Й. 1984. *Словник бойківських говірок.* 1-2. Наукова думка, Київ.
- ПІПАШ, ЮРІЙ–ГАЛАС, БОРИС 2005. *Матеріали до словника гуцульських говірок.* Ужгород.
- РЕДЬКО, Ю. К. 1968. *Довідник українських прізвищ.* Радянська Школа, Київ.
- РОЗОВ, ВОЛОДИМИР 1928. *Українські грамоти. Т. I. XIV. в. і перша половина XV. в.* Київ.
- РУДНИЦЬКИЙ, ЯРОСЛАВ 1962–1982. *Етимологічний словник української мови.* I–II. Українська Вільна Академія Наук, Вінніпег. (JAROSLAV B. RUDNYC'KYJ: *An etymological dictionary of the ukrainian language.* I. А–Г, II. Д–Ь)
- РУСАНІВСЬКИЙ, В. М. ред. 1965. *Памятки української мови XV. ст. (українські грамоти XV. ст.).* Наукова думка, Київ.
- СКРИПНИК, Л. Г.–ДЗЯТКІВСЬКА, І. П. 2005. *Власні імена людей.* Наукова думка, Київ.

- ССУМ. = *Словник староукраїнської мови XIV–XV. ст.* I–II. 1977–1978. Наукова думка, Київ.
- СТРИЖАК, О. С. ред. 1985. *Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі*. Наукова думка, Київ.
- СУМ. = *Словник української мови*. I–XI. 1970–1980. Наукова думка, Київ.
- ТИМЧЕНКО, Е. 1930–2. *Історичний словник українського язика*. I/1 (А–Ж), I/2 (Г–Ж). Державне Видавництво України, Харків–Київ.
- ФОМЕНКО, В. Г. 1969. *Звідки ця назва?* Промінь, Дніпропетровськ.
- ЧОПЕЙ, ЛАСЛОВЪ 1883. *Русько мадярський словарь*. Будапешт.
- ЧУЧКА, ПАВЛО 2005. *Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник*. Видавництво „Світ”, Львів.
- ЯНКО М. П. 1998. *Топонімічний словник України*. Словник–довідник. Знання, Київ

Bereg megye hivatalos helységneveinek változása az országos helységnévrendezés (1898–1912) és a községegyesítések során

Alsóhrabonica > **Alsógereben**
Bábafalva + Kutkafalva = **Bábakút**
Balázsfalva > **Ballósfalva**
Belebele > **Kiscserjés**
Benedike > **Benedeki**
Beregrosztoka > **Gázló**
Beregszászvégardó > **Beregardó**
Beregszentmiklós > **Szentmiklós**
Berezinka > **Nyírhalom**
Bilaszovica > **Bagolyháza**
Borszucsina > **Borzfalva**
Borzsova > **Nagyborzsova**
Bród > **Boród**
Brusztópatak > **Lombos**
Bubuliska > **Borhalom**
Búcsú > **Bulcsú**
Bukovinka > **Beregbükkös**
Bukóc > **Beregbárdos**
Csapócka > **Csapole**
Cserejóc > **Cserház**
Cserlenő > **Cserlenő**
Csernik + Sztrojna = **Malmos**
Csertész > **Oláhcsertész**
Csoma > **Tiszacsoma**
Csomonya > **Csongor**
Daróc > **Beregdaróc**
Déda > **Beregdéda**
Diszkovica > **Kisvadas**
Dubróka > **Cserhalom**
Duszina > **Zajgó**
Feketepatak > **Kenézpatak**
Felsőhrabonica > **Felsőgereben**
Felsőkisbisztra > **Sebesfalva**
Felsőschönborn > **Felsőkerepec**
Fogarás > **Beregfogarás**
Gecse > **Mezőgecse**
Hankovica > **Kisanna**
Harangláb > **Kisharangláb**
Hercfalva > **Hegyrét**
Holubina > **Galambos**
Homok > **Mezőhomok**
Hribóc + Vorotnica = **Gombás**

Hukliva + Talamás + Veretecső = **Zúgó**
Iglénc > **Pásztorlak**
Ilkóc > **Ilkó**
Izvor > **Beregforrás**
Izvorhuta > **Forráshuta**
Jalova > **Jávor**
Jobbovica + Szuszkó = **Bányafalu,**
Bányafalva
Kálnik > **Beregsárrét**
Kicsorna > **Nagyserjés**
Kisábránka + Nagyábránka = **Ábránka**
Kisalmás > **Beregkisalmás**
Kisbisztra + Ploszkó + Ploszkópatak = **Dombostelek**
Kisfalud > **Beregkisfalud**
Kislohó + Nagylohó = **Beregszőlős**
Kislucska > **Kisrétfalu**
Kismartinka + Kistibava = **Mártonka**
Kisrosztoka > **Felsőhatárszeg**
Klastromfalva + Závidfalva = **Dávidfalva**
Klocskófalva > **Lakatosfalva**
Klucsárka > **Várkulcsa**
Kotilnica > **Katlanfalu**
Kölcsén > **Kölcshény**
Kövesd > **Beregkövesd**
Krajnamartinka > **Végmártonka**
Kucsova > **Németkucsova**
Kucsova > **Oroszkucsova**
Kuzmina > **Beregszilvás**
Laturka > **Latorcafé**
Lauka > **Lóka**
Leányfalva > **Beregleányfalva**
Lécfalva > **Kislécfalva**
Liszárnya > **Erdőpatak**
Medveyóc > **Fagyalos**
Medvezsa > **Medvefalva**
Mezőtarpa > **Tarpa**
Mezővári > **Vári**

Miskarovica > Miskafalva	Ruszkóc > Orosztelek
Nagyalmás > Beregnagyalmás	Sarkad > Kissarkad
Nagybresztó + Ploszkánfalva = Ormód	Selesztó > Szélestó
Nagyrosztoka > Alsóhatárszeg	Serbóc > Beregsziclás
Nagyrosztoka > Gázló	Skuratóc > Bereghalmos
Nagytibava > Havasalja	Som > Beregsom
Nyíresfalva > Nyíresújfalv	Surány > Beregsurány
Olenyova > Szarvaskút	Szinyák > Kékesfüred
Palánka > Várpalánka	Szkatárszka + Szvalyavka = Kisszolyva
Pálfalva > Beregpálfalva	Szobatin > Szombati
Papfalva > Beregpapfalva	Szolocsina > Királyfiszállás
Páskóc > Hidegrét	Sztánfalva > Szánfalva
Paszika > Kishidvég	Sztrabicsó > Mezőterebes
Patkanyóc > Patakos	Tisova > Csendes
Paulova + Kismelnicsna = Pálos > Kispálos	Tőkés > Tőkésfalv
Perekreszna > Pereháza	Tövisfalva > Újtövisfalva
Plávia > Zsilip	Trosztyanica > Nádaspatak
Ploszkópatak > Pataktanya	Újklenóc > Nyárasdomb
Podhering > Őrhegyalja	Uklina > Aklos
Polyánka > Füzesmező	Váralja > Munkácsváralja
Pudpolóc + Romanóc = Vezérszállás	Verbiás + Hlubokapatak + Petrusovica = Verebes
Puznyákfalva > Szarvasrét	Zagyilszka > Rekesz
Rákos > Beregrákos	Zavadka + Pereszirova = Rákócziszállás
Romocsaháza > Romocsafalva	Zbuna > Izbonya
Roszos > Kopár	Zsdenyova > Szarvasháza
Runófalva + Gévéfalva = Rónafalv	

Magyar–ukrán helységnév-azonosító

Ábránka ~ Абранка	Deskófalva ~ Дешковиця
Alsókerepec ~ Нижній Коронець	Dombokpuszta ~ Домбоки
Alsóremete ~ Нижні Ремети	Drágabártfalva ~ Доробратово
Alsóschönborn ~ Шенборн	Draginya ~ Драгиня
Alsóverecke ~ Нижні Ворота	Dubi ~ Дуби
Árdánháza ~ Арданово	Dubina ~ Дубино
Asztély ~ Астей	Dubróka ~ Дубрівка
Bábakút ~ Бабичі	Dunkófalva ~ Обава
Badaló ~ Бадалово	Duszina ~ Дусино
Balázsér ~ Балажер	Egreske ~ Вільховиця
Bárdháza ~ Барбово	Falucska ~ Богаревиця
Barkaszó ~ Баркасово	Fedelesfalva ~ Крите
Bátyú ~ Батьово	Feketepatak ~ Чорний Потік
Bene ~ Бене	Felsőhrabonica ~ Верхня
Benedike ~ Бенедиківці	Грабівниця
Beregszász ~ Берегово	Felsőkerepec ~ Верхній Коронець
Beregszőlős ~ Лохово	Felsőremete ~ Верхні Ремети
Beregújfalú ~ Берегуйфалу	Felsőverecke ~ Верхні Ворота
Beregvár ~ Карпати	Felsőviznice ~ Верхня Визниця
Berezinka ~ Березинка	Fogaras ~ Зубівка
Bilaszovica ~ Біласовиця	Fornos ~ Форнош
Bilke ~ Білкі	Frígyesfalva ~ Кленовець
Borzsova ~ Боржава	Gálfalva ~ Кобалевиця
Bótrágy ~ Батрадь	Gát ~ Гать
Bresztó ~ Брестів	Gecse ~ Геча
Brod ~ Брід	Gorond ~ Горонда
Brusztópatak ~ Лопушанка	Gút ~ Гут
Bubuliska ~ Бобовище	Halábor ~ Галабор
Bukóc ~ Буковець	Hankovica ~ Ганьковиця
Bukovinka ~ Буковинка	Harangláb ~ Горонглаб
Csabina ~ Чабин	Hátmeg ~ Загаття
Csapócka ~ Чопівці	Hercfalva ~ Герцівці
Cserejóc ~ Черейці	Hetyen ~ Гетен
Cserlenó ~ Червеньово	Holubina ~ Голубине
Csernik ~ Черник	Hribóc ~ Грибівці
Csertész ~ Підгірне	Hukliva ~ Гукливий
Csetfalva ~ Четфалва	Ignéc ~ Зняцово
Csikósgorond ~ Чикош Горонда	Ilkóc ~ Ільківці
Csoma ~ Чома	Ilonca ~ Ільниця
Csongor ~ Чомонин	Ilosva ~ Іршава
Csonkapápi ~ Попово	Iványi ~ Іванівці
Déda ~ Дийда	Ivaskófalva ~ Івашковиця
Dercen ~ Дерцен	Izvor ~ Родниківка

Izvorhuta ~ Родникова Гута
 Izsnyéte ~ Жнятино
 Jakuszkai ~ Яківське
 Jalova ~ Ялове
 Kajdanó ~ Кайданово
 Kálnik ~ Кальник
 Kanora ~ Канора
 Kelemenfalva ~ Климовиця
 Kendereske ~ Кендерешів
 Kicsorna ~ Кічерний
 Kígyós ~ Кідьош
 Kinlódj ~ Кінлодь
 Kisábránka ~ Смологовиця
 Kisalmás ~ Залужжя
 Kisbégány ~ Мала Бийгань
 Kisbakos ~ Бакош
 Kisdobrony ~ Мала Добронь
 Kisfalud ~ Сільце
 Kislucska ~ Новоселиця
 Kismartinka ~ Мала Мартинка
 Kismogyorós ~ Микулівці
 Kisrosztoka ~ Мала Розтока
 Klacsanó ~ Клячаново
 Klastromfalva ~ Гандеровиця
 Klocskófalva ~ Клочки
 Klucsárka ~ Ключарки
 Kockaszállás ~ Косино
 Komlós ~ Хмільник
 Kotelnica ~ Котельниця
 Kovászó ~ Квасово
 Kölcsény ~ Кольчино
 Kövesd ~ Кам'янське
 Krajnamartinka ~ Крайня
Мартинка
 Kustánfalva ~ Куштановиця
 Kuzmina ~ Кузьмино
 Laturka ~ Латірка
 Lauka ~ Лавки
 Leányfalva ~ Лалово
 Lécfalva ~ Лецовиця
 Liszárnya ~ Лісарня
 Lukova ~ Луково
 Macsola ~ Мочола
 Makarja ~ Макарьово
 Makkosjánosi ~ Яноші
 Maszárfalva ~ Негрово

Medence ~ Мідяниця
 Medvegyóc ~ Медведівці
 Mezőkaszonny ~ Косонь
 Mezővári ~ Вари
 Misztice ~ Імстичово
 Munkács ~ Мукачево
 Nagyábránka ~ Локіть
 Nagymalmás ~ Яблунів
 Nagybakos ~ Свобода
 Nagybakta ~ Велика Бакта
 Nagybéány ~ Велика Бийгань
 Nagyberény ~ Великі Береги
 Nagydobrony ~ Велика Добронь
 Nagylucska ~ Великі Лучки
 Nagymogyorós ~ Копинівці
 Nagymuzsaly ~ Мужієво
 Nagyrosztoka ~ Велика Розтока
 Nagyrosztoka ~ Розтока
 Nagytibava ~ Тибава
 Nelipina ~ Неліпино
 Németkucsova ~ Кучава
 Nyíresfalva ~ Дунковиця
 Ódavidháza ~ Старе Давидково
 Olenyova ~ Оленьово
 Oroszkucsova ~ Руська Кучава
 Pálfalva ~ Воловиця
 Papfalva ~ Ділок
 Páskóc ~ Пашківці
 Paszika ~ Пасіка
 Patkanyóc ~ Пацканьове
 Paulova ~ Павлово
 Perekreszna ~ Перехресний
 Pisztraháza ~ Пістрялово
 Plávja ~ Плав'я
 Ploszkánfalva ~ Плоскановиця
 Ploszkó ~ Плоске
 Ploszkópatak ~ Плоский Потік
 Polena ~ Поляна
 Polyánka ~ Лоза
 Pósháza ~ Павшин
 Pudpolóc ~ Підполоззя
 Puznyákfalva ~ Пузняківці
 Rafajnaújfalu ~ Рафайново
 Rákos ~ Ракошино
 Repede ~ Бистриця
 Romocsaháza ~ Ромочевиця

Roszos ~ Росош	Sztrabicsó ~ Страбичово
Rosztovátovci ~ Ростов'ятиця	Sztrójna ~ Стройне
Runófalva ~ Жборівці	Szuszkó ~ Сусково
Ruszkóc ~ Руське	Tasnád ~ Затишне
Sarkad ~ Горбок	Timsor ~ Лази
Sárosoroszi ~ Оросієво	Tisova ~ Тишів
Serbóc ~ Щербовець	Tövisfalva ~ Драчино
Skuratóc ~ Шкурятівці	Trosztyanica ~ Тростяниця
Som ~ Шом	Újdávidháza ~ Нове Давидково
Szajkófalva ~ Осій	Uklina ~ Уклин
Szászóka ~ Сасівка	Verbiás ~ Верб'яж
Szentmiklós ~ Чинадійово	Vocsitelep ~ Вовчий
Szerencsfalva ~ Щасливе	Volóc ~ Воловець
Szernye ~ Серне	Zagyilszka ~ Задільське
Szidorfalva ~ Грабово	Zápszony ~ Запсонь
Szinyák ~ Синяк	Zavadka ~ Завадка
Szkotárszka ~ Скотарське	Závidfalva ~ Завидово
Szobatin ~ Собатин	Zbuna ~ Збини
Szolocsina ~ Солочин	Zsdenyova ~ Жденієво
Szolyva ~ Свалява	Zsófiafalva ~ Софія
Sztánfalva ~ Станово	Zsukó ~ Жуково

– 167 –

– 168 –